

IWONA RAMS

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 W OLKUSZU W LATACH 1900 - 2019

NA PODSTAWIE SZKOLNEJ DOKUMENTACJI

Iwona Rams

Zespół Szkół Nr 1 w Olkuszu
w latach 1900 – 2019
na podstawie szkolnej dokumentacji

Olkusze

2020

Autor: Iwona Rams

Opracowanie okładki: Tomasz Morawiec

Zdjęcia: opracowanie zdjęć archiwalnych i bieżące zdjęcia Mariusz Grewenda

Druk i skład: GRAFPRESS, 32-300 Olkusz
ul. 29 listopada (pawilon)
tel.: +48 32 754 32 32
+48 608 025 747

Olkusz

2020

Spis treści

Przedmowa.....	5
Słowo wstępne	7
I. SZKOŁA W LATACH 1900 – 1918.	9
II. Rok 1919. LATA DWUDZIESTE. LATA TRZYDZIESTE.	37
III. LOSY SZKOŁY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ I OKUPACJI.	118
ZAŁĄCZNIKI	128
IV. SZKOŁA W LATACH 1945 – 2006.	143
V. OD 2006 DO ROKU 2019	178

Przedmowa

„Ucz się z przeszłości i dziel się swoim doświadczeniem. Ciesz się z teraźniejszości i z nadzieją oczekuj przyszłości.”

Demetria „Demi” Lovato (z książki „Bądź swoją siłą przez 365 dni z w roku”)

Szanowni Państwo!

Jubileusz 120-lecia Zespołu Szkół Nr 1 w Olkuszu, który obchodzimy w roku szkolnym 2019/2020, to niezwykle czas, kiedy w trakcie okolicznościowych uroczystości, odwołujemy się do chlubnej przeszłości Szkoły, celebруем teraźniejsze jej sukcesy, z myślą o dalszej, pomyślnej przyszłości. Jednym z rocznicowych przedsięwzięć, jest wydanie tejże publikacji, której treść jest owocem sięgnięcia do skarbca minionych lat „zakłętego” w archiwach Szkoły, jak również do prowadzonych na bieżąco Kronik Szkoły.

To już trzecia książka o Szkole.

Pierwsza „Księga Jubileuszowa” pod red. Ewy Cieśli, składała się głównie: z wykazów nazwisk absolwentów „Mechanika”, ze wspomnień absolwentów Szkoły, charakterystyki kierunków kształcenia. Druga publikacja nosiła tytuł „120 lat ZS Nr 1 w Olkuszu – z tradycją w nowoczesność 1900-2020” pod red. Ewy Cieśli. Jest to kalendarium z życia Szkoły ilustrowane zdjęciami. Z kolei książka „Zespół Szkół Nr 1 w Olkuszu w latach 1900-2019 na podstawie szkolnej dokumentacji”, którą oddaję do rąk Czytelników, ukazuje wiedzę o Szkole przedstawioną na podstawie gruntownej lektury szkolnych źródeł historycznych i aktualnych Kronik. Wiedza udostępniona w tej książce, przyczynia się nie tylko do pełniejszego poznania historii Szkoły, ale także z perspektywy widzenia i doświadczeń społeczności „Mechanika”, pozwala zobaczyć powiat olkuski, Polskę, jej historię, problemy i rozwój.

Niniejsza publikacja podkreśla chlubną przeszłość Szkoły, ponieważ tylko na niezmiennych fundamentach, jakimi są: patriotyzm, poszanowanie tradycji i wiara, można zbudować trwałą budowlę, składającą się z osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych.

Obok przedstawionego znamienitego bagażu historii, opisane są tutaj także współczesne działania ZS Nr 1 w Olkuszu, co wskazuje na jego dynamiczny rozwój i wspaniałe perspektywy kształcenia.

Jestem dumna z tego, że od 2006 r. Opatrzność pozwoliła mi być Dyrektorem tej sławnej Szkoły, oraz że mogę wraz z moimi zastępcami: mgr Anetą Gut, mgr Edytą Dołęgą, mgr Dariuszem Skąłbanią, kierownikiem praktycznej nauki zawodu Elżbietą Kanią i całą społecznością szkolną, świętować Jubileusz 120-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu. Niech ta publikacja przyczyni się do uświetnienia tych Obchodów.

Aldona Nowicka

Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu

Sztuka łamania przeszkód najczęściej jest sztuką
nieuważania tego czy owego za przeszkodę.

Józef Piłsudski

Olkusz, dnia 20 listopada 1916

Dyrekcji, Nauczycielom, Uczniom, Absolwentom
i Przyjaciołom Zespołu Szkół Nr 1 w Olkuszu.

Słowo wstępne

Zespół Szkół Nr 1 w Olkuszu jest najstarszą szkołą średnią powiatu olkuskiego. W roku szkolnym 2019/2020 obchodzi Jubileusz 120-lecia swojego istnienia. Popularny „Mechanik” zasługuje na opracowanie z uwagi na ogromny i niekwestionowany wkład w rozwój szkolnictwa zawodowego, myśli patriotycznej i kulturowej regionu olkuskiego. To istna perełka szkolnictwa w powiecie, województwie i w Polsce, ze względu na swoją historię i rozwój obecny. Na przestrzeni 120-lat swojego istnienia, w kontekście burz dziejowych, Szkoła promieniowała na region olkuski jako kuźnia kadr zawodowych, oaza względnego bezpieczeństwa, wytężonej pracy umysłowej i fizycznej. Wśród wojennych zawieruch Szkoła „robiła swoje”, w trudzie i zmaganiach z zewnętrzną rzeczywistością, która niejednokrotnie nie szczędziła narastających problemów, Dyrekcje Szkoły, Grono Pedagogiczne, Pracownicy Obsługi i Administracji oraz Rodzice niezmiennie, w rytmie codzienności, na przekór piętrzącym się trudnościom, podejmowali wyzwania, angażowali swoje serce i umysł dla dobra uczącej się młodzieży, realizowali program edukacyjno- wychowawczy.

Każdy etap historii Polski, w jakim przyszło funkcjonować Szkole stawał przed nią inne wyzwania. W ciężkich latach zaborów Szkoła Rzemieśnicza w Olkuszu zmagająca się z rusyfikacją. Członkowie szkolnej społeczności aktywnie włączyli się w proces odzyskania niepodległości Polski. W latach międzywojennych absolwenci Szkoły Rzemieśniczej w Olkuszu byli dosłownie „na progu Szkoły” rozchwytywani przez pracodawców, bo ci mieli pewność, że uczeń „po Szkole Rzemieśniczej w Olkuszu” spełni wszelkie wymagania stawiane w pracy zawodowej. W czasie II wojny światowej członkowie szkolnej społeczności, z narażeniem własnego życia, chronili dokumenty i publikacje ważne ze względu na ich wartość, stanowiącą dziedzictwo regionalne i narodowe. Po II wojnie światowej, Szkoła dostarczała na rynek pracy wykwalifikowanych rzemieślników, tak potrzebnych do odbudowy infrastruktury gospodarczej, zniszczonej podczas wojny. W czasach obu wojen światowych członkowie szkolnej społeczności oprócz swojego wkładu intelektualnego dla dobra ojczyzny, nie szczędzili swojej krwi walcząc na różnych frontach działań wojennych. Uczęszczanie do Szkoły stanowiło o znaczącym awansie społecznym uczniów. W „Mechaniku” uczył się ogromny odsetek uczniów pochodzących ze środowisk wiejskich. Dla tychże, dotarcie do Szkoły było ogromnym wyzwaniem. Musieli wstawać bardzo wcześnie aby różnymi środkami transportu móc dojechać do wymarzonej Szkoły. Wymagało to niesamowitej determinacji, woli otrzymania wykształcenia i hartu ducha.

„Mechanik” zawsze był trampoliną do zdobycia dobrze płatnej i intratnej pracy cieszącej się społecznym uznaniem.

Obecnie fachowcy, którzy ukończyli popularny „Mechanik” są konkurencyjni i poszukiwani na współczesnym, wymagającym rynku pracy. Wielu absolwentów na przestrzeni lat odniosło sukces zawodowy. Zespół Szkół Nr 1 w Olkuszu wraz z działającym w niej nowoczesnym Centrum Kształcenia Ustawicznego i Kształcenia Zawodowego, pod kierunkiem Dyrektora ZS Nr 1 Pani mgr inż. Aldony Nowickiej, odnosi znaczące sukcesy na niwie edukacyjnej i wychowawczej. Jest prężnym i nowoczesnym ośrodkiem edukacji zawodowej w powiecie olkuskim, z ogromnymi perspektywami dalszego rozwoju. Oby wszystkie pomysły i plany Szkoły się spełniły. Społeczność szkolna bardzo liczy na ścisłą współpracę, życzliwość i pomoc wszystkich instytucji, które mogą pomóc w danym obszarze działań.

ZS Nr 1 w Olkuszu realizuje założenia edukacyjnej myśli swojego Patrona Stanisława Staszica (1755-1826) księdza, uczonego, filozofa, geologa i geografę, prekursora badań

terenowych i turystyki, działacza oświatowego i politycznego, reformatora edukacji, jednego z najwybitniejszych przedstawicieli polskiego oświecenia. Stanisław Staszic wskazywał drogi naprawy Rzeczypospolitej, wzywał do realizacji zasad sprawiedliwości społecznej. Pragnął, aby wychowywano młodego człowieka na obywatela „użytecznego”, który powinien wiedzieć, „jak swojego kraju obfitość powiększyć i jego owoce polepszać”. Stanisława Staszic wiele uczynił także dla rozwoju górnictwa m. in. był pomysłodawcą budowy kopalni węgla kamiennego w Dąbrowie Górniczej i opisał kopalnię srebra w Olkuszu. ZS Nr 1 w Olkuszu, podziela miłość swojego Patrona do górnictwa oraz nie na darmo ma swoją główną siedzibę przy ul. Górniczej 12, bowiem kształcił górników na bezpłatnym, kwalifikacyjnym kursie zawodowym MG.11 Eksploatacja złóż podziemnych.

Celem niniejszej książki jest zaproszenie Czytelników do fascynującej podróży w zakamarki codziennej pracy dydaktyczno - wychowawczej Szkoły na przestrzeni lat 1900-2019.

Natchnieniem do napisania niniejszej pracy był pomysł Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu – Pani mgr inż. Aldony Nowickiej, aby przeprowadzić kwerendę szkolnych archiwów w celu poszukania ważnych informacji dotyczących historii Szkoły w związku z obchodami Jubileuszu 120-lecia istnienia Szkoły. Pomysł ten przerodził się w powstanie książki.

Pragnę serdecznie podziękować Dyrektorowi ZS Nr 1 Pani mgr inż. Aldonie Nowickiej za inicjatywę zgromadzenia najistotniejszych materiałów o Szkole, wsparcie, wszelką pomoc i udostępnienie dokumentacji szkolnej.

Iwona Rams

I. SZKOŁA W LATACH 1900 – 1918.

Początki Szkoły.

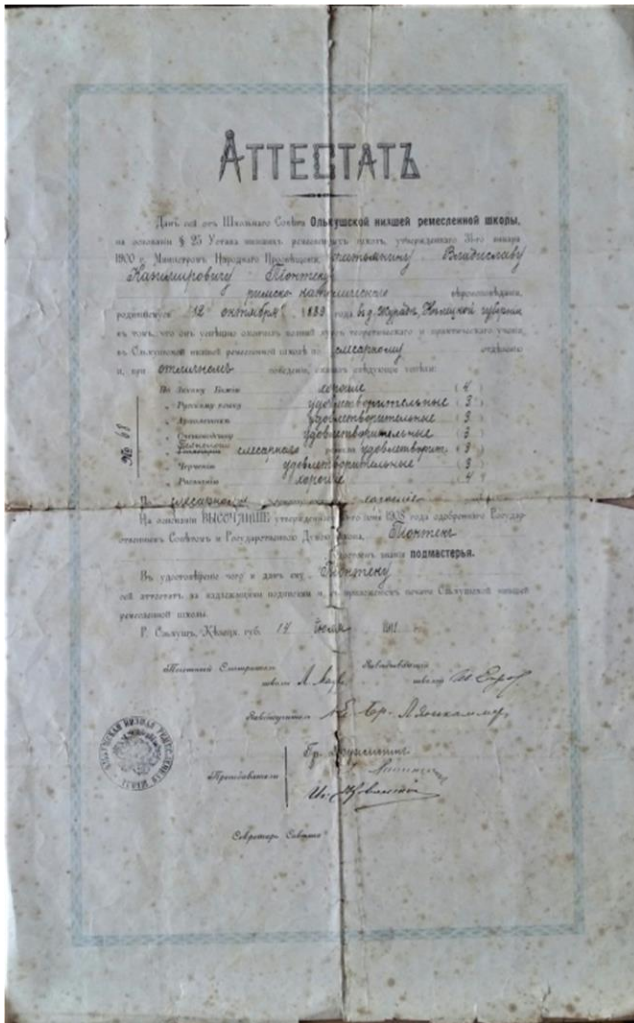
Informacje, jakie zawierają Protokoły Rady Pedagogicznej i inne szkolne dokumenty powstałe w latach 1916-1939 są niezwykle interesujące i zawierają cenną wiedzę na temat ówczesnego funkcjonowania Szkoły. Rozpocznijmy zatem naszą przygodę z popularnym „Mechanikiem”, od początku jego powstania, w kontekście wydarzeń historycznych.

Druga połowa XIX wieku charakteryzowała się w Rosji, a tym samym w zaborze rosyjskim, rozpoczęciem nowego etapu rozwoju szkolnictwa zawodowego, w związku z dynamicznie rozwijającym się przemysłem. Z inicjatywy sfer przemysłowych, powstawały ustawy o szkołach przemysłowych (1888 r.) i handlowych (1896 r.), mające na celu podniesienie poziomu szkół elementarnych i nielicznych wówczas placówek szkolnictwa zawodowego. Niski poziom szkolnictwa zawodowego wpływał negatywnie na poziom produkcji przemysłowej Cesarstwa Rosyjskiego. Rząd carski został zmobilizowany do tworzenia szkół zawodowych. Ustawa z 1888 r. przewidywała możliwość zakładania przez prywatne osoby własnych szkół na koszt miast lub organizacji przemysłowo-handlowych. Ówczesne społeczeństwo Olkusza odczuło potrzebę zaistnienia w mieście szkoły rzemieślniczej, ponieważ miasto przeżywało rozwój gospodarczy. Funkcjonowała tu kopalnia rudy cynku.

W 1885 r. przeprowadzono przez Olkusz linię kolejową Iwangorodzko-Dąbrowską (łączyła ona Dąbrowę Górniczą z Dęblinem). Srebrny Gród stawał się miastem ludzi wykształconych, fachowców.

W dniu **31 stycznia 1900 roku** władze carskie, pod naciskiem ludzi dobrej woli, powołały do życia w Olkuszu niższą szkołę rzemieślniczą o nazwie *Олькушская Ремесленная Школа* (Olkuska Szkoła Rzemieślnicza) z czteroletnim kursem nauki.

Data powstania olkuskiej niższej rzemieślniczej Szkoły widnieje na szkolnym świadectwie wydanym w 1911 r.

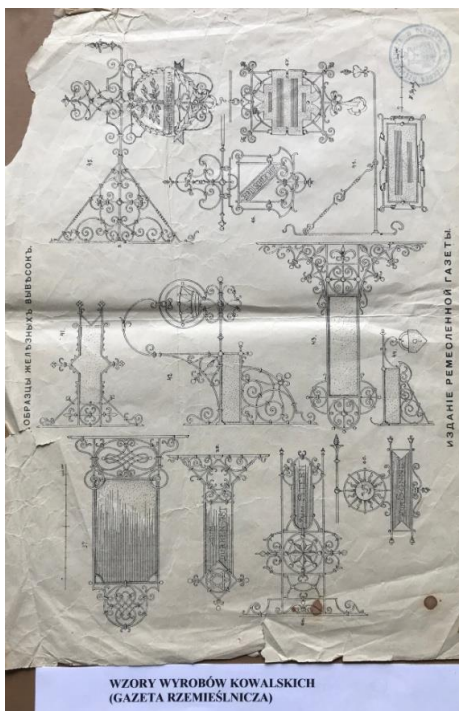

Fot. Świadectwo ukończenia Szkoły wypisane w języku rosyjskim.

Szkoła została utworzona jako jedna z pierwszych tego typu szkół w zaborze rosyjskim. Jak pisze Józef Miąso w książce „Szkolnictwo zawodowe w Królestwie Polskim w latach 1815-1915”: „Na początku XX wieku powstały w Królestwie trzy rządowe szkoły rzemieślnicze, utrzymywane wspólnie przez państwo i zarządy miejskie. Były to pierwsze w ogóle szkoły przewidziane w planie rozwoju szkolnictwa zawodowego w Królestwie opracowanym jeszcze w roku 1890, do których powstania przyczyniły się władze państwowe. Zlokalizowano je w Olkuszu, Radomiu i Siedlcach. Pierwsza to tzw. niższa szkoła rzemieślnicza, która miała na celu przede wszystkim praktyczną naukę rzemiosł”¹.

Olkuska Szkoła Rzemieślnicza prowadziła szkolenie w dwu kierunkach kształcenia: ślusarsko-kowalskim i stolarsko-modelarsko-tokarskim. Ostatni rok nauki był poświęcony wyłącznie nauce rzemiosł.

W Izbie Pamięci Szkoły znajduje się karta z ówczesnej „Gazety Rzemieślniczej”, odnaleziona w dawnych dokumentach szkolnych, prezentująca stosowne do stylu epoki, kunsztowne wzory wyrobów kowalskich, co świadczy, że czasach zaborów, w Szkole Rzemieślniczej z pewnością były wykonywane analogiczne przedmioty kowalskie.

Fot. Wzory wyrobów kowalskich (*Gazeta Rzemieślnicza*).

Językiem wykładowym w olkuskiej Szkole Rzemieślniczej był rosyjski. Pierwszymi Dyrektorami Szkoły byli Rosjanie – **inż. Aleksiej Jakowlew** (absolwent szkoły rzemieślniczej w Petersburgu) i **Iwan Jegorow**, ale Szkoła posiadała polski charakter, ponieważ w jej zarządzie zasiadali Polacy - delegaci miasta Olkusza: **Wawrzyniec Filarski**, **Wincenty Kipiński** i **Aleksander Machnicki**. Kierownikami warsztatów byli: Rosjanin majster **Teodor Bogdanow**, który ukończył szkołę rzemieślniczą w Charkowie (warsztaty stolarskie) i Polak majster – praktyk – **Ignacy Kowalski** (warsztaty ślusarskie). Na początku nauczaniem przedmiotów ogólnych zajmował się tylko jeden nauczyciel – **Józef Egelman**, a w późniejszym czasie – **Józef Szczechura**.

Naukę rozpoczęto w wynajętym prywatnym budynku przy ulicy Górniczej. Szkoła miała do dyspozycji 10 pokoi i 3 kuchnie w domu nr 119 należącym do **Wincentego Piechowicza**.

W 1900 r. do nowo powstałej Szkoły zgłosiło się 29 kandydatów ale tylko 14 z nich ukończyło Szkołę i zdobyło tytuł czeladnika. Byli to:

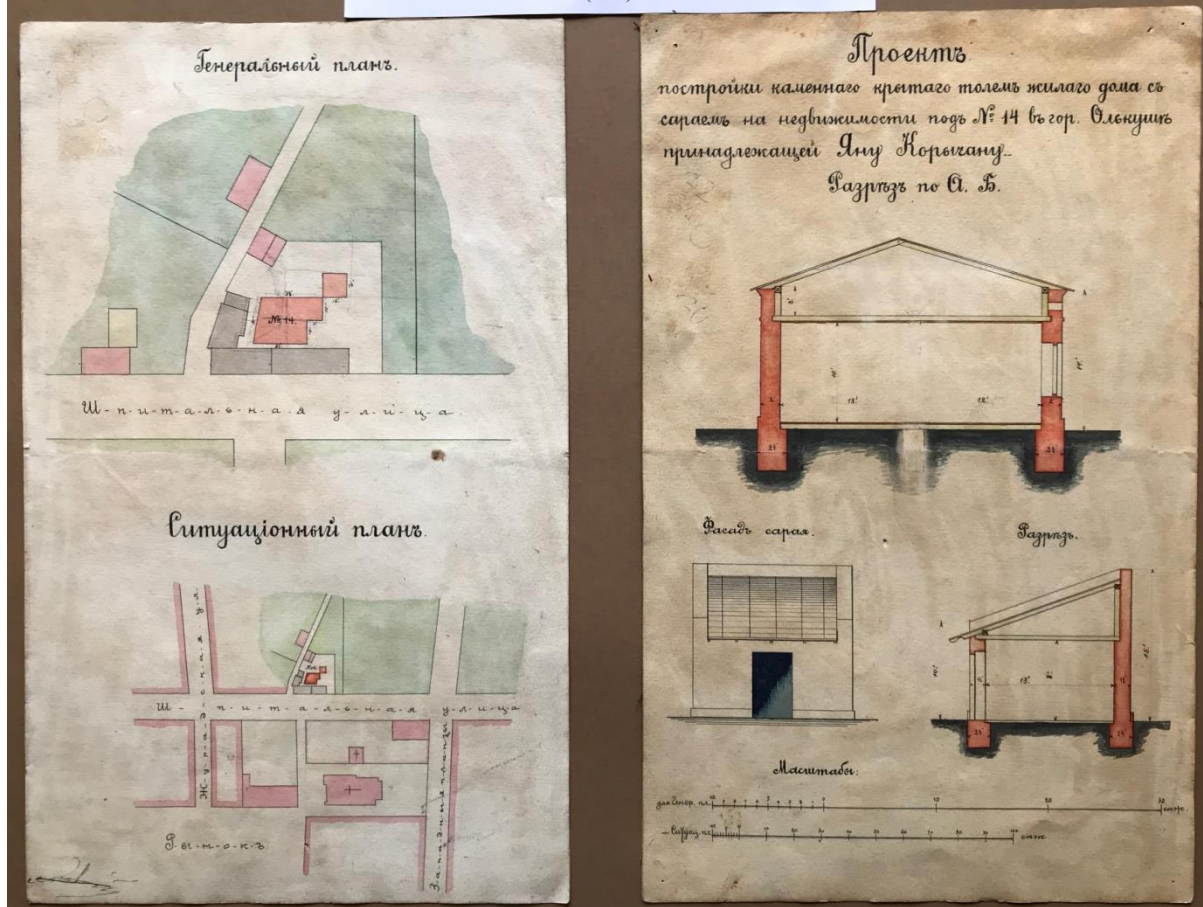
Adamczyk Stanisław	-z Olkusza
Banasik Andrzej	-z Olkusza
Fronik Julian	-z Olkusza
Grzesikowski Aleksander	-z Sandomierza
Juda Michał	-z powiatu włoszczowskiego
Kleszczyński Władysław	-z powiatu Ogrodzieńca
Łapaj Jan	- z Zagłębia Dąbrowskiego
Mielnik Aleksander	-z Zagłębia Dąbrowskiego
Niewiarowski Piotr	- z Zagłębia Dąbrowskiego
Piontek Władysław	- z Olkusza
Wciśło Aleksander	- z Olkusza
Wnuk Władysław	- z powiatu włoszczowskiego
Osuch Jan	- z Olkusza

Fot. Pierwsi absolwenci Szkoły.

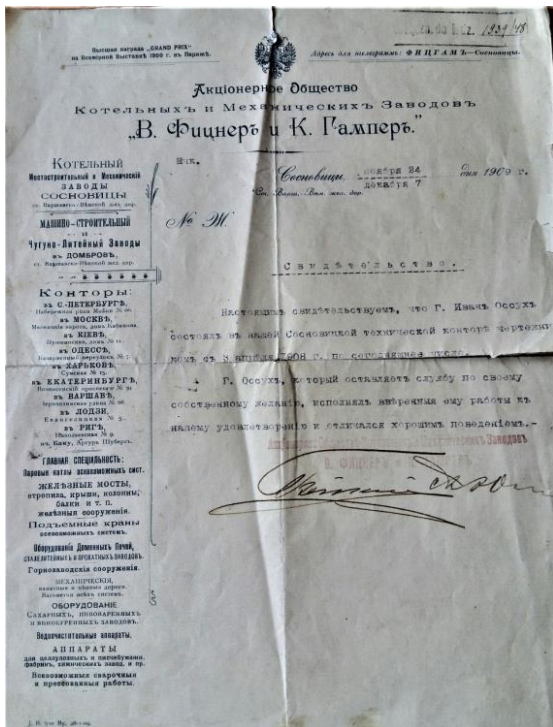
W archiwach Szkoły zachowało się kilka pamiątek po pierwszych absolwentach Szkoły. Znajduje się tu m. in. projekt końcowy z 1911 r. wykonany przez absolwenta **Władysława Piontka**.

PROJEKT KOŃCOWY WYKONANY PRZEZ WŁADYSŁAWA
PIĄTKA
(1911)

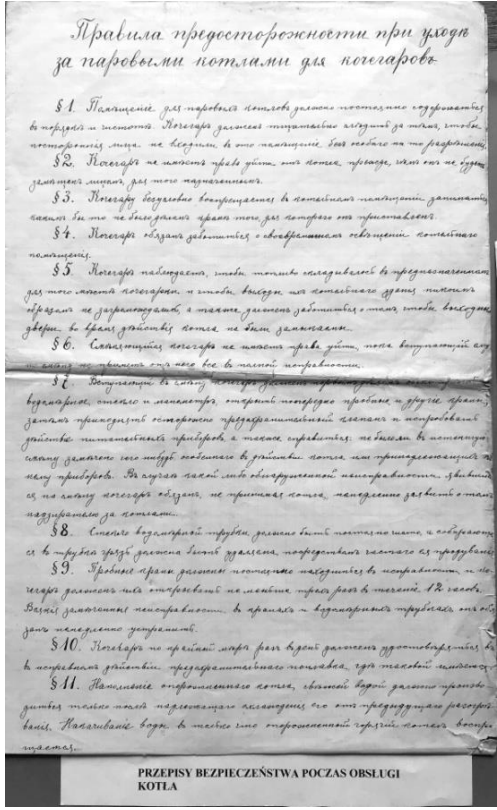
Fot. Projekt końcowy wykonany w 1911 r. przez jednego z pierwszych absolwentów Szkoły – Władysława Piątka.

Innym śladem pozostawionym przez pierwszych absolwentów Szkoły, jest przemówienie absolwenta Szkoły z 1904 - **Jana Osucha**, wygłoszone podczas Zjazdu Absolwentów w 1950 r. z okazji 50-lecia istnienia Szkoły. W tekście znajdują się znamienne słowa, świadczące m. in. o woli pogłębiania wiedzy przez ówczesną młodzież Szkoły, co podkreśla przedmówca w swoim wystąpieniu: „*Pierwsze wydanie absolwentów Olkuskiej Szkoły Rzemieślniczej dało możliwość do zajęcia stanowisk urzędniczych. Każdy z nas czuł się w obowiązku pogłębiać wiedzę techniczną z odpowiednich podręczników, w myśl hasła głoszonych nam na wykładach przez Dyрекcję Szkoły „dla przyszłych techników”.* Jan Osuch ukończył Szkołę Rzemieślniczą w Olkuszu w 1904 r. z wyróżnieniem. W latach 1907-1909 odbył praktykę m. in. w biurze technicznym fabryki kotłów „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu jako rysownik. Potem pracował m. in. jako mechanik w Kopalni Węgla Kamiennego „Niwka” w Sosnowcu. Droga zawodowa Pana Jana Osucha była podobna do życiorysów zawodowych innych absolwentów Szkoły Rzemieślniczej.

Fot. Zaświadczenie odbycia praktyki przez Jana Osucha w fabryce kotłów „W. Fitzner i K. Gampfer” w Sosnowcu.

W szkolnej Izbie Pamięci znajduje się, napisany języku rosyjskim, dokument zatytułowany: „Przepisy bezpieczeństwa dotyczące obsługi kotłów”. Być może Pan Jan Osuch, znakomity specjalista z zakresu kotłów, korzystał właśnie z tej instrukcji.

Fot. Przepisy bezpieczeństwa podczas obsługi kotła.

W 1901 r. oddano do użytku piętrowy budynek z czerwonej cegły, który do dnia dzisiejszego stanowi główną siedzibę Szkoły. Gmach został wybudowany za 100 000 rubli z inicjatywy obywateli Olkusza. Połowę poniesionych kosztów ponieśli mieszkańcy miasta.

Fot. Piętrowy budynek z czerwonej cegły ZS Nr 1 w Olkuszu około 1904 r.

W 1905 r., w kontekście wydarzeń rewolucyjnych, na terenie Szkoły miał miejsce **strajk młodzieży**, domagającej się m. in. wprowadzenia nauczania w języku polskim. Szkoła w konsekwencji została zamknięta przez władze carskie.

W 1906 r. wskutek działań młodzieży i społeczności Miasta, **ponownie otwarto placówkę**. Chociaż język rosyjski był dalej językiem wykładowym, to uczniowie posiadali możliwość nauki w języku polskim. Szkoła otrzymała uprawnienia do nadawania absolwentom tytułów majstra i czeladnika. Dyplom czeladnika był swoistym paszportem do uzyskania pracy zarobkowej, z kolei tytuł majstra miał tę niewątpliwą zaletę, że można go było uzyskać w Szkole, tj. poza obrębem cechu, gdyż ten nie za bardzo był zainteresowany wzrostem liczby majstrów, bo wtedy zwiększała się konkurencja.

W tym roku prawdopodobnie otwarto na terenie Szkoły kaplicę prawosławną.

WNĘTRZE KAPLICY PRAWOSŁAWNEJ ŚW. MIKOŁAJA
W SALI SZKOŁY RZEMIEŚLNICZEJ

Fot. Wnętrze kaplicy prawosławnej św. Mikołaja w sali Szkoły Rzemieślniczej.

Jedno z najstarszych zachowanych zdjęć w szkolnym archiwum pochodzi sprzed I wojny światowej, z dnia 11 czerwca 1911 r. i przedstawia wycieczkę uczniów do Ojcowa.

Fot. Wycieczka do Ojcowa w 1911 r.

W **1914 r.** po wybuchu I wojny światowej przerwano działalność Szkoły na dwa lata. Władze austriackie przemianowały Szkołę na sztab wojskowy, koszary i więzienie.

W **1916 r.** Szkoła przygotowywała się do wznowienia swojej działalności. Rada Miasta Olkusza powołała na **Dyrektora placówki Polaka – inż. Stanisława Baca²**.

Prof. zw. Stanisław Bac – Dyrektor olkuskiej Szkoły Rzemieślniczej, był nauczycielem, naukowcem, działaczem, społecznikiem. Urodził się 20 marca 1887 roku w Kazimierzy Wielkiej. Szkołę podstawową ukończył w Proszowicach, natomiast średnią – w Krakowie.

Studiował na Wydziale Inżynierii Wodnej Akademii Rolniczej w Dublanach koło Lwowa (dzisiaj to Lwowski Narodowy Uniwersytet Rolniczy). Pracował jako asystent na Politechnice Lwowskiej. W latach 1913-1914 działał jako główny naczelnik Drużyn Bartoszewych. W 1915 roku otrzymał dyplom inżyniera i przyjechał do Olkusza, gdzie mieszkał przez pięć lat. Od władz miasta otrzymał misję dotyczącą wznowienia działalności Szkoły Rzemieślniczej. Sprawował funkcję Dyrektora Szkoły w latach 1916-1925, z przerwą w latach 1918 – 1920, która była spowodowana jego wcieleniem do polskiego wojska. Kierowaną przez Dyrektora Stanisława Baca Szkołę odwiedził w 1916 roku ówczesny wódz Legionów Polskich - późniejszy Marszałek Polski - Józef Piłsudski. Stanisław Bac był inicjatorem ponownego usypania w 1917 r., uprzednio zrównanego przez zaborcę, Kopca Kościuszki w Olkuszu. W 1918 roku brał udział w obronie Lwowa, podczas której pełnił funkcję szefa sztabu Naczelnej Komendy Wojsk Polskich we Lwowie. Walczył także w wojnie polsko-bolszewickiej. Został odznaczony Krzyżem Walecznych.

Habilitował się w 1933 r. w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Kierował działem hydrologii Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. Po wyzwoleniu Lublina w 1944 r. objął kierownictwo Katedry Melioracji i Meteorologii Rolniczej na Uniwersytecie Marii Skłodowskiej Curie w Lublinie. Od 1946 roku mieszkał we Wrocławiu, gdzie m. in. organizował Katedrę Melioracji i Inżynierii Rolnej na tamtejszej Wyższej Szkole Rolniczej i Akademii Rolniczej (dzisiejszy Uniwersytet we Wrocławiu). Uzyskał tytuł profesora zwyczajnego. W 1961 roku został członkiem Polskiej Akademii Nauk. Autor ponad 130 publikacji.

INŻ. STANISŁAW BAC 1887 - 1970
BUDOWNICZY DRÓG W POW. OLKUSKIM
KPT. WOTRSKA POLSKIEGO
ODZNACZONY KRZYŻEM WALECZNYCH 1919
DYREKTOR SZKOŁY RZEMIEŚLNICZEJ
W OLKUSZU 1916 - 1925

Fot. Dyrektor Szkoły Rzemieślniczej Stanisław Bac. Ze zbiorów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oddział w Olkuszu.

Szkoła, chociaż jeszcze oficjalnie nie reaktywowana, zaznaczyła swój ślad w życiu miasta. Otóż w dniu **30 stycznia 1916 r.**, na olkuskim Rynku, została uroczystie odsłonięta „**Tarcza Legionów**”, która została wykonana przez ówczesnego nauczyciela rysunku w Szkole Rzemieślniczej - artystę **Władysława Turbasa**. Zawieszono ją 6 sierpnia tegoż roku. W latach 1915-17 powstało 79 „Tarcz Legionów”. Wbijano w nie złote, srebrne i brązowe gwoździe, które symbolizowały wpłacenie pomocy finansowej na rzecz wdów i sierot po poległych legionistach. Olkуска Tarcza Legionów należała do najpiękniejszych.

Warto zaznaczyć, że podczas uroczystości olkuskich, powiatowych obchodów 100-lecia odzyskania Niepodległości Polski, w dniu 11 listopada 2018 r.³, została zaprezentowana, specjalnie wykonana na tę uroczystość, replika Tarczy Legionów, która obecnie znajduje się w Izbie Pamięci ZS Nr 1 w Olkuszu.

Na replice Tarczy, widnieją napisy: „ Nowa tarcza – Burmistrz Miasta i Gminy Olkusz, Starosta Powiatu Olkuskiego, ZS Nr 1 w Olkuszu 1918-2018, IV LO 1918-2018, 30 stycznia 1916”.

Szkoła, pod kierunkiem Dyrektora Baca, przygotowywała się do rozpoczęcia swojej pracy. W Szkole zaplanowano przebieg uroczystego rozpoczęcia roku szkolnego, mającego się odbyć w dniu 16 września 1916 r. (Protokół z posiedzenia Komisji egzaminacyjnej z dnia **12 września 1916**).

*Protokół z posiedzenia Komisji egzaminacyjnej
uczniów do pierwszej klasy - odbyty dn. 12 września 1916 r.
Obecni p.p. Bac, Libura, Machnicki, Rzepecki i x. Żrątek.*

(...) ustalono ostateczny program uroczystego rozpoczęcia nauki w Szkole Rzemieślniczej. Przyjęto następujący: 1) dn. 16 września 1916 odbędzie się o godz. 9 rano uroczysta Msza św. 2) Po Mszy św. Poświęcenie budynku Szkoły Rzemieślniczej i zwiedzanie sal oraz pracowni. 3) Przemówienia: a) przedstawiciela Rady miejskiej. b) Dyrektora Szkoły Rzemieślniczej. 3) Odczyt prof. J. Rzepeckiego pt. „Zagadnienia gospodarcze jako przedmiot nauczania i wychowania”(…).

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **14 września 1916 r.** zawiera m. in. sprawy związane z organizacją roku szkolnego oraz złożone przez Dyrektora S. Baca sprawozdanie z działań, mających na celu uporządkowanie Szkoły po dwuletnim pobycie w niej wojsk. Ponieważ do klas: trzeciej i czwartej zgłosiło się tylko 19 kandydatów, to postanowiono połączyć obie te klasy. Do klasy pierwszej przyjęto 34 uczniów. Natomiast do klasy trzeciej przyjęto warunkowo byłych uczniów klasy pierwszej z czasów szkoły rosyjskiej.

*Protokół 1 posiedzenia Rady Pedagogicznej
odbytego w dniu 14 września 1916 r.
Obecni p.p. Bac, Machnicki, Rzepecki, Kowalski, x. Klepaczewski i Turbas.
Dyr. Bac zdaje sprawozdanie z czynności dążących do uporządkowania szkolnego po 2 letnim pobycie wojsk. Następnie przystąpiono do opracowania programu nauk i obsadzenia poszczególnych przedmiotów.*

Postanowiono prowadzić naukę w 2 klasach, tj. w pierwszej oraz w trzeciej i czwartej wspólnie, ponieważ do tych klas zgłosiło się tylko 19 kandydatów.

Do klasy pierwszej przyjęto 34 uczniów, do kl. III przyjęto warunkowo byłych uczniów kl. I za czasów szkoły rosyjskiej (...).

W pierwszej klasie ustanowiono nast. podział pracy. Obejmują: x. Klepaczewski 2 g. religii, p. L. Libura j. polski 4, arytmetykę 3 g. kaligrafię 1 g., p. S. Bac geometrię 1 g., p. Rzepecki historię powszechną 3 g., geografję ogólną 2 g., p. Turbas rysunki odręczne 4 g., p. Rzepecki j. niemiecki 3 g.

W klasie III i IV: x. Klepaczewski religię 2 g., p. Machnicki j. polski 3 g., p. Rzepecki historię Polski 2 g., j. niemiecki 3 g., p. Libura rachunki 2 g. p. Bac technologię 2 g. rysunki zawodowe 6 g. geometrię 2 g. Nauki praktyczne z zakresu stolarstwa i rzeźby powierzono p. Turbasowi, nauki praktyczne – ślusarstwo, tokarstwo i kowalstwo p. Kowalskiemu.

Nauk teoretycznych ma być dziennie 4 g. i odbywać się winny przed południem, nauk praktycznych średnio 4 g. po południu.(...).

W klasach obowiązywały następujące **przedmioty** teoretyczne: w klasie pierwszej - religia, język polski, arytmetyka, kaligrafia, geometria, historia powszechna, geografia ogólna, rysunki odręczne, język niemiecki, a w klasach trzeciej i czwartej – religia, język polski, historia Polski, język niemiecki, rachunki, rysunki zawodowe, geometria. Zakres nauk praktycznych obejmował: stolarstwo, rzeźbę, ślusarstwo, tokarstwo i kowalstwo.

Po przesunięciu się poza powiat linii frontowej – w dniu **16 września 1916 r. Szkoła wznowiła działalność**. Otwarto dwa kierunki kształcenia: ślusarski (tokarstwo i kowalstwo) i stolarski (rzeźba i modelarstwo). Językiem wykładowym był język polski.

Dyrektor Szkoły Stanisław Bac w swoim artykule pt. „4-ro KLASOWA MIEJSKA SZKOŁA RZEMIEŚLNICZA W OLKUSZU”, zamieszczonym w „KRONICE POWIATU OLKUSKIEGO”⁴, przedstawia sytuację Szkoły, w ówczesnych warunkach gospodarczych, zaraz po jej otwarciu. Podkreśla narodowy charakter Szkoły. Wspomina, że w dawna szkoła rosyjska, była narzędziem narzucania uczniom obcej kultury i religii czyli służyła wynaradawianiu. Rosjanie sprowadzali do niej źle wychowaną młodzież z głębi Rosji. Pracownicy tej Szkoły głównie byli urzędnikami Ochrony, czyli tajnej policji politycznej w Cesarstwie Rosyjskim.

(...) Szkoła rosyjska, rozsądnik prawostawia, mieszcząca w swych murach cerkiew, przytułek dla wyrzutków uczniów z głębi Rosji, miejsce zarobku dla inspektorów, pełniących równocześnie „prace” ochrony – zostaje w przeciągu kilku tygodni zorganizowana, jako szkoła wybitnie narodowa, dzięki zmianie programu nauki i odpowiednim siłom nauczycielskim (...).

Dyrektor wymienia pierwszych polskich nauczycieli Szkoły.

(...) Dyrektor Szkoły, inż. Stanisław Bac wykładał geometrię, technologię i rysunki zawodowe, ks. Ludwik Klepaczewski religię, Ignacy Kowalski kierował pracownią mechaniczną i wykładał o użyciu narzędzi, Władysław Turbas kierował pracownią stolarską i udzielał rysunków odręcznych, Jan Rzepecki wykładał historię Polski i powszechną, geografję oraz język niemiecki, Aleksander Machnicki literaturę polską, Ludwik Libura kaligrafię, język polski i rachunki, Stanisław Piątkowski fizykę i chemię, Wiesław Majewski śpiew (...).

Placówka borykała się z wieloma trudnościami. Miała kłopoty finansowe, ponieważ lokaty miejskie wywieźli Rosjanie. Podczas rekwizycji wojskowych Szkoła utraciła najlepsze maszyny i urządzenia na sumę 10 tyś. rubli. Budynek szkolny był w fatalnym stanie. Stajnię trzeba było zamienić na pracownię kowalską a cele więzienne na sale lekcyjne. Stare maszyny wydobyte z piwnic i zniesione ze strychu musiały służyć uczniom do nauki i pracy, zamiast nowoczesnych obrabiarek do metali i drewna.

(...) Społeczeństwo polskie ocknęło się wśród huku dział i skoro tylko z najbliższej okolicy ustąpiła linia bojowa, poczęto organizować się, by nie zemrzeć z głodu i tworzyć szkoły, by naród nie błędził w pomroku ciemnoty. Rada miasta Olkusza pomna tradycji prastarego grodu, postanowiła uruchomić Szkołę Rzemieślniczą, mimo przeszkód piętrzących się i braku gotówki, którą przez wywiezienie lokat miejskich zniszczyli Rosjanie, oraz wojny nie oszczędzającej majątku miejskiego (...).

(...) Co do urządzeń technicznych sprawa przedstawiała się znacznie gorzej, dzięki bowiem rekwizycjom wojskowym pozbawioną została szkoła wszystkich najlepszych maszyn i urządzeń technicznych na ogólną sumę, przekraczającą 10 tysięcy rubli. Gmach szkolny po dwuletniej gospodarce wojskowej przedstawiał też wiele do życzenia, trzeba było stajnię zmienić na pracownię kowalską, cele więzienne, na sale wykładowe (...). Stare maszyny, wydobyte z piwnic i zniesione ze strychu musiały zastąpić nowoczesne obrabiarki metali i drzewa – zamiast motoru „Ursus” - musiały nogi i ręce uczni wytworzyć siłę kilkukonnego siłacza.

I tak w imię Boże i ku pożytkowi Ojczyzny rozpoczęliśmy naukę w dniu 16 września 1916 r. (...).

Głównym zadaniem Szkoły było opracowanie programu nauczania dla uczniów, którzy wstępowali do klas pierwszych oraz napisanie programu dokształcającego dla uczniów, którzy przez dwa lub trzy lata uczęszczali do rosyjskiej szkoły. Z dawnych wychowanków tejże szkoły utworzono wspólną klasę III i IV, składającą się z 19 uczniów.

(...) Zadanie szkoły było dwojakie. Trzeba było opracować program nauk dla uczniów nowo wstępujących do pierwszej klasy, jak również utworzyć program dokształcający dla tych uczni, którzy przez 2 lub 3 lata uczęszczali do szkoły rosyjskiej. Szczególnie trudne to było dla kl. IV, w której nauki techniczne powinny stać najwyżej, jako też kończący ją powinni wykazać pewien zasób ogólnego wykształcenia.

Z dawnych wychowanków szkoły rosyjskiej utworzono wspólną klasę III i IV, w skład której weszło 19 uczni – I klasę stanowił nowy żywioł, przeważnie z powiatu olkuskiego (...).

W artykule są omówione także kierunki nauczania Szkoły, tj. dział ślusarski (w jego zakres wchodziło tokarstwo i kowalstwo) oraz stolarski z rzeźbą i modelarstwem. Dział pierwszy jeszcze przed I wojną światową, cieszył się dobrą opinią i wybrało go 80% uczniów. Drugi

dział był jednak bardzo zaniedbany, wskutek takich czynników, jak: zacofanie w przemyśle drzewnym, napływ konkurencyjnej tandety niemieckiej, nieodpowiednie kwalifikacje poprzednich kierowników nadsyłanych z Rosji. Natomiast poziom techniczny Szkoły stał na wysokim poziomie, ponieważ Dyrektorem Szkoły został wybitny fachowiec a polska kadra pedagogiczna była wykwalifikowana.

(...) Pod względem zawodowym Szkoła nasza dzieliła się na dwa działy t. j. ś l u s a r s k i, w zakres nauki którego wchodzi też tokarstwo i kowalstwo, oraz s t o l a r s k i z rzeźbą i modelarstwem maszynowym. Dział pierwszy, cieszący się już przed wojną dobrą opinią zgrupował prawie 80 proc. uczni – drugi zaś dzięki zaniedbaniu u nas przemysłu drzewnego, skutkiem konkurencji tandety niemieckiej, jak również dzięki nieukwalifikowanym kierownikom za lat poprzednich, nadsyłanych z Rosji, był opuszczony i uważany za zło konieczne. Przez powierzenie kierownictwa szkoły zawodowemu inżynierowi, jak również przez obsadzenie miejsc kierowników pracowni siłami ukwalifikowanymi podniósł się znacznie poziom techniczny szkoły (...).

Autor precyzuje cele dydaktyczne Szkoły: wytworzenie samodzielnych zawodowców zdolnych do zakładania własnych przedsiębiorstw i zajmowania stanowisk majstrów w fabrykach, szczególnie w przemyśle drzewnym.

(...) Dążeniem uczelni naszej jest wytworzenie samodzielnych zawodowców, zdolnych zakładać własne ogniska przemysłowe, jak również mogących zajmować stanowiska dziś obcych nam, w fabrykach majstrów, „werkführerów”, czy „partieüfhrerów”. Szczególnie ważny jest też dział drzewny, ze względu na nierozwinięte u nas meblarstwo i zaniedbanie stylu krajowego. Artyści nasi tworzą projekty, a nie ma ich kto wykonywać – stolarstwo zaś dzisiejsze przechodzi kryzys wskutek wytwarzania urządzeń budowlanych drogą fabryczną z powodu czego mało jest kandydatów do tego zawodu. Tak więc na nic zdadzą się najpiękniejsze plany naszych artystów, o ile nie wytworzymy dzielnych zawodowców, którzyby umieli zamienić je w realną postać (...) w przeciwnym razie czeka nas zalew mebli i wytworów obcych (...).

Możliwość korzystania z nauki w Szkole Rzemieślniczej została umożliwiona zarówno przez Radę m. Olkusza (zapewniła ona wsparcie finansowe w wysokości 8 tysięcy rubli, niskie wpisowe lub zwalnianie od niego), jak również przez społeczeństwo polskie (pomoc i ułatwienie trudnych warunków życiowych uczniów). Na szczególną uwagę zasługuje zaangażowanie na rzecz Szkoły pań z Towarzystwa Dobroczynności: **J. Osmołowskiej, Z. Okrajniowej, St. Opalskiej**, które zarządzały tanią kuchnią uczniowską. Szkoła otrzymała dary w gotówce od pani **Jadwigi Arkuszowskiej** i kuratora Szkoły, **Waldemara Mauve**. Dzięki temu ubodzy ale zdolni uczniowie mogli liczyć na zapłacenie chesnego, pomoc w razie choroby, zakupienie obuwia czy otrzymanie posiłku.

(...) Dzięki hojnemu poparciu ze strony Rady m. Olkusza, wynoszącemu w roku ubiegłym około 8 tysięcy rubli, jak również dzięki kwalifikacjom nauczycieli i pracy uczni zapewniony jest pełny rozwój szkoły w latach najbliższych (...).

(...) Należy tutaj podnieść szczególnie ofiarność pracy komitetu pań, składającego się z p. Osmołowskiej, jako przewodniczącej, p. Z. Okrajniowej i p. St. Opalskiej, zarządzającej tanią kuchnią uczniowską przy Tow. Dobroczynności, z której w ciągu roku wydano przeszło 5 tysięcy obiadów po 30 kop. i 512 kolacji po 10 kop. Dzięki darom w gotówce od J. W. kuratora szkoły, Waldemara Mauvego i J. W. Jadwigi Arkuszewskiej oraz innych ofiarodawców mogliśmy zdolnym a ubogim uczniom zapłacić wpisowe, wspomagać ich w czasie choroby, zakupywać obuwie, dawać za darmo obiad i kolację (...).

Fot. Dyrektor Szkoły Rzemieśniczej Stanisław Bac z absolwentami Szkoły Rzemieśniczo-Przemysłowej. Ze zbiorów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oddział w Olkuszu.

Szkoła zaczęła normalnie funkcjonować. W dniu **20 listopada 1916 r.** Szkołę odwiedził przebywający wówczas w Olkuszu Wódz Legionów Józef Piłsudski wraz z kapelanem tychże, **biskupem Władysławem Bandurskim.**

Obydwaj dostojnicy wpisali się do Księgi Protokołów Rady Pedagogicznej.

„Sztuka łamania przeszkód najczęściej jest sztuką nieuwważania tego czy owego za przeszkodę.”

Józef Piłsudski

Olkusz 20/XI 1916 r.

„Niech Bóg błogosławi pracy podjętej dla wychowania młodego pokolenia w cnotach obywatelskich, w sumienności i umiłowaniu Matki Ojczyzny!

Olkusz, dnia 20 listopada 1916

x. Dr Władysław Bandurski

Biskup

Fot. Wizyta Józefa Piłsudskiego w Szkole Rzemieślniczej w 1916 r.

Pod wymienionymi dedykacjami, w Księdze Protokołów widnieje także podpis **Antoniego Minkiewicza**⁵, który zwiedził Szkołę w dniu 7 czerwca 1917 r. Antoni Minkiewicz urodził się na Wołyniu. Po burzliwej przeszłości patriotycznej zamieszkał w Olkuszu, gdzie pracował jako inżynier górnik kopalni „Józef” (na Starym Olkuszu) i aktywnie zaangażował się w życie Miasta, gdzie m. in. prowadził prace górnicze na terenie Olkusza i okolic (w latach 1911-1918). Był inicjatorem i prezesem (w latach 1912-1913) olkuskiego koła Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Założył w 1916 r. gimnazjum męskie i w 1917 r. gimnazjum

żeńskie. W czasie I wojny stanął na czele olkuskiego Komitetu Bezpieczeństwa Publicznego. Pełnił funkcję delegata Naczelnego Komitetu Narodowego na powiat olkuski. W latach 1918-1919 piastował urząd Ministra Aprowizacji w rządzie Jędrzeja Moraczewskiego. Zginął na Kresach w tajemniczych okolicznościach, pełniąc ofiarną służbę dla Polski.

Szkoła zaczęła pracować codziennym trybem. Rok szkolny wówczas dzielił się na „**tercjały**”, z których pierwszy trwał od wakacji do Bożego Narodzenia, drugi do Świąt Wielkanocnych a trzeci do końca czerwca. Po zakończeniu każdego „tercjału” uczniowie otrzymywali świadectwo, na którym widniały średnie arytmetyczne z uzyskanych przez uczniów ocen, jak również informacje dotyczące sprawowania, pilności i godzin opuszczonych. Pani J. Arkuszewska w akcie dobroczynności ofiarowała na rzecz ubogich uczniów 500 koron. Została utworzona księga klasyfikacyjna (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **5 grudnia 1916**).

Protokół Posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dn. 5 grudnia 1916 r.

(...) 1) Rok szkolny dzieli się na tercjały, z których pierwszy trwa od wakacji do Bożego Narodzenia, drugi do Wielkiejnocy, trzeci do końca czerwca.

2) Tworzy się księgę klasyfikacyjną, w której każdy uczeń będzie mieć swą kartę, na której profesorowie zapiszą klasy i średnią z postępu w przedmiocie nauki.

3) Dla wiadomości rodziców o zachowaniu się i postępie w naukach uczniów, będą wydawane w każdym tercjale świadectwa, w których zostaną uwidocznione średnie tercjalne oraz sprawowanie, pilność i godziny opuszczonej nauki teoretycznej i praktycznej.

(...) 5) Przyjęto ofiarę p. J. Arkuszewskiej na niezamożnych uczni w kwocie 500 kor. z czego 200 kor. przeznaczono na kuchnię uczniowską, a 300 kor. na wpisy (...).

6) Z funduszu ofiarowanego przez p. J. Arkuszewską postanowiono uwolnić od opłaty, czyli zapłacić wpis do kasy m. Olkusza za (...).

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. **18 grudnia 1916** r. zawiera ciekawostkę dotyczącą propozycji kary cielesnej dla ucznia.

Protokół Posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dn. 18 grudnia 1916.

(...) 3) Zwrócić się do rodziców (...), by wobec nieskuteczności kar szkolnych i upomnień stosowanych do ich syna – pozwolili użyć kary cielesnej lub też wypisali go ze szkoły (...).

W **1917 r.** z inicjatywy pierwszego Dyrektora Szkoły – Stanisława Baca, uczniowie ówczesnej Szkoły Rzemieślniczej, usypali zrównany przez rosyjskiego zaborcę **Kopiec Kościuszki** dla uczczenia 100. Rocznicy śmierci Naczelnika Insurekcji.

Po raz pierwszy kopiec został usypany przez społeczność Olkusza w 1861 r. w 44. rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki. W czasie powstania styczniowego kopiec został zniszczony przez Rosjan. Inicjatorów jego zbudowania zesłano na Sybir. Kopiec stał się wyrazem hołdu dla Naczelnika Insurekcji, jak również miejscem pamięci pierwszych budowniczych kopca.

Olkuski „Mechanik” jest ściśle związany z historią Polski, ponieważ Tadeusz Kościuszko należy do panteonu polskich bohaterów narodowych, jest wzorem miłości ojczyzny i symbolem wolności.

Dyrektor Stanisław Bac razem z uczniami realizował swoje przedsięwzięcie, o czym pisze Pan **Innocenty Libura** ⁶ (społecznik, m. in. działacz Związku Harcerstwa Polskiego, od 1915 r. członek I Olkuskiej Drużyny Skautowej im. Tadeusza Kościuszki) w swojej książce **KROKIEM ZDOBYWCÓW. OPOWIEŚĆ O I DRUŻYNIE SKAUTOWEJ 1914-1920**, Tyniec, Wydawnictwo Benedyktynów, Kraków 2018; ISBN 978-83-7354-757-5; Rozdział XI Czy znowu pójdzie wszystko na marne?, s. 131-133:

„Wstał cichy dzień październikowy. Wyzłociły się na plantach kasztany, stare wiązy i lipy. Kopiec Kościuszki na wzgórku, okryty już darnią, i krzyż na nim wysoki z cierniową koroną (ukutą w kuźni pana Jarnego) wznosił się pięknie pod „Księżym laskiem” obok dąbrowieckiej szosy.

Od wiosny, kiedy pan dyrektor Bac ze Szkołą Rzemieślniczą zatoczył tam wielki krąg wytyczony palikami, co dzień dudniły taczki, skrzybotały kilofy, łomy i łopaty na kamienistych galmanowych górkach i kopiec wznosił się coraz wyżej.

Pracowano tak do jesieni. Nawet panie z Ligi Kobiet i radni miasta z burmistrzem Radłowskim na czele.

Starzy ludzie, jak Szczurowski czy Fronik, pamiętali jeszcze, że w tym miejscu był kiedyś kopiec, ale po uśmierzeniu powstania rosyjski naczelnik wojenny, książę Szachowski, kazał zrąbać krzyż, kopiec roznieść i zdeptać kozackimi końmi, a twórców jego (paru urzędników powiatu i księdza wikarego) zesłał na Sybir.

Teraz na nowo dźwigali zniszczoną pamiątkę. Było nabożeństwo i pochód ze sztandarami jak niegdyś, kiedy mieszkańcy Olkusza, górnicy z Bolesławia, Pomorzan, Starczynowa, Żurady ten kopiec poświęcali.

Od lwiej głowy dyrektora Baca biła piastowska moc. Grzywa ciemnych włosów nad czołem chwiała się bojowo, spod brwi ściągniętych padały błyskawice, gdy kościuszkowski testament stawiał przed oczy zebranych, gdy złote mosty rzucał między „dawnymi a

młodszy lata”, gdy wspomniał tych, co zgnili w katorgach Sybiru: robotników, księży i mieszczan.

Ludzie otaczający kopiec słuchali w milczeniu. Ludzie ze wsi i miasta, robotnicy, „panowie” i chłopci. Niektórzy mieli łzy w oczach, jak stary Fronik, który pomógł odnaleźć miejsce, gdzie stał dawny kopiec, usypany pięćdziesiąt sześć lat temu.

-Dziś my, synowie ich i wnuki, kość z kości i krew z krwi – uderzał znów pan Bac w ton bohaterski – wznosimy na nowo narodową pamiątkę, zdeptaną przez najeźdźców. Zgromadzeni w zgodzie i jedności ślubujemy Polsce ofiarą służbę aż do zdobycia zupełnej niepodległości i połączenia wszystkich ziem naszych w jedną nierozzerwalną Rzeczpospolitą... Tak nam dopomóż Bóg!

Zrobiło się cicho i bardzo uroczyście zarazem. W sercach i ponad głowami zebranych odbywał się jakiś tajemniczy obrzęd bratania się pokoleń wobec tej wspólnej matki ziemi, co teraz w złocie i szkarłatach stała, odślaniając w czystym powietrzu jesieni dalekie widnokregi aż po granitową koronę Tatr na południu i śląskie kominy na zachodzie.

„Polski my naród, polski lud, królewski szczerp Piastowy... podjęły za drużynami pieść zebrane tłumy.

Podczas odświeżenia kopca dokonanego przez Dyrektora Baca, uczniowie klas pierwszych złożyli uroczyste ślubowanie, które brzmiało: „Dziś My synowie i wnuki Tych, co zginęli w katordze Sybiru – wznosimy na nowo pamiątkę zadeptaną przez najeźdźców. (...) Ślubujemy Polsce ofiarą służbę”.

PIECHUR BATALIONU HARCERSKIEGO W-WA
INNOCENTY LIBURA
Z I OLKUSKIEJ DRUŻYNY HARCERSKIEJ
1918 - 1919

Fot. Innocenty Libura - członek I Olkuskiej Drużyny Skautowej im. Tadeusza Kościuszki . Ze zbiorów PTTK w Olkuszu.

Zachowały się także inne relacje z tegoż wydarzenia. Jak pisze w swoich Pamiętnikach Jan Jarno, „W 1917 roku z inicjatywy inż. Stanisława Baca, dyrektora Szkoły Rzemieślniczej, postanowiono usypać nowy kopiec na miejsce zniszczonego. Prace koordynowane przez społeczny komitet dla uczczenia 100 rocznicy śmierci Kościuszki trwały dwa tygodnie. W kopcu umieszczono pamiątkowe dokumenty. Na jego szczycie ustawiono drewniany krzyż. W uroczystościach poświęcenia kopca, jakie odbyły się w październiku 1917 roku, wzięło udział przeszło 8000 mieszkańców miasta i powiatu” (Jacek Sypień, Olkusz i Ziemia Olkuska podczas I wojny światowej, Olkusz 2014)

W tekście „Obchód 100-letniej rocznicy T. Kościuszki w Olkuszu” w „Kronice Powiatu Olkuskiego” Nr. 18-19, s. 15-16 czytamy: (...) *Od 2 tygodni widać zarówno rano, jak i po południu oddziały młodzieży obojga płci, jak również starszej publiczności, zbrojne w rydle, kilofy, kopaczki i taczki ciągnące, ku miejscu obok nowego cmentarza katolickiego, by wznieść Kopiec Kościuszki. Kopiec ten, postanowił usypać Komitet Obchodu na wniosek dyr. S. Baca, siłami miejscowego społeczeństwa, by wykazać ciągłość uczuć Narodu mimo zmiany pokoleń. Przy pomocy naocznych świadków odszukano miejsce, gdzie w r. 1861 został zbudowany kopiec, który z ziemią kazał kozakom „uśmiertitiel” książ Szachowskiej w r. 64 (...) Po 2 tygodniach usypano już rdzeń, o średnicy około 14 m. a wysokości do 5 m. Na szczycie stanie wielki krzyż z koroną cierniową i datami historycznymi, do środka zostaną zakopane akty sypania kopca przez Radę m. Olkusza i wszystkie towarzystwa oraz ziemia z Raclawic (...)*

W artykule OBCHODY KOŚCIUSZKOWSKIE W POWIECIE OLKUSKIM Kronika Powiatu Olkuskiego Nr 20, s. 13) czytamy o podniosłej uroczystości poświęcenia kopca: (...) *Pochód barwny i wielkością przerastający wszystkie dotychczas odbyte w Olkuszu, skierował swe kroki ku nowo usypanemu kopcowi i okrążył go kilkakrotnie dookoła zwartym pierścieniem. Nastąpiło uroczyste poświęcenie olbrzymiego krzyża na kopcu, na którym widniała cierniowa korona, znak męki Narodu Polskiego i otoczone promieniami lata 1794, 1817, 1861 i 1917. (...) Następnie, imieniem Komitetu Obchodu 100-letniej rocznicy, opowiedział inż. St. Bac historię Kopca Kościuszki w Olkuszu, wspominając tych, co zań ginęli w katordze nerczyńskiej lub tułali się wygnani po świecie. Spełniając wolę ojców naszych, zniszczoną gwałtem kozaków księcia Szachowskoja, wnosimy ten znak czci Narodu dla Wielkiego Naczelnika i dla tych co w imię Jego hasła cierpieli i ginęli – oraz dla przyszłych pokoleń, jako drogowskaz życiowy. Wysypując pod krzyżem ziemię z pól raclawickich – wyraził przekonanie – że zapłodni ono bohaterstwem i poświęceniem okolice Olkusza i da, w niedługim czasie następców Bartosza Głowackiego i Jana Kilińskiego. Wreszcie odczytał akty niżej podane, które wraz z dokumentami chwili zostały we wnętrzu kopca złożone (...).*

Oto HISTORYCZNE PUNKTY UROCZYŚCÍ Z OKAZJI PONOWNEGO USYPANIA KOPCA KOŚCIUSZKI 1917 r., w których ogromna rola przypada naszej Szkole (źródło: Kronika Powiatu Olkuskiego Nr 20, s. 13):

-14.10.1917 –niedziela – godz. 8.00 – uroczystość w Sali Szkoły Rzemieślniczej - sala szczelnie wypełniona, emblematy narodowe, portret T. Kościuszki, prelekcja pana

Buzyckiego na temat organicznego związku T Kościuszki z losami narodu polskiego; część artystyczno-wokalna - sekstet złożony z pp; Opalskiej, Włodarskiej, Żabickiego, Machnickiego, Witczyńskiego i K. Opalskiego (m. in. fortepian, wiolonczela, skrzypce; polonez A. Wrońskiego z motywem Mazurka Dąbrowskiego, etiuda C-moll Chopina, Polonez D-moll Chopina, „Loreley” Liszta; wokal – aria z opery „Halka” i „Prząśniczka”;

-15.10.1917 – poniedziałek– o g. 10.00 uroczyste żałobne nabożeństwo pod przewodnictwem ks. proboszcza M. Smółki w kościele św. Andrzeja w Olkuszu za duszę ś. p. T. Kościuszki; pochód do Kopca Kościuszki (kilkukrotnie okrążający kopiec); uroczyste poświęcenie Krzyża na Kopcu; przemówienia, w tym, w imieniu Komitetu Obchodu 100 rocznicy śmierci T. Kościuszki, przemówienie Dyrektora olkuskiej Szkoły Rzemieślniczej Stanisława Baca (historia Kopca, wkład Szkoły w ponowne jego usypanie, wysypanie ziemi z pól raclawickich, złożenie do wnętrza Kopca aktu jego usypania); odśpiewanie hymnów „Boże, cos Polskę” i „Roty” M. Konopnickiej, pieśni patriotyczne; uroczystości w szkołach, w tym o godz. 18.00 Wieczorek Kościuszkowski w olkuskiej Szkole Rzemieślniczej (m. in. przemowa Dyrektora S. Baca o T. Kościuszcze);

-21.10.1917 – niedziela – po sumie w kościele św. Andrzeja Apostoła - o godz. 13.00 - wielki Wiec Kościuszkowski na olkuskim rynku – przemówienia, w tym przemowa Dyrektora olkuskiej Szkoły Rzemieślniczej Stanisława Baca (omówienie haseł kościuszkowskich, odczytanie fragmentów z ogłoszenia aktu powstania kościuszkowskiego z 1794 r); pochód z orkiestrami do Kopca Kościuszki, tu przemówienie Dyrektora olkuskiej Szkoły Rzemieślniczej S. Baca; okrzyki wspierające walkę Legionów Polskich o niepodległość ojczyzny) i pieśni patriotyczne.

Szkoła dynamicznie zaczynała się rozwijać. Ustalono godziny zajęć szkolnych. Za ubogich uczniów opłacano **wpisowe „z funduszków zasilających”** będących w dyspozycji Rady Pedagogicznej (Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **20 kwietnia 1917**).

Protokół Posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dn. 20 kwietnia 1917 r.

(...) Nauka teoretyczna ma rozpoczynać się o g. 7.30 rano a kończyć o 11.30 w południe według czasu letniego. Nauka praktyczna od 1-szej do 5 po południu (...).

(...) Postanowiono z funduszków zasilających do dyspozycji Rady Pedagogicznej zapłacić wpisy po 15 rb. za następujących uczni: (...).

Kandydaci do klasy pierwszej, musieli wykazać się odpowiednimi wiadomościami i umiejętnościami, m. in. znać wybrane zagadnienia z religii i języka polskiego, umieć płynnie czytać i opowiadać przeczytany tekst, napisać bezbłędnie dyktando, wykazać się znajomością podstaw polskiej ortografii oraz podstawową wiedzą dotyczącą rachunków (Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. **9 czerwca 1917**).

Protokół Posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dn. 9 czerwca 1917 r.

(...) Kandydaci przystępujący do I klasy muszą znać: z religii: katechizm w zakresie przygotowania do Spowiedzi św. oraz krótkie wiadomości ze Starego i Nowego Testamentu; z języka polskiego: czytanie płynne i opowiadanie przeczytanego ustępu – pisanie bez błędu dyktanda i opowiadania z przeczytanego ustępu; zasadnicze prawidła pisowni polskiej; z rachunków: znajomość dokładna 4 działań (...).

W Szkole ściśle określono warunki wymagane do ukończenia danej klasy. Pod koniec roku szkolnego uczeń zdawał egzamin z całości materiału nauczania. Mogły być najwyżej dwie poprawki. Zawodowe praktyki wakacyjne były także warunkiem do uzyskania promocji uczniów do klasy czwartej (powyższy Protokół).

(...) ad. 4) Każdy z nauczycieli winien sam przed ukończeniem roku szkolnego wypytać ucznia z całości przedmiotu nauczania. (...) Poprawek może być najwyżej 2.

(...) ad. 6) Praktyki wakacyjne będą wymagane tylko wtedy jako niezbędne do przejścia na 4 rok nauki – o ile Szkoła będzie mogła dostarczyć uczniom takich zajęć, któreby im pozwoliły utrzymać się z ofiarowanej pracy (...).

Pożegnanie Szkoły przez absolwentów było uroczyste: uroczysta akademii a następnie wspólne śniadanie nauczycieli i absolwentów (powyższy Protokół): *(...) Rok szkolny postanowiono zakończyć w sobotę dn. 23.VI 1917. Program obchodu powierzono ułożyć pp. Rzepeckiemu, Bacowi, Kowalskiemu i Machnickiemu. Po uroczystości śniadanie wspólne z ukończonymi uczniami (...).*

W 1917 r. podejmowano różne działania na rzecz Szkoły. Dokonywano, w miarę możliwości, remontów pomieszczeń. Ubiegano się o przydział węgla w olkuskim Magistracie i Komendzie Powiatowej. Starano się także zwiększyć dochodowość Szkoły zatrudniając dodatkowych czeladników. Ustalono zasady planowania szkolnego budżetu (Protokół z posiedzenia Komisji Gospodarczej z dnia **16 czerwca 1917**).

Protokół z posiedzenia Komisji Gospodarczej

z dn. 16.VI. 1917.

(...) 2) Komisja obeszła cały budynek szkolny, zbadła braki i potrzebne naprawy, a to: drzwi, wprawienie szyb, ogrodzenia szkoły, dania nowej posadzki w kuźni, przemalowania zniszczonych sal szkolnych (...).

4) W sprawie węgla (4 wagony) postanowiono się zwrócić do Magistratu miasta i referenta handlowego Komendy Powiatowej.

5) Pragnąc wzmóc dochodowość z warsztatów szkolnych Komisja Gospodarcza postanawia przyjąć czeladników do pracowni kowalskiej i stolarskiej, którzyby grubsze roboty wykończyli i wykonywali (...).

Budżet szkolny ma być układany wspólnie z Komisją Gospodarczą Szkoły (...).

W Protokole z posiedzenia Komisji Gospodarczej z dnia **28 sierpnia 1917 r.**, skupia się „jak w soczewce” ówczesny wizerunek „Mechanika”, z jego bieżącymi problemami oraz podejmowanymi decyzjami. W dokumencie figuruje zapis odnośnie postanowień, dotyczących m. in.:

- wykonania przez pana Kipińskiego bruku w kuźni zamiast posadzki;
- przyjęcia nowych czeladników do stolarni za wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 60 rubli;
- upominania się o wypłacenie Szkole należnej kwoty ze strony kasy miasta Olkusza;
- zwiększenia wpisowego do 40 rubli rocznie ze względu na zwiększone koszty utrzymania Szkoły z powodu zakupu nowych maszyn;
- podjęcia starań w Magistracie o zarezerwowanie jednej beczki nafty dla Szkoły;
- zwrócenia się do Towarzystwa „Saturn” o sprzedanie lub podarowanie Szkole towarów z magazynów nieczynnej kopalni;
- odebrania narzędzi szkolnych z warsztatów Komendy powiatowej.

Protokół Komisji Gospodarczej

z dn. 28 sierpnia 1917 r.

(...) 2) Postanowiono dać zamiast posadzki w kuźni – bruk – a sprawę powierzyć do wykonania p. (...) Kipińskiemu.

3) Na czeladnika do stolarni przyjęto (...), do kuźni (...), za zapłatą miesięczną po 60 rub.

(...) 5) Kwity, nie wypłacone dotychczas przez kasę m. Olkusza z roku szkolnego 1916/17 – przedstawione przez dyr. Baca – na ogólną sumę 364 rb. 35 kop. i 243 kor. 46 hal. – Komisja przyjęła do wiadomości i przekazała Kasie miejskiej do wypłaty.

6) Ze względu na zwiększone koszty utrzymania Szkoły - powstałe z powodu zakupu nowych maszyn - Komisja Gospodarcza zwraca się do Magistratu m. Olkusza, by zwiększył wpisowe do 40 rb. rocznie.

(...) 9) Dyrektor Szkoły winien zwrócić się do Magistratu o zarezerwowanie 1 beczki nafty dla szkoły.

10) Należy odnieść się do tow. „Saturn” o sprzedanie z magazynów zamkniętej kopalni – towarów potrzebnych dla Szkoły Rzemieślniczej i o ewentualny dar.

11) Przyjęto do wiadomości sprawozdanie dyrektora Szkoły, celem odebrania narzędzi znajdujących się w warsztatach Komendy powiatowej (...).

Normalizowało się szkolne życie. Stopniowo uzupełniano szkolny inwentarz. Ubolewano jednak z powodu **trudnych warunków materialnych młodzieży i spieszono jej z pomocą**. Funkcjonowała „tania” kuchnia dla uboższych uczniów (Protokół z posiedzenia Rady Opiekuńczej Szkoły Rzemieślniczej z dnia **15 grudnia 1917**).

Protokół z posiedzenia

Rady Opiekuńczej Szkoły Rzemieślniczej

w dniu 15 grudnia 1917 r.

(...) Nauka przybiera charakter normalny, musi się jednak ciągle walczyć z brakiem książek i materiałów nauki. Brakowi ropy do motoru zaradzi zapewne p. kurator przez poczynienie odpowiednich starań. W ciągu roku ubiegłego uzupełniono inwentarz przez 18 stołów rysunkowych po 25 rb . (...).

Stan materialny młodzieży przedstawia wiele do życzenia (...). Funkcjonuje „tania kuchnia”, która w ciągu roku wydała przeszło 6 tysięcy obiadów i około tysiąca kolacji. Biedniejsi uczniowie otrzymują bezpłatne obiady na co od września do grudnia 1917 wydano 62 rb 10 kp. (...).

Młodzież Szkoły czynnie uczestniczyła w historycznych wydarzeniach mających miejsce w Olkuszu w **1918 r.** a związanych z odzyskaniem niepodległości Polski. Gdy w październiku i listopadzie tegoż roku dobiegały końca działania wojenne na zachodzie Europy i rozpadły się Austro - Węgry, Polacy zaczęli rozbrajać zaborców i przystępować do tworzenia polskich struktur państwowych. Społeczeństwo Olkusza odmówiło posłuszeństwa zaborcy austriackiemu. W październiku olkuszanie podjęli wyzwolenczą walkę zbrojną. W rozbrajaniu wojsk okupacyjnych, „czynny udział wzięła młodzież starszych klas gimnazjum i szkoły rzemieślniczej. Ona też stanowiła główny trzon (...) V Baonu Strzelców Olkuskich im. Fr.

Nulla”⁷. **Młodzież Szkoły brała udział m. in. w kulminacyjnym wydarzeniu związanym z przekazaniem w Olkuszu władzy Polakom.** Otóż w dniu 2 listopada 1918 r. delegacja olkuskiej Rady Miejskiej i Komitetu Ratunkowego udała się do komendanta obwodu płk Clam-Martinica z żądaniem natychmiastowego złożenia broni i opuszczenia miasta przez Austriaków. W zaistniałej sytuacji, uczniowie oddali kilka wystrzałów a płk Martinic bez oporów oddał swoją władzę wojskową swojemu zastępcy, Polakowi, ppłkowi Jakubowi Niewiadomskiemu, który złożył przysięgę przed burmistrzem Olkusza- Karolem Radłowskim. Następstwem tych wydarzeń, w dniu 2 listopada z Warszawy do Olkusza przybył Jerzy Stamirowski, który został pierwszym starostą olkuskim.

W **1918 roku** remont Szkoły szedł „pełną parą” (np. poszerzenie stolarni). Starano się rozwiązać bieżące problemy. Nauczyciele zaczęli również domagać się podwyżek wynagrodzeń. Zaistniała potrzeba zatrudnienia sekretarza szkolnego. Ustalono procedurę postępowania w przypadku wagarowania uczniów i kary za granie w karty na terenie Szkoły. (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **7 marca 1918**).

Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dnia 7 marca 1918 r.

(...) 3) Zaaprobowano plan dyrektora co do rozszerzenia stolarni przez wyjęcie ścianki korytarza w sali parterowej po lewej stronie budynku (...)

4) W sprawie podwyższenia pensji stałych nauczycieli postanowiono domagać się podwyżki stosownej do płac w innych szkołach.

5) Uznano za niezbędnego sekretarza szkolnego płatnego przynajmniej 1000 kor. miesięcznie.

6) Uczniowie opuszczający w ciągu roku szkolnego więcej niż dni 20 nauki – muszą odrobić (podczas wakacji) czas stracony w pracowni – o ile przedmioty teoretyczne zdadzą odpowiednio (...).

7) Uczeń (...) za granie w karty w budynku szkolnym zostaje wydalonym ze szkoły – z prawem jednak zdawania egzaminu do III klasy na początku września 1918 r. (...).

W sprawie podwyżki pensji dla personelu Szkoły, Rada Opiekuńcza zwróciła się do Rady Miasta z prośbą o wzrost wynagrodzenia o 50% (Protokół z dnia **10 czerwca 1918**).

Posiedzenie Rady Opiekuńczej

z dn. 10 czerwca 1918 r.

(...) Rada Op. zwraca się do Rady Miasta z prośbą o podwyższenie pensji personelu szkoły Rzem. o 50% od września 1918 r. (...).

Zatroszczono się, że aby uczniowie posiadali przybory techniczne potrzebne do nauki. W tym celu założono sklep z przyborami technicznymi (powyższy Protokół): (...) *Rada Op. upoważnia dyrektora szkoły do zatrzymania z kwitariusza 1000 kor., jako pożyczki na założenie sklepu przyborów technicznych dla uczeni (...).*

Podczas **uroczystości zakończenia roku szkolnego 1917/1918** miało miejsce **oficjalne przekazanie Szkole i poświęcenie sztandaru**, który został zaprojektowany w 1916 r. przez nauczyciela rysunku odręcznego i kierownika pracowni stolarskiej, **Władysława Turbasa**, a wykonany przez **Związek Pracy Kobiet Polskich w Krakowie**.

Na sztandarze widniał, po jednej stronie wizerunek Matki Boskiej Częstochowskiej a po drugiej stronie, Orzeł Polski w Koronie.

Fot. Pierwszy sztandar Szkoły.

Zatrzymajmy się trochę dłużej nad postacią Władysława Turbasa (1884-1950). Był on długoletnim nauczycielem rysunków i kreśleń w Szkole Rzemieślniczej, artystą rzeźbiarzem i grafikiem. Jego ojciec, Paweł Turbas, podobno uczeń samego Jana Matejki, był także zdolnym rzeźbiarzem. Miał pracownię na ul. Sikorka w Olkuszu i wykonywał piękne rzeźby dla wielu kościołów (ołtarze w Bolesławiu, Białym Kościele, Zagórze, Przysiece, Kłobucku i innych miejscowościach). Dziełem Pawła Turbasa jest rzeźba „Święta Rodzina” w kaplicy św. Anny w Bazylice Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu jak również herb miasta Olkusza, który znajduje się nad olkuskim magistratem. Władysław Turbas po ukończeniu Wyższej Szkoły Przemysłowej w Krakowie, kształcił się w Wiedniu, podjął praktykę w Szawlach na Litwie, a potem, razem ze swoim ojcem, pracował nad zdobieniem kościołów.

W Komitecie uroczystości poświęcenia sztandaru zasiadali: burmistrz Radłowski oraz panowie: Kipiński, Gurbiel i Jarno (Protokół z Posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia 10 czerwca 1918).

Posiedzenie Rady Opiekuńczej

z dn. 10 czerwca 1918 r.

(...) Do ścisłego Komitetu uroczystości poświęcenia sztandaru wybrano: pp. Radłowskiego, Kipińskiego, Gurbiela i Jarnę oraz Baca (...).

Tak oto **Jan Jarno** w swoich „Pamiętnikach”⁸ przedstawia **uroczystość przekazania Szkole sztandaru**: „Rzadką i piękną uroczystość urządził w niedzielę 16 b. m. Olkusz, bo poświęcono tu sprawiony kosztem miasta sztandar miejskiej rzemieślniczej szkoły, która w roku bieżącym wypuszcza w świat 10-ciu swych wychowanków. Szkoła ta prowadzona wzorowo przez inżyniera Stanisława Baca cieszy się ogólną sympatią miasta z Radą m. na czele, która też z powodów wyżej wymienionej uroczystości święciła ten dzień uroczyście najpierw nabożeństwem w kościele, a następnie w gmachu szkolnym, gdzie po przyrzeczeniu opuszczających szkołę wygłoszono szereg wzniosłych przemówień zakończonych skromnym śniadaniem z okazji pożegnania wychowanków”.

Autor „Pamiętników”. Jan Jarno⁹ (1867-1933) należał do interesujących osobowości lat międzywojennych, związanych ze Szkołą. Urodził się w Olkuszu w rodzinie rzemieślniczej. Był m. in. współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego powstałego w Olkuszu w 1911 r., długoletnim Naczelnikiem Ochotniczej Straży Pożarnej w Olkuszu (lata 1901-1931), członkiem Rady Opiekuńczej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu. Zbierał lokalne legendy, stare dokumenty, opisywał historię Srebrnego Grodu i jego zabytki. Pisał pamiętniki, które są skarbnicą wiedzy o ziemi olkuskiej tamtego okresu.

JAN JARNO SENIOR 1867 - 1933
WSPÓŁZAŁOZYCIEL O/PTK OLKUSZ 1911
CZŁONEK RADY MIEJSKIEJ W OLKUSZU 1914
CZŁONEK ZARZĄDU KOMITETU RATUNKOWEGO 1916
ŁAWNIK SĄDU POKOJU 1917
CZŁONEK MACIERZY SZKOLNEJ
DŁUGOLETNI NACZELNIK OSP W OLKUSZU
CHOJNY OFIARODAWCA NA SKARB NARODOWY,
WOJSKO I POTRZEBY GÓRNEGO ŚLĄSKA
AUTOR PAMIĘTNIKÓW I ZBIERACZ PAMIĄTEK
Z POW. OLKUSKIEGO

Fot. Jan Jarno - członek Rady Opiekuńczej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu. Ze zbiorów PTTK w Olkuszu.

W 1918 roku, Szkoła pragnęła wszechstronną opieką otoczyć uczniów, m. in. dbała o **higienę** młodzieży. Starła się o możliwość korzystania przez uczniów z łaźni. Uznawała ich za ciężko pracujących i domagała się dla nich stosownych posiłków regeneracyjnych (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **18 października 1918**).

Protokół

Posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dn. 18 października 1918 r.

(...) postanowiono (...) zwrócić się do Rady Opiekuńczej o wyjednanie pozwolenia do kąpieli w fabryce „Westen” z braku innej łaźni 3) zwrócić się [do] komisji aprowizacyjnej o dostarczenie uczniom nafty i cukru. 4) prosić komisję aprow. o uznanie uczeni, jako ciężko pracujących i udzielenie im po 2 kartki chlebowe (...).

W dniu **11 listopada 1918 r.** Polska odzyskała niepodległość.

Niedługo po odzyskaniu niepodległości przez Polskę, pomimo ogromnego patriotyzmu, odbył się asertywny protest grona pedagogicznego, z powodu zajęcia bez porozumienia ze Szkołą, pomieszczeń szkolnych przez wojsko. Obecność wojska w Szkole była związana z koniecznością przerwy w nauce, co z kolei powodowało znaczny uszczerbek w procesie dydaktycznym, tym bardziej, że Szkoła Rzemieślnicza była jedyną „fachową” szkołą w powiecie. Nauczyciele zaproponowali, aby wojsko znalazło swoją siedzibę w olkuskich szkołach ludowych, co nie przyniosłoby tak dużych strat w edukacji dzieci. Ważkim argumentem przeciw stacjonowaniu wojsk w Szkole było także to, iż poniosła ona na rzecz wojska ogromną ofiarę, ponieważ 25 % uczniów wstąpiło do jego szeregów (Protokół Rady Pedagogicznej z dnia **21 listopada 1918**).

Posiedzenie Rady Pedagogicznej

z dn. 21 listopada 1918 r.

(...) grono nauczycielskie szkoły rzemieślniczej, protestuje jak najenergiczniej przeciwko zajęciu sal szkolnych przez wojsko dla następujących powodów:

1 ° Sale zostały zajęte bez porozumienia i zgody rady opiekuńczej szkoły i grona nauczycielskiego.

2 ° Zajęcie szkoły Rzemieślniczej przez wojsko naraża szkołę na daleko większe szkody niż inne szkoły ludowe w Olkuszu, ponieważ uczniowie szkoły pochodzą z całego powiatu i muszą wrócić do domu, gdzie rodzice mogą mieć słuszną pretensję, że szkoła za darmo bierze pieniądze.

*3 ° Szkoła rzemieślnicza poniosła na rzecz wojska polskiego wielkie ofiary, gdyż 25 % uczeni **wstąpiło do szeregów.***

4° W mieście Olkuszu są nieczynne budynki, które bez szkody dla właścicieli mogą być zajęte dla wojska, gdyby zaś z jakichkolwiek bądź powodów nie nadawały się na umieszczenie wojska, wtedy daleko słuszniej byłoby zająć dla wojska budynki ludowych szkół w Olkuszu, ponieważ przerwa 3-4 tygodniowa w nauce szkolnej dzieci rozpoczynających naukę nie przyniesie takiego uszczerbku jak także przerwa w szkole Rzemieślniczej, która jest szkołą fachową, jedyną w powiecie (...).

W Szkole obowiązywał zakaz uczęszczania uczniów na polityczne zebrania (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **18 grudnia 1918**).

Posiedzenie Rady Pedagogicznej

z dn. 18 grudnia 1918 r.

(...) Wydać zakaz uczęszczania uczni na zebrania polityczne (...).

Polska odzyskała niepodległość, ale jej granice nie zostały jeszcze ostatecznie uformowane. Trzeba było jeszcze stoczyć wiele walk i przelać mnóstwo krwi, aby uformować terytorium państwa polskiego. W walkach o granice II Rzeczypospolitej uczestniczyli także uczniowie Szkoły. Dwudziestu pięciu z nich wzięło udział w przygotowaniu **plebiscytu na Śląsku** i w **Powstaniach Śląskich**, między innymi późniejszy Dyrektor Szkoły (w latach 1949-1951) **Antoni Gniewczyński**.

II. Rok 1919. LATA DWUDZIESTE. LATA TRZYDZIESTE.

Odszkodowania.

Oddziały Wojska Polskiego, w związku z toczonymi jeszcze walkami, przemieszczały się na terenie kraju i kwaterowały w miejscach do tego wyznaczonych. Stacjonujące w Szkole nasze wojsko, nie dbało o nią. Żołnierze zniszczyli ściany i wybili sześć szyb w Placówce, za co nie zapłacili, a kwotę za naprawę tych zniszczeń miała pokryć Szkoła. Podjęto jednak starania o zwrot tych pieniędzy od władz wojskowych. Ponad to ówczesne polskie władze zwróciły się do Rady Opiekuńczej Szkoły, aby ta zażądała od Komisji Likwidacyjnej **odszkodowania ze strony państwa austriackiego**, ponieważ w czasie I wojny Austriacy zarekwirowali szkolne maszyny, narzędzia ślusarskie i tokarskie oraz inne materiały (Protokół Rady Opiekuńczej z dnia **25 stycznia 1919**).

Posiedzenie Rady Opiekuńczej

z dnia 25 stycznia 1919 r.

(...) R.O. przyjmuje do wiadomości sprawozdanie o zniszczeniu ścian i wybiciu 6 szyb w salach wykładowych przez Wojsko Polskie. Poleca rachunki za powyższe roboty zapłacić z funduszków szkoły (...).

Przyjęto do wiadomości projekt Władz Polskich aby R. O. zwróciła się do Komisji Likwidacyjnej prosząc o zarejestrowanie pretensji szkoły u państwa Austriackiego, za zarekwirowane maszyny, narzędzia ślusarskie i stolarskie oraz materiały surowe. R. O. poleciła sformowanie odpisu zarządowi szkoły i takowy przesać Radzie Miasta (...).

Rada Opiekuńcza Szkoły uchwaliła pokryć wydatki wynikłe ze **szkód powstałych w wyniku zakwaterowania wojska** w gmachu Szkoły nie ze szkolnego budżetu, ale z funduszy miasta Olkusza (Protokół z posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia **29 lipca 1919**).

Protokół Posiedzenia Rady Opiekuńczej

z dnia 29 lipca 1919 r.

(...) R.O. uchwaliła wydatki na remont gmachu i naprawy wywołane przez kwaterę wojskową pokryć więc nie z budżetu szkolnego, lecz z ogólnych funduszków miasta. Oferty przedsiębiorców mają być przedłożone przez Magistrat Komisji Budowlanej (...).

Rada Opiekuńcza **konsekwentnie domagała się od Wojska Polskiego zadośćuczynienia** w wysokości około 4 500 koron (Protokół z posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia **15 grudnia 1919**).

Protokół z Posiedzenia R. Opiekuńczej

z dnia 15 grudnia 1919 r.

(...) Podjęte starania u wojskowości o zwrot za zniszczenie budynku szkolnego powinny przynieść około 4.500 kor. (...).

Służba wojskowa uczniów.

Protokoły wielokrotnie odnotowują fakt służenia w wojsku uczniów Szkoły. Oprócz wspomnianego Protokołu z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. 21 listopada 1918, w innych dokumentach odnotowano, iż: „w listopadzie r. ub. wstąpiło do wojska 28 uczni (Protokół z Posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia **29 lipca 1919**), „Spodziewani są uczniowie, będący w wojsku, których rodziny starają się zwolnić” (Protokół z Posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia **15 grudnia 1919**).

Szkoła czyniła starania w Ministerstwie Spraw Wojskowych, aby do służby wojskowej nie byli powoływani uczniowie klasy trzeciej, motywując to tym, że wskutek poboru do wojska, w roku szkolnym 1920/21 klasa czwarta będzie liczyć zaledwie 5 uczniów (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. **21 kwietnia 1920**).

Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dn. 21 kwietnia 1920 r.

(...) Rada Pedagogiczna wzywa (...) o poczynienie starań w Ministerstwie Spraw Wojskowych, by do służby wojskowej nie byli powoływani również uczniowie trzeciej klasy. Młodzież wstępuje do pierwszej kl. mając od 14 do 18 lat, znaczny jej procent przeto nie może ukończyć nauki przed poborem. Skutkiem obecnego stanu rzeczy – w olkuskiej szkole rzemieślniczej w r. szk. 1920/21 kl. IV będzie liczyć najwyżej 5ciu uczni (...).

Fundusz emerytalny.

Tematem absorbującym uwagę społeczności Szkoły, były przyszłe emerytury dla jej pracowników. Wysunięto postulat zapisania personelu Szkoły do kasy emerytalnej. W tym celu w 1919 r. postanowiono wysłać stosowne pismo do Zarządu Miasta (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **6 grudnia 1919**).

Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej

w dniu 6 grudnia 1919 r.

(...) Uważa się za konieczne zapisanie przez R. M. personelu Szkoły rzemieślniczej do kasy emerytalnej oraz wpłacenia wpłat emerytalnych od początku zajęcia w służbie miejskiej. W tej sprawie należy wnieść podanie do Rady Miejskiej (...).

Wniosek pracowników Szkoły odnośnie ich zapisu do funduszy emerytalnych poparła Rada Opiekuńcza Szkoły (Protokół z posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia **15 grudnia 1919**):

(...) Domaganie się od Zarządu Miasta zapisania pracowników do funduszy emerytalnych, R. O. uznaje za słuszne i poprze odpowiednie podanie w Radzie Miasta (...).

Subwencje.

Placówka otrzymywała od odpowiednich władz fundusze na rzecz rozwoju. W 1919 r. uzyskano m. in. 30.000 koron jako subwencję od Sejmiku powiatowego a szef sekcji szkolnictwa zawodowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego obiecał subwencję w wysokości 60.000 marek (Protokół z posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia **15 grudnia 1919**).

Protokół z Posiedzenia R. Opiekuńczej

z dnia 15 grudnia 1919 r.

(...) Na skutek starań uzyskała szkoła 30.000 kor. subwencji od Sejmiku powiatowego – Szef Sekcji Szkolnictwa Zawodowego M. W. i O. P. p. Miklaszewski obiecał w ciągu roku szkolnego subwencję 60.000 marek (...).

Pomoc finansowa i stypendia dla uczniów.

Szkoła od najdawniejszych czasów jej istnienia, ogniskowała w sobie to, co najpiękniejsze, najszlachetniejsze i najlepsze. Wykorzystywała wszelkie możliwości i środki, jakie były dostępne w ówczesnej rzeczywistości, aby finansowo wspomóc ubogą i zdolną młodzież.

Na wniosek prezesa Rady Opiekuńczej, pana J. Gurbiela, w 1919 r. została w szkolnej sali zorganizowana zabawa sylwestrowa, z której dochód miał być przeznaczony na opłatę wnoszoną przez uczniów Szkoły (Protokół z posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia **15 grudnia 1919**).

Protokół z Posiedzenia R. Opiekuńczej

z dnia 15 grudnia 1919 r.

(...) Na wniosek prezesa R. O. p. J. Gurbiela – postanowiono urządzić w sali szkolnej sylwestrowy wieczór taneczny na dochód wpłat szkolnych dla uczeni szk. rzemieślniczej. Do komitetu zabawy wybrano pp. Gurbiela, Baca i Turbasa – z prawem kooperacji dalszych członków (...).

Dla najlepszych uczniów starano się o **stypendia Rady Miasta**. Gdy jej beneficjenci zostali powołani do służby wojskowej, to po jej zakończeniu, otrzymywali zaległe wypłaty. (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **22 czerwca 1920**).

Posiedzenie Rady Pedagogicznej

z dn. 22 czerwca 1920 roku.

(...) do stypendiów, złożonych na ręce rady miejskiej – przedstawia się następujących kandydatów (...). Stypendia te mogą być wypłacone, o ile wymienieni nie będą w najbliższych miesiącach powołani do służby wojskowej – gdyby zaś tak być miało – otrzymają je po ukończeniu służby wojskowej (...).

Najlepsi uzyskiwali również **stypendium Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego** (Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **16 lutego 1922**).

Posiedzenie Rady Pedagogicznej

z dn. 16 lutego 1922.

Na porządku dziennym zaopiniowanie o kandydatach na stypendium Ministerstwa W. R. i O. P. (...).

Społeczność szkolna wkładała cały swój umysł i serce, aby jak najlepiej funkcjonować na niwie dydaktycznej, wychowawczo-opiekuńczej i społecznej. W Szkole wszystkie wartości patriotyczne i zawodowe przenikały się i zasilaly wzajemnie. Sztandarowe postacie i wartości związane z etosem rzemiosła, zawodów i miłości Ojczyzny (Stanisław Staszic, Józef Piłsudski, biskup Władysław Bandurski), znajdują swoje miejsce na kartach historii Szkoły. Do plejady znakomitych postaci, których imię pojawia się w historii „Mechanika”, należy Jan Kiliński – syn majstra murarskiego, z zawodu szewc, certyfikujący się dyplomem mistrzowskim, jeden z przywódców powstania kościuszkowskiego, pułkownik i pamiętnikarz ¹⁰.

Najlepsi uczniowie Szkoły w okresie międzywojennym, otrzymywali właśnie **stypendium im. Jana Kilińskiego** (Protokół z Posiedzenia Rady Opiekuńczej z dnia **15 grudnia 1919** oraz Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **3 marca 1928**). To także zobowiązywało do pogłębiania swojej wiedzy i rozwoju umiejętności. W każdym czasie nie było łatwo się wykształcić, ale uparci i wytrwali oraz ci, którym życie to umożliwiło, zawsze osiągnęli swój cel. Polscy rzemieślnicy i inżynierowie, do których należą także absolwenci „Mechanika”, należeli zawsze na przestrzeni wieków do najbardziej twórczych, odpowiedzialnych obywateli, bo w zwyczajnym, cichym, owocnym, pokornym wypełnianiu swoich czynności zawodowych, tworzyli podwaliny pod rozwój gospodarczy Polski i byli zaczynem do wszystkiego tego, co najlepsze w naszej Ojczyźnie.

Protokół z Posiedzenia R. Opiekuńczej

z dnia 15 grudnia 1919 r.

(...) Ponieważ nie ma odpowiedniego syna szewca na kandydata do stypendium im. J. Kilińskiego – przeto R. O. poleca Radzie Miasta ucznia (...) sierotę (...).

Protokół N 13

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 3 marca 1928 r.

(...) Następujących uczniów uchwalono (...) do Rady Opiekuńczej jako kandydatów do stypendium im. Kilińskiego (...).

Ubodzy ale „staranni” uczniowie mogli liczyć na uzyskanie **stypendium Kuratorium Szkolnego** (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **13 czerwca 1935**). W 1935 roku stypendium to zostało przyznane dziewięciu uczniom – w sumie w kwocie 50 zł. (w tym siedmiu uczniom przyznano kwotę po 5 zł, a dwom uczniom odpowiednio po 7 zł i 8 zł).

Protokół

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 13 czerwca 1935 r.

(...) Stypendium Kuratorium Szkolnego za m-c czerwiec w sumie 50 zł. uchwalono rozdzielić między następujących uczeni biednych, a starannych w nauce (...).

Wakacje, ferie zimowe i półkolonie.

Nauczycieli absorbowały zadania związane nie tylko z nauką ale i z dniami wypoczynku. Zbliżały się wakacje 1920 roku. Zastanawiano się zatem nad kwestią długości ich trwania. Stwierdzono, że powinny one rozpocząć się najpóźniej w dniu 1 lipca, a to ze względu na: praktyki zawodowe, konieczny dłuższy odpoczynek dla utrudzonych i niedożywionych uczniów dojeżdżających, zaoferowanie uczniom przez przedsiębiorstwa odbywanie atrakcyjnie opłacanych wakacyjnych praktyk zawodowych (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **21 kwietnia 1920**).

Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dn. 21 kwietnia 1920 r.

(...) wakacje w olkuskiej Szkole Rzemieślniczej winny się rozpocząć najpóźniej dn. 1 lipca, a to:

- a) Ze względu na złe odżywianie się uczeni zamiejscowych, stanowiących przeszło 80%, dla których dłuższe wakacje są niezbędne,*
- b) podczas wakacji, uczniowie przechodzący z trzeciej do czwartej klasy muszą odbywać praktykę obowiązkowo,*
- c) Wielu spośród uczeni, ze wszystkich klas wybiera się podczas wakacji na praktykę do przedsiębiorstw górniczych i przemysłowych, gdzie zaoferowano im dobre wynagrodzenie i aprowizację (...).*

Troszczono się o zagospodarowanie czasu ferii zimowych dla uczniów. W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **9 grudnia 1932 r.** widnieje informacja, że dostrzeżono

potrzeby 25 ubogich uczniów, którzy nie są zamiejscowi, więc nie wyjeżdżają do rodzinnego domu na Święta Bożego Narodzenia. Zwrócono się więc z prośbą do Rady Opiekuńczej o fundusze w kwocie około 300 zł. na dożywianie tejże młodzieży w czasie przerwy świątecznej. Dożywianie miało się odbywać w kuchni w jednej z okolicznych szkół. W Szkole Rzemieślniczej natomiast miała funkcjonować świetlica dla miejscowych uczniów.

Protokół N 5

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9 grudnia 1932 r.

(...) Dyrektor odczytał okólnik Kurat. Okręgu Szkolnego Krak. z dnia 4/XII-1932 r. w sprawie feryj zimowych, po czym otworzył dyskusję w tej sprawie.

W wyniku dyskusji ustalono, iż wszyscy uczniowie pozamiejscowi wyjadą do domów rodzinnych na ferie świąteczne; pozostaje na miejscu na ten czas około 25 uczeni miejscowych biednych. Trzeba im przyjść z pomocą, Uchwalono zwrócić się do Rady Opiekuńczej o fundusze na dożywianie w czasie feryj świątecznych tych 25 biednych uczeni. Fundusz na ten cel wyniesie około 300 zł. Dożywianie urządzić w kuchni przy (...) gimnazjum, ew. przy szkole powszechnej Nr 1. Następnie uchwalono prowadzić przez ferie świetlicę dla uczeni miejscowych (...).

Podczas ferii zimowych organizowano dla uczniów półkolonie, podczas których uprawiali narciarstwo. Wykonywali narty na szkolnych warsztatach. Młodzież była uboga, nie posiadała jednak butów sportowych ani ciepłej odzieży. Z powodu biedy, uczniowie klas starszych czasami sprzedawali swoje narty (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 grudnia 1933**).

Protokół 8

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 grudnia 1933 r.

(...) P. Rudolf przedstawia projekt dożywiania uczeni, którzy by byli zajęci podczas feryj ćwiczeniami narciarskimi. P. Dyrektor powiadamia, iż na półkolonie zgłosiło się 50 uczeni, następnie odczytuje projekt p. Rudolfa organizacji sportów zimowych podczas feryj zimowych (...).

Odnosnie punktu tyżącego się ułatwienia sporządzenia sobie przez uczeni przy pomocy Szkoły nart stwierdzono, że Szkoła pomaga robić narty, nawet 1 czeladnik przeznaczony jest tylko do robienia nart. Poszerzano także sprawy, jak biedota panująca wśród uczeni, czego dowodem jest sprzedawanie nart przez uczeni klas starszych; brak butów sportowych; brak odzieży ciepłej itp. P. Rudolf na to odpowiada, że powoli te niedostatki dadzą się usunąć (...).

Pensje pracowników. Groźba nauczycielskiego strajku.

Nauczyciele z poświęceniem pracowali dla Szkoły, jednak nie otrzymywali za to należytej zapłaty.

Pracownicy Szkoły w 1929 r. wyrazili swoje niezadowolenie z powodu niskich uposażeń, domagając się od właścicieli Szkoły (tj. Rady Miasta) wyższej pensji, która byłaby na poziomie szkół rządowych (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **21 kwietnia 1920**).

Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej

z dn. 21 kwietnia 1920 r.

(...) pragniemy bowiem domagać się od właścicieli szkoły przynajmniej takiego wynagrodzenia, jakie Rząd swym różnie ukwalifikowanym pracownikom wypłaca (...).

Nauczyciele upominali się o 75% podwyżkę (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **21 marca 1921**).

Posiedzenie Rady Pedagogicznej

z dnia 21 marca 1921 r.

(...) W sprawie uposażenia R. P. domaga się od właścicieli szkoły 75% podwyżki do obecnej pensji – w myśl uchwał „rady 6ciu” (...).

W 1921 roku cierpliwość nauczycieli w oczekiwaniu na dodatek pieniężny, skończyła się. Pojawiła się groźba nauczycielskiego strajku (Protokół z posiedzenia Personelu nauczycielskiego z dnia **4 lipca 1921**).

Protokół Posiedzenia Personelu Nauczycielskiego

w dn. 4 lipca 1921.

(...) Grono nauczycielskie zwróciło się do p. burmistrza w dniu dzisiejszym o wypłacenie dodatku 75% do pensji za miesiąc luty – zgodnie z uchwałami Rady Nadzorczej z dn.11 kwietnia, z dn. 18 maja i 28 czerwca – oraz listem Departamentu Szk. Zaw. Minist. W. R. i O. P. z dn.31 maja – przyznającymi słuszność domagania się wymienionego dodatku, który Magistrat M. Olkusza, jako przedstawicielstwo właściciela szkoły powinien wypłacić.

Ze względu na wymijającą odpowiedź, po której nie można się spodziewać zaległego dodatku od 5ciu miesięcy, jak również kompletnego braku gotówki na wpłatę przydziałów aprowizacyjnych – Personel Nauczycielski dalej czekać nie może i domaga się wypłacenia kwoty 41 692 m. 46 fen. do dnia 7 lipca – w przeciwnym razie zaprzestanie prac szkolnych klasyfikacji uczni (...).

Żądania nauczycieli odnośnie zaległego wynagrodzenia zakończyły się pomyślnie (Protokół z posiedzenia Rady Nadzorczej Miejskiej Szkoły Rzemieśniczej z dnia **3 grudnia 1921**).

Protokół Posiedzenia Rady
Nadzorczej Miejskiej Szk. Rzem.

z dn. 3 grudnia 1921 r.

(...) Ze względu na nadzwyczajną a niespodziewaną subwencję rządową w kwocie 250 tysięcy mk. – Rada Opiekuńcza zgadza się na prośbę personelu szkolnego co do wypłacenia dodatku zimowego personelowi według norm rządowych, jak również na zwyczaj pensji za miesiące listopad i grudzień według norm rządowych (...).

Upaństwowienie szkoły.

Szkoła do roku 1921 była placówką prywatną, utrzymywaną przez Radę Miasta. Konieczne stało się upaństwowienie Szkoły m. in. za względu na konieczność większego rozwoju, co mogło zapewnić jedynie państwo.

W 1921 r. Rada Opiekuńcza Szkoły dostrzegła potrzebę jej upaństwowienia. Swoją wolę przekazania Miejskiej Szkoły Rzemieślniczej rządowi polskiemu argumentowała tym, że nawet w czasach zaborów Szkoła była własnością rządu rosyjskiego (Protokół z posiedzenia Rady Opiekuńczej Miejskiej Szkoły Rzemieślniczej z dnia **11 kwietnia 1921**).

Posiedzenie Rady Opiekuńczej

4 kl. Miejskiej Szkoły Rzemieślniczej, dn. 11 kwietnia 1921.

(...) Zebrani uważają się za instytucję przejściową, która ma oddać dotychczasową Miejską Szkołę Rzemieślniczą w posiadanie Rządu Polskiego, bowiem Szkoła ta była własnością rządu rosyjskiego – a więc państwową – co zatem idzie, powinna być przejęta przez państwo polskie. Równocześnie zebrani dołożą wszelkich starań, by w przyszłości zarówno Sejmik jak i Rada Miasta – popierały wydatnie Państwową Szkołę Rzemieślniczą w Olkuszu (...).

W dn. **18 stycznia 1922 r. postanowiono upaństwowić Szkołę Rzemieślniczą**. Rada Nadzorcza Miejskiej Szkoły Rzemieślniczej omówiła program oddania Szkoły Państwu Polskiemu (Protokół z Posiedzenia Rady Nadzorczej Miejskiej z dn. **13 stycznia 1922**).

Posiedzenie Rady Nadzorczej

Miejskiej Szkoły Rzemieślniczej w dn. 13.I.1922.

(...) Omówiono program oddania Szkoły Państwu Polskiemu w dn. 18.I.1922 r.(...)

W dniu **19 stycznia 1922 roku**, wizytator odwiedzający Szkołę – **Affanasowicz**, w dniu jej upaństwowienia, dokonał pamiątkowego wpisu do szkolnej Księgi Protokołów Rady Pedagogicznej:

„Na pamiątkę pierwszej mojej wizytacji Szkoły w dniu jej upaństwowienia pozwoliłem sobie wpisać swoje najszczerze życzenia Szkole szybkiego i pomyślnego rozwoju oraz personelowi Szkoły utrzymania jej na tej stopie na jakiej ją zastałem.”

Affanasowicz wizytator

19/1 – 1922 r.

Szkole nadano nazwę: **Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa.**

Z okazji upaństwowienia Szkoły, odbył się uroczysty obiad, podczas którego zebrano datki dla ubogiej szkolnej młodzieży. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia, nauczyciele otrzymywali specjalny dodatek pieniężny, już według norm rządowych (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **26 stycznia 1922**).

Posiedzenie Rady Pedagogicznej

z dnia 26 stycznia 1922 r.

(...) 40.000 mk zebranych na obiedzie z powodu upaństwowienia Szkoły postanowiono podzielić pomiędzy (...) uczni (...).

W sprawie gwiazdki postanowiła Rada Nadzorcza zwrócić się do Rady Miasta i Sejmiku Powiatowego o wypłacenie jej personelowi Szkoły Rzemieślniczej według norm rządowych – zastrzegając się, że połowę kwoty wypłaci Sejmik – a drugą Rada Miasta (...).

Nazwę Szkoły na **Państwowe Gimnazjum Mechaniczne**, zmieniono po wizytacji w **1936 roku**.

Warunki promocji do klasy następnej.

Nie było łatwo „przejsć” do kolejnej klasy.

Wzrastały **wymagania wobec uczniów**, dotyczące warunków promocji do klasy następnej. Zasady te są przedstawione w Protokole Rady Pedagogicznej z dnia **19 maja 1921** r. Otóż uczniowie, którzy przez dwa lata powtarzali klasę, zostawali skreśleni z listy uczniów. Gdy zaś osoba nie zdała egzaminu końcoworocznego z dwóch przedmiotów, to nie otrzymywała promocji do klasy następnej. Jeśli natomiast uczeń otrzymał „z rzemiosła” lub z trzech przedmiotów ocenę niedostateczną, to nie uzyskał zgody na przystąpienie do egzaminu końcoworocznego.

Protokół Rady Pedagogicznej

z dnia 19 maja 1921 r.

(...) uczniowie, którzy nie przejdą po dwuletnim pobycie w tej samej klasie do następnej - nie będą mogli być przyjęci do szkoły.

6) Uczniowie, którzy na egzaminie nie zdadzą z 2 przedmiotów nie przechodzą do następnej klasy.

7) Uczniowie, którzy mają z rzemiosła stopień niedostateczny lub z 3 przedmiotów średnią roczną niedostateczną – nie będą w ogóle do egzaminu dopuszczeni (...).

Odbycie **praktyki warsztatowej** było jednym z warunków do uzyskania promocji do klasy następnej tj. drugiej i trzeciej, jak również, po ukończeniu klasy wstępnej - do klasy pierwszej.

Niektórzy uczniowie, z powodu otrzymania propozycji pracy, byli zwolnieni z całości lub części odbywania praktyk warsztatowych (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **13 czerwca 1925**).

Protokół 17

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 13 czerwca 1925 roku.

(...) Wobec ukończenia robót warsztatowych przez ucznia kl. III (...) oraz wobec przedstawienia przezeń świadectwa, iż jest przyjęty od 5 czerwca r. b. do pracy w Kluczewskiej fabryce papieru, zwalnia się (...) od dalszej praktyki warsztatowej od 17 czerwca 1925 r., tem bardziej, iż uczeń ten z pracy warsztatowej stoi celująco.

Odnosnie podania ucznia (...) w sprawie zwolnienia go od roboty warsztatowej od 15 czerwca z powodu zaofiarowania mu posady mechanika w fabryce maszyn Fr. Gołqb w Koźminie pod Poznaniem, postanowiono zwolnić go od dalszej praktyki warsztatowej (...).

Limit przyjęć i egzaminy wstępne.

Szkoła cieszyła się ogromną popularnością.

Do Szkoły Rzemieślniczej zgłaszała się duża ilość kandydatów do klasy pierwszej, ale **limit przyjęć** był zdecydowanie za mały. Wobec tego w 1921 r. podjęto uchwałę, aby przyjąć do Szkoły tylko 20 uczniów, ponieważ nie było więcej miejsc. Tylko co czwarty kandydat mógł się dostać do Szkoły (Protokół z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej do klasy wstępnej z dnia **29 sierpnia 1921**).

Protokół Posiedzenia

Komisji Egzaminacyjnej do Klasy Wstępnej

z dn. 29 sierpnia 1921 r.

(...) Zgłoszonych kandydatów 87. Po dłuższej dyskusji uchwalono przyjąć tylko 20 uczeni, gdyż na więcej nie ma miejsca.

(...). Początek egzaminu o g. 8. Na piśmienne wypracowania przeznaczają się czas od g. 9 do ½ 11 – i od 11 do 1, od 3-4 badania lekarskie – od 4 egzamin ustny.

Egzaminy do klasy pierwszej – „wstępnej” przeprowadzono z religii (egzamin ustny), języka polskiego (egzamin pisemny i ustny), historii (egzamin ustny) oraz arytmetyki (egzamin pisemny i ustny). Maksymalna ilość punktów, jaką można było uzyskać, wynosiła 21. Próg minimalny wynosił 14 punktów (Protokół Komisji Egzaminacyjnej do klasy wstępnej z dnia **30 sierpnia 1921**).

Protokół Komisji Egzaminacyjnej

do klasy wstępnej - z dn. 30 sierpnia 1921 r.

(...) *Stawiło się i zostało wyegzaminowanych 71 kandydatów. Klasyfikację przeprowadzono na podstawie ćwiczeń piśmiennych z rachunków i polskiego oraz egzaminu ustnego z: religii, historii Polski, j. polskiego i rachunków. Najwyższa ilość punktów egzaminowych wynosiła 21 – przyjęto do 14 punktów (...).*

Przewinienia uczniów.

Szkolne protokoły z lat dwudziestolecia międzywojennego są świadectwem na to, że w tym czasie, w sposób szczególny, absorbowały nauczycieli interwencyjne sprawy wychowawcze.

Do uczniowskich przewin należały m. in. bójki.

W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **9 lutego 1922 r.** znajduje się wzmianka, dotycząca sprawy pobicia ucznia przez współkolegów. Sprawców tego przestępstwa spotkały konsekwencje w postaci: obniżenia noty ze sprawowania, nakaz przyścia do Szkoły na zajęcia w niedzielę, zakaz uczestnictwa w zabawie szkolnej. Ponad to całą klasa musiała zapłacić stosowną kwotę jako zadośćuczynienie dla poszkodowanego. Zapowiedziano, że w wypadku powtórzenia się występkę, winni uczniowie zostaną skreśleni z listy uczniów.

Posiedzenie Rady Pedagogicznej

dn. 9 lutego 1922 r.

(...) *W sprawie pobicia ucznia II kl. (...) przez współkolegów postanawia się:*

- 1) Uczniom (...) obniża się notę ze sprawowania.*
- 2) Uczniowie II kl. płacą solidarnie (...), jako odszkodowanie za zniszczone rzeczy.*
- 3) Ostrzega się uczni (...), że w razie dalszego złego zachowania się zostaną wydalenii ze szkoły.*
- 4) Cała klasa będzie odbywała karę – w niedzielę dn. 12.II (...) (rysunki).*
- 5) Uczniom II kl. wzbrania się wziąć udział w zabawie szkolnej.*

Jeden z dwóch uczestników bójki, jaka zdarzyła się w pracowni, doznał złamania nogi. Śledztwo wykazało obopólną winę. Sprawcy uszczerbku na zdrowiu obniżono ocenę ze sprawowania na odpowiednią, umieszczoną na świadectwie końcoworocznym a poszkodowanemu udzielono nagany wobec klasy (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **24 kwietnia 1936**).

Protokół

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 24 IV 1936 r.

(...) Ponieważ wskutek bójki w pracowni między uczniem kl. III (...) a ucz. kl. II (...) wyniknęło złamanie nogi (...) jednakże śledztwo wykazało obopólną winę. R. P. uchwała dla (...) z kl. II-ej obniżenie stopnia z zachowania na odpowiedni na świadectwie rocznym i (...) dla (...) nagana wobec klasy.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej, z dnia **22 listopada 1934 r.** dotyczy m. in. konsekwencji za używanie przekleństw i wdawanie się w bójki z dyżurnym klasy. Jak czytamy w dokumencie, jednemu z uczniów „za używanie pod adresem kolegi słów b. obelżywych” –zdecydowano obniżyć stopień ze spraw. na „odpowiedni”, natomiast „uczniowi (...) za niepozwalanie dyżurnemu otwarcia okna i za bójkę z dyżurnym” – postanowiono „obniżyć stopień ze sprawowania na półrocze, o ile nie nastąpi poprawa.” W opisaney sytuacji dyżurny także został ukarany obniżeniem stopnia ze sprawowania, ponieważ „niepotrzebnie bił się z (...), zamiast zameldować o sporze p. wychowawcę”.

Kilka przypadków złego zachowania (bójka, kradzież) opisanych zostało w Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **12 kwietnia 1935 r.** Mianowicie jeden z nauczycieli przedstawiał sprawę dotyczącą bójki pomiędzy dwoma uczniami. Podczas tego zdarzenia jeden uczeń uderzył drugiego w głowę w zemście za rzekomo pobitego swojego brata. Obaj otrzymali publiczną nagane udzieloną przez Dyrektora Szkoły z zastrzeżeniem, że jeśli taki czyn się powtórzy, to obaj zostaną wydaleny ze Szkoły. Poza tym obu uczniom obniżono stopień ze sprawowania na „odpowiedni”.

Dokument jest dowodem, że czasami nauczyciele padali ofiarami kradzieży. W przypadku skradzenia ze stołu w pracowni zegarka instruktora, koszty poniesionej straty rozłożono pomiędzy uczniów, którzy byli obecni w pracowni w czasie kradzieży przedmiotu. Niestety, jak podkreślono w dokumencie, wypadki przywłaszczenia sobie rzeczy prywatnych lub szkolnych zdarzały się często. Postanowiono, że kwotę skradzionej rzeczy solidarnie zwrócą uczniowie klasy, w której zdarzyło się to przestępstwo.

Protokół

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 12 kwietnia 1935 r.

(...) P. Wiatrowski zdawał sprawozdanie z bójki między 2 uczniami klasy III: (...). Uchwalono (...) obu publiczną naganą przez p. Dyrektora Szkoły z tem, że o ile by raz jeszcze któryś z nich przed opuszczeniem Szkoły wdał się w jakąś bójkę, to będzie wydalony ze Szkoły.

Natomiast drugiemu (...), który napadł na (...) i uderzył go w głowę, aby w ten sposób pomścić niby pobitego brata (...), uchwalono zmniejszyć stopień na „odpowiednie”.

Omawiano sprawę skradzenia ze stołu w pracowni zegarka instruktora (...). Stratę tę uchwalono rozłożyć na uczni, którzy byli obecni w pracowni w czasie zniknięcia zegarka.

Aby zmniejszyć wypadki częstych zaginięć przedmiotów prywatnych lub szkolnych – postanawia się, że koszta każdej niewątpliwie skradzionej rzeczy pokrywają solidarnie klasy (...).

Spektakularną próbę dokonania kradzieży rzeczy należących do nauczyciela, przedstawia Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 czerwca 1935 r.** Otóż jeden z uczniów, mający opinię złodzieja, został przyłapany na gorącym uczynku, podczas plądrowania kieszeni ubrania należącego do instruktora. Ów uczeń usiłował otworzyć szafkę z narzędziami pomocniczymi tegoż instruktora. Na zwróconą owemu uczniowi uwagę, ten odezwał się w sposób nieprzyzwoity. W konsekwencji otrzymał za swój czyn ocenę nieodpowiednią z zachowania oraz został wydalony ze Szkoły. Podejrzany o powyższą kradzież był świadek zajścia, ponieważ ostrzegł on przed nadchodzącym instruktorem swojego kolegę słowami: „uważaj, bo już idzie”.

Protokół

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 17 czerwca 1935 r.

(...) Omawiano sprawę ucznia I kl. (...), który podejrzewany był od dłuższego czasu o kradzieże. Ponieważ (...) 1) uważany jest przez uczeni za złodzieja; 2) przyłapany został na plądrowaniu po kieszeniach ubrania instruktora (...); 3) stwierdzono, że usiłował otworzyć szafkę p. instruktora z narzędziami pomocniczymi, a nadto przy robieniu mu o to uwag – wyraził się nieprzyzwoicie (...) – postanawia się wystawić mu stopień ze sprawowania „nieodpowiedni” i ze szkoły wydalić. Nadto podejrzany jest kradzież świadek (...), który m. in. rzekł do plądrującego (...): „Uważaj, bo już idzie” – w momencie nadchodzenia instruktora (...).

Przewinienia uczniowskie z tamtych lat, to m. in.: „krytyczne i aroganckie” zachowanie się wobec nauczycieli, psucie narzędzi i maszyn, picie alkoholu. Narzędzia „złamane” miały być przez uczniów odkupione. Zepsute maszyny uczniowie musieli naprawić na podwójny koszt sprawcy zepsucia, a nieodpowiednie zachowanie się wobec nauczycieli i pijaństwo było karane usunięciem ze Szkoły (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej wraz z instruktorami, z dnia **22 lutego 1922**).

Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej

wraz z instruktorami z dn. 22 lutego 1922 r.

(...) 4) Narzędzia złamane mają być odkupywane przez uczni.

5) Maszyny zepsute będą reparowane na koszt (podwójny) sprawcy zepsucia.

(...) 9) Za krnąbrne i aroganckie zachowanie się wobec nauczycieli, za upijanie się – wydalic ze szkoły ucznia (...).

Za „nieusłuchanie instruktora” ukarano ucznia nagana, pracą przez 7 dni podczas ferii świątecznych i koniecznością publicznego przeproszenie instruktora (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 marca 1923**).

Protokół Posiedzenia Rady Pedagogicznej

P. Szkoły Rzem. Przem. z dn. 15 marca 1923 r.

(...) W sprawie ucznia (...) z III kl. za nieusłuchanie instruktora postanawia się:

- a) udzielić mu nagany,
- b) ukarać przez pracę podczas 7 dni w czasie ferii świątecznych,
- c) ma przeprosić publicznie wobec uczni instruktora i przyrzeknąć poprawę.

Obniżona ocena ze sprawowania wystawiona jednemu z uczniów, była skutkiem nieuprawdliwionych godzin lekcyjnych, „fuszerki”, nieuczęszczania do kościoła, „psucia” narzędzi (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **9 kwietnia 1927**).

Protokół Rady Pedagogicznej z dnia 9.IV.1927

(...) powyższym uczniom zmniejszono stopień ze sprawowania do „odpowiedniego”, a to za nieusprawdliwione opuszczenie godzin, za „fuszerki”, nieposłuszeństwo, nieuczęszczanie do kościoła oraz za psucie narzędzi i inwentarza szkolnego (...).

Niekiedy w szkolnym Hufcu, zazwyczaj karnym i zdyscyplinowanym, zdarzały się przejawy niesubordynacji w trakcie ćwiczeń wojskowych (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **6 grudnia 1927**).

Protokół N 7

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 6/XII -927.

(...) Wobec niedostatecznej dyscypliny, jaka się daje zauważyć w hufcu szkolnem w czasie ćwiczeń wojskowych Rada Pedagogiczna uważa za niezbędną każdorazową obecność kierownika hufca w czasie zajęć tego hufca (...).

W dniu 4 listopada 1934 r. większość miejscowych członków Hufca nie zjawiała się na zbiórce, zorganizowanej w celu przywitania wojewody będącego przejazdem w Olkuszu. Warto dodać, iż chodziło tu o **Wojewodę Kieleckiego Władysława Dziadosza**, który pełnił tę funkcję w latach 1934-1939 i był ostatnim, najdłużej urzędującym wojewodą dwudziestolecia międzywojennego ¹¹.

Na wspomnianą zbiórkę przybyło tylko czterech członków Hufca zamiast dwudziestu sześciu, a wszyscy byli powiadomieni. Wobec powyższego zastanawiano się nad przyczynami tej nieobecności. Postanowiono zbadać, którzy mają usprawiedliwienie, a którzy go nie mają. (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **9 listopada 1934**).

Protokół N 8

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9 listopada 1934 r.

(...) Omawiano sprawę nieprzybycia miejscowych członków Hufca szkolnego na zbiórkę w dniu 4 listopada o g. 1. w celu przywitania przejeżdżającego p. wojewody. Ponieważ polecenie Dyrekcji w tym względzie mieli uczniowie ogłoszone, a przybyło zamiast 26 – tylko 4, przeto zastanawiano się, jaka mogła być tego przyczyna. Ustalono, że opiekun hufca p. Rudolf wespół z odnośnymi p. p. wychowawcami zbada, którzy członkowie miejscowi Hufca szkolnego nie zjawili się ze słusznego powodu, a którzy takiego powodu nie mają; takich wtedy się ukarze na następnym posiedzeniu.

Chociaż czasami sprawowanie danego ucznia nie było najlepsze i zasługiwał on na wydalenie ze Szkoły, to jednak pozwalano mu ją ukończyć, ze względu na jego złe warunki materialne. Bez uzyskania świadectwa, taka osoba nie miałaby kwalifikacji, więc została by bezrobotną (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **7 maja 1928**).

Protokół N 16

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 7 maja 1928 r.

(...) Sprawa ucznia klasy III-ej (...). Ustalono, że z powodu uporczywego i przez dłuższy czas trwającego otrzymywania słabego stopnia (odpow.) ze sprawowania, uczeń ten zasługuje na wydalenie. Uwzględniając jednak materialne położenie jego rodziców oraz nie chcąc dopuścić do tego, by uczeń ten, wyszedłszy ze Szkoły bez świadectwa, narażony był na brak zajęcia w przyszłości, przez co mógłby stać się b. niepożądaną dla społeczeństwa jednostką, Rada Pedagogiczna przełożyła względy praktyczne nad zachowaniem i postanowiła pozwolić (...) ukończyć Szkołę, pod warunkiem, by przynajmniej przez te 2 pozostałe miesiące sprawował się bez zarzutu (...).

„Nieporządek” oraz „uciekanie z gimnastyki” to przewinienia, które są wymienione w Protokole z Rady Pedagogicznej z dnia **18 listopada 1928 r.**

Podczas prowadzenia procesu dydaktycznego uciążliwością było nieprzynoszenie do Szkoły przyborów szkolnych przez uczniów. W tej sytuacji nauczyciele zastosowali drastyczny środek zaradczy polegający na nieudzieleniu uczniowi promocji do klasy następnej lub skreśleniu go z listy uczniów, jeśli brak przyborów wpłynie negatywnie na jego postępy w nauce (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **5 lutego 1935**).

Protokół N 11

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 5 lutego 1935 r.

(...) Omawiano najpierw szkodę, jaka wynikła dla uczeni i dla nauczycieli wskutek lekceważenia przez uczeni zaopatrywania się w konieczne przybory i pomoce naukowe jak rysownice, cyrkle, (...), ekierki, kalendarze techniczne itp. Ponieważ liczenie na zrozumienie tej sprawy przez większość uczeni zawodzi, postanowiono na nich wyrzucić nacisk i to w ten sposób, że odnośni nauczyciele przez notatkę w regulaminie uczniowskim zawiadomią rodziców, że uczeń będzie wydalony (ew. nie przejdzie do następnej klasy) o ile z powodu braku potrzebnych pomocy naukowych – nie będzie się uczył. Termin uzupełnienia potrzebnych przyborów wyznacza się na 2 tygodnie (...).

Wśród szkolnych dokumentów, można wyszczególnić grupę protokołów, która dotyczy niewłaściwego zachowania się uczniów na dworcach kolejowych. Ponieważ w większości dojeżdżali oni do Szkoły, to czasami wchodzili w zatarg z pracownikami kolei.

Zdarzyło się także nieodpowiednie zachowanie ucznia nawet wobec policji kolejowej (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **21 października 1938**).

Protokół Nr 3

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 21 października 1938 r.

(...) Sprawa ucznia kl. III (...) (zakłócenie spokoju na stacji kolejowej i niesubordynacja wobec policji kolejowej) została załatwiona następująco: (...) Po obszernej dyskusji nad ukaraniem wyżej wymienionego Rada Ped. jednogłośnie postanowiła ukarać go następująco: obniżyć stopień ze sprawowania na pierwsze półrocze na odpowiedni, udzielić nagany publicznej wobec całej klasy i przez cały rok nie zwalniać z opłat czesnego (syn funkcjonariusza państwowego).

Niektórzy uczniowie dojeżdżający, podczas podróży zachowywali się niewłaściwie nie tylko wobec władz kolejowych, ale także w stosunku do pasażerów. Dlatego w celu zapobieżenia takich sytuacji, musieli zamieszkać na stacji w Olkuszu, a na każdy wyjazd na niedzielę do domu, byli zobowiązani do otrzymania zgody swojego wychowawcy (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **22 marca 1939**).

Protokół nr 8

Posiedzenia Rady Ped. z dn. 22 marca roku 1939.

(...) Następnie omówiono sprawę ucznia kl. II b (...) Rada Ped. poleciła zamieszkać w Olkuszu z powodu nietaktownego postępowania i niegrzecznego zachowywania się wobec publiczności i arogancji wobec władz kolejowych w przejeździe do Szkoły i ze Szkoły (...).

Przedyskutowano sprawę ucznia kl. III a (...) o nietaktowne zachowywanie się w pociągu przy dojeżdżaniu do Szkoły, co ujemnie wpływa na uczeni i wywołuje zgorszenie publiczności. Rada Ped. postanowiła wyżej wymienionemu polecić zamieszkać w Olkuszu do dnia 27 marca roku bieżącego, w przeciwnym razie zostanie wydany ze Szkoły. Postanowiono, że każdy wyjazd niedzielny (...) będzie zmuszony meldować swemu wychowawcy i tylko za zgodą tegoż (...).

Pewnym uczniom ustalono obniżyć ocenę ze sprawowania za wążanie się na terenie stacji w Strzemieszycach i to w towarzystwie pijanej osoby (Protokół Rady Pedagogicznej z dnia **8 kwietnia 1930**). W dokumencie przedstawiono także incydent „pokrajania” czapek uczniów. Sprawcy, o ile by zostali wykryci, musieliby je odkupić. Gdyby zaś nie wykryto winowajcy, zastosowano by odpowiedzialność zbiorową, czyli w klasie trzeciej, bo opisane zdarzenie dotyczyło tej właśnie klasy, została by zorganizowana składka na rzecz zakupienia nowych nakryć głowy.

Protokół N 14

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 kwietnia 1930 r.

(...) Uczniom (...) uchwalono zmniejszyć sprawowanie o jeden stopień za wążanie się po stacji Strzemieszyce w towarzystwie pijanej osoby.

(...) W klasach trzecich, gdzie pokrajano czapki kilku kolegom, uchwalono polecić zrobić składkę dla odkupienia poszkodowanym nowych czapek. Gdyby się wykrył sprawca, to on ponosi koszt odkupienia nowych czapek.

Młodzież niszczyła ściany w szkolnych ustępach. Pojawiały się tam nieodpowiednie napisy i rysunki. Postanowiono zatem odnowić ubikacje na koszt uczniów (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **14 listopada 1930**).

Protokół N 5

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 14 listopada .1930 r.

(...) Ponieważ ściany w ustępach są niszczone przez uczeni nieodpowiednimi napisami i rysunkami – postanowiono je odnowić na koszt uczniów oraz ogłosić uczniom, że w razie ponownego ukazania się napisów, ponownie zostanie dokonane odnowienie na ich koszt (...).

Szczególnym przypadkiem złego zachowania ucznia było wrzucenie naboju karabinowego do pieca, który znajdował się w stolarni. Sprawcę skreślono ze Szkoły (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **13 czerwca 1933**):

Protokół N 14

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 13 czerwca 1933 r.

(...) Wydalono ze Szkoły (...) za brak chęci do pracy i nieodpowiednie zachowywanie się (np. wrzucił nabój karabinowy do pieca w stolarni).

Niektóre dokumenty dotyczą przewinień uczniów, które były związane z udziałem w zabawach.

Otóż jeden z uczniów, mimo, iż otrzymał już dwie oceny za ledwie odpowiednie ze sprawowania, to w dalszym ciągu opuszczał lekcje. Nadto przebywał w „nieodpowiednich towarzystwach”. Pewnego razu przyszedł w stanie wskazującym na spożycie alkoholu na zabawę uczniowską do Szkoły Powszechnej Nr 1 w Olkuszu. Co więcej, nie posłuchał nakazu wychowawcy, aby zaraz udał się do domu. Młodzieńca tego usunięto ze Szkoły. W dodatku wspomniany uczeń nie przybył na ową zabawę sam, ale w towarzystwie dwóch kolegów – także uczniów Szkoły Rzemieślniczej. Byli oni co prawda trzeźwi, ale towarzyszyli pijanemu koledze. Otrzymali oni za to upomnienie. Z kolei inny uczeń w późnej nocnej porze, bywał na zabawach, które nie były przeznaczone dla uczniów. W konsekwencji otrzymał za te wybryki ostrzeżenie (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **16 lutego 1934**).

Protokół N 11

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 16 lutego 1934 r.

(...) Omawiano sprawę zachowania się pewnych uczeni, skutkiem czego jest uchwała, by ucznia klasy I, (...) skreślić z listy uczeni z następujących powodów: mając już dotąd 2 razy „odpowiedni” stopień ze sprawowania, w dalszym ciągu celowo opuszczał lekcje, spędzał czas w nieodpowiednich towarzystwach, na zabawę uczniowską w sali szkoły powsz. Nr 1 przyszedł pijany i nie chciał posłuchać wezwania wychowawcy, by poszedł zaraz do domu, - co w rezultacie demoralizuje innych uczeni (...). Uczniom: (...) uchwalono wyrazić upomnienie i ostrzeżenie z powodu: lekkomyślnego opuszczania godzin i dawanie złego przykładu przez kolegowanie pijanemu (...) na zabawie. Nadto uchwalono wyrazić ostrzeżenie uczniowi I b (...) z powodu częstego opuszczania godzin bez usprawiedliwienia, włączenie się późną nocą po zabawach nieuczniowskich (...).

Podczas Andrzejkowej zabawy, jaka miała miejsce w żeńskim gimnazjum, pewien uczeń zachował się niewłaściwie, za co obniżono mu stopień ze sprawowania (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **13 grudnia 1935**).

Protokół nr 7

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 13 XII 1935 r.

(...) Uchwalono większością głosów obniżyć zachowanie ucznia kl. III (...) w półroczu na nieodpowiednie ponieważ wyszło na jaw, iż podczas zabawy (św. Andrzeja) w gimnaz.

Żeńskim zachowywał się tak źle, że trzeba było zastosować najwyższy wymiar kary tego rodzaju (...).

W Szkole obowiązywały tzw. zeszyty regulaminowe, do których rodzice lub opiekunowie - wpisywali usprawiedliwienia nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych. Uczniowie umyślnie nie przynosili ze sobą tych zeszytów. Postanowiono zatem takiego „zapominalskiego” ucznia wysyłać do domu po zeszyt regulaminowy. Młodzież zaniedbywała także obowiązek regularnej kąpieli w łaźni. W konsekwencji wprowadzono dyżury w łaźni i kontrolę kąpiących się, polegającą na rejestrowaniu obecności w łaźni za pomocą stemplowania (Protokół z posiedzenia Rady pedagogicznej z dnia **8 marca 1935**).

Protokół Nr 13

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 marca 1935 r.

(...) Omawiano sprawę frekwencji, przydatności zeszytów regulaminowych, przy czym stwierdzono, że niektórzy uczniowie celowo nie przynoszą z sobą tych zeszytów. Uznano za konieczne zwalczać takie zachowanie się przez wysyłanie uczeni po zeszyt regulaminowy.

(...) Ponieważ uczniowie zaniedbują obowiązek regularnej kąpieli – uznano zaprowadzić dyżury w łaźni i sporządzać kontrolę kąpiących się przez odnotowanie stempelkiem (...).

Niejednokrotnie, w celu uniknięcia skreślenia ucznia ze Szkoły, np. za kradzież czy złe zachowanie, nauczyciele zwracali się do rodziców, aby wypisali z niej swoje pociechy. W razie uporczywego, niewłaściwego zachowania ucznia, podejmowano decyzję o jego wydaleniu ze Szkoły (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **25 marca 1935**).

Protokół nr 14

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 marca 1935 r.

(...) Na początku są sprawy: 1) ucznia klasy III-ej (...), który ukradł z narzędziowni nóż tokarski (...). Wobec tego faktu postanawia się, by rodzice tego ucznia zabrali syna ze Szkoły, gdyż w przeciwnym razie będzie wydalony.

2) Również stwierdzono kradzież dokonaną przez ucznia klasy II (...), którego ojca wzywa się do zabrania syna ze Szkoły, bo w przeciwnym razie będzie wydalony.

3) ucznia klasy II-ej (...) z powodu nieposłuszeństw i awantur: z nauczycielami i instruktorem w warsztacie, co uniemożliwia nauczanie go czegoś i co b. zły przykład daje uczniom, za co miał obniżane sprawowanie i otrzymywał ostrzeżenia – uchwała się wydalić (...), za czym głosowali wszyscy obecni na posiedzeniu (...).

W trakcie okolicznościowych uroczystości, uczniowie, „po kościele”, niekiedy musieli udać się na szkolne zajęcia. W kontekście żałobnej uroczystości z powodu śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, kilku uczniów, nie przyszło na lekcje po

nabożeństwie, mimo, iż na ulicy kierownik warsztatów „wyraźnie” im polecił pójść na Szkoły. W konsekwencji owym uczniom obniżono stopień z zachowania z „bardzo dobrego” na „dobry” i ta kara została podana do wiadomości całej młodzieży szkolnej. Ponad to winowajcy nie mogli wziąć udziału w zorganizowanej uroczystości kondolencyjnej na placu fabryki „Olkusz” pod pomnikiem Marszałka (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 maja 1935**).

Protokół Nr 19

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 maja 1935 r.

(...) Omówiwszy zachowanie się uczeni niektórych klas w dniu 14 maja po powrocie z kościoła, uchwalono, że uczniowie, którzy nie zjawili się do pracy lub nauki po powrocie z kościoła, nie wezmą udziału w szkolnej uroczystości kondolencyjnej na placu fabryki „Olkusz” pod pomnikiem ś. p. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

(...), którzy mimo wyraźnego polecenia, danego im na ulicy przez kierownika warsztatów (...), nie zjawili się w pracowni do roboty, postanowiono ukarać przez obniżenie im stopnia ze sprawowania na świadectwie ukończenia szkoły z „b. dobry” na „dobry”, a karę tę podać do wiadomości wszystkich uczeni (...).

Czasami do niewłaściwego zachowania uczniów dochodziło w trakcie odbywania szkolnych wycieczek. W 1836 r. podczas wycieczki do Warszawy, uczeń zachował się niewłaściwie wobec nauczyciela. Otrzymał za to obniżoną ocenę ze sprawowania (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **9 października 1936**).

Protokół nr 4

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9/X 1936

(...) wyłoniła się kwestia ucznia kl. III (...), który podczas odbytej przed paru dniami wycieczki do Warszawy zachował się w sposób zuchwały i arogancki wobec kier. wycieczki (...). Wobec powyższego R. P. uchwaliła ukarać go obniżeniem zachowania (...).

W Protokole z posiedzenia grona wychowawców z dnia **9 kwietnia 1937 r.** jest poruszona sprawa manka w szkolnym sklepiku. Uczeń pełniący funkcję sklepowego, został w niej zawieszony, ponieważ brakowało w kasie określonej sumy pieniędzy. Część tej kwoty tj. 140 zł. spłacił jego brat. Sprawę oddano do rozpatrzenia Sądowi Koleżeńskiemu, który uznał winę „mankowicza”, jednak dostrzegł także okoliczności łagodzące zaistniałej sytuacji, takie jak: nieposzlakowana przeszłość obwinionego ucznia, jak również brak kontroli ze strony Komisji Rewizyjnej sklepiku. W konsekwencji ustalono, że „mankowiczowi” zostanie udzielona nagana wobec uczniów Szkoły. W przypadku niezwrócenia zaległej kwoty w danym terminie, sprawa zostanie rozpatrzona ponownie.

Protokół nr 11

posiedzenia grona wychowawców z dnia 9 IV 1937 r.

(...) 4) Ponieważ uczeń kl. II-ej (...) jako sklepowy w sklepiku szkolnym nie wyliczył się z sumy 290 złotych został zawieszony. Część tej sumy 140 złotych została wpłacona przez brata. Z pozostałej sumy około 100 zł. zostało samowolnie rozkredytowane między kolegów. Sprawa (...) była oddana do rozpatrzenia sądowi koleżeńskiemu, który uznał winę (...) a jako okoliczności łagodzące przyjął jego nienaganną przeszłość i brak kontroli ze strony Komisji Rew. Sklepiku. Wobec tego sąd koleżeński postanowił udzielić (...) publicznej nagany wobec całej szkoły. (...) W razie zaś nieuregulowania do tego terminu sprawa (...) będzie rozpatrywana ponownie.

W 1939 r. miało miejsce wydarzenie dotyczące dwóch uczniów Szkoły, którzy znali, związaną z aferą obyczajową, tajemnicę pewnej pracownicy Powiatowego Obwodu Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej. W dniu 22 lutego o godz. 8.30, na ulicy Górniczej, uczniowie zaczepili tę pracownicę i zażądali od niej kwoty w wysokości 20 zł, jako okupu za ich milczenie. Kobieta złożyła na nich skargę obwiniając ich o szantaż ale uczniowie z kolei pozwali oskarżycielkę do sądu za oszczerstwo, aby się zrehabilitować. Rada Pedagogiczna z osądem uczniów postanowiła poczekać na wyniki śledztwa (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **27 lutego 1939**).

Protokół Nr 6

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. 27 lutego 1939 r.

(...) Rada Ped. przystąpiła do rozpatrzenia sprawy dwóch uczniów kl. III b (...), przeciwko którym wniesione zostało oskarżenie ze strony (...) pracowniczki Powiatowego Obwodu L.O.O.P. w Olkuszu. Wyżej wymienieni uczniowie oskarżeni są o to, że dnia 22 lutego roku b. o godzinie 8.30 wieczorem zaczepili na ulicy Górniczej p. (...) i zażądali datku zł. 20, która to suma miała być okupem za zachowanie milczenia odnośnie pewnej im znanej afery obyczajowej. Uczniowie zaraz po wniesieniu oskarżenia przeciwko nim zostali zawieszni w uczęszczaniu do szkoły przez p. Dyrektora. W toku dyskusji ujawniło się, że uczniowie wnieśli skargę do sądu przeciw p. (...) o oszczerstwo, aby tą drogą uzyskać rehabilitację. W dyskusji jaka się ujawniła (...) większość była zdania, że należy czekać wyników śledztwa (...).

Jakie były wyniki śledztwa? Protokół z posiedzenia Rady Ped. z dnia **4 kwietnia 1939 roku** przynosi rozwiązanie tej kwestii. Otóż sprawa obu uczniów była rozpatrywana w kuratorium. Miała tam miejsce dyskusja (w której uczestniczyli m. in. nauczyciel Szkoły i referendarz kuratoryjny), podczas której stwierdzono, że nic nie stoi na przeszkodzie, aby obaj uczniowie mogli dalej uczęszczać do szkoły i nie powinni być z niej usuwani, bo nie są oni bezpośrednio winni przestępstwa. Na Radzie Pedagogicznej rozgorzała dyskusja, na temat za i przeciw takiego rozwiązania. Za usunięciem uczniów ze Szkoły padały argumenty, że „szkoła nie jest zakładem poprawczym”, sprawa popełnionego przestępstwa już odbiła się

szerokim echem wśród społeczności Olkusza a brak konsekwencji wobec uczniów, przyniesie negatywne skutki w dalszym wychowywaniu młodzieży na terenie całego miasta. Inni nauczyciele brali w obronę uczniów, usprawiedliwiając ich „wypaczone charaktery” trudnymi warunkami domowymi. W ostateczności przegłosowano wniosek, aby uczniów dopuszczono do egzaminów jako eksternów.

Protokół Nr 9

Posiedzenia Rady Ped. z dnia 4 kwietnia 1939 roku.

(...) Pan Dyr. podał do wiadomości przez odczytanie podania matki byłego ucznia tutejszej Szkoły (...) i obszernie zreferował sprawę przekazując do rozpatrzenia Radzie. Pan (...) omówił obszernie dyskusję jaka miała miejsce w tej sprawie w Kuratorium, gdzie był sam obecny i powtórzył opinię i zdanie p. referendarza w tej sprawie, który oznajmił, że (...) wobec przedstawionej mu sprawy nie jest bezpośrednio zamieszany do przestępstwa i wyraził opinię, aby (...) uczęszczał do Szkoły a przeciw (...) nic nie stoi na przeszkodzie. W ożywionej dyskusji p. (...) twardo zaznacza, że wymienieni uczniowie nie powinni uczęszczać do szkoły, gdyż szkoła nie jest zakładem poprawczym i jednostki wypaczone muszą być izolowane ze względu na rozgłos popełnionego przestępstwa w opinii ludności miejscowej, co może pociągnąć nieobliczalne skutki w dalszym wychowywaniu młodzieży nawet na terenie całego Olkusza.

Pan (...) powtórnie przedstawił warunki domowe, a tem samem wychowanie wyżej wymienionych uczniów, co spaczyło ich charaktery. Biorąc powyższe okoliczności łagodzące wyraża zdanie, aby (...) umożliwić ukończenie Szkoły. Pan (...) reasumuje poprzednie postanowienia Rady Ped. i nie może przekreślić jako człowiek dorosły poprzednich postanowień Rady, wiedząc, że wymienieni uczniowie zarzucone im przestępstwo popełnili i naprawdę są bardzo źle wychowani.

Pan (...) przerywając dyskusję stawia wniosek, aby pozwolić i ułatwić (...) składać egzamin z ukończenia Szkoły w charakterze eksterna. Z kolei zgłasza wniosek p. (...) o przyjęcie do szkoły (...). Pan Dyr. podał pod głosowanie wniosek p. (...) który nie przeszedł stosunkiem głosów: na 18 głosujących opowiedziało się za wnioskiem 6 głosów a przeciw 12. Następnie przegłosowano wniosek p. (...) o dopuszczenie do egzaminu (...) jako eksternistę, wniosek przeszedł jednomyślnie.

Przestępstwo (...) Rada Ped. zakwalifikowała równoznacznie z (...) i na wniosek p. (...) o dopuszczenie do egzaminu jako eksternistę, opowiedziało się przez głosowanie stosunkiem głosów 17 głosów dopuścić, a 1 głos wstrzymujący się. (...).

W Szkole obowiązywał całkowity zakaz palenia tytoniu. Młodzież paliła jednak papierosy w szkolnych ubikacjach, za co zostawała pozbawiana uprawnień do zwolnienia od szkolnych opłat (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **13 marca 1939**).

Protokół Nr 7

Posiedzenia Rady Ped. z dnia 13 marca 1939 r.

(...) Następnie omówiono sprawę zachowywania się uczniów na terenie szkoły i ujawniono, że część uczniów nie stosuje się do zarządzeń władz szkolnych o niepaleniu papierosów i tytoniu w miejscach publicznych, zastosowano wyżej podane zarządzenie i na terenie Szkoły gdyż niektórzy uczniowie palą papierosy w ubikacjach. Postanowiono roztoczyć pilniejszą obserwację i winnych przedłożyć do ukarania. Na wniosek (...), że uczniowie paląc papierosy na terenie Szkoły zostaną uznani przez Radę Ped. za bogatych i nie będą zwalniani z opłat szkolnych (...).

Nauczyciele **sprawiedliwie traktowali wychowanków**. Nie karali ucznia, dopóki sprawa domniemanego przestępstwa nie zostanie wyjaśniona. Pewien uczeń oskarżony o zranienie kolegi nożem, byłby wydalony ze Szkoły, o ile nie oczyściłby się z zarzutu. (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **18 lutego 1928**).

Protokół N 12

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 18 lutego 1928 r.

(...) 5. W sprawie zachowania się ucznia (...), o którego wpłynęło do Szkoły na ręce (...) zaświadczenie pisemne z Bolesławia o zranienie nożem przez (...) swego towarzysza mieszkańca Bolesławia, powzięto uchwałę, by zawiadomić ojca (...), że o ile nie oczyści wyrokami sądowymi syna z postawionego mu zarzutu, takowy będzie ze szkoły wydalony (...).

Dbłość o szkolne mienie.

Dbano o mienie Szkoły. W tym celu wprowadzono zbiorową odpowiedzialność uczniów za zniszczenia przez nich dokonane. Zorganizowano „sądy uczniowskie” mające na celu wykrywanie niszczycieli sprzętu. Uporządkowano szkolny inwentarz, aby nie doszło do zagubienia jakiegoś narzędzia. Polecono w każdej szkolnej sali wywiesić wykaz znajdujących się w niej rzeczy należących do szkolnego majątku (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej wraz z instruktorami z dnia **22 lutego 1922**).

Protokół Posiedzenia Rady Pedagogicznej

wraz z instruktorami w dn. 22 lutego 1922 r.

(...) 1) Wprowadza się zbiorową odpowiedzialność za zniszczone i zanieczyszczone przedmioty, sale szkolne i. t. d. – do wysokości trzech krotnej wartości.

2) Wychowawcy zorganizują sądy uczniowskie celem wykrycia nadużyć szkolnych. O ile sprawcy zniszczenia nie zostaną przez są wykryci – należy pociągać klasę do zbiorowej odpowiedzialności.

3) Należy spisać i wywiesić w klasach należący do nich inwentarz (...).

Nauczyciele Szkoły zostali objęci odpowiedzialnością materialną za poszczególne działy szkolnego inwentarza (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **22 listopada 1934**): „W celu zwiększenia opieki nad inwentarzem postanowiono, by poszczególne działy inwentarza były oddane pod opiekę poszczególnych nauczycieli”.

Udział nauczycieli w ogólnopolskich konferencjach.

Kadra pedagogiczna doskonaliła swoją wiedzę dydaktyczną, uczestnicząc m. in. w ogólnopolskich konferencjach dotyczących kształcenia zawodowego.

W 1932 r. Dyrektor Szkoły inż. Władysław Majewski był obecny na konferencji w Warszawie, w której zabrał głos ówczesny „wiceminister Pieracki” (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **6 maja 1932**). Dyrektor Szkoły wypowiadał się na temat treści poruszanych na warszawskiej konferencji. Dzielił się z zebranymi uwagami zawartymi w wystąpieniu pana wiceministra, który zwracał uwagę na ważną funkcję wychowawczą szkół zawodowych, jak również na konieczność doskonalenia zawodowego nauczycieli tychże szkół. Warto dodać, że **minister Bronisław Pieracki**¹², z którym zetknął się Dyrektor Szkoły na wspomnianej konferencji, był bliskim współpracownikiem Józefa Piłsudskiego a w późniejszych latach tj. 1930-1932, pełnił urząd ministra spraw wewnętrznych. W roku 1934 zginął w zamachu dokonany przez członka Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów.

Dyrektor Szkoły zrelacjonował także wypowiedzi **prof. Nawroczyńskiego**, jakie miały miejsce podczas omawianego spotkania w Stolicy, które zawierały określone zalecenia. Oto one:

-należy stosować właściwe metody dające wyniki adekwatne do zamierzonych, bo każda metoda dydaktyczna jest dobra, o ile właściwie jest stosowana i daje pożądane wyniki nauczania;

-warto stosować metodę „uczenia się pod kierunkiem nauczyciela”;

-powinno się dokładać starań do dokładniejszego i szerszego omówienia danego zagadnienia kosztem poszerzenia materiału nauczania o inną problematykę;

-należy kłaść nacisk na aspekt wychowawczo-kulturalny uczniów i całej szkoły.

Protokół N 16

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 6 maja 1932 r.

(...) Pan Dyrektor Majewski zdaje sprawozdanie z konferencji w Warszawie, gdzie zabierał głos w sprawie szkolnictwa zawodowego p. wiceminister Pieracki. Z przemówienia p. wiceministra przedstawia p. Dyrektor ważność wychowawczej strony szkół zawodowych oraz konieczność doksztalcania nauczycieli tych szkół na specjalnych kursach pedagogiczno-metodycznych. Z konferencji i wykładów metodyczno-dydaktycznych, gdzie prelegentem był

prof. Nawroczyński, p. Majewski przedstawia opinie tamże wypowiedane, że 1) każda metoda jest dobra, o ile dobrze jest stosowana i daje dobre wyniki: zaleca się zwrócenie uwagi na metodę „uczenia się pod kierunkiem nauczyciela”; 2) że stosować mniejszy zakres w danym przedmiocie, ale za to pogłębiać materiał; 3) kłaść wielki nacisk na stronę wychowawczo-kulturalną uczeni i całej Szkoły (...).

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **25 sierpnia 1924 r.** zawiera zdanie także dotyczące udziału nauczyciela – pana Kowalskiego, w konferencji zawodoznawczej: „p. Kowalski zdał sprawozdanie ze zjazdu nauczycieli szkół zawodowych całej Polski, który odbył się w Krakowie dnia 23 sierpnia r. b.”

Mundurki uczniów.

W Szkole obowiązywał uczniów odpowiedni **strój**, który został dokładnie opisany w Protokole Rady Pedagogicznej z dn. **1 października 1924 r.** Były to określone czapki, bluzy i spodnie.

Protokół N 4

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 1 października 1924 r.

(...) 4. O czapkach, znaczkach na czapki i o bluzach warsztatowych postanowiono: a) wszyscy uczniowie powinni najpóźniej do dn. 1-go listopada 24 r. mieć czapki jednostajne; b) projekty znaczków na czapkę uczniowską zobowiązali się dostarczyć pp. Kowalski i Paczek; c) od przyszłego roku szkolnego żądać od uczniów kl. wstępnej obowiązkowej bluzy warsztatowej koloru granatowego oraz uznano za pożądane ze względów higienicznych oraz zaoszczędzania odzieży pracować w warsztatach w czapeczkach płóciennych granatowych, a także mieć do pracy w warsztatach specjalne spodnie granatowe (...).

Od 1930 r. wprowadzono obowiązek noszenia znaczków szkolnych na uczniowskich czapkach (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **8 kwietnia 1930**): „Postanowiono zaprowadzić od nowego roku szkolnego znaczki uczniowskie szkolne na czapki”.

Fot. Uczniowie w szkolnych mundurkach przed gmachem Szkoły w 1900 r.

Wycieczki szkolne i ich finansowanie.

Jedną ze szkolnych atrakcji były wycieczki.

Wyjazdy uczniów z ubogich rodzin były finansowane przez Szkołę (Protokół Rady Pedagogicznej z dn. **1 października 1924**).

(...) 5. O wycieczce naukowej postanowiono: uskutečnić wycieczkę do Krakowa i Wieliczki z całą szkołą w dniach 5 i 6 października. Koszta wycieczki za najbiedniejszych uczniów pokryć z fund. znajdujących się w dyspozycji Dyrekcji (...).

Niektóre wycieczki fundowało Kuratorium, np. harcerski obóz wędrowny, wycieczka do Gdyni i do Warszawy (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **25 maja 1934**).

W Szkole organizowano **wycieczki krajoznawcze**, np. do Krakowa i Wieliczki (Protokół Rady Pedagogicznej z dn. **21 września 1925 r.**), do Tenczynka (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **2 czerwca 1926**), do Poznania, Kruszwicy, Gniezna i Bydgoszczy (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **20 lutego 1929**). W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **6 kwietnia 1934 r.** wymieniona jest wycieczka do Warszawy, gdzie przewidziane było zwiedzanie Stolicy oraz m. in. Muzeum Technologicznego, fabryk motoryzacyjnych, produkujących takie marki samochodów jak Škoda czy Ursus. Często odbywano **wycieczki zawodowe**, np. do Katowic (Huta Baildon), fabryki naczyń emaliowanych Westen w Olkuszu, do fabryki drutu w Sławkowie, do zakładów pracy w Dąbrowie Górniczej, Sosnowcu, Zawierciu, Częstochowie (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **18 listopada 1926**), Huty „Katarzyna” w Sosnowcu, Śląskich Zakładów Technicznych w Katowicach i Huty Pokój¹³ - huta żelaza znajdująca się dzisiaj w Nowym Bytomiu – dzielnicy Rudy Śląskiej (Protokół z posiedzenia grona wychowawców z dnia **9 kwietnia 1937**).

Protokół N 2

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. 18 listopada 1926 r.

9. Uchwalono wycieczki naukowe : do fabryki naczyń emaliowanych Westen w Olkuszu, na stację elektryczną miejską, do fabryki drutu w Sławkowie, do płuczki i kopalni galwanu w Bolesławiu, do Dąbrowy Górniczej, do Sosnowca, do Zawiercia i do Częstochowy.

W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **12 kwietnia 1935 r.** odnotowano wyjazdy m. in. do: Chrzanowa, firmy Fitzner i Gamper w Sosnowcu (Fabryka Kotłów Parowych W. Fitzner i K. Gamper¹⁴), Huty Bankowej w Dąbrowie Górniczej, fabryki papieru w Kluczach, Huty Szklą w Szczakowej oraz do Gdyni (ta ostanía została zorganizowana przez Ligę Morską i Kolonialną).

Protokół

z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 12 kwietnia 1935 r.

(...) Klasy III urządzą wycieczki: 1) do Chrzanowa w dniu 2 maja i 2) do firmy Fitzner i Gamper. Klasy II: 1) do fabryki „Olkusz” 2) do druciarni (...) i 3) do Katowic. Klasy I: 1) do Huty Bankowej 2) do papierni „Klucze” i 3) do Szczakowej – Huta Szklana. Prócz tego z wycieczką do Gdyni, organizowaną przez Ligę Morską i Kolonialną, pojedą: p.p. Wiatrowski i J. Malik (...).

Priorytetem Szkoły były **wycieczki do Gdyni**. W 1933 r. koszt tej wycieczki w wysokości 100 zł. został całkowicie pokryty przez Szkołę i potraktowany jako zapomoga dla uczestników wyjazdu (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **8 maja 1933**).

Protokół N 10

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 maja 1933 r.

(...) Ustalono, iż 15 uczni weźmie udział w wycieczce do Gdyni. Koszta na to zł. 100 (sto) jako zapomogę będą wyasygnowane z taksy szkolnej (...).

W celu pogłębienia wiedzy na temat historii sztuki, której znajomość była potrzebna do wykonania mebla stylizowanego na antyk, organizowano **wycieczki do muzeów**, w tym do Muzeum Górnośląskiego (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 września 1934 r.**)

Protokół Nr 3

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 17 września 1934 r.

(...) W związku z odczytaniem rozkładu materiału z kreślenia zawod. stolarskiego stwierdza się związek tego rozkładu z wymaganiami pracowni szkolnej; uznano, że wiadomości o stylach winno się uwzględniać przy nauce rys. odręcznych w klasie II. W związku z tem postanowiono urządzić wycieczkę szkolną do Muzeum Górnośląskiego przy Województwie Śląskim (...).

W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **7 czerwca 1937** r. znajduje się wzmianka o pielgrzymce nauczycieli na Jasną Górę.

Protokół nr 16

posiedzenia Rady Ped. z dnia 7 VI 1937.

(...) okólnik w sprawie pielgrzymki naucz. na Jasną Górę został przyjęty do wiadomości (...).

Usprawnienia procesu dydaktycznego. Praktyczne metody nauczania.

Kadra pedagogiczna doskonaliła proces kształcenia. Wprowadzała w tym zakresie określone usprawnienia.

W zakresie modyfikacji systemu nauczania, dostosowywano programy nauczania do aktualnych potrzeb uczniów, co wynikało także z zaleceń wizytacji dokonywanych przez władze oświatowe. Programy z naniesionymi zmianami niezwłocznie przesyłano Ministerstwu do akceptacji. Dbano również o transparentność procesu dydaktycznego. W tym celu sporządzano np. spisy wykonywanych prac w każdej klasie. Od uczniów wymagano prowadzenia specjalnych zeszytów, w których musiały być zamieszczone szkice wykonywanych robót warsztatowych. Gdy pojawiła się potrzeba dokładniejszego „przerobienia” danej partii materiału dydaktycznego, nauczyciele podejmowali stosowne działania edukacyjne (Protokół Rady Pedagogicznej z **13, 15 i 17 października 1924**).

Protokół N 5

posiedzenia Rady Pedagogicznej z 13 i 15 i 17 października 1924 r.

(...) Postanowiono: (...)

2) Prosić o. Paczka o sporządzenie spisu robót każdej klasy z uwzględnieniem robót programowych dla klasy wstępnej (...).

4) Prosić p. Kierownika i instruktorów o sporządzenie i wywieszenie w warsztatach programowych robót z każdego rzemiosła.

5) Uwzględnić wskazówki dane przez pana wizytatora Jana Dąbrowskiego odnośnie do zmian rysunków geometrycznych, rzutowych i zawodowych i zmienione według wskazówek programy przesłać do Ministerstwa do zaakceptowania poczynionych zmian.

6) Prosić p. Beaupré o opracowanie z uczniami 3-ej klasy rysunków modeli tokarki oraz imadła, które mają być wykonane w warsztatach szkolnych w b. r. szkol.

7) Pożądanem jest aby pp. instruktorowie wymagali od uczniów sporządzania szkiców w specjalnych zeszytach wykonywanych przez nich robót warsztatowych (...).

9) Arytmetykę ogólną rozpocząć w kl. I-ej z takim obliczeniem ilości godzin, aby w ciągu roku przejść do rozwiązywania równań 1-go stopnia z 1 niewiadomą włącznie (...).

10) (...) Zgodnie ze wskazówkami danymi przez p. wizytatora inż. Jana Dąbrowskiego zasadnicze zmiany w programach rysunków i kreślenia są następujące: w kl. 1-ej zamiast rys. zawodowego, prowadzić rys. geometryczny, w kl. 2-ej – do końca III-ej wyłącznie rys. rzutowy, w III-ej przejść do rysunku zawodowego (...).

W trosce o osiągnięcie dobrych wyników edukacyjnych, w Szkole stosowano praktyczne metody nauczania, co ilustrują poniższe zdjęcia.

Fot. Lekcje fizyki z zastosowaniem metody laboratoryjnej.

Fot. Poglądowa lekcja z maszyną parową.

Lekcje wychowania fizycznego w latach międzywojennych często odbywały się na szkolnym dziedzińcu.

Fot. Lekcje wychowania fizycznego w latach międzywojennych.

Fot. Lekcje wychowania fizycznego w latach międzywojennych.

W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **10 lutego 1933 r.** odnotowano, że Dyrektor Szkoły przypomniał okólnik Kuratorium, zalecający usprawnienie realizacji procesu nauczania w ten sposób, że należy zmniejszyć zakres programu nauczania a

postawić na nauczanie prowadzące do dokładniejszego opanowania treści „przystępniejszych” dla uczniów: (...) Następnie [Dyrektor Szkoły] przypomina okólnik Kur. O. Szkolnego w sprawie usprawnienia nauczania, podkreślając, by programy skracać, a pogłębiać przedmioty, liczyć się z tem, co uczniowie są zdolni opanować i przyswoić sobie (...).

W celu podniesienia jakości nauczania, ustalono grupy korelacyjne w obrębie nauczanych przedmiotów (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **6 kwietnia 1934**).

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 6 kwietnia 1934 r.

(...) Odnośnie p. 4 rozpatrywano przepisy odnoszące się do organizacji nauczania i ustalono następujące grupy korelacyjne przedmiotów nauczania:

- 1) *Technologia, maszynoznawstwo i materiałoznawstwo.*
- 2) *Rachunki, technologia, maszynoznawstwo.*
- 3) *Rysunki odręczne, geometryczne i zawodowe.*
- 4) *Kalkulacja, zasady księgowości i korespondencja.*
- 5) *Krajoznawstwo, język polski i obywatelstwo.*

Członkostwo nauczycieli w organizacjach, stowarzyszeniach i kołach.

Nauczyciele Szkoły byli członkami różnych organizacji, stowarzyszeń i kół.

Być może należeli oni do organizacji związkowej, zrzeszającej nauczycieli szkół zawodowych, pod nazwą: Towarzystwo Nauczycieli Krajowych Zawodowych Szkół Przemysłowych i Kupieckich. Pan Ignacy Kowalski, nauczyciel Szkoły, otrzymał bowiem w 1924 r. polecenie zajmowania się prenumeratą pism powyższego Towarzystwa (Protokół Rady Pedagogicznej z dnia **11 listopada 1924**).

Protokół N 6

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 11 listopada 1924 r.

(...) 5. *Jednogłośnie wybrano p. Ignacego Kowalskiego na delegata do obliczeń i załatwiania prenumeraty pism T-wa Nauczycieli Krajowych Zawodowych Szkół Przemysłowych i Kupieckich (...).*

Całe Grono Pedagogiczne należało m. in. do Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **28 stycznia 1927**) oraz do Towarzystwa opieki nad umysłowo chorymi (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **11 stycznia 1928**).

Protokół N 11

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 28 stycznia 1927 r.

(...) Stwierdzono, iż wszyscy nauczyciele należą do L.O. P. P. (...).

Protokół N 10

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 11/I -1928 r.

(...) 7. Postanowiono, by Rada Pedagogiczna jako całość przystąpiła na członka T-wa opieki nad umysłowo chorymi (...).

Fot. Nauczyciele Szkoły 1924 r.

Dbłość o higienę i zdrowie uczniów.

Szkoła dbała o higienę i zdrowie młodzieży. W celu podniesienia poziomu zdrowotnego wychowanków, podejmowano określone działania.

Lekarze szkolni wygłaszali pogadanki o tematyce prozdrowotnej.

Doktor Opalski¹⁵ wygłaszał referaty dotyczące higieny na posiedzeniach Rady Pedagogicznej oraz, skierowane do uczniów, odczyty „z przezroczami” na temat przestrzegania czystości (Protokół Rady Pedagogicznej z dnia **11 listopada 1924**).

Chociaż w dokumentach nie wymienia się imienia doktora Opalskiego, to zapewne chodzi tu o Józefa Kaspra Opalskiego (1864-1926), lekarza, który urodził się w Olkuszu i tutaj pracował w Szpitalu Św. Błażeja. Warto dodać, że syn Kaspra Opalskiego – Adam, był światowej sławy neurologiem, który opisał m. in. zespół tętnicy rdzeniowej tylnej, nazwanej zespołem Opalskiego.

Protokół N 6

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 11 listopada 1924 r.

(...) Wysłuchano referat dra Opalskiego o programie i planie wykładów higieny, o sportach uczniowskich oraz o warunkach higienicznych, w których mieszkają uczniowie szkoły. Program i plan wykładów higieny przyjęto. (...) W celu pogłębiania zasad higieny wśród uczniów dr Opalski w ciągu roku wykona kilka odczytów z przezroczami i pokazami (...).

W dniu 23 lutego 1938 r. **doktor Ossowski** wygłosił pogadankę na temat wstrzeźliwości od alkoholu (Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 lutego 1938**).

Protokół Nr 7

Posiedzenia Rady Ped. z dn. 17 lutego 1938 r.

(...) Pan Dyr. podał do wiadomości przez odczytanie okólnik Kur . Okr. Szkolnego Krakowskiego (...) w sprawie propagowania wstrzeźliwości od alkoholu w szkołach.

W związku z czym w dniu 23 lutego roku b. na 5 lekcji przed obiadem p. dr. Ossowski wygłosi pogadankę na powyższy temat (...).

W celu zabezpieczenia uczniów przed chorobami zakaźnymi, postanowiono m. in. postarać się u władz miejskich o prawo korzystania przez uczniów z **miejskiej łaźni** w jednym dniu w tygodniu oraz o zakup węgla na ten cel na koszt Magistratu. Ubiegano się o urządzenie w Szkole większej „umywalni”, jak również o znalezienie środków na mydło i ręczniki (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **25 listopada 1924**).

Protokół N 7

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 listopada 1924 roku.

(...) III. W sprawie zabezpieczenia uczniów od chorób zaraźliwych postanowiono: a) wystosować list do magistratu z prośbą o pozwolenie uczniom korzystania z łaźni miejskiej i o wyznaczenie w tym celu jednego dnia na każde 2 tygodnie w godzinach (...); przy czym by w godzinach powyższych łaźnia była otwarta tylko dla Szkoły, a opłata za węgiel wyniosła tylko rzeczywiste koszty magistratu. b) Poczynić starania o urządzenie w szkole większej umywalni i znaleźć środki na mydło i ręczniki dla uczniów (...).

Uczniowie, jak już wspomniano, byli pod opieką szkolnego lekarza ale Szkoła korzystała także z porad lekarzy dentyków, którzy przeprowadzali stosowne badania. Koszty leczenia stomatologicznego w połowie pokrywał szkolny fundusz a drugą połowę opłacali uczniowie (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **7 października 1925**).

Protokół N 1

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 7 października 1925 r.

(...) Dla polepszenia stanu zdrowotnego uczeni uchwalono zwrócić się do dentystki z prośbą o zbadanie stanu zębów u wszystkich uczeni (...) połowę kosztów pokryć z funduszu „na apteczkę szkolną”, zaś drugą połowę kosztów leczenia mają pokryć sami uczniowie (...).

W pewnym okresie, **młoda dentystka, panna Mazurkówna**, przyjmowała pacjentów trzy razy w tygodniu.

Zapomoga dla uczniów nie obejmowała jednak takich stomatologicznych usług, jak wstawianie złotych koron i nowych zębów oraz mostków. Zabiegi dentystyczne były ograniczone wyłącznie do plombowania (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **28 lutego 1930**).

Protokół N 12

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 28 lutego 1930 r.

(...) Uchwalono wyłączyć z (...) zapomogi szkolnej dla potrzebujących pomocy dentystycznej: 1) korony złote 2) wstawianie nowych zębów i 3) mostków, a ograniczyć się do leczenia i zwykłego plombowania (...).

Przeprowadzono także szczepienia młodzieży, np. coroczne szczepienie przeciw ospie (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **27 maja 1927**).

Protokół N 16

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 27/V -27 r.

(...) W sprawie szczepienia ospy (...) postanowiono: urządzić szczepienie wszystkim tym, których nie szczepiono w zeszłym roku lub u których ospa w ubiegłym roku się nie przyjęła (...).

W celu zaznajomienia młodzieży z zasadami udzielania pierwszej pomocy, zaproszono instruktora straży pożarnej, aby wygłosił odczyt na temat ratownictwa medycznego i przeprowadził szkolenie z tego zakresu (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **24 września 1927**).

Protokół N 2

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 24 września 1927 roku.

(...) Zwrócić się do Zarządu Okręgowego Związku straży pożarnych w Olkuszu z prośbą o delegowanie instruktora w celu urządzenia odczytów dla uczeni o ratownictwie i zapoznanie uczeni z głównymi czynnościami ratowniczymi (...).

W trosce o zapewnienie uczniom zdrowych warunków przebywania w Szkole, nakazano wietrzenie sal lekcyjnych podczas każdej przerwy, nad czym czuwali wychowawcy klas i dyżurni klasowi (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **28 lutego 1930**).

Protokół N 12

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 28 lutego 1930 r.

(...) Na każdą pauzę uczniowie mają wychodzić z klas, które mają być przewietrzone. Opiekunowie klas zatem mają obowiązek czuwać przy pomocy dyżurnych (...).

Dostrzeżono także potrzebę wcześniejszego kończenia zajęć z uwagi na przemęczenie uczniów dojeżdżających. Dlatego podjęto na próbę działania zmierzające do zmiany rozkładu zajęć tak, aby kończyły się one wcześniej, tj. między godzinami 15.00 i 16.00 (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **18 listopada 1939**).

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej (grona wykładowców) z dnia 18 XI 36

(...) Postanowiono dążyć do przeprowadzenia (tytułem próby) zmiany rozkładu zajęć szkolnych tak, by zajęcia kończyły się między godzinami 3 i 4-tej po południu. Jest to wynikiem rozważań nad warunkami i zdrowia młodzieży, zwłaszcza dojeżdżającej (...).

Rozrywki.

Przedwojenna Szkoła, to nie tylko nauka, ale także zabawa i rozrywki.

Uczniom, którzy osiągnęli dobre wyniki w nauce, pozwolono zorganizować (do dwóch godzin w tygodniu) **lekcje tańców polskich** „bez udziału dam”, jako przygotowanie do szkolnych wieczorków tanecznych (Protokół Rady Pedagogicznej z dnia **11 listopada 1924**).

Protokół N 6

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 11 listopada 1924 r.

(...) 7. Rada Pedagogiczna zezwala zorganizować w szkole, pod ścisłą kontrolą p. Dyrektora i p. p. wychowawców, 1 lub 2 razy tygodniowo lekcji tańców polskich bez udziału dam, z tem, zastrzeżeniem, że te lekcje nie będą się odbywać dłużej nad 2 godziny tygodniowo. Uczniowie, których postępy okażą się słabe, będą wykluczeni z listy uczniów, uczęszczających na tańce (...).

Chociaż rozrywki pozaszkolne nie były dozwolone dla uczniów, to Szkoła rekompensowała ten zakaz organizowaniem w swoich murach **zabaw**, bowiem naukę łączono z godziwą rozrywką. Źródłem tej wiadomości jest m. in. Protokół Rady Pedagogicznej z dnia **17 stycznia 1926 r.**, który uznaje za stosowne „*pozwolić uczniom na urządzenie koncertu połączzonego z zabawą*”.

Szkolny wieczór taneczny był przygotowywany według ściśle określonych zasad. Otóż zabawa nie mogła trwać dłużej niż do północy, tańce były poprzedzone „rozrywką artystyczno-kulturalną” (deklamacja, śpiew, żywe obrazy itp.), a gości można było przyprowadzić na odpowiedzialność wychowawców klas (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **11 stycznia 1928**).

Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 11/I – 1928 r.

(...) postanowiono dać zezwolenie na urządzenie w szkole wieczoru z zastrzeżeniem, że 1) wieczór nie może być przedłużony poza godzinę 12 w nocy. 2) Tańce powinny być

poprzedzone jakąś rozrywką artystyczno-kulturalną: śpiew, deklamacja, muzyka, żywe obrazy itp. 3) Goście mogą być wprowadzeni pod osobistą odpowiedzialnością i na rekomendację p.p. wychowawców klasowych. (...)

W celu powstrzymania uczniów od „bezelowych spacerów po mieście”, postanowiono: założyć czytelnię i działający w niej klub uczniowski, strzelnicę, przystosować szkolne podwórze do gry w krykieta, wdrażać uczniów do posługiwania się bronią palną w trakcie ćwiczeń na strzelnicy. W klubie grano w szachy, warcaby i domino. Czytelnia była czynna w określonych godzinach od poniedziałku do soboty oraz w niedziele i święta (Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **27 maja 1927**).

Protokół N 16

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 27/V -27 r.

(...) Na ćwiczenie w ostrem strzelaniu przeznaczono dzień 2 czerwca z tem, że uczniowie udawać się będą na strzelnicę portierni po 30 osób (...).

W celu odciążenia uczniów od bezcelowych spacerów po mieście uznano za pożądane urządzenie czytelnii i klubu uczniowskiego, z grą w szachy, warcaby, domino – w sali klasy I-ej, codziennie od g. 5-ej do 8 wieczorem i od g. 10-ej rano w święta i niedziele. W tym samym celu urządzić dla uczeni na podwórzu szkolnem grę w krykieta. (...).

Wychowanie w duchu patriotycznym.

Jednym z priorytetów działalności dydaktycznej Szkoły, było wychowywanie młodzieży w duchu patriotycznym.

Celebrowano rocznice wydarzeń z historii Polski, organizowano specjalne pogadanki, jak np. z okazji rocznicy powstania listopadowego przeprowadzono okolicznościowe zajęcia na ostatniej lekcji od godz. 12.00 do 13.00 (Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **25 listopada 1924**).

Protokół N 7

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 listopada 1924 roku.

(...) II. W dniu rocznicy Powstania Listopadowego prof. Rzepecki wypowie zebranyim uczniom historię Powstania na ostatniej lekcji od g. 12 do 1-ej (...).

Patriotycznym nakazem było promowanie rozwoju gospodarczego kraju, np. podczas „**Tygodnia Lotniczego**”. Urządzano wówczas pogadanki, ilustrowane przezroczami, ukazujące sukcesy polskiego przemysłu i lotnictwa (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **7 października 1926**).

Protokół N 1

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 7 października 1926 r.

(...) 1. Odczytano okólnik (...) w sprawie „Tygodnia Lotniczego”. Na propozycję p. Kamińskiego p. Feczko zgodził się urządzić w dniu 14 - X- o g. 5 po południu pogadankę z przezroczami na temat „Lotnictwo polskie” dla uczeni tut. szkoły (...).

Niecodzienną uroczystością patriotyczną, w jakiej wzięła udział Delegacja Szkoły było **sprowadzenie szczątków Juliusza Słowackiego do Polski**. Jak wiadomo, trumnę z prochami Wieszcza, sprowadzono z paryskiego cmentarza Montmartre, którą po uroczystościach w Warszawie, przewieziono do Krakowa i złożono obok sarkofagu Adama Mickiewicza na Wawelu (Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **28 maja 1927**; Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **10 czerwca 1927**).

Protokół N 20

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 10 czerwca 1927 roku

(...) Z okazji uroczystości sprowadzenia zwłok J. Słowackiego p. F. Kiszka da krótki odczyt o tym Wieszczu w dniach 20-25 czerwca r. b. a na wiec 28 czerwca postanowiono wysłać do Krakowa Delegację ze Szkoły (...).

Podczas okolicznościowych odczytów przedstawiano sylwetki wybitnych Polaków, np. w Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **24 września 1927 r.** widnieje zapis, iż w dniu 3 listopada będzie przeprowadzona pogadanka na temat życia i twórczości poety Adama Asnyka.

Protokół N 2

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 24 września 1927 r.

(...) Pogadankę o Asnyku wygłosi p. Kiszka dnia 3 lipca (...).

Przedwojenna Polska szczególnie troszczyła się o polskość Górnego Śląska i integrowanie go z resztą kraju. W 1931 r. w szkole Związek Obrony Kresów Zachodnich¹⁶ organizował odczyty i pogadanki, dotyczące tego regionu (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **8 października 1931**).

Protokół N 5

posiedzenia Rady Pedagogicznej w dniu 8 października 1931 r.

(...) postanowiono w listopadzie urządzić odczyty i pogadanki w sprawie Śląska (Zw. Obr. Kresów Zachod.)

Szkoła angażowała się w uroczystości patriotyczne, organizowane na lokalnym szczeblu, np. udział społeczności szkolnej w **obchodach 250-lecia Odsieczy Wiedeńskiej**, które miały się odbyć w niedzielę, 10 września 1933 r. Dzień wcześniej w Szkole odbyły się okolicznościowe odczyty (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **8 września 1933**).

Protokół N 3

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 września 1933 r.

(...) Przed porządkiem dziennym p. Majewski omawia sprawę wzięcia udziału przez szkołę w obchodzie 250-lecia Odsieczy Wiedeńskiej w niedzielę dnia 10 września b. r., który to obchód urządza miejscowy „Komitet”.

Postanowiono, że Szkoła weźmie udział pg. programu Komitetu, zaś w sobotę dnia 9 września b. r. nauczyciele urzędują dla poszczególnych klas odczyty o Odsieczy Wiedeńskiej (...).

Niecodzienną formą patriotyzmu, były szkolne zbiórki pieniędzy przeznaczonych dla poratowania Ojczyzny.

Pieniądze zebrano m. in. w 1933 r. ramach ogólnopolskiej akcji Narodowa Pożyczka, zorganizowanej w związku z dramatyczną sytuacją budżetu państwa (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **29 września 1933**).

Protokół N 4

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 29 września 1933 r.

(...) Odczytano okólnik w sprawie propagandy pożyczki narodowej. Uchwalono przeprowadzić zbiórkę od uczni składki po 25 gr w celu zakupienia 1 kuponu 50 złotowego pożyczki (...).

W 1936 r. nauczyciele Szkoły przeznaczali po minimum 1% z pensji na Fundusz Obrony Narodowej (FON)¹⁷ tj. fundusz utworzony na mocy dekretu Prezydenta RP w 1936 roku, w celu uzyskania pieniędzy na doposażenie wojska polskiego (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **9 października 1936**).

Protokół nr 4

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9/X 1936

(...) W sprawie Fun. Obrony Nar. uchwalono przyjąć jako minimum 1% od poborów miesięcznych na to w ciągu 6 (sześciu) miesięcy (...).

W dwudziestoleciu międzywojennym Polacy celebrowali radość z odzyskanego terytorium państwowego i przyznanych przez mocarstwa Ziemi Odzyskanych, w tym – z dostępu do Morza Bałtyckiego. Od 1932 r. zainicjowano państwowe obchody **Święta Morza**

(inaczej Dni Morza)¹⁸. Główne uroczystości, które miały miejsce 29 czerwca, odbywały się w Gdyni. Podczas Dni Morza upowszechniano morską tematykę, promowano przemysł stoczniowy i Marynarkę Wojenną. W Szkole w 1934 r. zorganizowano okolicznościowy odczyt, co znalazło odzwierciedlenie w Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **12 czerwca 1934 r.**

W tymże dokumencie odnajdujemy także wzmiankę na temat odczytania w Szkole referatu na temat Polaków mieszkających poza granicami Polski, który był nawiązaniem do ogólnopolskiego Zjazdu Polaków z Zagranicy. Dostrzegamy tu kontekst historyczny międzywojnia, w którym od 1929 r. Polonia spotykała się podczas kolejnych Światowych **Zjazdów Polaków z Zagranicy**¹⁹.

Protokół

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 12 czerwca 1934 roku.

(...) Przed porządkiem dziennym p. Dyrektor odczytał okólniki Kuratorium O. Szkolnego, a mianowicie: 1) o Zjeździe Polaków z Zagranicy i 2) o Świącie Morza. W związku z tem postanowiono: w czwartek 14/6 b. r. zebrać wszystkich uczniów w sali dużej (o g. 11) i p. Wiatrowski wygłosi referat o Polakach za granicami Polski i o włączeniu dostępu Polski do morza (...).

Uroczystości z okazji **Święta Niepodległości Polski** były w Szkole obchodzone szczególnie uroczyście, bowiem całe życie Szkoły było związane z postacią jednego z twórców niepodległego bytu – Marszałkiem Józefem Piłsudskim.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **9 listopada 1934 r.** jest źródłem wiedzy na temat przebiegu, z udziałem Szkoły, lokalnych obchodów 16. Rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę. Otóż w dniu 10 listopada 1934 r. o godzinie 9.00 w Szkole odbył się okolicznościowy „poranek”. Następnie miały miejsce ćwiczenia hufca, przygotowujące jego członków do niedzielnej defilady. Udział Szkoły w niedzielnych uroczystościach był wpisany w program, ułożony przez olkuski komitet obchodowy. Zapis w szkolnym dokumencie nabiera w ukazanym kontekście szczególnej wymowy, ponieważ podczas ogólnopolskich uroczystości odbywających się w 1934 r. w Warszawie, Marszałek Józef Piłsudski po raz ostatni odbierał defiladę²⁰, gdyż zmarł w dniu 12 maja 1935 roku.

Protokół N 8

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9 listopada 1934 r.

(...) Rozkład zajęć dnia 10 listopada ustalono tak: 1) pierwsze godziny lekcyjne odbędą się. 2) O g. 9-tej odbędzie się poranek w tut. Szkole. 3) Ćwiczenia hufca - w celu przygotowania go do niedzielnej defilady. W niedzielę dnia 11 listopada uroczystości odbędą się pg. ustalonego przez Komitet Olkuski programu (...).

W międzywojniu tradycyjnie obchodzono **Imieniny Marszałka Józefa Piłsudskiego**: „W II Rzeczypospolitej dniem szczególnym, był 19 marca. Rok rocznie, jak kraj długi i szeroki obchodzono imieniny marszałka Józefa Piłsudskiego. Z początku skromne i spontaniczne uroczystości, z czasem urosły do rangi święta, prawie państwowego.”²¹ W tę wielką uroczystość włączała się także Szkoła Rzemieślnicza. W 1935 r., który był ostatnim rokiem życia Marszałka, członkowie samorządu uczniowskiego opracowali program obchodów. Społeczność szkolna uczestniczyła w defiladzie, po czym w szkolnej sali, miała miejsce dalsza część Imienin Marszałka, obchodzona razem z uczennicami średniej szkoły zawodowej na Skalce (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **8 marca 1935**).

Protokół Nr 13

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 marca 1935 r.

(...) Omawiano sprawę obchodu Imienin Pana Marszałka Piłsudskiego z tem, że po defiladzie odbędzie się w sali szkolnej uroczystość wspólnie z uczennicami średniej szkoły zawodowej na Skalce. Program już opracowują uczniowie – członkowie samorządu uczniowskiego pod opieką p. Wiatrowskiego (...).

Dni imienin Marszałków: Józefa Piłsudskiego i Edwarda Rydza – Śmigłego były świętem państwowym²². Imieniny Naczelnego Wodza E. Rydza – Śmigłego (ur. 11 marca 1886 r.), odbyły się w Szkole w dniu 19 marca 1939. Polegały one na odczytaniu w klasach 1-3, w odpowiednich godzinach, fragmentów z pism Marszałka Józefa Piłsudskiego (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **13 marca 1939**).

Protokół

Posiedzenia Rady Ped. z dnia 13 marca 1939 roku

(...) Pan Dyrektor podał do wiadomości przez odczytanie następujące okólniki: Okólnik Kuratorium Krakowskiego w sprawie Dnia Imienin Wodza Naczelnego Śmigłego Rydza (...), i okólnik w sprawie Dnia 19 marca 1939 roku (...). W myśl tegoż okólnika ustalono odczytanie wyjątków z pism Marszałka Piłsudskiego jak następuje: w klasach I o godzinie 8 rano, kl. II godz. 10 rano i kl. III 13-14 z obsadą grona nauczycielskiego, którzy zorganizują odczytanie dla poszczególnych klas (...).

W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 maja 1935 r.**, znajduje się zapis dotyczący uczczenia pamięci zmarłego w dniu 12 maja tegoż roku Marszałka Józefa Piłsudskiego. Szkolne pożegnanie Marszałka polegało na: 3-minutowej ciszy, odczytaniu orędzia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej²³, odezwy Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do młodzieży oraz pisma Starosty Powiatowego w sprawie żałoby narodowej, wpisie uczniów do Księgi Kondolencyjnej wyłożonej przed pomnikiem Marszałka Piłsudskiego, znajdującego się wówczas na placu fabryki „Olkusz”.

Protokół Nr 19

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 maja 1935 r.

(...) Przed porządkiem dziennym zabrał głos p. Dyrektor i wezwał wszystkich do uczczenia pamięci ś. p. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego przez powstanie i 3 minutowe milczenie. Następnie odczytano: 1) Orędzie p. Prezydenta Rplitej i odezwę Ministra W.R. i O.P. do młodzieży; 2) pisma p. starosty powiatowego w sprawie Żałoby Narodowej.

Postanowiono, że w związku z ogólną akcją kondolencyjną w Olkuszu, uczniowie, personel nauczycielski wpiszą się do Księgi Kondolencyjnej przed pomnikiem ś. p. Marszałka Piłsudskiego na placu fabryki „Olkusz” (...).

W 1935 r. Szkoła tradycyjnie wysłała delegację uczniowską pod opieką nauczyciela do Bydlina, na patriotyczne obchody związane z **rocznicą bitwy pod Krzywopłotami**²⁴, nazwanej przez Józefa Piłsudskiego „krzywopłockimi legionowymi Termopilami”. Bitwa została stoczona na bagnistych terenach, pomiędzy miejscowościami Bydlinem a Załężem, przez Legiony Józefa Piłsudskiego z oddziałami Austro-Węgier i Rosjanami, w dniach 17-18 listopada 1914 r. Zatrzymała natarcie Rosjan a polegli legioniści są pochowani na cmentarzu w Bydlinie, gdzie stoi krzyż upamiętniający bitwę (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 listopada 1935**).

Protokół nr 6

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 listopada 1935 r.

(...) Szkoła weźmie udział w rocznicy bitwy pod Krzywopłotami przez wystanie delegacji uczniowskiej i przedstawiciela Grona Pedagog. (...).

Z okazji Święta Konstytucji 3 Maja, w lokalnych uroczystościach w 1936 r. brał udział szkolny Hufiec (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **1 maja 1936**).

Protokół Nr 15

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 1 V 36.

(...) P. Rudolf zwrócił się z prośbą do wychowawców o przypomnienie uczniom należącym do hufca o obowiązku uczestniczenia w uroczystościach 3-cio majowych jako odrębna jednostka (...).

Na kilka miesięcy przed wybuchem II wojny światowej, w Szkole zorganizowano odczyty sumujące dorobek gospodarczy Polski. To już jedno z ostatnich wydarzeń z życia Szkoły w okresie dwudziestolecia międzywojennego (W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **12 czerwca 1939**).

Protokół Nr 11

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. 12 czerwca 1939 r.

(...) Pan Dyr. podał do wiadomości przez odczytanie okólnika Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (...) w sprawie zorganizowania odczytów dla młodzieży szkolnej na temat dorobku gospodarczego Polski. W myśl powyższego okólnika ustalono odczyty jak następuje: dla klas I i II dn. 15 czerwca o godzinie 12, odczyt wygłosi p. Wiatrowski, dla klas III – ich dn. 16 czerwca o godz. 8 rano, odczyt wygłosi Pan Dyrektor, drugi odczyt dla klas I i II-ich dn. 19 czerwca o godz. 8 rano wygłosi Pan Dyr. Majewski (...).

Gościnność Szkoły.

Życzliwość społeczności szkolnej na potrzeby innych oraz odpowiednie warunki lokalowe sprawiały, że Szkoła zawsze była otwarta na potrzeby mieszkańców Olkusza i pełniła ważną rolę w środowisku społecznym.

W 1924 r. spełniając prośbę Stowarzyszenia „Hejnał” (to nie był chór parafialny „Hejnał”), placówka otworzyła swoje podwoje dla muzykantów z Olkusza (Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **25 listopada 1924**).

Protokół N 7

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 listopada 1924 roku.

(...) IV. W sprawie prośby Stowarzyszenia „Hejnał” o postawienie w Szkole pianina i o pozwolenie odbywania w Szkole 2 razy tygodniowo, (...) postanowiono: w celu poparcia krzewienia polskiej pieśni wśród społeczeństwa pozwolić St. „Hejnał” na umieszczenie w jednej z klas pianina i odbywania prób śpiewu w godzinach, gdy Szkoła jest nieczynna (...).

Fakt odbywania prób „Hejnału” w Szkole, znajduje potwierdzenie w artykule „Muzykanci z Olkusza na starej fotografii”: „W 1916 roku powstało Towarzystwo Muzyczno-Dramatyczne „Hejnał” (...) a pierwsze próby odbywały się w Szkole Rzemieślniczej (dzisiejszy Mechanik).”²⁵

W 1927 r. Szkoła udostępniła swoje sale na kwaterę dla dzieci przyjeżdżających do Olkusza na kolonie letnie. W placówce miało zostać ulokowanych pięćdziesiąt dzieci śląskich (Protokół Rady Pedagogicznej z dnia **28 maja 1927**).

Protokół Rady Pedagogicznej z dnia 28 maja 1927 r.

(...) W sprawie ulokowania w szkole 50 dzieci śląskich na całe lato postanowiono: wobec tego, iż szkoła może dać pomieszczenie bez łóżek i bez kuchni w czasie od 15 lipca do 15 sierpnia, zawiadomić Starostwo w Olkuszu, że o ile powyższe warunki nie będą stanowiły przeszkody, to szkoła może przyjąć owe dzieci, przeznaczając dla nich salę klasy I-ej (...).

Na jednej z sal Szkoły (obecna mała sala gimnastyczna – siłownia), przed wojną odbywały się cyklicznie zebrania **olkuskiej Izby Rzemieślniczej**. Gromadzili się na nich rzemieślnicy z Olkusza i okolic. Jak wynika z ustnych relacji członków rodzin rzemieślniczych, udział w tych zgromadzeniach był dla uczestników wielkim świętem. Po porannej Mszy Świętej w kościele pw. Andrzeja Apostoła w Olkuszu, przybywali oni do „Mechanika” w uroczystych strojach, z radością i dumą. Przy uroczystym śniadaniu rozmawiali oni o sprawach zawodowych i nie tylko. Przypominając sobie wzajemnie o spotkaniach, podkreślali: „Idziemy do Szkoły Rzemieślniczej”.

Fot. Spotkanie olkuskiej Izby Rzemieślniczej w Szkole Rzemieślniczej w Olkuszu w roku 1938.

Wystawy i promocja Szkoły.

Dużą rolę w promocji Szkoły pełniły wystawy rzemieślnicze organizowane zarówno przez nią, jak i przez inne placówki, do których Szkoła Rzemieślnicza w Olkuszu przesyłała swoje eksponaty.

Wystawy rzemieślniczo-przemysłowe były organizowane przez Szkołę na najwyższym poziomie, o czym świadczy Dyplom Uznania dla Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu, za „roboty warsztatowe uczniów szkoły” , przyznany przez Komitet Miejskowej Wystawy Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu w **1925 r.**

Fot. Dyplom Uznania dla Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu za „roboty warsztatowe uczniów szkoły”.

Szkolne maszyny i urządzenia wraz z dokumentacją wysyłano na wystawy rzemieślnicze odbywające się w różnych miastach Polski, np. na wystawę, jaka miała miejsce w Poznaniu, została przesłana tłocznia mechaniczna, album ze stosownymi fotografiami oraz teka z rysunkami maszynowymi (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **20 lutego 1929**).

Protokół N 10

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 20 lutego 1929 r.

(...) Odczytano uchwałę Komisji Wystaw (...) w Poznaniu i uchwalono: a) przesać na wystawę tłocznnię mechaniczną b) album z fotografiami (...) c) tekę z rysunkami maszynowymi (...).

Wystawy prac uczniowskich urządzano także przy okazji **końcowych egzaminów, odbywających się pod koniec klasy trzeciej**. Podczas egzaminów przeprowadzanych w dniach 29-30 kwietnia i 1 maja 1937 r., wystawa była zorganizowana w

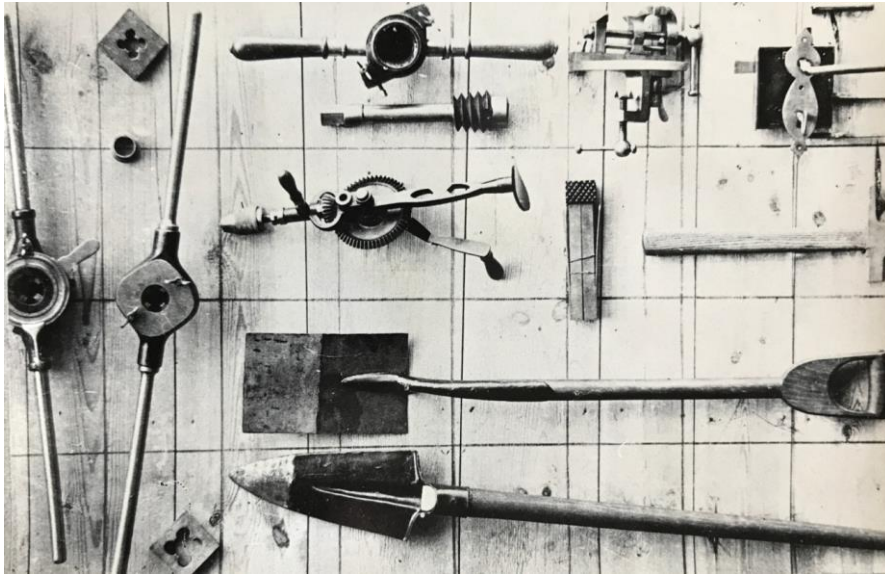

dniach 1-7 czerwca włącznie (Protokół z posiedzenia grona wychowawców z dnia **9 kwietnia 1937**).

Protokół z posiedzenia grona wychowawców z dnia 9. IV. 1937

(...) Sesja o dopuszczeniu do egzem. końcowych kl. 3-ej odbędzie się dnia 26 kwietnia (poniedziałek) egzaminy zaś 29-30 kwietnia i 1 maja.

Przy okazji uchwalono urządzić wystawę szkolną w dniach 1-7 czerwca włącznie (...).

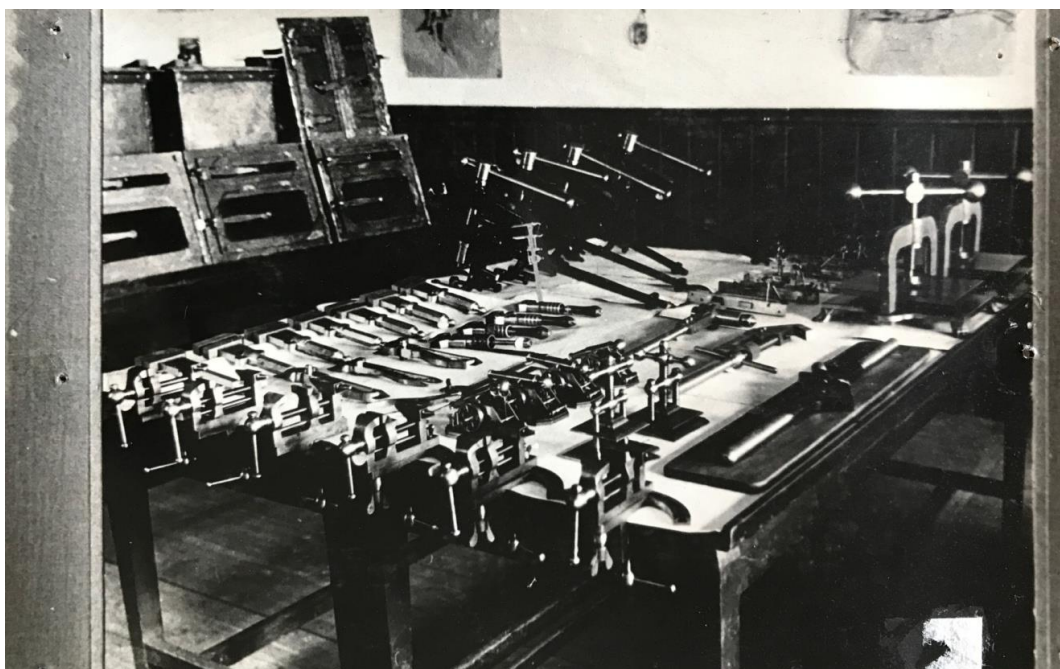
Fot. Wystawa Wyrobów Uczniowskich nr 1.

Fot. Wystawa Wyrobów Uczniowskich nr 2 .

Fot. Wystawa Wyrobów Uczniowskich nr 3.

Fot. Wystawa Wyrobów Uczniowskich nr 4.

Oprócz wystaw, Szkoła promowała się także w inny sposób. W 1934 r. postanowiono wykonać „prospekt Szkoły”, w ilości 1000 egzemplarzy, wydrukować od 250 – 300 ogłoszeń informujących o egzaminach wstępnych do Szkoły, jak również około 250 ogłoszeń informujących o szkolnej wystawie. Wspomniane materiały reklamowe

zdecydowano przesać inspektorowi szkolnemu w Miechowie, aby stamtąd zostały rozesłane do nauczycieli w powiatach: olkuskim i miechowskim. Był to duży obszar promocyjny. Wystarczy wspomnieć, że obszar samego przedwojennego powiatu olkuskiego zatwierdzonego przez Sejm w 1919 r. wynosił 1364,6 km²,²⁶ a granice powiatu uległy niewielkiej zmianie na mocy uchwały Rady Powiatu z dnia 15 marca 1937 r.²⁷

Ogłoszenia rozwieszono w miastach i stacjach kolejowych na terenie, gdzie można było liczyć na kandydatów (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **25 maja 1934**).

Protokół

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 maja 1934 r.

(...) Ułożono i postanowiono wydrukować prospekt Szkoły w ilości 1000 egz. oraz ogłoszenie o egzaminach wstępnych – w ilości 250 – 300. Zarówno prospekty jak i ogłoszenia o egz. wstęp. Postanowiono przesać w większej ilości p. inspektorowi szkolnemu w Miechowie w celu rozesłania do nauczycielstwa w powiatach olkuskim i miechowskim. Ogłoszenia postanowiono rozesać do rozwieszenia po miastach i stacjach kolejowych w obrębie terenu, skąd można się spodziewać napływu kandydatów. (...) Postanowiono również wydrukować ca 250 egz. ogłoszeń o wystawie szkolnej. Będą one rozesłane do nauczycielstwa za pośrednictwem inspektoratu szkolnego.

Uroczystości rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego.

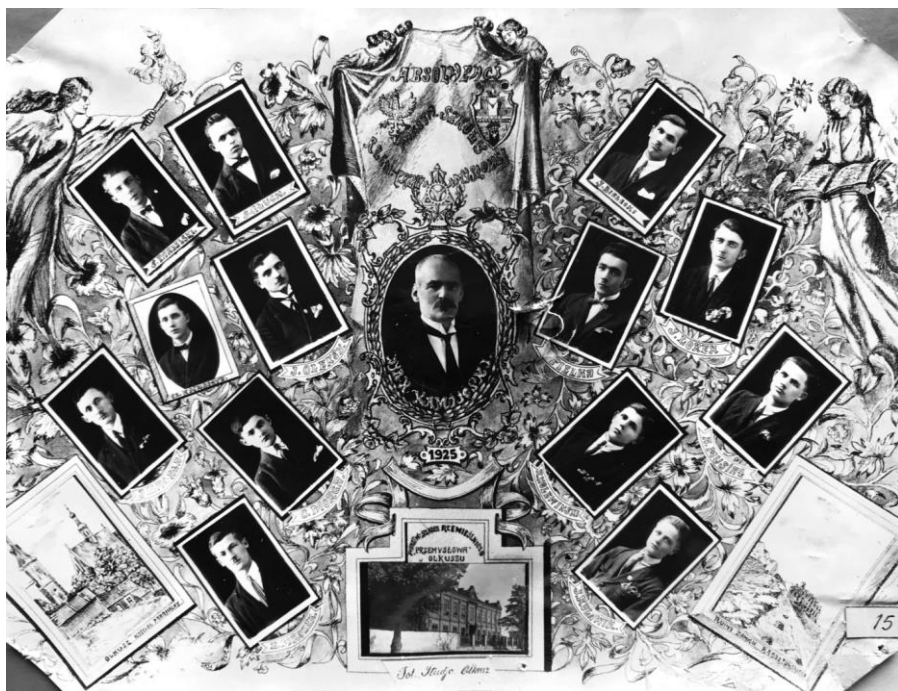
Uroczystości rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego w latach międzywojennych w Szkole obchodzone były szczególnie dostojnie.

Na uroczystość **rozpoczęcia roku szkolnego**, która miała się odbyć 4 października 1925 r., byli zaproszeni m. in.: Starosta wraz ze swoim zastępcą, przedstawiciele Rady Miasta, inspektor szkolny, kierownicy i kierowniczkę wszystkich szkół olkuskich, Zarząd Harcerstwa, dyrektorzy okolicznych zakładów przemysłowych, ks. Dziekani, ks. Prefekci, rodzice uczniów. Podczas uroczystości m. in. rozdawano absolwentom świadectwa uzdolnienia (Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. **21 września 1925**).

Protokół Nr 3

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 21 września 1925 r.

(...) Akt rozpoczęcia roku szkolnego odbędzie się w dniu 4 października r. b. Na uroczystość zostaną zaproszeni: rodzice uczeni, Starosta z zastępcą, Rada Opiek. Szkoły - Rada miasta – Inspektor szkolny – Kierownicy i kierowniczkę wszystkich szkół olkuskich – Zarząd Harcerstwa – Zarząd Macierzy – Dyrektorowie okolicznych zakładów przemysłowych – Ksiądz Dziekan i Prefekci. Porządek uroczystości ustalono następujący: zagajenie przez Dyrektora szkoły i sprawozdanie za rok ubiegły (...) - Rozdanie b. uczniom świadectw uzdolnienia (...).

Fot. Zdjęcie absolwentów z 1925 r.

Oto przebieg **uroczystości zakończenia roku szkolnego 1934/35**, która miała się odbyć się w dniu 15 czerwca: 14 czerwca – spowiedź, 15 czerwca – sobota - rano – spowiedź, potem udział w szkolnym nabożeństwie i ceremonia rozdania świadectw (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **13 czerwca 1935**).

Protokół

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 13 czerwca 1935 r.

(...) Dyrektor zakomunikował obecnym, iż zakończenie roku szkolnego odbędzie się 15 czerwca, a zacznie się nabożeństwem szkolnym. Dnia 14/6 uczniowie mają spowiedź, w sobotę rano Komunię Świętą, a potem nabożeństwo szkolne. Rozdanie świadectw ma nastąpić w sobotę dnia 15 czerwca (...).

Zmiany w podziale roku szkolnego.

W zakresie podziału roku szkolnego, dokonano kilku istotnych zmian.

W 1925 r. rok szkolny podzielono na **kwartały**. Zrezygnowano z podziału na tercjały, który obowiązywał od 1916 r. (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **21 września 1925**).

Protokół Nr 3

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 21 września 1925 r.

(...) Ze względu natury dydaktycznej i pedagogicznej rok szkolny będzie się dzielić na kwartały o następujących terminach:

1 kwart. od 1/IX do 31/X, 2 kwart. od 1/XI do 20/XII, 3 kwart. 9/I do 28/II, 4 kwart. od 1/III do 24/V (...).

W 1926 r. uchwalono podział roku szkolnego na **okresy** (Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. **18 listopada 1926**).

Protokół N 2

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. 18 listopada 1926 r.

(...) 8. Uchwalono podział roku szkolnego 1926/27 na następujące okresy:

I okres od 15-go września do 20-go listopada

II okres od 20-go listopada do 22-go stycznia

III okres od 22-go stycznia do 26-go marca i

IV okres od 26-go marca do 1-go czerwca.(...)

Popularyzacja osiągnięć myśli technicznej.

Uczniowie Szkoły poszerzali swoją wiedzę o ówczesne, najnowsze doniesienia odnośnie nauk technicznych.

Pod względem popularyzacji nauki, przykładem może być rok 1926, w którym urządzono pogadanki dotyczące najnowszych metod badań w zakresie nauki i techniki. Planowano także **zakup pomocy naukowych** np. mikroskopu, aby prowadzić własne obserwacje (Protokół Rady Pedagogicznej z dnia **17 stycznia 1926**).

Protokół Nr 6

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 17 stycznia 1926 r.

(...) polecono p. Łaskawcowi urządzić z uczniami kl. II i III parę pogadanek o najnowszych metodach badań żelaza, p. Malikowi zaś prowadzić specjalny notatnik z uwagami o własnościach wadach i zaletach każdego materiału. Uchwalono starać się o nabycie mikroskopu niezbędnego do prowadzenia badań materiałów.

Szkoła zaznajamiała uczniów z produktami polskiego przemysłu przetwórczego. W tym celu w 1934 r. postanowiono sporządzić w Szkole **dział katalogów artykułów technicznych** i zwrócić się z prośbą do stosownych firm o nadesłanie odpowiednich próbek wyrobów (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **5 października 1934**).

Protokół Nr 5

posiedzenia Rady Pedagogicznej (sesja wychowawcza) z dnia 5 października 1934 r.

(...) Odczytano okólnik M. W.R. i O. P. Nr 75 w sprawie zaznajamiania uczniów szkół zawodowych z wyrobami polskiego przemysłu przetwórczego. W związku z tem postanowiono utworzyć w Szkole dział katalogów i zwrócić się do firm o nadesłanie próbek z zakresu wytwórczości artykułów technicznych (...).

W Szkole gromadzono **specjalne zbiory maszyn i urządzeń**, które w 1935 r. umieszczono w jednym z pomieszczeń (były pokój nauczycielski) i podzielono na odpowiednie działy, np. dział technologiczny czy dział maszynoznawstwa (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **12 kwietnia 1935**).

Protokół

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 12 kwietnia 1935 r.

(...) Postanawia się urządzenie w b. pokoju naucz. zbiorów technologicznych w ten sposób, że dział technologiczny weźmie pod opiekę p. Moszowski, dział materiałoznawstwa – p. Beaupré, a dział maszynoznawstwa – p. Lipczyk (...).

Wyrównywanie szans edukacyjnych.

Nauczyciele dokładali wszelkich starań, aby przekazywana przez nich wiedza, „dotarła” do wszystkich uczniów. W celu niedopuszczenia do szkolnych niepowodzeń młodzieży, dostrzegali w porę „luki” w wiedzy wychowanków. Dla młodzieży chcącej się uczyć, a która prezentowała czasami niewystarczający poziom w zakresie wiadomości i umiejętności, organizowano zajęcia wyrównawcze.

Wyrównywanie poziomu edukacyjnego uczniów przybierało formę korepetycji skierowanych do wszystkich uczniów (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 stycznia 1926**), danych klas czy grup. Dotyczyło m. in. osób, które zostały przeniesione ze szkoły w Maczkach do Szkoły Rzemieśniczej w Olkusz oraz uczniów klasy trzeciej. W tym drugim przypadku, uczniowie sami poprosili o wykłady dopełniające, a dotyczyły one m. in.: algebry, trygonometrii, kalkulacji i gryzerek. Wykłady odbywały się poza lekcjami, w dni powszednie, niedziele i święta a realizacji **korepetycji** podjęli się wybrani nauczyciele (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **11 stycznia 1928**).

Protokół Nr 6

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 17 stycznia 1926 r.

(...) Ad. II udzielić pozwolenia na odbywanie zbiorowych korepetycji w gmachu szkoły pod kontrolą nauczycieli(...).

Protokół N 10

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 11/I – 928 r.

(...) Dla uczni, którzy zostali przeniesieni ze szkoły w Maczkach i mają słabe postępy, postanowiono zorganizować korepetycje.

10. Na prośbę uczeni kl. III-ej, zorganizować w tej klasie kursu wykładów dopełniających z algebry, trygonometrii, gryzarki, kalkulacji (...).

Wykłady mają się odbywać poza godzinami normalnego rozkładu zajęć w dni powszednie oraz w niedziele i święta (...).

Rola rysunku zawodowego w kształceniu uczniów.

Podstawą nauczania przedmiotów zawodowych w Szkole było kształcenie w zakresie rysunku zawodowego, ponieważ każdy przedmiot wykonywany przez uczniów podczas nauki zawodu, był tworzony w oparciu o uprzednio sporządzone ręcznie jego graficzne przedstawienie.

W Szkole Rzemieślniczej wykonywano przedmioty na zamówienie zleceniodawców. Przyjmowanie zamówień na wykonanie danego zlecenia było często uzależnione od możliwości i terminu wykonania stosownych rysunków. Stąd pojawiła się konieczność korelacji programów wykonania rysunków z realizacją innych przedmiotów zawodowych i produkcji. Dbano o renomę Szkoły, dlatego każda rzecz na warsztatach musiała być wykonana pieczołowicie w oparciu o wcześniej wykonany szkic. Proces produkcji był organizowany w sposób metodyczny i przejrzysty. Przykładano ogromną wagę do staranności wykonywanych prac oraz rysunków. Procedury warsztatowe (w tym m. in. podpisywanie rysunku przez uprawnionych nauczycieli), zapewniały wysoką jakość docelowego produktu. (Protokół z posiedzenia zjednoczonych komisji warsztatowej i rysunkowej z dnia **4 lutego 1927**).

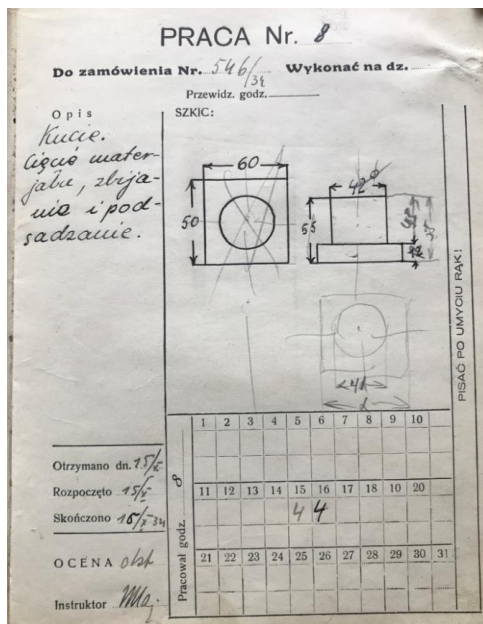
Protokół N 6

z posiedzenia zjednoczonych komisji warsztatowej i rysunkowej w dniu 4 lutego 1927 r.

(...) Uchwalono:

- 1. W celu uzgodnienia programów: rysunków odręcznych, szkicowania, rzutowania, kreślenia geometrycznego i kreślenia zawodowego z programem nauki kowalstwa, ślusarstwa, tokarstwa, stolarstwa i modelarstwa, nauczyciele rysunków i kreślenia powinni częściej porozumiewać się, obowiązkowo zaś w początku i końcu każdego roku szkolnego, z kierownikiem warsztatów i instruktorami odnośnie charakteru robót z rzemiosł w bieżącym lub przyszłym roku szkolnym. Opracowane w taki sposób programy powinny być przedłożone przed rozpoczęciem roku szkolnego dyrektorowi szkoły i zatwierdzone przez Radę Pedagogiczną.(...)*

3. Przyjmowanie obstalunków na skomplikowane roboty uzależnić od możliwości wykonywania do takich robót rysunków w szkole i w tym celu kierownik warsztatów powinien poprzednio porozumieć się : 1) w sprawie możliwości samego wykonania rysunków przez uczniów szkoły. 2) w sprawie terminu wykonania rysunków. Każdy rysunek dla warsztatów powinien być podpisany: 1) przez nauczyciela kreślenia zawodowego 2) instruktora tego warsztatu, dla którego rysunek wykonano i 3) kierownika warsztatów (...).

Fot. Rysunek odręczny wykonany przez ucznia Szkoły w 1934 r.

Fot. Nauka rysunku zawodowego w latach międzywojennych.

W celu wykonania kopii rysunków podjęto decyzję zakupu powielacza (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 listopada 1927 r.**).

Protokół N 5

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15/XI – 1927 r.

(...) Aby doprowadzić do tego, by roboty warsztatowe były wykonywane wg. rysunku, postanowiono, by kierownik warsztatów w danym roku „zamówił” u nauczycieli rysunków te rysunki, wg. których uczniowie będą wykonywać roboty w roku następnym. Dla wykonywania zaś kopij tych rysunków pożądanem jest kupno powielacza (...).

Modernizacja Szkoły.

W dwudziestoleciu międzywojennym tworząco od podstaw bazę dydaktyczną Szkoły i dokonywano jej modernizacji.

Czyniono starania w zakresie **zakupu nowych maszyn i urządzeń**. Sporządzono wykazy potrzebnych maszyn i narzędzi, np. silnik „Perkun” już prawie nie nadawał się do użytku i zdecydowano zastąpić go silnikiem na ropę (Protokół z Konferencji odbytej w dniu **18 lutego 1927 roku**).

Protokół N 8

Konferencji odbytej w dniu 18 lutego 1927 roku w sprawie zapotrzebowania na nowe maszyny i narzędzia warsztatowe

(...) IV. Wobec tego, że obecny silnik popędowy (...) firmy „Perkun” kupiony w roku 1916 kompletnie zniszczony i doprowadzony do użytku po kapitalnym remoncie w warsztatach szkolnych (przetoczenie cylindra, dorobienie nowego tłoka wraz ze sprężynami i wiele innych części) przeszło 10 lat służy do popędu wszystkich obrabiarek w pracowniach szkolnych, (...) okazał się za słabym – należy czynić usilne starania o zamienienie go silnikiem ropnym nowym (...)

V. Wobec tego, że urządzenie pędniowe, założone w roku 1905, w czasie wojny wszechświatowej – podczas postoju wojsk okupantów w gmachu szkolnym zostało zdemolowane, wywiezione lub zniszczone tak, że w roku 1916 w dniu uruchomienia szkoły nie było pieniędzy na dokupienie brakujących łożysk samosmarowych, wsporników i. t. p., obecna pędnia wymaga całkowitej zmiany na nową (...).

VII. Ustalono 3 wykazy niezbędnych dla Szkoły narzędzi i maszyn.

W 1927 r. postanowiono wybudować **nowy budynek** i urządzić tam warsztaty ślusarskie dla klasy pierwszej (Protokół Rady Pedagogicznej z **26 sierpnia 1927 r.**).

Protokół N 24

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 26-go sierpnia 1927 r.

(...) uchwalono (...) wybudować budynek o wymiarach 8x10 m. i urządzić w nim warsztaty ślusarskie dla kl. I-ej (...).

„Roboty próbne”.

Po koniec każdego roku szkolnego, w Szkole były organizowane „roboty próbne z kowalstwa, ślusarstwa i stolarstwa”, które były podsumowaniem danego etapu nauki (Protokół z posiedzenia Komisji Warsztatowej z dnia 5 maja 1927 r.).

Protokół N 13

Posiedzenia Komisji Warsztatowej z dnia 5 maja 1927 r.

(...) Omawiano sprawę dorocznych robót próbnych z kowalstwa, ślusarstwa i stolarstwa. Postanowiono dać następujące roboty:

- a) w kl. III-ej z kowalstwa: odkuć i (...) według rysunku toporek strażacki (6 g.)*
- b) [w kl. III-ej] ze stolarstwa: wykonać strug - kątownik (4 godziny)*
- c) w kl. II-ej z kowalstwa i ślusarstwa: odkuć, naciąć gwint i wykończyć całkowicie śrubę z główką i nakrętką 6-cio kątną pg. rysunku (8 godzin)*
- d) kl. II-ga ze stolarstwa: wykonać całkowicie dębowy stołeczek pod nogi według rysunku (8 g.)*
- e) w kl. I a z kowalstwa i ślusarstwa: odkuć i wykończyć całkowicie młotek ślusarski bez otworu pg. rysunku (8g.)*
- f) w kl. I a ze stolarstwa: wykonać bez sklejanie pudełko do narzędzi ślusarskich według rysunku (8 g.)*
- g) kl. I b ze ślusarstwa: wykonać rygiel do zamka od drzwi według rys. (8 g.)*
- h) I b ze stolarstwa: wykonać bez sklejanie 2 nogi taboretu połączone 2-ma poprzeczkami, według wzoru, 8 g.(...).*

Obowiązki ucznia. Organizacja procesu wychowawczego.

W Szkole przykładano ogromną wagę do procesu wychowawczego, ponieważ m. in. od właściwie ukształtowanej postawy młodzieży zależały jej postępy w nauce. W sylwetkę ucznia Szkoły Rzemieśniczej, od początku jej powstania, była wpisana, oprócz sumiennego wywiązywania się ze szkolnych obowiązków, także nienaganna postawa moralna. Zachowanie ucznia było wizytówką Szkoły. Uczęszczanie do niej, zawsze było zaszczytem i honorem, zobowiązywało do godnego postępowania w Szkole oraz poza jej obrębem.

W 1927 r. dostrzeżono potrzebę **uściślenia obowiązków ucznia**, dotyczących np. frekwencji, usprawiedliwień, cenzurek, wyglądu zewnętrznego, rozrywek pozaszkolnych i

kar. Uczeń zobowiązany był: nie pokazywać się publicznie w towarzystwie osób niewłaściwie się zachowujących, niezwłocznie oddać po feriach nauczycielowi cenzurki podpisanej przez rodziców, pozyskać zgodę nauczyciela na uczestnictwo w rozrywkach pozaszkolnych (np. wyjścia do kina, zabawy), dostarczyć nauczycielowi pisemne usprawiedliwienie nieobecności na zajęciach, kołach zainteresowań, w kościele czy w łaźni, podpisanego przez rodziców, podstrzyć włosy „jak najkrócej”. Kary stosowane wobec uczniów, były wyznaczane wyłącznie w porozumieniu z Dyrekcją Szkoły (Protokół z posiedzenia Komitetu Wychowawczego z dnia **16 maja 1927**).

Protokół N 15

z posiedzenia Komitetu Wychowawczego z dnia 16/V - 27 r.

(...) 1. P. P. wychowawcy codziennie będą sprawdzać przyczyny opuszczonych godzin w warsztatach i w klasach.

2. Piśmienny dowód zwolnienia od zajęć, podpisany przez instruktora, ma być zwrócony przez ucznia swemu wychowawcy zaraz po powrocie do pracy.

3. Nieuczęszczanie uczniów do łaźni i zbiorowo do Kościoła powinno być usprawiedliwione pisemnie przez rodziców ucznia.

4. Cenzury, podpisane przez rodziców, winni wychowawcy otrzymać natychmiast po powrocie uczniów z feryj świątecznych lub najdalej w 2 tygodnie po ukończeniu okresu nauki.

5. Wymagać od uczniów dowodów, usprawiedliwiających opuszczenie godzin chóru i ćwiczeń przygotowania wojskowego oraz gimnastyki i sportu.

(...) 7. Karać uczniów za uczęszczanie bez pozwolenia do kina lub inne widowiska niedozwolone dla uczni.

(...) 9. Zlecić uczniom strzyżenie włosów jak najkrócej ze względów higienicznych.

10. Kary winny być wyznaczane w porozumieniu z Dyrekcją Szkoły. (...).

W celu kontroli usprawiedliwień, wprowadzono w klasach pierwszych **zeszyty regulaminowe**, w których rodzice uczniów lub opiekunowie usprawiedliwiali opuszczone godziny lekcyjne (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **29 września 1933 r.**).

Protokół N 4

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 29 września 1933 r.

„(...) Dla uporządkowania i kontroli opuszczonych godzin uchwalono zaprowadzić w kl. I zeszyty regulaminowe, w których opieka domowa wpisywałaby usprawiedliwienia opuszczonych godzin (...).

Nauczyciele kontrolowali pozalekcyjne zachowania młodzieży. Pedagogiczny nadzór dotyczył sprawowania się uczniów na dworcu kolejowym, ponieważ duża ilość uczniów dojeżdżała do Szkoły. *„W celu ukrócenia wałęsania się po stacji uczni uchwalono zarządzić kontrolę w godzinach przyjazdów i odjazdów pociągów”* (Protokół Nr 3 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 września 1929**).

Powołano dwuosobowe patrole, składające się z nauczyciela i instruktora, dyżurujące na stacji kolejowej, w kinach i na ulicach, aby sprawdzać zachowania młodzieży w miejscach publicznych (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **27 września 1929 r.**).

Protokół N 4

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 27-9-1929 r.

(...) Ustala się dyżury (...) jeden nauczyciel i jeden z p. instruktorów, dla kontroli uczni na stacji i w kinach jak również przebywania uczni na mieście po g. 10-tej wieczór (...).

Niekiedy jednak wychowawcza rola nauczycieli nie znajdowała zrozumienia wśród pracowników kolei. Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **21 października 1938** opisuje incydent niewpuszczenia na peron dyżurującego nauczyciela z powodu nieposiadania przez niego biletu peronowego.

Protokół Nr 3

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 21 października 1938 r.

(...) ujawniono brak zrozumienia przez miejscowe władze kolejowe utrudniające należytą kontrolę nad odjeżdżającymi uczniami znajdującymi się poza poczekalnią, nieprzepuszczając dyżurnego członka Rady Ped. na peron bez biletu peronowego (...).

Zachowanie uczniów poza terenem Szkoły, a szczególnie w kinie, było skrupulatnie monitorowane przez Szkołę w celu dbania o prestiż uczniów i Szkoły. W sprawie uczęszczania uczniów do kina podjęto następujące decyzje: postanowiono zobligować właściciela kina do ustawicznego informowania Szkoły o tym, czy dany film jest dozwolony dla młodzieży; pozyskać dla nauczycieli bilety wstępu do kina w celu sprawowania nadzoru nad zachowaniem uczniów; ustalić harmonogram stałych dyżurów nauczycieli w kinie w celu zapewnienia odpowiedniej kontroli młodzieży (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 grudnia 1935**).

Protokół nr 8

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 17 XII 1935 r.

(...) uchwalono zwrócić uwagę na uczęszczanie uczniów do miejscowego kina i w tym celu a) zażądać od właściciela kina stałego zawiadamiania szkoły o tem czy film jest dozwolony dla młodzieży b) zażądać w celu kontroli zachowania się uczniów biletu wstępu dla członków grona c) ustalić dyżury w kinie w kolejności wyróżnionej w tablicy stałych dyżurów (...).

Uściślono zasady chodzenia uczniów do kina: młodzież mogła uczęszczać wyłącznie na filmy dla siebie dozwolone a wyjście z kina powinno nastąpić przed godziną 21.00 (Protokół z posiedzenia Wychowawców Nauczycieli z dnia **4 marca 1938**).

Protokół N 8

Posiedzenia Wychowawców Nauczycieli Państwowej Szkoły Rzem. Przemysł. w Olkuszu odbytego dnia 4 marca 1938 r.

(...) Uchwalono dopilnować tego, by młodzież uczęszczała tylko na seansy dozwolone i na pierwszy seans, tak by wyjście z kina odbyło się przed godziną 21. W tym celu postanowiono porozumieć się z właścicielem kina oraz omówić wolny wstęp dla nauczyciela dyżurującego (...).

Regulamin szkolny podzielono na ogólny i warsztatowy (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **16 października 1929**).

Protokół N ° 5

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 16 października 1929 r.

(...) W sprawie regulaminu p. Dyrektor proponuje podzielić go na ogólny i warsztatowy – co uchwalono (...).

Rada Pedagogiczna rozważała kwestię usuwania uczniów z warsztatów szkolnych z powodu nieposiadania przez nich odpowiedniego stroju czy niezapłacenia za zniszczony przez nich sprzęt. Ustalono, że przypadku rozmyślnego i długotrwałego braku noszenia obowiązującego stroju, uczeń będzie usunięty z hali warsztatowej (Protokół z posiedzenia Komisji Wychowawczej z dnia **27 września 1935 r.**).

Protokół Nr 2

posiedzenia Komisji Wychowawczej z dnia 27 września 1935 r.

(...) P. Wiatrowski stawia wniosek następującej treści: uczniowie wydaleny z warsztatów z jakiegokolwiek bądź przyczyny (brak ubrania, niezapłacenia za zniszczony materiał itp.) nie powinni być usuwani poza obręb szkoły, gdyż wpływa to na nich demoralizująco, lecz powinni

być zatrudniani w warsztatach poza pracą programową. Obawa przed brakiem czasu na wykonanie programu zmusi ich do szybkiego załatwienia sprawy (...).

P. Kiszka rozróżnia zasadnicze przyczyny usunięcia jak rozmyślne i długotrwałe niesprawianie sobie przepisowego stroju i uboczne, jak przypadkowe poprucie materiału. Od tego powinno być uzależnione wydalenie i powinno być zupełne w razie przyczyny poważnej. Wniosek w formie skorygowanej przez p. Kiszkę został jednogłośnie przyjęty (...).

Szczególną ciekawostką z zakresu organizacji procesu dydaktycznego, było zaniechanie archaicznego zwyczaju całowania przez uczniów w rękę nauczycieli (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **29 stycznia 1938**).

Protokół Nr 6

Posiedzenia Rady Ped. z dn. 29 stycznia 1938 roku.

(...) Pan Dyr. podał do wiadomości przez odczytanie okólników Kur. Okr. Szkol. Krakowskiego; okólnik Nr. 1 – 21962/37 z dn. 27 stycznia 1938 roku w sprawie usunięcia zwyczaju całowania w rękę nauczycielek i nauczycieli (...).

Środki przeciwpożarowe.

W Szkole podejmowano środki zapobiegające pożarowi.

Do przechowywania łatwopalnych materiałów jak ropa naftowa, przeznaczono odrębny budynek. Postanowiono wymienić także starą instalację elektryczną na nową oraz zakupić urządzenia przeciwpożarowe (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej a dnia **24 września 1927**).

Protokół N 2

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 24 września 1927 roku.

(...) Odnośnie okólnika o środkach zapobiegawczych pożarowi, postanowiono: 1) prosić p. inż. (...) o sporządzenie kosztorysu i szkicu osobnego budynku dla przechowywania łatwopalnych materiałów jak: ropa naftowa, nafta (...). 2) Ponieważ instalacja obecna jest stara, wyrobu wojennego, wskutek czego zdarzają się krótkie spięcia; dalej ponieważ w mieście zamierza się zaprowadzić prąd zmienny zamiast dotychczasowego stałego – Rada Pedagogiczna uchwaliła zwrócić się do magistratu m. Olkusza z prośbą o sporządzenie kosztorysu nowej elektrycznej instalacji, a co do Kuratorium Krakowskiego – z prośbą o wyasygnowanie niezbędnej sumy na powyższą instalację. 3) Prosić kierownika warsztatów p. Kowalskiego o sporządzenie kosztorysu niezbędnych urządzeń przeciwpożarowych w Szkole (...).

W 1928 r. zwrócono się do burmistrza o zgodę na umieszczenie w każdej ubikacji bezpiecznika, ze względu na niewłaściwe funkcjonowanie prądu w Szkole (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **11 stycznia 1928**).

Protokół N 10

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 11/I -1928 r.

(...)5. Wobec tego, że częste przerywanie prądu elektrycznego jest wielką przeszkodą w normalnym biegu zajęć w szkole oraz grozi niebezpieczeństwami w warsztatach, uchwalono prosić Dyрекcję o zwrócenie się do burmistrza miasta w tej sprawie i o urządzenie w każdej ubikacji szkolnej oddzielnego bezpiecznika (...).

Doskonalenie zawodowe nauczycieli.

Kadra pedagogiczna Szkoły podejmowała działania w zakresie doskonalenia zawodowego.

W celu samokształcenia, nauczyciele byli zobowiązani do prowadzenia tzw. **lekcji koleżeńskich** (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **18 października 1927 r.**).

Protokół N 3

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 18 października 1927 roku.

(...) Postanowiono, by w ciągu roku szkolnego każdy z nauczycieli da lekcję (...), na której będą obecni inni nauczyciele (...).

Nauczyciele pogłębiali swoją wiedzę na **kursach instruktorskich**, którą mieli obowiązek dzielić się z uczniami (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 listopada 1927**): *Zlecić uczniom III-ciej klasy dwa razy w tygodniu po zajęciach pozostać w szkole na godzinę w celu poinformowania ich przez p. Łaskawca o nabytych przez niego kursach instruktorskich wskazań i rad dotyczących się wykonywania robót na gryzance.*

Kursy dla nauczycieli często były zamiejscowe i wielodniowe (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **11 maja 1929**): *Po odczytaniu okólnika (...) w sprawie kursów dla nauczycieli szkół techn. i rzemieślniczo-przemysłowych – zgłosili chęć wyjazdu na kurs w czasie od 2-14 września r. b.*

Jeden z nauczycieli - pan W. Moszowski, w 1932 r. przeszkolił się „na kursach nauczycielskich w Warszawie”. Ów nauczyciel, oprócz zdobywania wiedzy, miał okazję widzieć przedwojenną Warszawę, nazywaną wtedy „Małym Paryżem” i „Perłą Północy” (Protokół z Komisji Egzaminacyjnej na czeladników z dnia **22 czerwca 1932**).

Protokół N 11

Komisji Egzaminacyjnej na czeladników przy Państw. Szkole Rzem. Przemysłowej w Olkuszu z dnia 22 czerwca 1932 r.

(...) W. Moszowski, członek Komisji Egzaminacyjnej przebywa na kursach nauczycielskich w Warszawie i wejdzie w skład Komisji po powrocie (...).

Grono Pedagogiczne Szkoły było informowane o kursach dla nauczycieli szkół zawodowych, organizowanych w roku szkolnym 1939/40 przez Towarzystwo Oświaty Zawodowej (Protokół z Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **4 kwietnia 1939**).

Protokół Nr 9

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 4 kwietnia 1939 r.

(...) Pan Dyr. podał do wiadomości przez odczytanie okólnika Towarzystwa Oświaty Zawodowej w sprawie kursów dla nauczycieli szkół zawodowych organizowanych w roku szkolnym 1939/40 (...).

Trzyletnia Szkoła i jej problemy.

W 1927 r. przemianowano Szkołę z czteroletniej – na trzyletnią. Placówka przechodziła m. in. z tego powodu pewne trudności, do których należały m. in. „ciasnota w ślusarni”, przepełnienie sal warsztatowych i braki kadrowe. W ślusarni niekiedy pracowało aż 108 uczniów, co zagrażało bezpieczeństwu pracy, a nie było drugiego instruktora, który by pomógł w sprawowaniu nadzoru nad uczniami (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 listopada 1927**).

Protokół N 5

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15/XI - 1927 r.

(...)1 a) Uwzględniając uwagę p. wizytatora tyżącą się ciasnoty w ślusarni, postanowiono powiększyć ilość uczni pracujących w kuźni przez zabranie 2 kowadeł.

(...) c) Ze względu na to, że w pewnych dniach w ślusarni musi pracować do 108 uczni jednocześnie, co nie jest pożądaniem ze względu: 1) bezpieczeństwa pracy 2) na skuteczność i wydajność pracy i 3) na trudność dozoru, Rada Pedagogiczna uważa za konieczne jak najrychlejsze zaangażowanie drugiego instruktora ślusarskiego. Za koniecznością szybkiego zaangażowania drugiego instruktora ślusarskiego przemawia i ta okoliczność, że obecnie, kiedy Szkoła została przemianowana na trzyletnią, uczeń musi przejść w ciągu tych 3 lat ten kurs nauk, jaki dawniej przechodził w ciągu lat czterech (...).

Fot. Nauka zawodu w stolarni w 1925 r.

Fot. Nauka zawodu w kuźni w latach międzywojennych.

Fot. Pracownia ślusarska z 1928 r.

Fot. Nauka zawodu w stolarni w latach międzywojennych.

Koło absolwentów.

Szkoła integrowała uczniów.

W dniu **3 marca 1928** powołano **Koło Absolwentów**. Jego działalność łączyła pokolenia i upamiętniała historię Szkoły. W ten sposób rodziła się legenda „Mechanika”. (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **3 marca 1928**).

Protokół N 13

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 3 marca 1928 r.

(...) Uchwalono zwrócić się do Kuratorium w sprawie Statutu w celu zorganizowania Koła b. wychowanków Szkoły (...).

Egzaminy czeladnicze.

„Koroną” ucznia było zdobycie tytułu czeladnika.

Źródłem wiedzy na temat egzaminów czeladniczych, są m. in. Protokoły z posiedzeń Komisji Egzaminacyjnej z dni: **17 czerwca 1929 r., 14 grudnia 1929 r., 25 czerwca 1931, 26 czerwca 1931 r., 1 lipca 1931 r., 2 lipca 1931 r.**, jak również Protokoły Komisji Egzaminacyjnej na Czeladników z dni: **8 czerwca 1936 r. i 12 czerwca 1939 r.**

Jak wynika z dokumentów, trzeba było najpierw ukończyć Szkołę, aby zostać dopuszczonym do egzaminów czeladniczych.

Czasami kandydaci na czeladników nie zgłaszali się na egzamin. W takim przypadku organizowano go w innym terminie (Protokół z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej ustalonej przez Kuratorium Okręgu Szkolnego z dnia **17 czerwca 1929**).

Protokół posiedzenia komisji egzaminacyjnej ustalonej przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego na podstawie nominacji Kuratorium z dnia 17 czerwca 1929 (...)

1. Wobec tego, że dnia 18 czerwca b. r. nie zgłosili się do egzaminu na czeladników kandydaci, którzy ukończyli Szkołę Rzemieślniczo-Przemysłową w Olkuszu w r. 1927/28, komisja egzaminacyjna ustala, że egzaminy nie doszły do skutku. (...). Komisja uznała za wskazane (...) przenieść egzaminy na czeladników uczni kończących szkołę w 1928/29 na dzień 20/VI i ukończyć je do dnia 22/VI włącznie.

Opłata za egzamin praktyczny wynosiła 10 zł. Zwolnienie z niej przysługiwało ubogim uczniom, było uzależnione od dobrych wyników w nauce i decyzji Kuratorium (Protokół Komisji Egzaminacyjnej z dnia **25 czerwca 1931** i Protokół Komisji Egzaminacyjnej z dnia **8 czerwca 1936**).

Protokół N 7 Komisji

Egzaminacyjnej przy Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu dnia 25 czerwca 1931 r.

(...) Uchwalono dopuścić do egzaminu praktycznego uczniów, którzy nie mogli wnieść opłaty w kwocie 10 złotych (...).

Protokół N 24

Komisji Egzaminacyjnej na Czeladnika z dnia 8 czerwca 1936 roku.

(...) Komisja uchwaliła po rozpatrzeniu podań o zwolnieniu od opłat egzaminacyjnych uwzględnić podania (...) jako zupełnie niezadłużonych i wykazujących dobre postępy w nauce uzależniając tę decyzję od zezwolenia Kuratorium (...).

Egzaminy czeladnicze rozpoczynały się przed wakacjami. W celu umożliwienia zdającym wzięcia udziału w nabożeństwie z okazji zakończenia roku szkolnego, egzamin przerywano, aby go niezwłocznie kontynuować po przyjsciu z kościoła (Protokół z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej z dnia **26 czerwca 1931**).

Protokół N 8

Komisji Egzaminacyjnej przy Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu z dnia 26/VI 1931 r.

(...) W myśl zarządzenia (...) w sprawie zakończenia roku szkolnego dnia 27/VI 1931 Komisja postanowiła przerwać pracę egzaminacyjną czeladniczą, a to celem wzięcia udziału uczniów egzaminowanych na nabożeństwie w kościele w dniu 27 /VI 1931 roku.

Wobec tego pracę egzaminacyjną rozpoczęto w dniu 27/VI o godzinie 10 minut 5 z tem, że praca przedłuży się (...).

Niektórym zdającym niestety nie powiodło się na egzaminie. Powody „**oblania**” **egzaminu**, to: oddanie Komisji pracy niedokończonej, pracy nie nadającej się do użytku oraz błędy w wykonaniu sztuki czeladniczej. Osoby, które nie zdały egzaminu, mogły ponownie przystąpić do niego w terminie późniejszym (Protokół Komisji Egzaminacyjnej z dnia **1 lipca 1931**).

Protokół N 9

Komisji Egzaminacyjnej przy Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu z dnia 1 lipca 1931 roku.

(...) Roboty nieprzyjęte z powodów: (...) dnia 27/VI o godz. 10 rano zrzekł się egzaminu z powodu złamania szczęki w kleszczach.

2. (...) oddanie niewykończonej roboty w takim stanie, że nie wykazał postępów wiadomości i sprawności z rzemiosła ślusarskiego.

3. (...) oddał przed terminem, robota niewykończona w stanie nie do użytku.

4. (...) robota nie wykończona z dużymi błędami.

Komisja uznała, że powyżsi kandydaci mogą zdawać powtórnie po 3-ch miesiącach.

Egzaminy czeladnicze zdawano w zawodach: **ślusarz, tokarz i stolarz.**

-Egzamin składał się z **dwóch części: z egzaminu praktycznego oraz z egzaminu ustnego.**

-W etapie praktycznym oceniane były dwa efekty pracy kandydata: przedmiot wykonywany w ciągu całego roku szkolnego oraz sztuka czeladnicza, wykonywana podczas egzaminu praktycznego.

-Czas trwania etapu praktycznego był ściśle określony. Wynosił w sumie kilkanaście godzin, ale nie dłużej, niż trzy dni.

-Część ustna obejmowała pytania z zakresu: przedmiotów zawodowych, rachunkowości i księgowości, przedsiębiorczości, bezpieczeństwa pracy i wychowania obywatelskiego.

-W etapie ustnym, zakres przedmiotów zawodowych obejmował tematy: hartowanie stali szybko tnącej, wiercenie otworów do gwintowania, gatunki żelaza i stali, piłowanie ręczne przedmiotów okrągłych, zamiana cali na milimetry, rodzaje gwintów i ich zastosowanie, uzwojenie, „nakrętki małego kalibru”, objawy utleniania żelaza, nazwy narzędzi i przyrządów ślusarskich, amortyzacja maszyn i narzędzi, zamek skrzynkowy, kalibracja, „możliwość hartowania wodą z mydłem”, „rafinacja stali”, „wpływ siarki na żelazo”, „cementowanie stali”, „stal do wyrobu pilników”, „temperatura wody używanej do hartowania”, „trzymanie przedmiotów przy hartowaniu”, „zgrzewanie gazem świetlnym”, „temperatura topliwości mosiądzu”, „sposoby łączenia metali przy zgrzewaniu i lutowaniu”, „hartowanie stali szybko tnącej”, „porównanie stali i żelaza”, „sposoby rozpoznawania stali”, „nitowanie i nity”, „zespół gwintowników”, „pierwiastki drzewne”, wybór materiału drzewnego, klasyfikacja i jakość drewna, fornirowanie i zabarwianie mebli, sposoby wykonania i składania mebli, sposoby politurowania.

-Część ustna (dla wszystkich trzech zawodów) z obszaru rachunkowości i księgowości, przedsiębiorczości, bezpieczeństwa pracy i wychowania obywatelskiego, polegała na sprawdzeniu wiedzy kandydata z zakresu następujących tematów: „buchalteria i kalkulacja”, bilans i saldo, „ustawy przemysłowe”, giełda, wolny handel, upadłość, reklama, ubezpieczenia socjalne, władze i konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, uprawnienia Prezydenta RP, „stosunek do Polski Górnej Śląska i Wielkopolski”, wybory do Sejmu i Senatu, wyznania w Polsce, zdobycze socjalne społeczeństwa polskiego, „ochrona pracy”, używanie cudzego znaku towarowego.

-Podczas części praktycznej, kandydat na czeladnika wykonywał następujące sztuki czeladnicze: w zawodzie „ślusarz” - kątomierz ślusarski (czas wykonania: 13 godz. 15 min.), węgelnica (czas wykonania: 15 godz. 38 min.), klucz francuski, cęgi uniwersalne (czas wykonania 24 godziny), w zawodzie „stolarz” - taboret angielski politurowany (czas wykonania: 12 godzin 10 minut), w zawodzie „tokarz” - uchwyty szczękowe do wiertła, wrzeczona do frezarki.

Czynności egzaminacyjne, podobnie jak w czasach dzisiejszych, wymagały od zdających licznych umiejętności zawodowych, precyzji, wyobraźni, dokładności, obszernej wiedzy technicznej. Wykonane podczas egzaminu przedmioty były niejednokrotnie istnymi arcydziełami sztuki rzemieślniczej, jak np. taboret dębowy, politurowany, w stylu angielskim.

Kilkunastogodzinne prace egzaminacyjne wykonywano z odpowiednimi przerwami. W 1936 r. egzamin praktyczny rozpoczął się w dniu 12 czerwca, w piątek. Był kontynuowany w sobotę w godzinach 8.00 - 12.00 i w ostatnim dniu egzaminu, tj. poniedziałek w godz. 8.00 - 17.00, z przysługującą przerwą obiadową. Na noc prace oddawano jednemu z członków Komisji, aby je następnego dnia odebrać i wznowić wykonanie wyznaczonego zadania. Komisja, z przyczyn usprawiedliwionych przez zdającego, mogła przedłużyć czas trwania egzaminu (Protokół Komisji Egzaminacyjnej na Czeladników z dnia **15 czerwca 1936**).

Protokół N 22

Komisji Egzaminacyjnej na Czeladnika z dnia 15-go czerwca 1936 r.

(...) Egzamin praktyczny rozpoczął się w piątek dn. 12 czerwca (...).

W sobotę dn. 13 b. m. kandydaci wykonywali pracę od godz. 8-ej do 12 i w poniedziałek od 8-ej do 17-ej z przerwą obiadową. Każdorazowo przy opuszczeniu warsztatów na przerwę nocną, prace oddawane były p. Łaskawcowi i pozostawały pod jego opieką.

Komisja zezwoliła (...), na przedłużenie terminu wykonania sztuki do wtorku 16/VI do godz. 17-tej z powodu tego, że rozpoczęli prace później za zezwoleniem Komisji, która podane przyczyny uznała za uzasadnione (...).

Komisja egzaminacyjna była powoływana przez Kuratorium Krakowskiego Okręgu Szkolnego na mocy stosownego rozporządzenia ²⁸. W skład tejże komisji wchodził: Przewodniczący Komisji – Dyrektor Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu, mistrzowie Szkoły - kierownik warsztatów szkolnych i instruktorzy nauki zawodu, oraz delegaci Izby Rzemieślniczo- Przemysłowej w Kielcach.

Osoby, które pomyślnie zdały egzamin, otrzymywały **świadectwo czeladnicze** (Protokół z dnia **14 czerwca 1933**).

Protokół N 15

z dnia 14/VI 1933 r.

(...) Na podstawie wyników egzaminów odbytych w dniach 13/VI i 14/VI komisja w powyższym składzie postanowiła wydać świadectwa czeladnicze następującym kandydatom (...).

Na czeladniczym egzaminie teoretycznym, przeprowadzonym w dniach **11 i 12 czerwca 1935 r.**, był obecny **Wizytator Kuratorium Krakowskiego Affanasowicz**²⁹ (Protokół Komisji Egzaminacyjnej Czeladniczej przy Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu z przeprowadzonego egzaminu teoretycznego w dniach **11 i 12 czerwca 1935**).

Protokół N 20

Komisji Egzaminacyjnej czeladniczej przy Państw. Szkole Rzem. Przem. w Olkuszu z przeprowadzonego egzaminu teoretycznego w dniach 11 i 12 czerwca 1935 r.

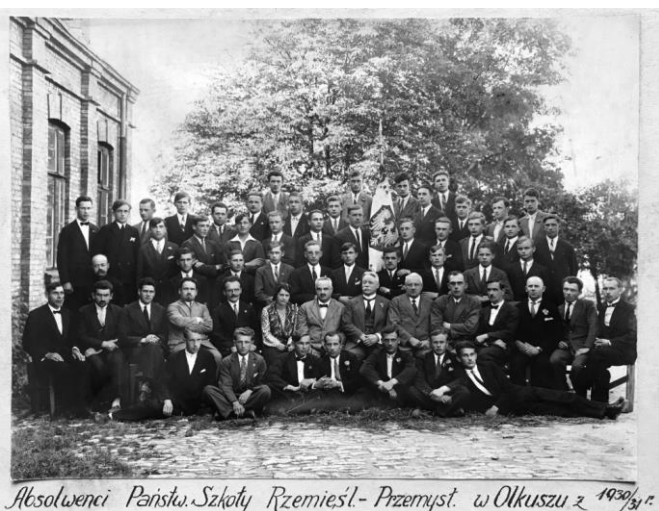
(...) w czasie egzaminów w dniu 11 czerwca b. r. był obecny p. Wizytator Kuratorium Krakowskiego (...) Affanasowicz (...).

Inżynier Michał Affanasowicz (ur. 1887, zm. 1949) to kolejna wybitna postać dwudziestolecia międzywojennego, która pojawia się na kartach historii Szkoły. Sprawował m. in. funkcję wizytatora szkół technicznych Kuratorium Okręgu Szkolnego w Krakowie. Był harcmistrzem, współtwórcą polskiego harcerstwa, komendantem Krakowskiej Chorągwi Męskiej ZHP, pracownikiem Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Być absolwentem Szkoły czyli zdać bez poprawek.

W dokumentach szkolnych kilkakrotnie była poruszana kwestia zdawania przez uczniów egzaminów poprawkowych po wakacjach.

W 1930 r. definitywnie „poprawki” skasowano, ponieważ stwierdzono, że: „egzaminy poprawkowe po wakacjach chybają celu, przeto kasuje się je”. (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **28 lutego 1930**). Fakt zlikwidowania egzaminów poprawkowych postawił uczniów w sytuacji, w której musieli się oni bardziej się starać, aby ukończyć Szkołę.

Fot. Absolwenci Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej z 1930/31 r. Obejmowała ich uchwała Rady Pedagogicznej kasująca egzaminy poprawkowe.

Kałamarz i atrament.

Nieodłącznym atrybutem ucznia Szkoły był m. in. kałamarz z atramentem.

W 1930 r. uczniowie klas pierwszych i drugich zostali zobowiązani do posiadania własnego kałamarza i atramentu. Do tej pory tych materiałów piśmiennych dostarczała uczniom Szkoła (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **28 lutego 1930**).

Protokół N 12

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 28 lutego 1930 r.

(...) Kasuje się dla I i II klas kałamarze i atrament szkolny, a wprowadza się obowiązek posiadania własnego kałamarza i atramentu lub odpowiedniego pióra (...).

Szkolny Hufiec, działania w zakresie obronności, organizacje, sekcje i koła zainteresowań.

Uczniowie rozwijali swoje talenty w organizacjach, sekcjach i kołach zainteresowań.

Do form działalności pozalekcyjnej należał szkolny **Hufiec**, w ramach którego prowadzono zajęcia, podczas których uczniowie realizowali szkolenie w zakresie przysposobienia wojskowego. W 1931 r. ustalono regulamin tej organizacji, harmonogram ćwiczeń oraz grafik korzystania z łaźni dla uczestników Hufca (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **2 października 1931**).

Protokół N 4

posiedzenia Rady Pedagogicznej w dniu 2 października 1931 roku

(...) P. Dyrektor odczytał regulamin Hufca Szkolnego. (...) Ustalono godziny ćwiczeń Hufca na sobotę od 12-14 godz. a łaźnię dla uczestników hufca od 14-16 godz. (...).

Fot. Ćwiczenia Hufca Szkoły Rzemieślniczo - Przemysłowej w Olkuszu w latach międzywojennych.

Komendantami Hufca byli kolejno: por. F. Tokarski, por. K. Sawka i p. por. rezerwy S. Rudolf.

Do działań w zakresie obronności, obok Hufca, należały coroczne szkolenia w zakresie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, które odbywali uczniowie klas trzecich, (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **27 stycznia 1939**).

Protokół Nr 5

Posiedzenia Rady Ped. z dn. 27 stycznia 1939 roku

(...) Idąc po linii obronności ludności i w myśl odnośnych zarządzeń władz szkolnych w sprawie szkolenia młodzieży szkolnej w obronie przeciwlotniczo-gazowej, zostaje zorganizowany jak w latach ubiegłych odpowiedni kurs przeszkolenia dla klas III-cich.

Wykłady odbywać się będą w każdą sobotę w tygodniu od godz. 12 do godz. 14. Wykładowcami na kursie będą p. p. Tomicki i Urban (...).

W Szkole działała organizacja harcerska.

Zalążek harcerstwa w Szkole stanowiła **powołana w 1918 r. drużyna skautowa**. W 1930 r. wznowiono organizację harcerską. Jej komendantem został **inż. Antoni Wiatrowski** (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **28 lutego 1930**):

Uchwalono wznowić organizację harcerską w Szkole. Na opiekuna szkolnej org. harc. wybrano p. Dyrektora Majewskiego, a na komendanta proponuje p. Wiatrowskiego.

Inż. Antoni Wiatrowski³⁰ świetnie nadawał się do pełnienia funkcji komendanta drużyny harcerskiej, ze względu na swoje umiejętności wychowawcze i pasję krajoznawczą. Był nauczycielem języka polskiego i historii w Szkole Rzemieślniczo Przemysłowej w Olkuszu oraz autorem wydanego drukiem w 1938 r. pierwszego przewodnika po Ziemi Olkuskiej („Ilustrowany przewodnik po Ziemi Olkuskiej”). W latach 1936 – 1939 pełnił funkcję Prezesa oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Olkuszu.

Fot. Inż. Antoni Wiatrowski – nauczyciel języka polskiego i historii oraz opiekun organizacji harcerskiej w Szkole Rzemieślniczo Przemysłowej w Olkuszu. Ze zbiorów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oddział w Olkuszu.

W Szkole był prowadzony spółdzielczy sklepik uczniowski oraz funkcjonowały sekcje: podręcznikowa, modelarstwa (koło Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej), sportowa i samokształceniowa (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **8 września 1933**).

Protokół N 3

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 września 1933 r.

(...) 1) Opiekunem drużyny harcerskiej szkolnej zostaje nadal p. Wiatrowski; opiekunem spółdzielczego sklepu uczniowskiego – p. Kiszka; 3) sekcji podręcznikowej – p. Kiszka; 4) sekcji samokształceniowej – prowadzonej w obrębie samorządu klasowego będą (...) p. p. wychowawcy danych klas; 5) sekcji modelarstwa (Koło LOPP) – p. Morawski; 6) kołem sportowem – p. Rudolf; 7) organizacją „Świetlicy” – p. Beauprè (...).

W roku 1935 szkolny sklepik prowadziło „dość starannie”, ale z powodu braku czasu – niesystematycznie, dwóch uczniów - ochotników z klasy trzeciej. Odnotowano nadwyżkę gotówki w kwocie 22 zł, podczas gdy w poprzednich latach panował deficyt. W kolejnym roku szkolnym kierowanie sklepikiem przejęło dwóch innych uczniów (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 czerwca 1935**).

Protokół

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 17 czerwca 1935 r.

(...) O sklepie szkolnym daje sprawozdanie p. Kiszka, który stwierdza, że sklep prowadziło 2 uczni z III klasy na ochotnika (...). Sklep prowadzili dość starannie, choć im często czasu brakowało. W końcu roku po sprawdzeniu sklepu okazało się, iż powstała nadwyżka 22 złote, gdy w innych latach bywały braki. Obrót towarowy wynosił około 950 zł za rok szkolny. Obecnie sklep przejęło 2 uczni nowych, którzy podjęli się prowadzenia sklepu w przyszłym roku szkolnym (...).

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej była popularną w okresie międzywojennym ogólnopolską organizacją paramilitarną promującą lotnictwo³¹. Cieszyła się wśród uczniów szczególną popularnością. W 1933 r. jej szkolny oddział liczył 128 członków i uzyskał dotację od powiatowego koła tej organizacji w wysokości około 50 zł. Ponadto w Szkole istniała Kasa Oszczędności i szkolne koło żeglarskie (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **10 listopada 1933**).

Protokół N 7

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 10 listopada 1933 r.

(...) P. Struzik daje sprawozdanie z Koła LOPP, kółka modelarskiego, które rozwija się pomyślnie przy 128 członkach; od powiatowego koła Lopu otrzymało (...) ca 50 złotych. Następnie projektuje założenie koła żeglarskiego, na co są chętni niektórzy uczniowie. W tej

sprawie (...) podjął się przedstawić projekt organizacji tego żeglarskiego koła na następne posiedzenie. Przy kole modelarskim Lopu istnieje Kasa oszczędności i jest obecnie przeszło 40 zł. wkładów oszczędnościowych. (...). Następnie p. Dyrektor przedstawia stan akcji zorganizowania bursy (...).

Miłość uczniów do lotnictwa przyniosła owoce w okresie II wojny światowej. Otóż jeden z absolwentów Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Olkuszu, **Stanisław Krzykowski** (ur. 4 stycznia 1915 r. w Olkuszu), podczas II wojny światowej służył w Polskich Siłach Powietrznych w Wielkiej Brytanii w latach 1940-1947, jako Cpl. (corporal – starszy kapral) mechanik. Jest umieszczony na słynnej „Liście Krzystka” (imienny wykaz Personelu Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii w okresie 1940-1947), pod numerem ewidencyjnym 780013, Cpl. Mechanik, 04.01.1915³².

W 1934 r. w Szkole utworzono ogólnoszkolny **Samorząd Uczniowski**, któremu podlegały odpowiednie sekcje (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **19 stycznia 1934**).

Protokół N 10

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 19 stycznia 1934 r.

(...) Ponieważ, jako dalszy etap życia samorządowego, powstaje już w Szkole samorząd ogólnoszkolny z istnieniem poszczególnych sekcji, przeto Rada Pedag. powołuje opiekuna tego ogólnoszkolnego samorządu (...).

Każdy uczeń Szkoły musiał należeć do Samorządu Uczniowskiego. Na jego rzecz każdy członek został zobowiązany do zapłaty comiesięcznej składki w wysokości 5 groszy. Dysponowanie składkowymi pieniędzmi przez Samorząd Uczniowski było uzależnione od zgody jego opiekuna. Z posiedzeń samorządów klasowych sporządzano protokoły, w których odnotowywano ważniejsze uchwały i postulaty (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 grudnia 1935**).

Protokół nr 8

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 17 XII 1935 r.

(...) Uchwalono, iż a) każdy uczeń musi należeć do samorządu i płacić składkę 5 gr. miesięcznie. Sumą uzyskaną dysponuje samorząd za zgodą opiekuna.

b) z posiedzeń samorządów poszczególnych klas powinny być prowadzone protokoły z odnotowaniem ważniejszych uchwał i postulatów (...).

W 1937 r. powstał statut Samorządu Uczniowskiego. Najpierw przygotowano jego projekt, dyskutowano nad jego poprawkami, w końcu przyjęto jego ostateczną wersję, która została podana do wiadomości uczniów (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **9 grudnia 1937**).

Protokół N 5

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9 grudnia 1937 r.

(...) Pan Urban odczytał projekt statutu samorządu uczniowskiego, nad którym rozwinęła się obszerna dyskusja. Ks. Cygan wniósł do statutu poprawkę, aby zarządy poszczególnych sekcji były aprobowane przez poszczególnych opiekunów sekcji, a nie przez zarząd samopomocy, co przyczyni się do dobrania odpowiednich członków zarządu sekcji. Po dodaniu przez P. Dyr. Szkoły paru punktów i poprawek w statucie Rada Ped. statut przyjęła i postanowiła, aby wych. klasowi w swych klasach podali do wiadomości uczniom przez odczytanie (...).

W kontekście prężnego działania w międzywojennej Polsce Ligi Morskiej i Kolonialnej – organizacji, której celem było uzyskanie dla Polski kolonii (np. w Liberii i w stanie Parana w Brazylii)³³, **od 1935 roku** w Szkole zaczęło funkcjonować koło Ligi Morskiej i Kolonialnej (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **8 marca 1935**).

Protokół Nr 13

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 marca 1935 r.

(...) Po odczytaniu okólnika kuratorium w sprawie kół szkolnych Ligi Morskiej i Kolonialnej uznano za pożądane zawiązać koło Szkolne uczniowskie (...).

W 1938 r. do kolekcji szkolnych kół zainteresowań, dodano kółko śpiewacze (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **23 września 1938**).

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 23 września 1938 r.

(...) Rada Ped. przyjęła do wiadomości, że na terenie szkoły zostało zorganizowane kółko śpiewacze (...).

Stancje.

Szkoła organizowała stancje dla dojeżdżających uczniów.

Grono pedagogiczne dokładało wszelkich starań, aby stancje były możliwie na jak najwyższym poziomie. Różne były propozycje nauczycieli odnośnie właściwego wyboru kwater prywatnych dla uczniów. Ostatecznie podjęto ustalenie, że osoba, która chce przyjąć ucznia na stancję, powinna zgłosić ten fakt Dyrekcji Szkoły w celu otrzymania od niej na to pozwolenia, a uczniowie zaś powinni mieszkać tylko w kwaterach zaakceptowanych przez Dyrekcję Szkoły (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **6 maja 1932**).

Protokół N 16

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 6 maja 1932 r.

(...) ogłosić w Olkuszu, że kto chce trzymać na stacji uczeni, musi się zgłosić z tem do Dyrekcji Szkoły i uzyskać na to zezwolenie, a uczniom pozwolić mieszkać tylko w stancjach zaakceptowanych przez Dyrekcję Szkoły (...).

Stancje uczniowskie były ustawicznie kontrolowane przez nauczycieli, wychowawców oraz szkolnego lekarza. Zobligowano właścicielki kwater do prowadzenia specjalnych księzek, w których odnotowywano szkolne zalecenia. Organizowano szkolne konferencje z udziałem właścicielek stacji, w celu omówienia spraw wychowawczych i zapewnienia właściwej opieki nad uczniami (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **22 listopada 1934**).

Protokół N 9

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 22/XI - 1934 r.

(...) Omawiano wyniki oględzin stancji uczniowskich. W związku z tem postanowiono: 1) by każda właścicielka stacji posiadała książkę do robienia spostrzeżeń wizytujących stancję; 2) wizytacje p.p. wychowawców i nauczycieli będą odbywać się stale; 3) stancje winny być obejrzone przez lekarza szkolnego; 4) urządzić konferencje z właścicielkami stancji w sprawie omówienia spraw wychowawczych i opieki właściwej nad uczniami (...).

Na stancjach były prowadzone księgi kontrolne, a mianowicie notatki wychowawców klasowych, które dotyczyły niedociągnięć uczniów oraz stanu higieny na stacji. Wykaz kwater uznanych za właściwe do zamieszkania dla młodzieży, był wypisany na tablicy i w ten sposób podany do wiadomości uczniów. Nauczyciele podjęli postanowienie, aby sporządzić listę uczniów zamieszkałych na stancjach. Do zmiany stacji przez ucznia potrzebna była zgoda wychowawcy klasy (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **13 marca 1939**).

Protokół Nr 7

Posiedzenia Rady Ped. z dnia 13 marca 1939 roku.

(...) Omówiono następnie sprawę stancji uczniowskich i postanowiono aby poszczególni wychowawcy klasowi sporządzili listę uczniów zamieszkałych na stancjach i przeprowadzali kontrolę uczniów możliwie raz w miesiącu. Gospodynie zarejestrowanych stacji i uznanych za odpowiednie dla uczniów Szkoły, zobowiązane będą do przechowywania książki kontrolnej i na każde żądanie wizytujących stancję wręczane, w których wychowawcy klasowi będą notować swe spostrzeżenia i niedociągnięcia uczniów jak i stan higieny stacji. Stancje uznane za odpowiednie do zamieszkania przez uczniów, będą podane do wiadomości uczniów przez ogłoszenie wywieszane na tablicy czarnej.

Uczeń chcący zmienić stancję musi uzyskać zgodę swego wychowawcy klasowego (...).

Opłaty ponoszone przez uczniów.

W przedwojennej Szkole Rzemieśniczej uczniowie uiszczali pewne opłaty.

Płacili czesne za pobieranie nauki. Oprócz tej kwoty, Szkoła zmuszona była pobierać dodatkowe opłaty od każdego ucznia. Są one wyszczególnione w Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **8 września 1933 r.**

Protokół N 3

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 września 1933 r.

(...) Ustalono następujące dodatkowe opłaty od każdego ucznia rocznie: a) za korzystanie z biblioteki uczniowskiej – 1 zł. b) za łaźnię – 2 zł. c) ubezpieczenie od wypadku – 2,50 zł. d) legitymacja uczniowska – 1 zł. e) świadectwa szkolne – 0,50 zł. f) pomoc uczniowska na korzyść Ministerstwa – 1 zł. g) na pomoc naukową (...) 3 zł. h) wycieczki – 9 zł. czyli 20 zł. od jednego ucznia rocznie (...).

Fot. Legitymacja uczniowska z 1934/35 r.

Z tzw. „czesnego” byli zwolnieni synowie funkcjonariuszy państwowych, uczniowie: ubodzy pod względem materialnym oraz osiągający najlepsze wyniki w nauce i wzorowe zachowanie (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 lutego 1938**), jak również synowie zawodowych wojskowych oraz osób odznaczonych Krzyżem Niepodległości³⁴ - polskim wojskowym odznaczeniem państwowym, przyznawanym osobom, które czynnie przyczyniły się dla niepodległości Polski w czasach przed I wojną światową, w jej trakcie lub

po niej oraz w okresie walk zbrojnych polskich w latach 1918-1921 (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **21 października 1938**).

Protokół Nr 7

Posiedzenia Rady Ped. z dn. 17 lutego 1938 r.

(...) Zwolnieni od opłat ustalono jak następuje:

Synowie funkcjonariuszy państwowych (...)

Uczniowie niezamożnych rodziców (...)

Rada Pedagogiczna postanowiła niżej wymienionych uczni jako najlepiej uczących się i sprawujących przekazać do Kuratorium o zwolnieniu z opłat czesnego jak następuje: (...).

Protokół Nr 3

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 21 października 1938 r.

(...) Zwolnieni od opłat ustalono jak następuje: funkcjonariusze państwowi, zawodowi wojskowi i odznaczeni Krzyżem Niepodległości (...).

Zebrania rodziców. Koło Opieki Rodzicielskiej.

Szkoła współpracowała z rodzicami uczniów w zakresie wychowawczym.

W 1934 r. ustalono, żeby organizować zebrania rodziców minimum dwa razy w roku, tj. po pierwszym i drugim okresie. Zebrania miały dotyczyć: zapoznania rodziców z zachowaniem i bieżącymi wynikami uczniów w nauce, kwestii wychowania w Szkole, nawiązania współpracy z rodzicami i spraw bieżących (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **6 września 1934**).

Protokół N 2

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 6 września 1934 r.

(...) Uchwalono: (...) zwoływać co najmniej 2 razy w roku (po I i III okresie) zebrania rodzicielskie w celu: a) zapoznania rodziców z nauką i wychowaniem w szkole b) nawiązania kontaktu i współpracy rodziców z wychowawcami c) omówienia spraw obchodzących rodziców i szkołę i. t. p. (...).

W 1938 r. w Szkole zorganizowano Koło Opieki Rodzicielskiej – odpowiednik dzisiejszej Rady Rodziców. Statut KOR był wzorowany na statucie gimnazjum ogólnokształcącego (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17 czerwca 1938**).

Protokół nr 15

Posiedzenia Rady Pedag. z dn. 17 czerwca 1938 r.

(...) Pan Dyr. podał do wiadomości, że przy szkole zostało zorganizowane Koło Opieki Rodzicielskiej oparte na statucie gimnazjum ogólnokształcącego. Do zarządu Koła Opieki Rodzicielskiej z grona Rady Ped. wybrano jednogłośnie p. kier. Tomickiego, a z urzędu wchodzi p. Dyr.

Zebranie Koła Opieki Rodz. odbędzie się w niedzielę dn. 19 b. m., na którym zostaną omówione najżywoźniejsze sprawy Koła (...).

Dożywianie uczniów.

Szkoła organizowała obiady dla uczniów dojeżdżających oraz dożywianie dla najuboższych. Umożliwiała odgrzewanie posiłków przywożonych przez uczniów. Najuboższym sprzedawano tanie, bo kosztujące zaledwie 25 groszy, pożywne posiłki, które składały się z zupy ugotowanej na mięsie i kawałkach chleba. Około dziesięciu najbiedniejszych osób otrzymywało porcje darmowe. Posiłki były przyrządzane w lokalu, który znajdował się naprzeciwko Szkoły, dla wygody młodzieży (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **22 listopada 1934**).

Protokół N 9

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 22/XI-934

(...) Omawiano sprawę obiadów uczni przyjezdnych i dożywianie najbiedniejszych. Postanowiono, że umożliwi się uczniom ogrzewanie powyższych posiłków, a dla najbiedniejszych urządzić tanie najwyżej 25 groszowe posiłki składające się z zupy na mięsie i kawałkach chleba, przy czym około 10 najbiedniejszych mogłoby dostać porcje darmo. Ze względu na wygodę i technikę – wskazane jest proponować prowadzenie tych posiłków p. (...) z naprzeciwka (...).

W 1935 r. z dożywiania korzystało 9 uczniów. Zestaw obiadowy składał się z garnuszka gorącego mleka i 2 bułek. Przedsięwzięciem dożywiania zajmowało się dwóch nauczycieli. Pan Barwicki wydawał posiłki a pan Ossowski co dwa tygodnie sprawdzał rachunki związane z wydatkami. Nauczyciel, który rozdzielał posiłki, miał z tego powodu przedłużoną przerwę obiadową o 30 minut (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **12 kwietnia 1935**).

Protokół

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 12 kwietnia 1935 r.

(...) Zaczęto (...) dożywianie, z którego korzysta na razie 9 uczni, dostających podczas obiadu po garnuszku mleka gorącego i po 2 bułki. Zajmuje się opieką nad rozdzielaniem mleka i bułek p. Barwicki, który z tego powodu mieć będzie porę obiadową przedłużoną o 30 minut. P. (...) Ossowski będzie co 2 tygodnie sprawdzał rachunki na poczynione wydatki dożywiania (...).

Tuż przed II wojną.

Protokoły szkolne od stycznia do czerwca 1939 r. ukazują zwyczajny tryb życia Szkoły jako kontynuację dotychczasowych działań. Szczególnego znaczenia nadaje tym protokołom fakt, że nikt nie zdawał sobie sprawy z tego, że wkrótce wybuchnie II wojna światowa, życie całego narodu i indywidualne każdego Polaka, legnie w gruzach, Szkołę wraz z całym polskim narodem czeka przerwa w marszu do rozwoju i pomyślności oraz rozpocznie się długa, ciernista droga cierpienia i śmierci ale także walki o wyzwolenie spod hitlerowskiej okupacji.

Hala warsztatowa.

W Szkole istniała potrzeba budowy hali warsztatowej. Było to spowodowane wzrastającą liczbą uczniów. W 1922 roku Szkoła liczyła 142 uczniów, w 1933 r. uczęszczało do niej 200 uczniów, a stan na 15 września 1938 r. wynosił najwyższą ilość 262 uczniów. Nie zniechęcili uczniów stopniowo wzrastające opłaty za naukę. Przyciągała ich świetna opinia Szkoły, której absolwentami byli znakomici fachowcy. Wzrastała także liczba nauczycieli. W 1922 r. w Szkole było zatrudnionych 12 nauczycieli, w 1932 r. było ich 15, a w roku 1939 – pracowało już 19 nauczycieli.

Halę wybudowano, a uroczystość jej poświęcenia odbyła się w dniu 17 września 1938 r. (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 września 1938**).

Protokół Nr 1

Posiedzenia Rady Pedag. z dn. 15 września 1938 roku

Obecni: P.P. Dyr. Majewski, ks. Cygan, Fiałkowski, Czura, Urban, Pazdanowski, Wiatrowski, Kiszka, Grzesiak, Barwicki, Boksa, Włodarczyk, Malik, Maliszewski, Łaskawiec.

(...) W związku z uroczystością poświęcenia hali warsztatowej w dniu 17 września roku b. postanowiono wyznaczyć z grona Rady dyżur dodatkowy w osobach p.p. Czura, Boksa i Dobrzański, którzy zaopiekują się młodzieżą w szkole, a na stacji kolejowej p.p. Urban i Wiatrowski (...).

Koszty poniesione z tytułu poświęcenia hali warsztatowej pokryła Rada Opiekuńcza Szkoły (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **23 września 1938**).

Protokół Nr 2

Posiedzenia Rady Ped. z dn. 23 września 1938 roku.

(...) Sprawozdanie rachunkowe Komitetu Poświęcenia hali warsztatowej odczytano. Na zapytanie p. p. Tomickiego i Kiszki pan Dyrektor wyjaśnił, że wydatki pokryła Rada Opiekuńcza z funduszków objętych budżetem Rady „czynsz za barak” (pomieszczenie ślusarni) (...).

Fot. Wykończenie konstrukcji dachowej hali warsztatowej w 1938 r.

Fot. Widok hali warsztatowej ukończonej w 1938 r. i wjazd na podwórze Szkoły.

Fot. Poświęcenie hali warsztatowej w 1938 r. Nr 1.

Fot. Poświęcenie hali warsztatowej w 1938 r. Nr 2.

Fot. Poświęcenie hali warsztatowej w 1938 r. Nr 3.

Egzaminy końcowe, miesiąc „praktyczny”, egzamin czeladniczy i egzaminy wstępne.

W 1939 r. uczniowie zdawali końcowe egzaminy (pod koniec klasy trzeciej) z przedmiotów: technologia, maszynoznawstwo ogólne oraz nauka o Polsce współczesnej.

„Miesiąc praktyczny” dla klas trzecich rozpoczął się 5 maja.

Egzamin czeladniczy wyznaczono na dni: 15 i 16 czerwca (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **1 maja 1939**).

Protokół nr 10

Posiedzenia Rady Ped. z dnia 1 maja 1939 roku.

(...) na wstępie ustalono przedmioty, z których uczniowie będą egzaminowani jak następuje: technologii, maszynoznawstwa ogólnego i nauki o Polsce współczesnej.

(...) Miesiąc praktyczny dla klas III-ich rozpoczyna się dnia 5 maja. Egzamin czeladniczy ustalono na dzień 15 i 16 czerwca (...).

Protokół Komisji Egzaminacyjnej na Czeladników z dnia **12 czerwca 1939** r. zawiera m. in. listę kandydatów dopuszczonych do egzaminu czeladniczego, ustalenia związane z tym egzaminem (wybór „sztuk czeladniczych” dla ślusarzy, tokarzy, kowali, stolarzy, czas wykonania robót egzaminacyjnych) i listę „świeżo upieczonych czeladników”.

W Protokole z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej z dnia **24 czerwca 1939** r. przedstawione są sprawy związane z naborem do Szkoły. Ustalono listę 345 kandydatów do klasy pierwszej. Podzielono ich na 10 grup po 35 osób. Podany jest termin egzaminów wstępnych. Dla określonych grup miał on miejsce w poniedziałek, 26 czerwca 1939 r. Od

godziny 9.00 miały rozpocząć się egzaminy pisemne z rachunków, a z języka polskiego w godz. 11.00 - 12.30. O godz. 14.00 miała mieć miejsce próba wykonania rysunku odręcznego, mająca na celu rozpoznanie zawodowych predyspozycji kandydata. Dla pozostałych grup uchwalono przeprowadzić egzaminy ustne (z języka polskiego, rachunków i rysunku odręcznego) w następujących dniach, tj. 27 -28 oraz 30 czerwca.

Protokół Nr 13

Posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej z dn. 24/VI dla nowo wstępujących uczniów w roku szk. 1939/40.

(...) Na wstępie ustalono listę kandydatów, która zamyka się liczbą 345.

Postanowiono utworzyć 10 grup po 35 kandydatów.

Termin egzaminu ustalono jak następuje: dnia 26 czerwca to jest w poniedziałek. Tak od godziny 9 rano rozpoczną się egzaminy pisemne z rachunków, a języka polskiego od godz. 11 do 12.30, rysunek odręczny od godz. 14. Dnia 27,28 i 30 czerwca odbędą się egzaminy ustne z polskiego, rachunków i reszta grup z rys. odręcznego (...).

Ofiarność nauczycieli na rzecz dobrojenia armii.

W 1939 r. w społeczeństwie narastała atmosfera niepokoju i napięcia, z powodu możliwości agresji ze strony III Rzeszy. Groza sytuacji historycznej, w jakiej znalazła się wtedy Polska, znalazła swoje odzwierciedlenie w Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 4 kwietnia 1939 r. Na zebraniu dostrzeżono potrzebę dobrojenia polskiej armii i uznano konieczność podwyższenia na ten cel składki, potrąconej od wynagrodzenia nauczycieli, o kolejne 5 % .

Protokół Nr 9

Posiedzenia Rady Ped. z dnia 4 kwietnia 1939 roku.

(...) Pan Dyr. zreferował potrzebę dobrojenia armii i omówił (...) zajęcie poszczególnych instytucji stanowiska w tej sprawie i oznajmił czy suma ofiarowana to jest 5% od poborów nie jest za mała. Po krótkiej dyskusji uznano konieczność przekazania na powyższy cel jeszcze 5% od poborów (...).

Ostatni przedwojenny Protokół.

Ostatnim przedwojennym protokołem Szkoły był Protokół z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej z dnia 1 lipca 1939 r. Jest tu zawarta lista kandydatów przyjętych do Szkoły na rok szkolny 1939/40.

III. LOSY SZKOŁY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ I OKUPACJI.

Przerwany marsz. Protokół Nr 1 z posiedzenia Rady Pedagogicznej 3-letniego Gimnazjum Mechanicznego w Olkuszu z dnia 7 października 1939.

1 września 1939 r. wybuchła II wojna światowa.
Dokumenty szkolne z tamtych lat, są ich przejmującym świadectwem.

Protokół nr 1 z posiedzenia Rady Pedagogicznej 3-letniego Gimnazjum Mechanicznego w Olkuszu z dnia 7 października 1939, ukazuje tragiczną sytuację Polski (zdanie o „wycofaniu się władz państwowych”). Z dokumentu wynika, że Szkołę uruchomiono 25 września rozpoczynając nowy rok szkolny 1939/40. Przybyły do Szkoły niemiecki Landrat – Starosta, utrzymał w mocy decyzję o uruchomieniu Szkoły, ale zapowiedział, że nie jest ona ostateczna. W obliczu trudności z zaopatrzeniem w produkty żywnościowe, Rada Pedagogiczna przedstawiła propozycję, aby zostały one sprzedane hurtowo dla wszystkich pracowników Szkoły. Zaczynała się polska i szkolna „droga przez mękę”. Poczucie niepewności, aprowizacja ludności polskiej, „kolejki” do sklepów po artykuły spożywcze, reglamentacja żywności, zakaz nauczania w szkole przedmiotów uczących patriotyzmu, takich jak nauka obywatelstwa, nauka o Polsce współczesnej i krajoznawstwa – to cechy „czarnej nocy” okupacyjnej, utrwalone na kartach dokumentu.

Protokół Nr 1

z posiedzenia Rady Pedagogicznej 3-letniego Gimnazjum Mechanicznego w Olkuszu z dnia 7 –X-39, które z dniem wycofania się władz państwowych zostało oddane pod opiekę Zarządu Miasta Olkusza.

Obecni: p. p. Dyrektor Szkoły p. Majewski Władysław, kierownik warsztatów p. Tomicki Tadeusz, p. p. Osnowski Franciszek, Wiatrowski Antoni, Urban Marian, Malik Jan, Jarno Jan, Zygmunt Barwicki, Michał Włodarczyk i Władysław Maliszewski.

Porządek dzienny

- 1. Stwierdzenie daty i warunków uruchomienia Szkoły w roku szkolnym 1939/40.*
- 2. Sprawy związane z organizacją zajęć w Szkole.*
- 3. Sprawy wychowawcze.*
- 4. Wolne wnioski.*

Ad. p. 1. Na skutek zlecenia Zarządu Miejskiego Szkołę uruchomiono w dniu 25 września, rozpoczynając rok szkolny nabożeństwem. Przybyły do Olkusza niemiecki „Landrat”⁷

decyzję tę utrzymał w mocy, zaznaczając, że nie jest ona ostateczna, co zależy od decyzji władz wyższych. Od 25 do dnia dzisiejszego zgłosiło się 76 uczniów w 2 klasach pierwszych, 27 w II i 22 w kl. III. Nauka odbywa się wg dawnego programu z wyjątkiem nauki obywatelstwa, o Polsce współczesnej i krajoznawstwa.

Ad. 2 a) Jednogłośnie uchwalono wniosek, by, o ile kandydaci się zgłoszą, uruchomić i trzecią klasę pierwszą z tem, że dla kogo braknie pilników, ten uczeń musi je sobie kupić sam i będą jego własnością.

b) Opłatę za naukę w Szkole ustala się na 20 (dwadzieścia) złotych miesięcznie wg wartości tej kwoty z końca sierpnia 1939. Opłata ta będzie korygowana (zmieniana) co miesiąc – stosownie do siły nabywczej złotego. Do tego postanowienia skłania Radę

Pedagogiczną konieczność utrzymania realnego budżetu, bez czego szkoła musiałaby stanąć, zwłaszcza gdyby nie otrzymała znikąd subsydium stałego lub doraźnego. Dla życzących sobie tego, opłata ta może być pobierana w środkach spożywczych, które byłyby rozdzielane między pracowników Szkoły jako część składowa uposażeń miesięcznych.

c) Szkołę postanowiono prowadzić na razie do g. 14 z przerwą półgodzienną. Po ustaleniu się klas I i ilości uczni w II i III, sprawę tę rozpatrzy się ponownie.

Ad. p. 3 Wychowawstwa w klasach podzielono: III kl. p. Urban, II kl. p. Dyrektor Majewski, I a Fr. Osnowski i I b A. Wiatrowski. Ew. I c będzie przydzielony p. wychowawca później.

Ad. p. 4. Rada Pedagogiczna postanawia zwrócić się do Zarządu Miejskiego z prośbą, by produkty spożywcze i inne, jakie są rozdzielane między ludność Olkusza i kupowane za ogonkami, były sprzedawane hurtowo dla wszystkich pracowników Szkoły ogółem, gdyż pracując od 8 do 2ej niemożliwym byłoby gonić po mieście i wystawać godzinami w ogonkach. W tym celu prosi się Dyrekcję Szkoły o przedłożenie Zarządowi Miejskiemu osobnej, aprowizacyjnej listy.

Na tem zebranie zakończono i protokół podpisano.

Protokół nr 2 z posiedzenia wychowawców klasowych z dnia 21 października 1939 r.

W Protokole nr 2 z posiedzenia wychowawców klasowych z dnia 21 października 1939 r., już nie ma ani słowa na temat pogadank, okólników czy wycieczek. Widać ślady terroru stosowanego przez niemieckie władze okupacyjne. Są tylko przedstawione fakty dotyczące: naboru, realizacji godzin lekcyjnych, ilości uczniów, przydziału czynności nauczycielskich, spraw wychowawczych, rozpatrzenia podań uczniowskich.

Na dział stolarski do klasy trzeciej zgłosiło się tylko dwóch uczniów.

Tygodniowy wymiar realizacji godzin lekcyjnych wynosił: w klasach pierwszych - 23 godziny 45-minutowe oraz 19,5 godzin warsztatowych, w klasie drugiej – 17 godzin lekcyjnych i 20 warsztatowych a w klasie trzeciej – 14 godzin lekcyjnych i 24 godziny warsztatowe.

Ustalono gotowość kontynuacji do końca bieżącego miesiąca przyjmowania uczniów do klas: drugiej i trzeciej.

Ponad to zdecydowano: zorganizować w poniedziałek rano zbiórkę wszystkich uczniów na sali gimnastycznej, w celu wysłuchania uwag na tematy wychowawcze (na jakie tematy, nie napisano), ogłosić nowy podział godzin a w celu sprawdzenia jakości mieszkań zebrać adresy uczniów mieszkających na stancjach.

Protokół Nr 2

Posiedzenia grona p. p. wychowawców klasowych z dnia 21 października 1939 r. (...).

Porządek dzienny.

- 1. Omówienie przydziału czynności i podziału godzin.*
- 2. 2. Sprawy wychowawcze.*
- 3. 3. Wolne wnioski.*

Ad. 1 (...) na dział stolarski w kl. III zgłosiło się dotąd tylko 2 uczni (...)

b) Pierwsze klasy będą miały godzin 45 minutowych 23, (...) a 19½ godzinami warsztatowymi.

Klasa II – 17 godzin lekcyjnych i 20 warsztatowych

- 1) III 14 godzin —"— i 24 warsztatowych.*

Przyjmowanie uczni, zwłaszcza do II i III klas, przedłużono do końca b. m.

Nowy podział godzin będzie ogłoszony od poniedziałku dnia 23 b. m.

Ad. 2 (...) W poniedziałek rano cała szkoła zbierze się na dużej sali dla wysłuchania uwag na tematy wychowawcze. Po ustaleniu się list uczni każdej klasy – należy zebrać adresy uczni (stancji), by zacząć te stancje badać (...).

Protokół nr 3 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 26 października 1939 r.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 26 października 1939 r. jest poświęcony opłatom uczniowskim za miesiąc październik. Zdecydowano, że za miesiąc listopad, synowie rolników posiadających minimum pięć mórg, wniosą opłatę w części pieniężną a w części „w naturze”, a pozostali uczniowie zapłacą po 20 zł. Wyznaczono termin uiszczenia opłat do 10 listopada. Kto chciał ubiegać się o zniżkę, musiał złożyć, przed upływem końca terminu wpłaty, podanie z poświadczonym stanem majątkowym lub zarobkowym. Do przyjmowania „naturaliów” wyznaczono szkolną sekretarkę.

Protokół Nr 3

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 26 października 1939 r.

(...) W wyniku zastanawiania się nad opłatami uczniowskimi za miesiąc listopad 1939 r. uchwalono, że synowie rolników, posiadających minimum 5 mórg, winni uiścić za naukę w m-cu listopadzie: 15 zł. gotówką i 5 zł. w naturze (...) Pozostali uczniowie tj. biedni i nie synowie rolników – płacą za listopad po 20 zł. (...). Kto chce mieć zniżkę za listopad, ten wnieść ma przed 10 – XI – podanie z poświadczonym stanem majątkowym lub zarobku (...). Naturalia ma przyjmować sekretarka Szkoły (...).

Protokół nr 4 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9 listopada 1939 r.

Protokół nr 4 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9 listopada 1939 r. zawiera wykazy opłat wniesionych przez uczniów.

Protokół nr 5 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 20 listopada 1939 r.

Protokół nr 5 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 20 listopada 1939 r. m. in. dotyczy trudności z wypłaceniem pensji pracownikom Szkoły. Ponieważ pieniądze z budżetu Szkoły nie wystarczyły do opłacenia pracowniczych „poborów”, dlatego uchwalono, że część wynagrodzenia dla tych, którzy będą sobie tego życzyć, będzie uregulowana w formie świadczenia rzeczowego - mebli znajdujących się w warsztatowych magazynach. Do ustalenia ceny tych mebli, postanowiono powołać specjalną komisję.

Protokół N 5

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 20 listopada 1939 roku.

(...) 5) Dyrektor wyjaśnił, w jaki sposób będzie dokonana wypłata poborów pracownikom Szkoły.

6) Rada Pedagogiczna upoważniła p. Dyrektora po uzgodnieniu z Zarządkiem Miasta do sprzedania zbędnych przedmiotów z inwentarza warsztatowego (...).

9) Ponieważ z budżetu szkoły nie wystarczy na opłacenie wszystkim pracownikom całej sumy z poborów, uchwalono resztę wydać meblami z warsztatowych magazynów dla tych, którzy tego będą sobie życzyć. Dla ustalenia ceny postanowiono powołać komisję, do której ma być zaproszony p. (...), właściciel stolarni (...).

Protokół nr 6 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 28 listopada 1939 r.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 28 listopada 1939 r. koncentruje się na: zasadach wnoszenia opłat szkolnych przez uczniów, przydziale kart chlebowych dla najbiedniejszych uczniów oraz ubezpieczeniach młodzieży. Na posiedzeniu ustalono czesne za grudzień w wysokości 25 zł. Rodzice uczniów będący rolnikami, którzy posiadali „od 5 mórg” gruntów ornych, zamiast 10 zł w gotówce, musieli wpłacić „w naturze”: albo 25 kg żyta, albo 1,5 kg słońiny, albo 1,5 kg masła, albo 100 kg kartofli lub 50 jajek.

Zarząd Miasta obiecał przydzielić 50 kart chlebowych, które Szkoła rozdzieliła wśród najbiedniejszych uczniów z każdej klasy.

Omawiano sprawę ubezpieczenia uczniów w Towarzystwie „Przezorność”.

Protokół Nr 6

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 28 listopada 1939 r.

(...) Opłatę za grudzień ustala się na 25 zł. z tem, że rolnicy poczynszy od 5 mórg zamiast 10 zł. gotówki mają wpłacić w naturze: 1) albo 25 kg. żyta, 2) albo 1,5 kg. słońiny 3) albo 1,5 kg. masła, albo 100 kg. kartofli, albo 50 jajek.

Ad. 2. 50 kart chlebowych, obiecanych przez Zarząd Miasta, rozdzieli się po wybraniu najbiedniejszych uczeni z każdej klasy – w czwartek o g. 12-ej.

Ad. 3. Omawiano sprawę ubezpieczeń uczeni w Tow. „Przezorność” (...).

Protokół nr 7 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 6 listopada 1939 r.

W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 6 listopada 1939 roku, jest zanotowana informacja o braku możliwości wykonania uchwały z dnia 20 listopada, dotyczącej częściowej wypłaty „w naturze” (w postaci mebli) pracownikom Szkoły, ze względu na to, że przepisy nie pozwalały na wdrożenie w życie tejże uchwały.

Protokół Nr 7

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 6 listopada 1939 r.

(...) W sprawie uzupełniania wynagrodzeń pracowników Szkoły meblami, co było uchwalone na posiedzeniu dnia 20 listopada, Dyrektor Szkoły p. Majewski podaje do wiadomości, że postanowienie to nie może być wykonane, gdyż przepisy nie pozwalają (...).

Protokół nr 8 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 grudnia 1939 r.

W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 grudnia 1939 r. zapisano zdanie dotyczące obowiązkowej rejestracji uczniów Szkoły w ramach przeprowadzonego przez okupanta, spisu ludności³⁵. W celu uczniowie Szkoły zostali zwolnieni z zajęć w poniedziałek, wtorek i środę.

Protokół Nr 8

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 grudnia 1939 r.

(...) Z powodu zarządzonego spisu ludności zwalnia się uczni od zajęć na poniedziałek, wtorek i środę z objaśnieniami, żeby się zarejestrowali i wzięli udział w spisie (...).

Protokół nr 9 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 21 grudnia 1939 r.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 21 grudnia 1939 r. jest stosunkowo krótki. Zamieszczono tu lakoniczne informacje dotyczące m. in.: ustalenia ocen orientacyjnych za pierwsze półrocze i dostarczenia zawiadomień do rodziców uczniów, którzy otrzymali minimum trzy oceny niedostateczne lub słaby stopień ze sprawowania. Prawie w każdym protokole szkolnym, w ostatnim punkcie zebrania, zatytułowanym często „Sprawy ogólne”, były odnotowane uwagi czy wolne wnioski, natomiast w omawianym dokumencie, w sposób znamieny zapisano: „Nikt nie zabierał głosu”.

Protokół nr 10 z posiedzenia nauczycieli i wychowawców klasowych z dnia 19 stycznia 1940 r.

Treść Protokołu z posiedzenia nauczycieli i wychowawców klasowych z dnia 19 stycznia 1940 r. w zasadzie w całości obejmuje sprawy dotyczące wnoszenia opłat szkolnych przez uczniów (kwoty wpłacone, zwolnienia z opłat, zniżki, zaległe należności). Widnieje także wzmianka o tym, że z powodu mrozu, na kilka dni zaprzestano pracy w szkolnych warsztatach.

Protokół nr 11 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 24 stycznia 1940 r.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 24 stycznia 1940 r. obejmuje m. in. sprawy: wychowawcze, higieny i naprawy drzwi.

Podjęto decyzję nakazującą odczytanie uczniom: regulaminu dotyczącego godzin przebywania młodzieży poza domem na terenie miasta Olkusza i zakazu zbierania się uczniów w grupy kilkusobowe.

Jak z dokumentu wynika, konieczna była naprawa drzwi do budynku szkolnego, ponieważ z powodu ich nieszczelności, było zimno na szkolnych korytarzach i pojawiła się trudność w odpowiednim ogrzewaniu szkolnych sal.

Na zakończenie zebrania, lekarz szkolny powiedział, że należy bardziej przyłożyć starań do tego, aby uczniowie zażywali kąpeli, gdyż w Szkole pojawiły się dwa przypadki wystąpienia świerzbu. Jedna osoba jest na skutek tej choroby hospitalizowana.

Protokół Nr 11

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 24 stycznia 1940 r.

(...) Ad. 2. Uchwalono: 1) ogłosić uczniom odczytany regulamin w sprawie godzin przebywania na mieście, niezbiania się w grupy ponad 3 i 5 osób (...).

Ad. 4. Omawiano usprawnienie drzwi do budynku szkolnego, gdyż z tego powodu b. zimno jest na korytarzach i trudniej przez to dogrzać klasy.

Dr (...) porusza sprawę większego przestrzegania kąpeli przez uczni, bo już były 2 wypadki świerzbu (1 do szpitala).

Protokół nr 12 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 lutego 1940 r.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 lutego 1940 roku, jest pierwszym szkolnym dokumentem, gdzie wyszczególnione szkolne opłaty nie są wyrażone w polskich złotych ale w niemieckich markach.

W Protokole zaznaczono, że szkolne należności zostaną podwyższone do 20 marek za miesiąc luty, ze względu na: podwyżkę cen wszystkich towarów oraz nałożenie obowiązku nauczania dodatkowo kilku godzin języka niemieckiego w każdej klasie.

Protokół Nr 12

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 8 lutego 1940 r.

(...) Ze względu na fakty, że 1) zwiększa się ilość godzin lekcyjnych przez nałożenie obowiązku nauczania po 3 g. j. niemieckiego w każdej klasie i 2) ceny towarów poszły b. w górę, ustala się opłatę za miesiąc luty na 20 (dwadzieścia) marek, płatnych do dnia, który będzie ustalony dnia 12 lutego na posiedzeniu poświęconym zniżkom.

Protokół nr 13 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 13 lutego 1940 r.

W Protokole z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 13 lutego 1940 r. są jedynie wymienione zniżki dotyczące opłat uczniowskich.

Protokół nr 14 z posiedzenia wychowawców klasowych z dnia 12 marca 1940 r.

W Protokole z posiedzenia wychowawców klasowych z dnia 12 marca, jest podana liczba uczniów w Szkole – tj. 211 osób. oraz informacja o uchwalonej, jednorazowej opłacie w wysokości jednej marki na „doraźną pomoc uczniowską”.

Protokół Nr 14

posiedzenia P. P. wychowawców klasowych z dnia 12 marca 1940 r.

(...) W całej szkole stan ucni w dniu 12/III -940 r. wynosi 211.

Uchwalono, by uczniowie wpłacili jednorazowo po 1 marce na pomoc doraźną uczniowską (...).

Protokół nr 15 posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 3 kwietnia 1940 r.

W związku z zaistniałą siatką godzin, trudno było zrealizować szkolne programy.

Wobec tego ustalono, że w celu wykonania planu nauczania, należy przedłużyć rok szkolny do 15-20 lipca, o czym można przeczytać w Protokole nr 15 posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 3 kwietnia 1940 r.

Protokół Nr 15

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 3 kwietnia 1940 r.

(...) Omawiając sprawę obniżenia godzin warsztatowych ustalono, iż (...) lepiej będzie przedłużyć rok szkolny do 15-20 lipca i przez to w dodatkowym miesiącu wypełnić programy szkolne (...).

Protokół nr 16 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 kwietnia 1940 r.

Protokół nr 16 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 kwietnia 1940 r. jest niezwykle znamieny pod względem prześladowania społeczności szkolnej przez niemieckich okupantów. W dokumencie zapisano bowiem, że nauczyciele: Jerzy Pazdanowski, Julian Czura i Marian Urban są nieobecni w pracy „z powodów od siebie niezależnych”. Podkreślono, że brakuje kilku nauczycieli ze względu na ich „wyjazd przymuszony”, dlatego wychowawstwa niektórych klas powierzono, w zastępstwie nieobecnych, innym nauczycielom. W dokumencie odnajdujemy elementy językowych niedopowiedzeń – myśli zapisanych „nie wprost”, np. „wyjazd przymuszony”, „nieobecni z powodów od siebie niezależnych”, zastępując okrutną prawdę o aresztowaniu nauczycieli przez Niemców rąbkami tajemnicy, bo za głoszenie prawdy groziła śmierć z rąk okupanta. O losach nauczyciela szkoły, pana Juliana Czury, wspomina Olgerd Dziechciarz w tekście „Szkice o Ziemi Olkuskiej. Początek II wojny światowej na ziemi olkuskiej”³⁶:

„Niedługo trzeba było czekać na pierwsze aresztowania. Pod pretekstem przynależności do organizacji politycznych w kwietniu 1940 r. wywieziono do obozu koncentracyjnego w Dachau około 40 osób. Wśród nich przeważała olkuska inteligencja i przedwojenni działacze lewicowi. Nieliczni jedynie powrócili, jak m.in. (...) mgr Julian Czura.”

Protokół Nr

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 kwietnia 1940 r.

(...) Inni p. p. a mianowicie: Jerzy Pazdanowski, M. Urban i J. Czura – nieobecni z powodów od siebie niezależnych (...).

Ad. 2. Z powodu zdekompletowania wychowawstw przez wyjazd przymusowy niektórych nauczycieli, powierzono wychowawstwo (...).

Aresztowanie nauczycieli: F. Kiszki –Osnowskiego i Fr. Wygasia przebiegało, według odręcznego zarysu Historii Szkoły, znajdującego się w Izbie Pamięci ZS Nr 1, następująco: obu nauczycieli, zabrano pod budynek magistratu i tam kopiając, bijąc wepchnięto do „czarnego” auta, a następnie wywieziono do obozu koncentracyjnego.

Protokół nr 17 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 czerwca 1940.

Protokół nr 17 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 czerwca 1940 r. jest zapisem napiętej atmosfery w Szkole, spowodowanej obawami pracowników o jej dalsze funkcjonowanie. Otóż, jak zapisano, Dyrektor Szkoły Władysław Majewski stwierdził, że jej los jest „na razie” niewyjaśniony. Zarządzono sporządzić spis szkolnego inwentarza.

Protokół N 17

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 VI 1940 r.

(...) Następnie p. Dyr. Majewski mówi o losie szkoły na rok przyszły, który na razie jest niewyjaśniony. Zaznaczył również o sprawdzeniu inwentarza warsztatów i o ogólnym spisie inwentarza (...).

Protokół nr 18 z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej dla klasy trzeciej z dnia 22 czerwca 1940 r.

W Protokole nr 18 z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej dla klasy trzeciej z dnia 22 czerwca 1940 r. jest przedstawiona głównie lista absolwentów Szkoły z 1940 roku oraz informacja o przeniesieniu terminu zdawania (na poniedziałek, 24 czerwca) dla ucznia, który nie mógł przystąpić do egzaminów z powodu choroby.

Wymieniono 34 absolwentów (byłych uczniów klasy trzeciej, którzy pomyślnie zdali końcowe egzaminy oraz jednego absolwenta, który za wzorowe wyniki w nauce, został zwolniony z egzaminów).

Protokół nr 19 z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej dla klasy trzeciej w dniu 24 czerwca 1940 r.

Protokół z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej dla klasy trzeciej z dnia 24 czerwca 1940 r. zawiera tylko krótką informację, że wymieniony w poprzednim protokole uczeń, który nie mógł z powodu choroby przystąpić do końcowych egzaminów, zaliczył je pomyślnie i otrzymał świadectwo ukończenia Szkoły.

Protokół 19 z posiedzenia Komisji Egzaminacyjnej dla kl. III-ej w dniu 24 czerwca 1940

Po rozpatrzeniu wyników egzaminu postanowiono wydać świadectwo ukończenia Szkoły – (...).

Protokół nr 20 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 26 czerwca 1940 r.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 26 czerwca 1940 r. jest ostatnim szkolnym protokołem z lat wojny i okupacji. Jest w nim podana lista uczniów promowanych i niepromowanych do klasy drugiej i trzeciej oraz powakacyjne terminy egzaminów poprawkowych.

Ostatnie zdanie kończące protokół brzmi: „Nikt głosu nie zabierał”.

Likwidacja Szkoły przez hitlerowskiego okupanta.

W czerwcu 1940 roku Niemcy dokonali sprawdzenia kadry pedagogicznej Szkoły przez miejscową komórkę NSDAP. W konsekwencji tych działań, Szkoła została zamknięta przez niemieckiego okupanta. W tym też roku, hitlerowcy nakazali spakować cały szkolny księgozbiór i przekazać go na makulaturę do papierni w Kluczach. Znalazły się jednak osoby, które nie zastosowały się do hitlerowskiego rozkazu. Potajemnie zabrały i przechowały sztandar Szkoły, służbowy rewolwer woźnego i część księgozbioru. Przedmioty ukryto na „ślepych” strychu budynku a książki rozdano zaufanym olkuszanom. Tego bohaterskiego czynu dokonali: **Antoni Wiatrowski** – nauczyciel Szkoły, **Władysław Kościński** – woźny wraz z synami: **Stanisławem i Ignacym** oraz absolwenci Szkoły – **Tadeusz Swędzioł** i **Antoni Skubis**.

Budynek szkolny został przez hitlerowców przemianowany na niemieckie biura i szpital polowy. W warsztatach szkolnych zaczęto produkować sprzęt wojenny.

W Szkole założył fabrykę Karl Ruhnke z Berlina, w której przymusowi robotnicy produkowali części do niemieckich łodzi podwodnych.

W okresie wojny i okupacji nauczyciele i wychowankowie Szkoły wzięli liczny udział w walce z okupantem. Kilkudziesięciu z nich zginęło w kampanii wrześniowej, na frontach II wojny światowej oraz w obozach koncentracyjnych. Wśród zabitych znaleźli się m. in. nauczyciele: **Adolf Dobrzeński** (poległ podczas kampanii wrześniowej), **Franciszek Kiszka – Osnowski** (zamordowany w obozie koncentracyjnym w Dachau), **Franciszek Wygaś** (zamordowany w obozie koncentracyjnym Gross – Rosen), **Marian Urban** (zginął w obozie

koncentracyjnym Mittelbau -Dora), **Teofil Spyra** (został zastrzelony przez hitlerowców na ulicy Szpitalnej w Olkuszu podczas próby ucieczki) oraz absolwenci: **Stanisław Piątek**, **Władysław Kałwa**, **Jan Banyś**. Wojnę przeżyli m. in. **Julian Czura**, **Jerzy Pazdanowski** (obaj byli w Dachau), **Tadeusz Swędzioł**, **Bolesław Kocjan** – brat Antoniego Kocjana,³⁷ **Jerzy Karcz** i inni.

Stanisław Piątek – absolwent Szkoły, zginął w 1942 roku jako lotnik polskiego dywizjonu bombowego stacjonującego w Anglii, w czasie lotu bojowego nad Kolonią w Niemczech.

Bolesław Kocjan³⁸ - absolwent Szkoły, został umieszczony na słynnej, internetowej Liście Krzystka, która jest spisem personelu Polski Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii: nr sł. RAF 793767, stopień RAF W/O, stopień PSP st. sierżant, specjalność pilot, znane lub ostatni przydział sł. 216 DT, odznaczenia 3xML, AFM. Był bratem Antoniego Kocjana –olkuszanina, polskiego inżyniera, konstruktora szybowców, żołnierza AK, który rozpracował niemieckie pociski rakietowe V-2 i analizy dostarczył do Londynu, został zamordowany przez Niemców a po śmierci odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Jednym z najwybitniejszych absolwentów Szkoły (naukę w Państwowej Szkole Przemysłowej w Olkuszu ukończył wiosną 1936 r.) był **ppor. Jan Ciał ps. „Kula”** (1915-1994) – uczestnik kampanii wrześniowej, kurier Delegatury Rządu Polskiego na Kraj – Cichociemny, radiotelegrafista. W kraju działał m. in. w Warszawie (tu m. in. przekazuje Delegatowi Rządu Polskiego na Kraj pocztę i 178 tysięcy dolarów, z której większość była przeznaczona jako pomoc dla Żydów, uczestniczy w powstaniu warszawskim) i w lasach samsonowskich. Po wojnie został odznaczony m. in. Krzyżem Wojennym Virtuti Militari. Szerzej na temat naszego Bohatera, można dowiedzieć się z książki Mariana Wikiery *Tropem cichociemnych na Ziemi Koneckiej – kurier Jan Ciał „Kula”*, Wydawnictwo Arslibris, Biblioteka Publiczna Miasta i gminy Końskie, Końskie 2018, ISBN 978-83-951702-0-1.

Ci, którzy przeżyli, zostali po wojnie pierwszymi inicjatorami reaktywowania Szkoły.

Po zakończeniu II wojny światowej (czas trwania II wojny w Europie: 1.09.1939 r. – 8 maja 1945 r.), **Szkoła wznowiła swoją działalność w dniu 13 lutego 1945 roku**. Komisja egzaminacyjna, po rozpatrzeniu podań kandydatów, którzy mieli być dopuszczeni do egzaminu czeladniczego, ustaliła ich listę (pierwszy powojenny protokół Komisji Egzaminacyjnej na Czeladnika z dnia **26 sierpnia 1945**). Rozpoczął się kolejny etap w historii Szkoły.

Protokół N 33

Komisji Egzaminacyjnej na Czeladnika z dnia 26 sierpnia 1945 r.

(...) Po rozpatrzeniu podań Komisji ustaliła listę kandydatów dopuszczonych do egzaminu czeladniczego (...).

ZAŁĄCZNIKI

Protokół Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dn. 9 czerwca 1917 r.

Obecni: dyr. S. Bac, J. Koralicki, d. d. Litwa, S. Piztkowski, A. Madnicki,
J. Rzepicki, K. Furbas, d. d. Klepaczewski

Porządek obrad przyjęto następujący:

- 1) Uchwalenie programu nauki w kl. I, II i III.
  - 2) Zakonczenie roku szkolnego.
  - 3) Instrukcja ukończenia szkoły.
  - 4) Egzaminowy kursore - poprawki
  - 5) Umocnienie od opłaty z fundusów Rady Pedagogicznej
  - 6) Praktyki naukowe dla uczeni kościelnych III klasz.
- ad 1) Ustalono ilość godzin nauki w klasach, polecając opracowanie treści myśladów poręczonych profesorom. Stoi godzin na poręczone przedmioty przedstawia się, jak następuje.
- Klasa I: Religja 2, J. polski 4, Geometria 2, Historia powszechna 2, Geografia 2, Rachunki 3, Kaligrafia 2, Rysunki odrębne 4, Rysunki geometryczne 2, Nauka o naszedniach 1, Premiato 24.
- Klasa II: Religja 2, J. polski 3, Historia Polski 2, Geografia Polski 1, Pradziuki 3, Geometria 2, Rysunki geometryczne 4, Rysunki odrębne 4, J. niemiecki 3, Premiato 24.
- Klasa III. Religja 1, J. polski 3, J. niemiecki 3, Technologia 2, Budowl., koja 1, Rysunki techniczne 6, Fizyka i chemia 3, Nauki społeczne 1.

Kandydaci przystępujący do I klasy muszą znać: z religii: katechizm w zakresie przygotowania do Spowiedzi. oraz krótkie wiadomości ze Starego i nowego Testamentu -; z języka polskiego: czytanie płynne i opo. wiadomości precyzyjnego ustępu - pisanie bez błędów dyktanda i opowiadania z precyzyjnego ustępu. zasadnicze wiadomości pisowni polskiej; z rachunków: znajomość doświadka 4 działań.

ad 2) Rok szkolny postanowiono zakonczyć, w sobotę dn. 23. VII 1917. Program obchodu pomierzono między pp. Prepediciumi, Bacowi, Koralickiemu i Madnickiemu. Po uwzględnieniu wiadomości wspólne z ukończonymi uczeniami. Nauki teoretyczne konia się we środę 13. VII - aż do 23. VII będą się odbywać tylko nauki w pracowniach do g. 6 wieczem. Rolowy uczeni muszą być wykonanie, w kl. III. za ukończenie roku jest cała klasa solidarnie odpowiedzialna.

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9 czerwca 1917 r., w: Księga Protokołów Rady Pedagogicznej od dnia 12 września 1916 r. do dnia 31 sierpnia 1927 r.

Protokół Komisji Gospodarczej

z dn. 28 sierpnia 1917 r.

Obecni pp. H. Filawski, H. Kipiniński, J. Bac, J. Kowalski; H. Furbas.

1. Odczytano i przyjęto protokół z poprzedniego posiedzenia
- 2) Postawiono dać zamiast poradki w kuzni - bruk - a sprawy poruczyć do wykonania p. H. Kipinińskiemu.
- 3) Na czeladnika do stolarni przyjęto Bronisława Paczka, do kuzni Jana Forbusa, za zapłatą miesięczną po 60 rub.
- 4) Na pismo p. H. Okrajnięgo odpowiadając, by różnicę między wartością (obecnie) ~~to~~ ogrodzenia grobowca (25 kop. za 1^{1/2}) a sumą, którą mu minien poprzedni zarząd szkoły - wpłacić do kasy szkolnej - to może otrzymać ogrodzenie.
- 5) Książki nie wypracowane dotychczas przez Kasę m. Alkusa z roku szkolnego 1916/17 - przedstawione przez dyr. Bacz - na ogólną sumę 364 rb. 35 kop. i 243 kor. 46 hal. - Komisja przyjęła do wiadomości i przekazała Kasie miejskiej do wypłaty.
- 6) Ze względu na zmniejszone koszty utrzymania szkoły powstałe z powodu zakupu nowych maszyn - Komisja Gospodarcza zwraca się do Magistratu m. Alkusa, by zmniejszył wpi. powyższe do 40 rb. rocznie.
- 7) Ponieważ jest rzecz szkodliwą dla zdrowia uczeni a przytem nieekonomiczną obecnie brak motoni - dlatego też Komisja porucza wyszukanie takiego i przedstawienie do zakupu pp. Baczom i Kowalskiemu.
- 8) Zakupno 4 imadła i 2 wentylatorów Komisja uchwała - cenę mają zgodzić pp. Bacz i Kowalski
- 9) Dyrektor Szkoły minien zwrócić się do Magistratu o karzerowanie 1 beczki nafty dla szkoły.
- 10) Należy odnieść się do kor. „Szkoln” o sprowadzenie z magazynów zakwaterowanej Kopalni - towarów potrzebnych dla Szkoły Przemysł. więcej i o ewentualny dar.
- 11) Przyjęto do wiadomości sprawozdanie dyrektora szkoły, celem odebrania narzędzi znajdujących się w warsztatach Komendy pamiatowej i porządzenia ze szkoły rezerwarskiej w Lutonowej.

Sekretarz
Hauisław Bacz

Przewodniczący
H. Kipiniński

Posiedzenie Rady Pedagogicznej
z dnia 21 listopada 1918r.

Obecni pp. Gurbiel, Adlerówna, Flawalski, Farkas,
Gajdzicki i Jasiński i Chyba.

Po wyecierpięcej dyskusji i jednomyślnie uchwaliłi następujące
wnioski: grom nauycielski szkoły remiślniczej protestuje
jak najenergiczniej przeciwko zajęciu szkół przez
wojsko, dla następujących powodów:

- 1° szkole zostały zajęte bez (zwyc) porozumienia i zgody rady
opiekunskiej szkoły i gromu nauycielskiego.
- 2° zajęcie szkoły Remiślniczej przez wojsko naraziło szkołę na dalsze większe
szkody niż inne szkoły w Okręgu, ponieważ uczniowie szkoły pochodzą
z całego powiatu i muszą wrócić do domu, gdzie rodzice mogą mieć
stuszną potrzebę, że szkoła za darmo będzie pieniądze,
- 3° szkoła remiślnicza poniosła na rzecz wojska polskiego wielkie
szkody, gdyż 25% uczeni wskazywało do szeregow.
- 4° W mieście Okręgu są nieczynne budynki, które bez szkody dla
właścicieli mogą być zajęte dla wojska, gdyżby zai z jakichkolwiek
powodów nie nadawały się na umieszczenie wojska, wtedy daleko słannij
byłoby zajęcie dla wojska budynki ludowych szkół w Okręgu,
ponieważ przerwa 3-4 tygodniowa w nauce szkolnej stałsi
rozporządzonej nauki nie przyniesie takiego uszczerbku jak takowa
przerwa w szkole Remiślniczej, która jest szkołą fachową,
jedyną w powiecie.

Odpis niniejszej uchwały przestai przez Kaulę Apiciana
szkole Remiślniczej, Starostwu i Magistratowi Miasta Okręgu.

Adler

M. Jasiński

J. Kimec

J. Jasiński

G. Zumb

Gurbiel

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej
z dn. 24 marca 1920r.

Obecni: pp. Bac, Kowalski, Bzepochi, Turbas, Kiska i Gorynski.

- 1) Przeprowadzono klasyfikację egzaminów.
- 2) Stwierdzono, że zniżona została godność, z przeliczeniem nauk skróconych na pierwszą godność nauczania - okazała się dobra.
- 3) Postawiono porządek cenzury i piszek dn. 26. III.
- 4) Mencionie, którzy opuścili miejsc jak 20 godzin w ciągu tygodnia mają odrobić opuszczone godziny w pracowni.

Franciszek Piława, H. Houb

Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej
z dn. 21 kwietnia 1920r.

Obecni pp. Bac, S. Langhammer, W. Turbas, F. Kiski, J. Kowalski, Bzepochi, Gorynski.

Na posiedzeniu po omówieniu porwisto następujące uchwały:

- I) Luridzie się do Sekcji Szkolnictwa Ludowego Ministerstwa N. R. i S. P.
  - 1) Rada Pedagogiczna przyjmuje do wiadomości okolnik S. III z dn. 23 marca 1920 - wymaga przechowanie, że nakazie w olkuskiej Szkole Psemiedziowej - minny się rozpocząć najpóźniej dn. 1 lipca, a to:
    - a) ze względu na nie odebranie się ucni zamiejscowych, stacjonarych ponad 80%, dla których dłuższe nakazie są niezbędne, b) podniesienie nakazie, ucni nie przechodzący z trzeciej do czwartej klasy muszą odbyć praktykę obywatelską, c) mieć z parów ucni, ze wszystkich klas myślnie się podniesienie nakazie na praktykę do przedsiębiorstw górniczych i przemysłowych, gdzie zaplanowano im dobre wynagrodzenie i aprameaje.
  - 2) Rada Pedagogiczna prosi Sekcję III o wyjaśnienie w sprawie zaprowadzonych egzaminów, mających się odbyć od dn. 1 do 5 czerwca - a to: a) czy egzaminu mają się odbyć we wszystkich klasach, czy się tylko przy przejściu z kl. trzeciej do czwartej, jak to było obserwowane w olkuskiej szk. psemiedziowej

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 24 marca 1920 r. oraz Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 21 kwietnia 1920 r., w: Księga Protokołów Rady Pedagogicznej od dnia 12 września 1916 r. do dnia 31 sierpnia 1927 r.

Protokół Nr.

Posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 25 listopada 1924 roku. Obecni pp. H. Kamiński, F. Kiszka, M. Beaupré, Sr. Opalski, J. Kawałski, J. Propecki, B. Pauczek, J. Forbus i R. Laskawiec.

I. Przewidywał punkt nr. 2. jest dalszy ciąg rozpraw nad ustaleniem programu i planu wychowawczego z przedmiotów: a) język polski w klasach wyższej, [I, II, III]; b) Kontaktami obywatelskie. Przewidywało: a) plan naukowy i podział materiału z języka polskiego, z programy przez p. Kiszka, przyjęte z warunkiem uzupełnienia programu lekturą dobrego i bogactwa ujęć i w tym celu dać im odpowiednio wskazówki; b) ^(program) Kształcenia obywatelskiego, uzupełnionemu przez p. Kiszka i Propeckiego przyjęte; c) podziałem jest uzupełnienie programu w zakresie historii rozwinąć tematyki cesarstwa i Polna, oraz wskazać prawa i obowiązki Niemców.

II. W dniu rocznicy powstania listopadowego prof. Propecki uzupełnił zebraniem uczniom historii powstania na ostatniej lekcji od g. 12 do 14.

III. W sprawie zabezpieczenia uczniów z chorób zaraźliwych postanowiono: wysłać list do magistratu i prosić o pozwolenie uczniom korzystania z ławki miejskiej i o uwzględnienie w tym celu jednego zura na kładzie 2 tygodnie w godzinach od 5e do 7e wieczorem; przyjęto w godzinach powijanych ławki w 10e i 11e kwarta dla Szwajcy, a spiada ca poprzed ~~xxx~~ uprosić tylu na noc, wstępnie kanta magistratu. Wypracować starania o urządzenie w szkole miejskiej użyczalni i szatni szatni na uprządkowanie i reguły dla uczniów.

IV. W sprawie prośby Starosty powiatu „Hejnal” o postawienie w senale piwnicy i o podzielenie odbywania w 2 rary tygodniowo, od 8 do 10; lekcji śpiewu, postanowiono: w celu poparcia kreowania polskiej pieśni wśród społeczeństwa podzielić st. „Hejnal” na umiarkowanie w jednej i klas piwnicy i odbywania prób śpiewu w godzinach

propagandy L.O.P.C. przez pp. Monawskiego; Książki o myśleniu
pedagogicznym z przewodnikami dla uczniów klasy przed kościołem
roku szkolnego.

Przyjęto do wypracowania rozkład roboczych wypracowań
klamrowych z przedmiotów teoretycznych i praktycznych wstępujących do
zajmów przez p. dyrektora klasy p. Kelmirskiego.

J. Miran

J. Marowski

Protokół A 15. z przesłania

Komitetu Wychowawczego z dnia 16/5 - 27. w sprawie ustale-
nia obowiązków wychowawców i uczniów od uchwycenia się
do najgorszego wykonywania przez nich obowiązków.

Postanowiono:

1. P.P. Wydziałowej podnieść byj sprawozdanie przepisy
opuszczonych godzin w wariantach i w klasach.
2. Wskazać dawno rozliczenia od zajęć, podpisany przez instruktora,
na byj zrobić przez ucznia nauczyciela Wydziałowej zawa
po powrocie do pracy.
3. Niezwłocznie uchwycić do ławki i zbioru do Komitetu po-
winięto byj usprawnienie pisemnie przez rodziców ucznia.
4. Cenzury, podpisane przez rodziców, winni Wydziałowej
obrzędem nakładającym po powrocie uchwycić z pracy niegłęb-
szych lub na, dalej w 2 tygodnie po po uchwyceniu obum
uczni.
5. Wypracować ad uchwycić dawno, usprawnienie ajgop
opracowanie godzin obora i ewentualnie przygotowanie wstępującego na
gimnazjum i sportu.
6. Karze uchwycić za noszenie cegieł o formie niestandardnej,
za brak w wariantach i w obrotach i t.p. przekroczenia.
7. Karze uchwycić za uchwycenie bez pozwolenia do kina
lub inne wadliwe niedostosowane do uchwycić.
8. Karze uchwycić za palenie papierosów.

Protokół z posiedzenia Komitetu Wychowawczego z dnia 16 maja 1927 r., w: Księga
Protokołów Rady Pedagogicznej od dnia 12 września 1916 r. do dnia 31 sierpnia 1927 r.

Protokół AR

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 28 lutego 1930 r.
Obecni pp. dyrektor Majewski, inż. Morawski,
M. Beaupre, J. Kawałski, F. Kiszka, Ks.
St. Langhammer,

Porządek dzienny:

- 1) Odczytanie protokołu poprzedniego zebrania
- 2) Sprawa egzaminów poprawczych
- 3) Sprawa Zeleńskiego dla uszty
- 4) Sprawy wyjątkowe
- 5) Sprawy bieżące

Ad. 1. Odczytano i omówiono protokół poprzedniego zebrania

Ad. 2. Uchwalono: powierzyć doświadczenie szkolne wyka-
zało, że egzaminów poprawczych po wyczerpaniu chybionych
celu, jest to karze się je.

Ad. 3. Uchwalono wytyczyć z pow. zarządcy szkolnej dla powie-
dzanych powoły zeleńskiego: 1) komisję 2) ustawać
uszytych 3) ustawać, a ograniczyć ich do leżenia i
wymagalnego planowania: dla ocen, ile danemu
uczniowi udzielić ranki, będzie powoływać ^{komisję} ^{uczniów}
właściwej klasy, odzwierciedli instruktorów powoły i
dyrektora szkoły, ocena będzie indywidualna.

Ad. 4. Uchwalono: 1) Szkoła będzie zatrudniać i bez warunków
gwarantować nie będzie powoływać. Jedną z warunków będzie tego
piknować i omówić wotumera w powoływać.

1) Każdy klasa ma mieć opiekunów: I° p. Kłosek, II° p.
Beaupre i Wiatrowski, o III° p. inż. Morawski.

2) Karze się dla I i II klas Kłamane i abrament
szkolny, a wprowadza ich obowiązek powoływać
właściwego Kłamane z abramentem bez odzwierciedlenia
pióra.

3) Obowiązkiem opiekunów klasy ma być dbałość o utrzy-

Protokół N° 5.

Przedsięwzięcia Rady Pedagogicznej z dnia 9 grudnia 1932 r.
Obecni pp. Dyrektorów: W. Majewski, inż. Monowski, M.
Beaupré, Fr. Kiska, L. Banicki, R. Laramée, Jan Wo-
darczyk, W. Malinowski, Jan Malicki, J. Struska,
J. Nowacki, K. St. Langhammer, A. Toratowski.

Poniedziałek dzień.

1. Odorytanie świadectw.
2. Sprawozdanie z kauptrewey w Łomżyce w sprawie samowządu szkolnego, odbyty 30/XI-1932 r.
3. Sprawozdanie opiekunów istniejących wsi uczniowskich samowządowych: świetlicy, kółka szkolnego S. O. R. P., szeptku, harcemu.
4. Dyskusja w sprawie ustalenia formy samowządu uczniowskiego w Szkole Średniej.
5. Sprawy uuprowadzania.

Ad. 1. p. Dyrektor odorytował świadectwa Szkoły Średniej Łomżyce, krak. z dnia 4/XII-1932 r. w sprawie ferijii zimowych, przedmiotowy egzamin w tej sprawie. W wyniku egzaminu ustalono, iż wzniesły uczniowie prawnie-rowni wyjadą do domów rodziców na ferie zimowe; m-rotaje na miejscu na ten czas około 25 ucni niedo-uczonych. Chce im pomóc z pomocą, uchwalamo uwićie ich do Rady Opiekunów o fundacje na organizo-anie w czasie ferijii zimowych koszt 25 biednych ucni. Fundacje na ten cel wyznaczone około 300 zł. Organizację un- adic w kwaterze przy Szk. Gimnazjum, ust. przy szkole prawne-nej A. 1. Następnie uchwalamo prowadzić przez ferie świetlicy dla ucni uczniowskich. Wybrani w świetlicy podczas wosa- aji byli: pp. R. Laramée, Trakowski, Malicki, Malinowski, Fr. Kiska.

Ad. 2. p. Dyrektor odorytował pismo Prezydenta Miasta Łomżyckiego Komisji Międzyuczelnianej o kauptrewey

Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 9 grudnia 1932 r., w: Księga Protokołów Rady Pedagogicznej od dnia 5 września 1927 r. do dnia 20 września 1934 r.

Protokół Nr.

posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 12 kwietnia 1935 r.
Obecni p.p. Dyrektor Majewski, Fr. Kiska, M. Beaupre, Wł. Fiat-
kowski, A. Niatrowski, R. Łaskawiec, Z. Barwicki, J. Ma-
lik, Wł. Maliszewski, J. Struzik, Wł. Moszcowski, Dr. Ossowski,
J. Pazdanowski.

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu poprzedniego zebrania.
2. Ustalenie programu wycieczek.
3. Termin końcowych egzaminów w klasie III g.
4. Organizacja zbiorów technologicznych.
5. Sprawy wychowawcze.

Ad. 1. Odczytano protokół poprzedniego zebrania.

Ad. 2. Klasy III ugodzą wycieczki: 1) do Chwałowa w dniu 2 maja i 2) do firmy Fikner i Gaemper.

Klasy II: 1) do fabryki „Oksus” 2) do miejscowości Bz. Szein i 3) do Katowic.

Klasy I: 1) do Huty Bauxowej 2) do papierni „Kwerc” i 3) do Szrakowej - Huta Sława.

Prócz tego wycieczką do Głuchni, organizowaną przez Ligę Chłopską i Kolonjalną, przyjdą: p.p. A. Niatrowski i J. Malik.

Wycieczkę słoną do Chwałowa poprowadzi p. inż. Moszcowski, do Fiknera również p. Moszcowski.

Do fabryki „Oksus” poprowadzi wycieczkę p. Kiska.

do Bz. Szein i do Katowic - p. Majewski.

Do Huty Bauxowej, papierni „Kwerc” i do Szrakowej - p. Beaupre.

Ad. 3. Dla nauki tj. uem. klas ustalono egzamin z przed-
miotów: 1) z jednego z 3 dniów maszynoznawstwa - zale-
mie od wyboru ucznia; 2) z technologii 1) ogólnie z technicz-
ny obróbki, 3) obywatelstwo: ustny i głosnie ustny pomy-
ślowy. Termin tych egzaminów wyznacza się na dni 29, 30 kwietnia i 1 maja. Szkolne będą zdatować z
technologii i obywatelstwa.

Protokół A 8

Posiedzenie Wychowawców Nauczycieli
Państwowej Szkoły Przem. Przemysł. w Okoniu
odbyłego dnia 4 marca 1938 r.

Obecni: pp. Dyś. Władysław Szykowski,
Franciszek Kłoska, Marcin Urban, Stanisław
Ski, Janowski i Sławomir Wietrowski

1. Uchwalono ostryje egzekucyjne wplywy
Szkoły, w tym zakresie, że w celu
usunięcia z powodu nieplacenia musi
porozmówić z Dyrektorem do zupełnego
uregulowania należności.

Uchwalono, że powzięta rozprawa z Szkoły
powodu, że w rzeczywistości był dłużej
i był cyfrowo opuszczony nauki z uwagi
nieregularnego wnoszenia opłat
szkolnych.

2). Omówiono sprawę uregulowania należności
z sektora do kina. Uchwalono do-
pilnować Szkoły, by należności uregulowała
tylko na seansy powstające i na-
jbardziej seans, tak by wyjście z
kina odbyło się przed godziną 21.

W tym celu postanowiono porozumieć
się z właścicielem kina oraz omó-
wić wady wstęp dla nauczyciela
dydaktycznego.

3). Omówiono sprawę dojazdów na-
uczycieli szkolnej koleją, w wykonaniu
powyższego postanowienia porozu-
mienie się z kierownictwem innych
szkół celem wspólnego omówienia

Protokół Nr. 1.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej P. 3 letniego Gimnazjum Me-
chanicznego w Olsztynie, które z dniem myślenia i w sprawie
państwowych znowu odnowe pod opiekę Langda i w sprawie
Obecni p.p. dyrektor szkoły, p. Majewski Stanisław, kierow-
nik warsztatów p. Tomicki Jacek i p.p. Osnowski Fran-
cisz, Wiakowski Antoni, Urban Marian, Malch Jan,
Janus Jan, Zygmunt Barwicki, Michał Włodarczyk
i Włodysław Malinowski.

Podjęte decyzje

1. Spierdzenie daty i warunków umieszczenia
szkoły w roku szkolnym 1939/40.
2. Sprawy związane z organizacją zajęć w szkole.
3. Sprawy wychowawcze.
4. Wolne wnioski.

Ad. p. 1. Na skutek skierowania Langda miejscem
możę umieszczone w dniu 25 września wypo-
czytaję rok szkolny naboru i w sprawie. Przyjęte
do Olsztyna wiadomości „dowiad” decyzję i w spra-
wie w mocy, zasnacraję, że mi jest ona estakce-
na, co należy o decyzji władz wyższych. Od 25
do dnia dzisiejszego zgłoszono się 76 osób w 2 kla-
sach pierwszych, 27 w II i 22 w kl. III. Nauka
odbywa się wg dawnego programu i wyjątkiem nauki
obywatelskiej, o której w sprawie; i krajowca.

Ad. 2. 3) Je do ogólnie uważam umiarkowanie, by, o ile kandydaci i
zgodnie, umieszczenie i trzech klas pierwszych z tym, że dla kogoś
braknie pilników, ten musi mieć je sobie kupić sam i
dług jego własności.

1) Opłaty za naukę w szkole ustala się na 20 (dwa-
dziesiąt) złotych miesięcznie wg wartości tej kwoty

PRZYPISY

- ¹J. Mięso, *Szkolnictwo zawodowe w Królestwie Polskim w latach 1815-1915*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1966.
- ² Zob. M. Żurek, *Stanisław Bac. Pierwszy Dyrektor – Polak, najstarszej szkoły średniej w Olkuszu*, w: *Zespół Szkół Nr 1 im. Stanisława Staszica w Olkuszu - Księga Jubileuszowa*, E. Cieśla (red.), Grafpress, Olkusz 2010, s. 43-45.
- ³ Zob. Olkuszanie upamiętnili 100. Rocznicę odzyskania niepodległości, <https://kurierolkuski.pl/olkuszanie-upamietnili-100-rocznice-odzyskania-niepodleglosci/>, dostęp: 29.10.2019.
- ⁴ S. Bac, *4-ro KLASOWA MIEJSKA SZKOŁA RZEMIEŚLNICZA W OLKUSZU*, „KRONIKA POWIATU OLKUSKIEGO” 1917, nr 13-14, s. 4-5, <http://mbc.malopolska.pl/dlibra/doccontent?id=74390>, dostęp: 27.10.2019
- ⁵Zob. Antoni Minkiewicz 1881-1920, http://www.umig.olkusz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=6016:antoni-minkiewicz&catid=14&lang=pl&Itemid=167, dostęp: 14.10.2019.
- ⁶ Zob. Innocenty Libura 1901-1993, http://www.umig.olkusz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=6057:innocenty-libura&catid=14&Itemid=167&lang=pl, dostęp: 25.09.2019.
- ⁷ M. Markowski, *Ziemia olkuska w niepodległej Polsce (1918-1939)*, w: *Dzieje Olkusza i regionu olkuskiego*, Feliks Kiryk i Ryszard Kołodziejczyk (red.), t. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Kraków 1978, s. 9.
- ⁸ J. Sypień, *OLKUSZ I ZIEMIA OLKUSKA PODCZAS I WOJNY ŚWIATOWEJ W PAMIĘTNIKACH JANA JARNO (CZĘŚĆ III 1918 - 1920)*, s. 54, http://kurier.pap.pl/sites/default/files/201812/25_Jacek-Sypien_2.pdf, s. 54 dostęp: 22.09.2019.
- ⁹ Por. Jan Jarno, http://www.umig.olkusz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=6024:jan-jarno&catid=14&Itemid=167&lang=pl, dostęp: 22.09.2019.
- ¹⁰ Zob. Jan Kiliński, https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Kili%C5%84ski, dostęp: 22.09.2019.
- ¹¹Zob. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach. Poczet wojewodów kieleckich (1919-1939). Władysław Dziadosz (1934-1939), <https://www.kielce.uw.gov.pl/pl/wojewodztwo/historia-regionu/poczet-wojewodow-kielec/146,Wladyslaw-Dziadosz-1934-1939.html>, dostęp: 22.09.2019.

¹² Zob. Bronisław Pieracki, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bronis%C5%82aw_Pieracki, dostęp: 22.09.2019.

¹³ Zob. Huta Pokój, https://pl.wikipedia.org/wiki/Huta_Pok%C3%B3j dostęp: 28.09.2019, dostęp: 06.10.2019.

¹⁴ Zob. Fabryka Kotłów Parowych W. Fitzner i K. Gamper), http://wikizaglebie.pl/wiki/Fabryka_Kot%C5%82%C3%B3w_Parowych_W._Fitzner_i_K._Gamper, dostęp: 28.09.2019.

¹⁵ Zob. Adam Opalski, https://pl.wikipedia.org/wiki/Adam_Opalski, dostęp: 15.10.2019.

¹⁶ Zob. Związek Obrony Kresów Zachodnich, https://pl.wikipedia.org/wiki/Zwi%C4%85zek_Obrony_Kres%C3%B3w_Zachodnich, dostęp: 15.10.2019.

¹⁷ Zob. Fundusz Obrony Narodowej, https://pl.wikipedia.org/wiki/Fundusz_Obrony_Narodowej, dostęp: 21.10.2019

¹⁸ Zob. Święto Morza, https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%9Awi%C4%99to_Morza, dostęp: 22.09.2019.

¹⁹ Zob. Zjazdy Polonii i Polaków z zagranicy, <http://wspolnotapolska.org.pl/zjazdpolonii/historia.php>, dostęp: 22.09.2019.

²⁰ Zob. Narodowe Święto Niepodległości, https://pl.wikipedia.org/wiki/Narodowe_%C5%9Awi%C4%99to_Niepodleg%C5%82o%C5%9Bci, dostęp: 22.09.2019.

²¹ Zob. Imieniny Marszałka, <https://www.polskieradio.pl/39/246/Artykul/176932,Imieniny-Marszalka>, dostęp: 24.09.2019

²² Zob. Imieniny Józefa Piłsudskiego i Edwarda Rydza - Śmigłego, <https://lodz.naszemiasto.pl/imieniny-jozefa-pilsudskiego-i-edwarda-rydza-smiglego/ar/c4-3680684> , dostęp: 09.10.2019

²³ Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1926-1939 był Ignacy Mościcki.

²⁴ Zob. Bitwa pod Krzywopłotami, https://pl.wikipedia.org/wiki/Bitwa_pod_Krzywop%C5%82otami, dostęp: 03.10.2019

²⁵ Zob. E. Kotnis-Górka, *Muzykanci z Olkusza na starej fotografii*, <https://przeglad.olkuski.pl/index.php/artykuly/kultura/historia-i-tradycja-regionu/poznaj-z-nami-dawny-olkusz/9255-muzykanci-z-olkusza-na-starej-fotografii>, dostęp: 22.09.2019.

²⁶ Zob. M. Markowski, *Ziemia olkuska w niepodległej Polsce (1918-1939)*, w: *Dzieje Olkusza i regionu olkuskiego*, Feliks Kiryk i Ryszard Kołodziejczyk (red.), t. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Kraków 1978, s. 11.

²⁷ Zob. Tamże, s. 13.

²⁸ Zob. Dz. U. 1929 nr 3 poz. 29 Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych z dnia 23 października 1928 r. w sprawie regulaminu komisji dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19290030029/O/D19290029.pdf>, dostęp: 2.11.2019.

²⁹ Zob. Affanasowicz Michał, http://www.dabrowa.pl/dg_historia_znane-osoby_a.htm, dostęp: 03.10.2019.

³⁰ Zob. Antoni Wiatrowski 1889-1957, http://www.umig.olkusz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=6021:antoni-wiatrowski&catid=14&lang=pl&Itemid=167, dostęp: 25.09.2019.

³¹ Zob. Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, https://pl.wikipedia.org/wiki/Liga_Obrony_Powietrznej_i_Przeciwgazowej, dostęp: 22.09.2019.

³² Zob. Personel Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii 1940-1947, <https://listakrzystka.pl/kr-kw/page/16/>, dostęp: 22.09.2019.

³³ Zob. Liga Morska i Kolonialna, <https://dzieje.pl/aktualnosci/liga-morska-i-kolonialna>, dostęp: 25.09.2019.

³⁴ Zob. Krzyż i Medal Niepodległości, https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzy%C5%BC_i_Medal_Niepodleg%C5%82o%C5%9Bci, dostęp: 22.10.2019.

³⁵ Zob. J. Sypień, M. Radomski, K. Kulig (opracowanie merytoryczne), Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu (projekt graficzny), *Olkuszczyk i ziemia olkuska podczas II wojny światowej*, https://www.biblioteka.olkusz.pl/images/do-pobrania/IIwojna_wystawa.pdf, dostęp: 26.10.2019.

³⁶ Zob. J. O. Dziechciarz, *Szkice o Ziemi Olkuskiej. Początek II wojny światowej na ziemi olkuskiej*, <https://przeglad.olkuski.pl/index.php/artykuly/kultura/historia-i-tradycja-regionu/skice-o-ziemi-olkuskiej/14523-poczatek-ii-wojny-swiatowej-na-ziemi-olkuskiej>, dostęp: 26.10.2019.

³⁷ Zob. Antoni Kocjan, https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_Kocjan, dostęp: 27.10.2019.

³⁸Zob. *Personel Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii 1940-1947*,
<https://listakrzystka.pl/kocjan-boleslaw-ludwik/>, dostęp: 27.10.2019.

BIBLIOGRAFIA

A

ŹRÓDŁA

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej od dnia 12 września 1916 r. do dnia 31 sierpnia 1927 r.
Księga Protokołów Rady Pedagogicznej od dnia 5 września 1927 r. do dnia 20 września 1934 r.
Księga Protokołów Komisji Egzaminacyjnej od dnia 17 czerwca 1929 r. do dnia 20 czerwca 1951 r.
Księga Protokołów Rady Pedagogicznej od dnia 5 października 1934 r. do dnia 7 października 1939 r.
Księga Protokołów Rady Pedagogicznej od dnia 21 października 1939 do dnia 5 września 1947 r.

B

LITERATURA

Dzieje Olkusza i regionu olkuskiego, pod red. Feliksa Kiryka i Ryszarda Kołodziejczyka, t. 2, Warszawa – Kraków 1978.

Miąso Józef, *Szkolnictwo zawodowe w Królestwie Polskim w latach 1815-1915*, Wrocław 1966.

Wikiera Marian, *Tropem cichociemnych na Ziemi Koneckiej – kurier Jan Ciaś „Kula”*, Wydawnictwo Arslibris, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Końskie, Końskie 2018.

Zespół Szkół Nr 1 im. Stanisława Staszica w Olkuszu. Księga Jubileuszowa, pod red. Ewy Cieśli, Olkusz 2010.

Innocenty Libura, *KROKIEM ZDOBYWCÓW. OPOWIEŚĆ O I DRUŻYNIE SKAUTOWEJ 1914-1920*, Tyniec, Wydawnictwo Benedyktynów, Kraków 2018; ISBN 978-83-7354-757-5; Rozdział XI Czy znowu pójdzie wszystko na marne?.

Kronika Powiatu Olkuskiego Nr 20, artykuł *OBCHODY KOŚCIUSZKOWSKIE W POWIECIE OLKUSKIM*.

Jacek Sypień, *Olkusz i Ziemia Olkuska podczas I wojny światowej*, Olkusz 2014.

„Obchód 100-letniej rocznicy T. Kościuszki w Olkuszu” w „Kronice Powiatu Olkuskiego” Nr. 18-19.

Kronika Powiatu Olkuskiego Nr 20, s. 13

III. SZKOŁA W LATACH 1945 – 2006.

Dyrektorzy Szkoły.

W latach 1900 -2006 funkcję **Dyrektora Szkoły** pełnili: Andrzej Jakowlew (1900-1916), inż. Stanisław Bac (1916-1924), inż. Kazimierz Kamiński (1924-1928), Ignacy Kowalski (1928-1929), inż. Władysław Majewski (1929-1948), mgr inż. Andrzej Wójcikowski (1948-1949), Antoni Gniewczyński (1949-1951), Leon Kunik (1951-1952), Alojzy Zwoliński (1952-1953), Roman Gurbiel (1953 -1954), mgr inż. Stefan Górnisiewicz (1954-1954), mgr inż. Adolf Nowak (1954-1955 - Dyrektor Technikum Mechanicznego), Tadeusz Kaczor (1954- 1955 – Dyrektor Zasadniczej Szkoły Zawodowej), mgr Longin Suss (1955-1973), mgr Zbigniew Kotulski (1973), mgr inż. Stanisław Kaliś (1973-1978), mgr Jan Żebrak (1978-1990), Krzysztof Orczyk (1990-1991, zastępca Dyrektora 1977-1990), mgr Henryk Kamiński (1991-2006), mgr Ryszard Januszek (01.05.2006 – 31.08.2006, wcześniej zastępca Dyrektora), mgr inż. Aldona Nowicka (2006 i nadal).

Reaktywacja Szkoły. Rok 1945.

W **Protokole nr 1 z zebrania organizacyjnego personelu nauczycielskiego i instruktorskiego Szkoły Rzemieśniczej w Olkuszu, z dnia 30 (wtorek) stycznia 1945 r.** SA wymienieni nauczyciele: Tadeusz Tomicki, Władysław Maliszewski, Roman Łaskawiec, Jan Jarno, Zygmunt Barwicki, Jan Malik, Walerian Libura. W dokumencie zapisano, że kadra nauczycielska, stan budynku szkolnego i baza materialna są wystarczające do rozpoczęcia nauki, więc postanowiono ogłosić **nabór do Szkoły z dniem 31 stycznia 1945 r.:** „*ilość sił nauczycielskich w zupełności wystarczy (...) budynek szkolny, po opuszczeniu szpitala polowego i po pewnym remoncie oraz stan i ilość posiadanych maszyn i narzędzi warsztatowych – pozwalają na natychmiastowe uruchomienie Szkoły. (...) postanowiono ogłosić wpisy do Szkoły (w kancelarii szpitala miejskiego) z dniem 31.1.45*”. Skarbnikiem i księgowym został Jan Malik a Tadeuszowi Tomickiemu powierzono przeprowadzenie inwentaryzacji sprzętu szkolnego (Protokół nr 2 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **5 lutego 1945**).

W dniu **13 lutego 1945 r. reaktywowano naukę** w Szkole, która przyjęła nazwę Państwowe Gimnazjum Mechaniczne. Zniszczone, puste budynki, zaczęły ponownie tętnić życiem. Opłata za egzamin wstępny była uiszczana wyłącznie w naturze: 1 kg mąki pszennej lub równowartość w postaci kaszy, mąki żytniej, jaj, grochu itp. Niezamożni zostali zwolnieni z opłaty (Protokół nr 3 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **14 lutego 1945**).

Na podstawie wyników z egzaminów, do **klasy pierwszej przyjęto 170 uczniów** (Protokół nr 5 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **27 i 28 lutego 1945 r.**).

Do pozostałych klas, w dniach 5 i 6 marca 1945 r. zorganizowano egzamin: do klasy drugiej - uproszczony (z matematyki i materiałoznawstwa) oraz „z wszystkich przedmiotów”,

natomiast do klasy trzeciej – skrócony (z technologii i maszynoznawstwa, wyłącznie dla absolwentów drugiej klasy) oraz „pełny” (Protokół nr 5 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 2 marca 1945, Protokół nr 6 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **7 marca 1945**).

Ciekawostką jest, że w Protokole nr 7 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **15 marca 1945 r.** ustalono m. in. formę gramatyczną - „ty” lub „wy” , w jakiej można się było zwracać do „starszych uczniów”.

Regulaminy szkolne, obowiązujące uczniów, opracowali: Dyrektor Szkoły Władysław Majewski oraz kierownik warsztatów Tadeusz Tomicki (Protokół nr 13 z posiedzenia Rady Pedagogicznej dnia **23 kwietnia 1945**).

Dojmującym problemem był brak podręczników do nauki przedmiotów, więc podjęto decyzję dotyczącą sporządzenia stosownych skryptów: „(...) skrypty – należy czynić starania o zdobycie odpowiedniego papieru, maszyny do pisania i powielacza, aby potem móc przystąpić do ewent. wydawania skryptów wykładowych, gdyż brak podręczników utrudnia niepomniernie pracę” (Protokół nr 16 z posiedzenia Rady Pedagogicznej wychowawców klas z dnia **19 maja 1945**).

W sierpniu 1945 r. **odbyły się pierwsze, powojenne egzaminy czeladnicze** (Protokół Nr 33 Komisji Egzaminacyjnej na Czeladnika z dnia **26 sierpnia 1945**). Organizowano je na podobnych, jak przed wojną, zasadach, podczas którego zdający wykonywali „sztuki czeladnicze” (Protokół nr 41 Komisji Egzaminacyjnej z dnia **17 czerwca 1948**).

W Protokole nr 29/42 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **2 października 1945 r.** czytamy, że uruchomiono **stołówkę** dla uczniów, postanowiono wybudować **szopę na rowery** i wznowić działalność przedwojennego **Towarzystwa Kursów Technicznych**, które zajmowałoby się organizowaniem „kursów kierowców samochodowych, kursów kreślarskich, kursów mechaników itp.”.

Fot. Stołówka Szkoły. Rok 1948.

W początkowym, powojennym okresie, młodzież uczestniczyła w lekcjach religii odbywanych w Szkole, wyruszała spod Szkoły na nabożeństwa w niedziele i święta (Protokół nr 29/4 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **2 października 1945**), a w Księgach Protokołów Rady Pedagogicznej były odnotowywane także informacje, dotyczące terminów spowiedzi dla uczniów (np. Protokół nr 30/5 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **25 października 1945**).

Ten sam protokół jest dowodem na to, że sprawowano **kontrolę nad uczniami w Szkole i poza nią**. Dbano bowiem, aby uczniowie nie chodzili do kina na filmy niedozwolone dla młodzieży.

Po wojnie uczniowie posiadali „luki” w zakresie wiedzy z niektórych przedmiotów. Postanowiono więc w 1945 r. utworzyć odrębną klasę, składającą się z uczniów, którzy posiadali takie „opóźnienia” i dodać im więcej godzin z matematyki kosztem godzin warsztatowych (Protokół nr 33/8 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **18 grudnia 1945**). Dużo do życzenia pozostawała baza materialna Szkoły.

Pierwsza kobieta – uczeń olkuskiego Państwowego Gimnazjum Mechanicznego.

W Protokole nr 5 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **22 listopada 1946** r. znajduje się informacja, że rozpatrzono podanie i przyjęto do klasy pierwszej „b” – **Jadwigę Baranowiczównę. Była to pierwsza kobieta – uczeń olkuskiego Państwowego Gimnazjum Mechanicznego.**

Fot. Jadwiga Baranowiczówna - pierwsza kobieta - uczennica Szkoły, podczas pisania matury technicznej.

W **1947 r.** działalność placówki została rozszerzona o Liceum Mechaniczne II stopnia.

Poziom nauczania.

W Protokole Nr 4 z dnia **11 kwietnia 1949 r.**, w kontekście uczestnictwa nauczycieli Szkoły w kursie, który odbył się w ośrodku dydaktyczno-naukowym w Krakowie, zaznaczono, że poziom nauczania olkuskiej Szkoły i krakowskich szkół zawodowych był równy: *mimo, że krakowskie szkoły zawodowe posiadają wspaniałe wyposażenie, jak pracownie, pomoce naukowe, filmy itp., wyniki nauczania są na tym poziomie co i u nas, też same z młodzieżą trudności. Z programem także jesteśmy na równi*".

Szkoła zawsze kształciła dobrych fachowców i zawsze byli oni niezmiernie potrzebni gospodarce. O ogromnym zapotrzebowaniu techników na rynku pracy w latach pięćdziesiątych świadczy fakt, że **ówczesne zakłady pracy bardzo chętnie przyjmowały absolwentów Szkoły, nawet tych z mniejszymi wiadomościami i umiejętnościami.**

W 1951 r. przedstawiciel Fabryki Olkusz zadeklarował przyjęcie do pracy absolwentów Szkoły, obiecując im po miesiącu zatrudnienia, przeszerogowanie do *wyższej grupy wynagrodzenia*: „*Ob. (...), delegat Fabryki „Olkusz” podkreślił, że fabryki potrzebują techników i (...) technicy z mniejszymi wiadomościami i umiejętnościami znajdą odpowiednią pracę, gdyż fabryki przyjmują techników (...) i po krótkim czasie, przeciętnie po miesiącu, przydzielają tych pracowników do odpowiedniego miejsca pracy, przyznając odpowiednio wyższą grupę*” (Protokół z Konferencji Klasyfikacyjnej o dopuszczeniu do matury dla klasy trzeciej licealnej drugiego stopnia maj/czerwiec **1951 r.**).

Fot. Widok na halę warsztatową Szkoły w czasie zajęć warsztatowych. Rok 1948.

Fot. Spawanie części konstrukcji stalowej w Szkole. Rok 1948.

Fundusz Odbudowy Szkoły.

W celu wyrównania strat materialnych poniesionych podczas wojny i okupacji przez Szkołę, podjęto decyzję o założeniu Funduszu Odbudowy Szkoły w 1950 r. (Protokół Nr 3 z półrocznej konferencji klasyfikacyjnej z dnia **6 lutego 1950**).

Forma współpracy pomiędzy Dyrekcją, nauczycielami i uczniami.

W Protokole nr 9 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **7 lutego 1950** r. została przedstawiona (także praktykowana w szkole w latach międzywojennych) forma rozwiązywania bolączek, dotyczących procesu dydaktyczno-wychowawczego, w postaci spotkania ówczesnego Dyrektora Szkoły Antoniego Gniewczyńskiego z nauczycielami i przedstawicielami uczniów każdej klasy. Dyrektor pytał nauczycieli i uczniów, jakie mają problemy. Nauczyciele i reprezentanci klas wypowiedzieli również swoje wzajemne żale i pretensje, np. pedagodzy obwiniali niektórych uczniów o ich niefrasobliwość w nauce a uczniowie opowiadali o swoich szkolnych kłopotach (wynikających np. z łączenia klas), stawiali zarzuty pod adresem określonych nauczycieli, dotyczące stawiania zbyt dużej ilości ocen niedostatecznych, częstych nieobecności Dyrektora Szkoły na lekcjach (z racji pełnionego przez niego stanowiska), dłuższej nieobecności na lekcjach nauczyciela matematyki. Pan Dyrektor uważnie słuchał, wspólnie z nauczycielami podejmował środki zaradcze, np. wyznaczył drugiego wychowawcę w klasie posiadającej taką potrzebę,

przyrzekł ze swojej strony pomoc w doksztalcaniu uczniów a Pani Barbara Kerth także zadeklarowała zorganizowanie zajęć dodatkowych.

Fot. Grono nauczycielskie Szkoły wraz z administracją. Rok 1949/1950.

Fot. Nauczyciele zawodu wraz z Dyrektorem Szkoły. Rok szk. 1950/1951.

Fot. Lekcja kreśleń technicznych w Szkole w klasie I licealnej drugiego stopnia. Rok szk. 1950/1951.

Fot. Ćwiczenia z maszynoznawstwa w Szkole w klasie trzeciej liceum pierwszego stopnia. Rok szk. 1949/1950.

Nauka i zabawa.

W Szkole, w każdej epoce jej istnienia, uczniowie żyli nie tylko samą nauką. Organizowano także zabawy uczniowskie, które w danym czasie, posiadały swój niepowtarzalny urok. Po latach, wspomniane z nostalgią, kojarzą się one absolwentom z pierwszymi „sympatiami”, witalną siłą młodości i kulturą danego okresu historycznego (muzyka, stroje, obyczaje towarzyskie).

Fot. Zabawa uczniowska w Szkole. Rok szk. 1950/1951.

Pierwsza matura techniczna.

Pierwsza matura techniczna miała miejsce w Szkole w roku 1949/50.

Fot. Pierwsza matura techniczna w Szkole. Rok 1949/1950.

Ustawiczny problem.

Ustawicznym problemem Szkoły było palenie papierosów przez uczniów. Przyjmowano w tym temacie różne rozwiązania. Protokół nr 5 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **9 stycznia 1952** zawiera zasady palenia tytoniu przez młodzież: „omówiono sprawę palenia tytoniu przez uczniów. Uchwalono, że tylko poza budynkiem szkolnym, za zezwoleniem rodziców i tylko ci, którzy ukończyli 18 rok. Palacze sami muszą pilnować, aby młodsi nie palili. W przeciwnym razie cofnie się w ogóle pozwolenie palenia”.

Promocja Szkoły. Wystawy.

Ponieważ przemysł był zawsze chłonny na absolwentów Szkoły, dlatego podejmowała ona działania promocyjne: „Przemysł potrzebuje kwalifikowanych pracowników. Zorganizuje się akcję werbunkową przez afisze (...), wyjazdy z filmami i odczytami do kl. 7 –mych okolicznych szkół. Będą głoszone komunikaty propagandowe przez radiowęzeł olkuski. Kol. Halkiewicz poddał myśl, aby zaprosić 7-me klasy szkół olkuskich do obejrzenia proporców zdobytych przez naszą szkołę. Można by przy tym przeprowadzić propagandową pogadankę lub wygłosić przemówienie” (Protokół nr 9 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **17.03.1953**). „Kol. Łaskawiec proponuje, aby dać film propagandowy z naszej szkoły do kin w Sławkowie i Wolbromiu oraz ogłosić w pismach codziennych” (Protokół nr 15 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **20 czerwca 1953**).

Jednym z celów organizowania w szkole wystaw prac uczniowskich, była także promocja Szkoły.

Wzorem lat przedwojennych, m. in. sporządzano **wystawy prac uczniowskich i pomocy naukowych** z okazji zakończenia roku szkolnego (Protokół nr 5 z posiedzenia Rady Pedagogicznej średniej Szkoły Zawodowej w Olkuszu w gmachu Gimnazjum Ogólnokształcącego w Olkuszu przy ul. Augustańskiej 40 z dnia **19 czerwca 1947**).

Fot. Wystawa Szkół Zawodowych w Szkole w dniach od 06.05 do 13.05.1951 r. Widok na salę wystawową w czasie zwiedzania.

W 1957 r. zorganizowano wystawę osiągnięć Szkoły, którą otworzył inż. Stanisław Bac – profesor Politechniki Wrocławskiej - pierwszy Polak - Dyrektor Szkoły w latach 1916-1924.

Czapki i tarcze.

W 1954 r. wprowadzono obowiązek noszenia przez młodzież Szkoły **czapek uczniowskich**: „*Obowiązującą czapką jest czapka o czarnym pokryciu z zielonym otokiem i białym sznurkiem*” (Zarządzenie zewnętrzne nr 122 z dnia **12 stycznia 1954**).

Za trzy lata „*Rada Pedagogiczna postanowiła wprowadzić dla uczniów tarcze szkolne. Tarcze mają być koloru niebieskiego ze srebrnym obramowaniem i napisem: u góry M, a u dołu OLKUSZ*” (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej dnia **7 października 1957**).

Rocznice patriotyczne.

Rok 1960 zapisał się w historii Szkoły ze względu na szkolne obchody **ważnych rocznic patriotycznych**: 1000-lecia państwa polskiego oraz 550-lecia bitwy pod Grunwaldem (Protokół nr 6 z dnia 16 marca 1960), jak również 100-lecia powstania styczniowego (Zarządzenie nr 16 z dnia 2 maja 1963).

Utworzenie działu samochodowego.

W 1976 roku, utworzono dział samochodowy o specjalności mechanik kierowca pojazdów samochodowych.

Stan wojenny.

Z historycznego punktu widzenia, interesującym i znaczącym dokumentem jest **Protokół z odprawy dla nauczycieli Zespołu Szkół Mechaniczno-Samochodowych przeprowadzonej przez komisarzy wojskowych w dniu 20 stycznia 1982 r.** W Protokole podkreślono, że: „*W okresie trwania stanu wojennego Rada Pedagogiczna nie istnieje, a nauczyciele mogą jedynie oceniać i klasyfikować uczniów*”.

Zaplecze socjalne dla uczniów.

W Szkole funkcjonowała **światlica**, z której często korzystali dojeżdżający uczniowie oraz **harcówka** – siedziba szkolnej drużyny ZHP (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Mechaniczno-Samochodowych z dnia **10 lutego 1982**).

Moment przełomowy w szkolnictwie zawodowym.

Rok 1990 był przełomowy pod względem zmian, jakie się wtedy dokonały w szkolnictwie zawodowym w Olkusz. W ramach uporządkowania szkolnictwa zawodowego na terenie Olkusza, Szkoła uzyskała nowe kierunki kształcenia. W kontekście likwidacji Zespołu CZS „Samopomoc Chłopska” i utworzenia w to miejsce od 1 października 1990 r. Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych, zgrupowano w nim klasy wielozawodowe i

krawieckie. W zamian za to, **Szkoła otrzymała wszystkie klasy samochodowe i po raz pierwszy klasę pierwszą 5-letniego Technikum Samochodowego**. Szkoła pracowała na dwie zmiany (Protokół nr 6 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **1 marca 1990** zwołanego w celu analizy pracy dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej za pierwszy semestr 1989/90 w ZS Nr 1 w Olkuszu).

Od 1 września 1990 Szkoła stała się samodzielną, samorządną i samofinansującą się jednostką (Protokół nr 1 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **31 sierpnia 1990**).

Nazwy Szkoły.

Szkoła przyjmowała nazwy: wspomniane już Państwowe Gimnazjum Mechaniczne (1945), Zasadnicza Szkoła Metalowo-Odlewnicza i Technikum Mechaniczne (1952), Technikum Mechaniczne i Zasadnicza Szkoła Zawodowa (1962), Zespół Szkół Mechaniczno-Samochodowych (po powstaniu Liceum Zawodowego i Zasadniczej Szkoły Samochodowej w 1977), Zespół Szkół Nr 1 (2002).

Szkoła produkcyjna.

W Szkole, w latach powojennych, **produkowano poszukiwane na rynku wyroby**, jak np. wiertarki WS 15, wentylatory osiowe, aparaty kierownicze, dmuchawy o wydajności 8 m³/min, oraz wykonywano usługi przemysłowe i samochodowe (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **11 stycznia 1979**).

Fot. Zajęcia praktycznej nauki zawodu w szkolnej hali warsztatowej.

Fot. Zajęcia w kuźni.

Fot. Zajęcia ze spawalnictwa.

Fot. Nauka tokarstwa.

Sztandary.

Na przestrzeni lat 1945-2006 Szkoła otrzymała dwa sztandary: 31 kwietnia 1967 r. oraz w 1984.

Zjazdy Absolwentów i Jubileusze.

W Szkole odbywały się Zjazdy Absolwentów z okazji Jubileuszów istnienia Szkoły: 50-lecia (1950), 75-lecia (1975), 85-lecia (1984), 100-lecia (1996). Jak podkreślił Jan Osuch – jeden z pierwszych absolwentów Szkoły, podczas Zjazdu Absolwentów w 1950 r.:

„Umiłowanie zawodu technika – mechanika, pozwoliło nam pozostałym przy życiu przetrwać dwie wielkie wojny światowe. Obecnie – chociaż niewielu znajduje się tu na sali z nas z pierwszego wydania absolwentów Szkoły Olkuskiej, cieszymy się niewymownie z tego powodu, że dano nam możliwość wzięcia udziału w Zjeździe Jubileuszowym Absolwentów”.

Na Zjeździe Absolwentów w 1950 r. był obecny m. in. obecny prof. zw. Stanisław Bac – pierwszy Polak - Dyrektor Szkoły, który dokonał odsłonięcia okolicznościowej tablicy.

Fot. Zjazd Absolwentów z okazji Jubileuszu 50 - lecia Szkoły.

Fot. Przemawia Dyrektor Szkoły Stanisław Kaliś podczas obchodów 75 -lecia jej istnienia.

Fot. Główne uroczystości Jubileuszu 75 - lecia Szkoły na hali warsztatowej.

Fot. Przemarsz ulicami Olkusza Absolwentów Technikum Mechanicznego podczas Jubileuszu 75-lecia Szkoły.

Fot. Zjazd Absolwentów z okazji Jubileuszu 75-lecia Szkoły.

Fot. Odśnięcie tablicy pamiątkowej z okazji Jubileuszowego Zjazdu Absolwentów Szkoły w 1975 r.

Program głównych **obchodów 85-lecia Szkoły**, które miały miejsce w 1984 r., składał się z dwóch części: spotkania uczestników uroczystości w głównym budynku Szkoły ul. Górnicza 12 (złożenie kwiatów na mogiłach nauczycieli Szkoły, otwarcie Izby Pamięci, Tradycji i Perspektyw, zwiedzanie budynku Szkoły i Warsztatów) oraz akademii okolicznościowej w Miejskim Domu Kultury w Olkusz (wystąpienie Dyrektora Szkoły Jana Żebraka, nadanie Szkole imienia Stanisława Staszica, przekazanie sztandaru, dekoracja sztandaru, odznaczenia i dyplomy, część artystyczna).

W 1984 r. Szkołę nazwano imieniem Stanisława Staszica – jednego z czołowych reformatorów polskiego oświecenia, geologa, badacza przyrody, a wybór tego Patrona podkreślał znaczenie Szkoły dla regionu. Działalność Stanisława Staszica (ur. 1755 - zm. 1826) była bowiem związana m. in. z Ziemią Olkuską i Zagłębiowską. Był on założycielem licznych szkół rzemieślniczych, prekursorem szkolnictwa zawodowego, pionierem przemysłu górniczo-hutniczego i metalowego, propagatorem wiedzy technicznej i wspaniałym wychowawcą młodzieży. Angażował się m. in. w rozbudowę kopalnictwa cynku i ołowiu w Olkusz. Propagował zasadę łączenia teorii z praktyką. Istnieje pełna zbieżność celów i działania Szkoły z jej wielkim Patronem. Szkoła, podobnie jak Stanisław Staszic, kształci i wychowuje wiele pokoleń wybitnych fachowców, którzy przyczyniają się do rozwoju przemysłowego i gospodarczego regionu i Polski.

Na Jubileusz 85-lecia Szkoły, przybyli do niej m. in. **najstarsi jej wychowankowie**: Antoni Trzcionkowski (absolwent z 1923), Aleksander Malik – długoletni nauczyciel Szkoły (którego imię i nazwisko figuruje na licznych protokołach Rady Pedagogicznej Szkoły z lat

dwudziestolecia międzywojennego i powojennych, absolwent z 1926), Julian Kulig (absolwent z 1928).

W kontekście nadania Szkole imienia Stanisława Staszica, z inicjatywy i pod kierunkiem ówczesnego v-ce Dyrektora Szkoły Krzysztofa Orczyka, wykonano i oddano do użytku w 1984 r., **Izbę Pamięci, Tradycji i Perspektyw (Protokół inauguracyjny rok szkolny 1984/1985)**, w której zostały zgromadzone szkolne dokumenty i zdjęcia, a której motto wyrażono w słowach Herodota:

„Ażeby w pamięci ludzkiej nie zatarły się wielkie czyny”.

Fot. Część pierwsza uroczystości 85-lecia Szkoły. Powitanie Gości w sali gimnastycznej przez Dyrektora ZSM-S Jana Żebraka.

Fot. Na pierwszym planie emerytowany nauczyciel Szkoły Antoni Skubis. To on wraz z Antonim Wiatrowskim, Władysławem Kościńskim i jego synami: Stanisławem i Ignacym oraz z Tadeuszem Swędziotem, w czasie okupacji hitlerowskiej, dokonał bohaterskiego czynu – wbrew niemieckiemu zakazowi, przechował cenne szkolne przedmioty (m. in. szkolny sztandar i część księgozbioru).

Fot. Listę zmarłych nauczycieli odczytuje v-ce Dyrektor ZSM-S - absolwent Szkoły – Krzysztof Orczyk.

Fot. Emerytowany nauczyciel Szkoły Aleksander Malik podczas przecinania wstęgi – aktu otwarcia Izby Pamięci, Tradycji i Perspektyw.

Fot. Najstarszy wówczas żyjący absolwent Szkoły - Antoni Trzcionkowski, w towarzystwie v-ce Ministra Oświaty i Wychowania Alfreda Andrysa i v-ce Kuratora Oświaty i Wychowania w Katowicach Kazimierza Wesołowskiego, podczas zwiedzania Izby Pamięci, Tradycji i Perspektyw.

Fot. Przemarsz uczestników uroczystości 85-lecia Szkoły do Miejskiego Domu Kultury w Olkuszu.

Fot. V-ce Kurator Oświaty i Wychowania w Katowicach Kazimierz Wesółowski odczytuje dekret o nadaniu Szkole imienia Stanisława Staszica.

Fot. Dyrektor ZSM-S Jan Żebrak dokonuje prezentacji nowego sztandaru Szkoły.

Fot. Część artystyczna uroczystości 85-lecia Szkoły w wykonaniu jej zespołu tanecznego.

Natomiast główne obchody **Jubileuszu 100-lecia Szkoły**, odbyły się w dniu 31 maja 1996. W skład programu tych uroczystości wchodziły wydarzenia: Msza św. w intencji zmarłych i żyjących nauczycieli, pracowników i uczniów Szkoły (kościół parafialny p/w. Św. Andrzeja Apostoła), przekazanie Krzyża i odsłonięcie Tablicy Pamiątkowej (ZSM-S Górnicza 12), uroczysty przemarsz Gości i młodzieży na Stadion Sportowy (Czarna Góra), otwarcie XVI Spartakiady Młodzieży pod patronatem ZSM-S, uroczyste przekazanie i otwarcie Stacji Kontroli Pojazdów przy ul. Legionów Polskich 1, inauguracyjne posiedzenie Honorowego Komitetu Obchodów 100-lecia Szkoły, okolicznościowe wystąpienia zaproszonych Gości, zwiedzanie wystaw – spotkanie towarzyskie.

Fot. Msza Św. w kościele pw. Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu w intencji zmarłych i żyjących nauczycieli, pracowników i uczniów ZSM-S , 1996 r.

Fot. Przekazanie Krzyża i odsłonięcie Tablicy Pamiątkowej (ZSM-S Górnicza 12), 1996 r.

Fot. Uroczysty przemarsz Gości i młodzieży na Stadion Sportowy (Czarna Góra) podczas 100-lecia ZSM-S w Olkuszu, w 1996 r.

Fot. Dyrektor ZSM-S w Olkuszu Henryk Kamiński uroczystie otwiera XVI Spartakiadę Młodzieży, 1996 r.

Z okazji Jubileuszu 100-lecia Szkoły, odwiedził ją ówczesny Ksiądz Biskup Ordynariusz Diecezji Sosnowieckiej dr. Adam Śmigielski.

Fot. Wizyta w ZSM-S w Olkuszu Księdza Biskupa Ordynariusza Diecezji Sosnowieckiej dr. Adama Śmigielskiego, z okazji Jubileuszu 100-lecia Szkoły w 1996 r.

Nowe budynki Szkoły.

Szkoła otrzymała budynki: warsztaty przy obecnej ulicy Legionów Polskich 1 (na podstawie decyzji Kuratorium Oświaty i Wychowania w Katowicach w 1976), budynek po Szkole Podstawowej Nr 2 wraz z przyległym placem (przekazany przez Urząd Miasta i Gminy w Olkuszu w 1977 r. i oddany do użytku po kapitalnym remoncie w 1980). Pomieszczenia warsztatowe przy obecnej ul. Legionów Polskich 1, na początku zagospodarowano dla potrzeb montażu i działu stolarskiego a następnie dla kierunku samochodowego.

Fot. Zajęcia na warsztatach ZSM-S w Olkuszu przy obecnej ulicy Legionów Polskich 1.

Fot. Budynek należący do ZSM-S w Olkuszu, po Szkole Podstawowej Nr 2.

Zbudowano **nowe obiekty: Salę Gimnastyczną, Stację Kontroli Pojazdów** a w 1979 r. oddano do użytku nowy **biurowiec z zapleczem socjalnym**.

Budowa nowej Sali Gimnastycznej była procesem, przebiegającym z nieoczekiwanymi trudnościami: w 1986 r. powołano i zatwierdzono Społeczny Komitet Budowy Sali Gimnastycznej i jego Statut, w 1988 r. SKBSG otrzymał zgodę na budowę, którą rozpoczęto w czerwcu i która trwała nieprzerwanie do czerwca 1991, od października 1991 r. miała miejsce kontynuacja budowy ze środków przekazanych Szkole przez Radę Miasta Olkusza, pomimo wycofania się z wcześniej ustalonego wspólnego finansowania budowy przez KOiW w Katowicach. W dniu 31 maja 1993 r. nastąpiło uroczyste oddanie Sali Gimnastycznej do użytku i **poświęcenie jej przez Księdza Biskupa pomocniczego Diecezji Sosnowieckiej, dr. Piotra Skuchę**.

Tak oto gazeta „Żółty Jeź” z dnia 4 czerwca 1993, pisała na temat uroczystego otwarcia nowej Sali Gimnastycznej:

NAJSTARSZA SZKOŁA MA NAJNOWSZĄ SALĘ

31.05. br. Technikum Mechaniczno-Samochodowe im. St. Staszica miało swoje wielkie święto. Tego dnia odbyło się uroczyste otwarcie i poświęcenie nowo wybudowanej Sali gimnastycznej (...). Po przywitaniu gości dyrektor szkoły H. Kamiński przypomniał historię wiekowej szkoły i jej osiągnięcia, po czym serdecznie podziękował wszystkim, dzięki którym może się ona nareszcie cieszyć swoją salą gimnastyczną (...). Momentem najbardziej uroczystym był moment poświęcenia budynku przez biskupa Skuchę, który słusznie przypomniał, czym jest taki gest – święci się miejsca nie dla nich samych, ale dla tego, by służyły człowiekowi, aby ten jak najlepiej, najpełniej był człowiekiem (...).

Fot. Dyrektor ZSM-S w Olkuszu Henryk Kamiński przypomina historię wiekowej Szkoły podczas otwarcia nowej Sali Gimnastycznej, 1993 r.

Fot. Złożenie symbolicznego klucza do Sali Gimnastycznej na ręce Dyrektora ZSM-S Henryka Kamińskiego, 1993 r.

Fot. Zaproszeni Goście na uroczystości otwarcia nowej Sali Gimnastycznej w ZSM-S, 1993 r.

Fot. Poświęcenie nowej Sali Gimnastycznej ZSM-S przez Ks. Biskupa dr. Piotra Skuchę, 1993 r.

Stację Kontroli Pojazdów rozpoczęto budować w 1994 r. a 31 maja 1996 r. nastąpiło jej uroczyste przekazanie Szkole i poświęcenie przez **Księdza Biskupa dr. Piotra Skuchę**.

Fot. Uroczyste przekazanie i otwarcie Stacji Kontroli Pojazdów przy ul. Legionów Polskich 1 w Olkuszu.

Fot. Poświęcenie Stacji Kontroli Pojazdów przy ZSM-S w Olkuszu przez Księdza Biskupa pomocniczego Diecezji Sosnowieckiego dr Piotra Skuchę.

Przy ul. Górniczej 12, w głównej hali warsztatowej znajdowały się pomieszczenia, gdzie odbywały się zajęcia praktyczne: tokarki, frezarki, obróbka ręczna tzw. ślusarnia, kuźnia, kontrola jakości, montaż.

Obok „warsztatów” były jeszcze cztery inne mniejsze hale: spawalnia elektryczna i gazowa, szlifierki i ślusarnia, blacharnia i kralnia (były tam przygotowywane różne materiały do produkcji).

Nieopodal warsztatów znajdował się ciąg magazynów i garaży.

Na ul. Legionów Polskich 1, tam, gdzie obecnie istnieje Centrum Kształcenia Praktycznego przy ZS Nr 1 w Olkuszu, znajdowała się Stacja Kontroli Pojazdów, lakiernia i hale do napraw samochodów.

Warsztaty szkolne przy ZS Nr 1 w Olkuszu stanowiły tzw. **Gospodarstwo Pomocnicze**, gdzie odbywała się produkcja **wiertarek stołowych WS15 i WS16**. Szkoła posiadała Atest bezpieczeństwa na ich produkcję nadany przez Instytut Obróbki Skrawaniem w Krakowie. Na szkolnych warsztatach były produkowane również **wentylatory i dmuchawy**.

Kpt. pilot Władysław Gnyś w „Mechaniku”.

Warto odnotować, że w dniu **20 czerwca 1996** podczas pobytu w Żuradzie i Olkuszu, złożył wizytę w Szkole kpt. pilot **Władysław Gnyś**, który na samolocie P-11 c, ze stacjonującej w Krakowie 121. Eskadry Myśliwskiej, we wrześniu 1939 r. zestrzelił nad Żuradą k/Olkusza dwa niemieckie samoloty – bombowce marki Dornier 17 -e. Było to pierwsze zwycięstwo powietrzne nad Niemcami w czasie II wojny światowej¹.

Fot. Kpt. pilot Władysław Gnyś w ZSM-S w Olkuszu w dniu 20.06.1996.

Wybrane cytaty z dokumentów Szkoły z lat 1945 -1966.

Treść zaprezentowanych niżej cytatów, wybranych z dokumentów Szkoły z lat 1945 – 1966, stanowi o niepowtarzalnym charakterze ówczesnego życia szkolnego. To jego esencja, wszystkie barwy i odcienie oraz „smaczki”, które już nieodwołalnie przeminęły. Z perspektywy ich subiektywnego odbioru oraz w ocenie dzisiejszych czasów, zdania te nabierają szerszych znaczeń i są niezwykle wdzięcznym materiałem do czytania.

*W warsztatach wprowadza się 20 - minutową przerwę dla spraw fizjologicznych i ew. palenia papierosów (Protokół nr 10 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **28.03.1945**).*

*Uczniom po mieście wolno chodzić do godz. 20.00 w porze zimowej, w porze letniej czas ten może być przedłużony (Protokół nr 31/6 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **22.11.1945**).*

*Poruszono sprawę kupna spluwaczek, których jest zupełny brak (Protokół nr 34/9 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17.01.1946**).*

*Ukrócenie spóźnień postanowiono załatwić w ten sposób, że o godz. 8.00 rano szkoła ma być całkowicie zamknięta, a spóźnić się mogą jedynie uczniowie dojeżdżający pociągiem i to tylko w razie opóźnienia pociągu, inni uczniowie do budynku szkolnego po godzinie 8.00 nie zostaną wpuszczeni (Protokół nr 37/12 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **16.03.1946**).*

*Przedyskutowano zachowanie się uczniów klasy II-giej B a w szczególności wykrzykiwanie nieprzyzwoitych słów pod adresem przechodzącego woźnego ze Starostwa (Protokół nr 20 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **1.06.1948**).*

*Ob. (...) oświadcza: w ostatnią niedzielę października około godziny 8 i ½ wieczorem dano mi znać, że przyszedł do internatu (...) uczeń kl. 4 d (...) i zachowuje się w zupełnie nieodpowiedni sposób i ubliża kierownikowi internatu w sposób b. soczysty. Poszedłem do internatu, zainterweniowałem (...). Kończąc swe przemówienie ob. (...) oświadczył, że nie ma na myśli, ani nie leży w jego intencji łamanie kariery życiowej ucznia (...), nie stawia żadnego wniosku, ale prosi Radę Pedagogiczną o wzięcie pod uwagę jego wypowiedzi przy (...) wysuwaniu wniosków (Protokół nr 5 z klasyfikacyjnego posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **17.11.1951**).*

*Kol. (...) podniosła sprawę różnicy czasu między szkołą, z której przychodzi, a naszą. Okazało się, że wynika ona z tego, że nasz elektryczny zegar nieco szwankuje (Protokół nr 5 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **9.01.1952**).*

*Omówiono sprawę palenia tytoniu przez uczniów. Uchwalono, że tylko poza budynkiem szkolnym za zezwoleniem rodziców i tylko ci, którzy ukończyli 18 rok. Palacze sami muszą pilnować, aby młodzi nie palili, w przeciwnym razie cofnie się w ogóle pozwolenie palenia (Protokół nr 5 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **9.01.1952**).*

*Dyrekcja szkoły wysłała po klasach kurendę w sprawie zażaleń sąsiadów boiska szkolnego o to, że uczniowie skracają sobie drogę przez orne pole, a do ogrodu wbiegają za piłką deptając grządki. Przy tym protestujących sąsiadów obrzucają wymysłami (Protokół nr 10 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **23.05.1952**).*

*Uchwalono ze względu na bezpieczeństwo i higienę, że jeśli w przeciągu 3 dni uczniowie nie zetną zbyt długich włosów, zrobi to fryzjer sprowadzony do internatu (Protokół nr 6 z nadzwyczajnego zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **17.12.1952**). W razie stwierdzenia noszenia dłuższych włosów przez uczniów zostaną im włosy zestrzyżone całkowicie (Kurenda zewnętrzna nr 37 z dnia **22.12.1952**).*

*Kol. (...) wyraził pewność, że gdy szkolny aparat filmowy (dźwiękowy) uzyska kartę sprawności sprzętu, przy filmach łatwiej będzie zgromadzić uczniów (Protokół nr 9 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **17.03.1953**).*

Na zarzut, że kol. (...) daje zbyt wiele dwój z rys. technicznych odpowiedział, że sam przygotowuje im zawsze wzorcowe rysunki, które umieszcza się na ścianach klas, aby uczeń

*w każdej wolnej chwili mógł je przerysować. Wobec takich udogodnień, uczniowie sami są sobie winni (Protokół nr 9 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **17.03.1953**).*

Uświadomić uczniów, iż dobieranie się do zamkniętych szuflad z narzędziami, na warsztatach, w celu uzupełnienia swych braków, (...) czyni człowieka przestępcą.

*(...) 7-miu uczniów niedopuszczonych do egzaminu, z czego wynika, że nie można było podciągnąć w należytych stopni (Protokół nr 13 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **29.05.1953**).*

*Przewodniczący konferencji (...) odczytał pismo – skargę z PKP na uczeni: (...), którzy w drodze powrotnej do domu, wsiedli do pociągu towarowego na szlaku Olkusz – Miechów i spowodowali jego zahamowanie (...). Na skutek lekkomyślności (...) zostali ukarani (...) publiczną naganą (Protokół nr 13 posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **29.06.1953**).*

*Dużo razy i co roku okazuje się, że nasi słabi uczniowie, gdy przejdą do innych szkół, są tam uważani za bardzo dobrych – stwierdził kol. (...) a cała Rada Pedag. przyznała, iż to są fakty ogólnie znane. (Protokół nr 15 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **20.06.1953**).*

*We współzawodnictwie znaleźliśmy się na końcu, a my nie byliśmy ostatni, tylko uczciwsi. Nie chwaliliśmy się ale działali (Protokół nr 15 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **20.06.1953**).*

Dziewczęta szczególnie nie przystosowują się do warunków w warsztatach, stroją się zamiast ubrać odpowiednio do pracy. Z tego powodu wykazują negatywny stosunek do pracy w obawie o całość swych strojów.

*Dziewczęta prowokują chłopców zachowaniem się. Albo kokieteria albo antagonizm wybuchający stekiem obelżywych, niewłaściwych słów. Koledzy (...) chcąc położyć temu kres stworzyli kobiecą brygadę. Jeden (...) tylko jest wśród nich jako brygadzysta (Protokół nr 6 z zebrania Rady Pedagogicznej Zasadniczej Szkoły Metalowo-Odlewniczej dnia **3 11.1954**).*

*W czasie przechodzenia po schodach należy zachowywać się cicho, gdyż przy ul. Augustiańskiej na I-szym piętrze uczy się młodzież Technikum Handlowego, (...) która uskarża się, że uczniowie naszej Szkoły w czasie lekcji gwizdzą pod drzwiami lub czynią hałasy. (Zarządzenie zewnętrzne Dyrekcji Szkoły Nr 133 z dnia **23.02.1954**)*

Obóz Szkół Zawodowych (...) projektuje wycieczkę nad morze (...). Wyjeżdżający uczniowie winni zabrać ze sobą:

1. Plecak
2. Chlebak
3. Maniorka
4. Płaszcz nieprzemakalny
5. Swetr
6. Ubranie ciepłe i letnie

7. Spodenki – kąpielówki
8. Pończochy- skarpetki
9. Obuwie
10. Bielizna dzienna
11. Bielizna roczna
12. 2 ręczniki
13. Chustki do nosa (min. 3)
14. Przybory do mycia zębów
15. Przybory do czyszczenia butów
16. Grzebień
17. 1 prześcieradło
18. Karty pocztowe
19. Znaczki, zeszyt, ołówek itp.

Uwaga: w razie wydalenia ucznia z obozu koszty przejazdu pokrywają rodzice ucznia. (Zarządzenie zewnętrzne Dyrekcji Szkoły Nr 158 z dnia **21.06.1954**).

Zwolnienia powinni otrzymywać tylko chorzy uczniowie, a nie jak dotychczas, każdy zgłaszający się uczeń (Protokół nr 7 z posiedzenia Rady Pedagogicznej Zasadniczej Szkoły Metalowo-Odlewniczej w Olkuszu dnia **12.11.1954**).

Uczeń pozdrawia spotkanego nauczyciela chwytając ledwie ręką za daszek czapki.

Uczniowie samowolnie opuszczają warsztaty udając się do baru, piekarni czy też do kiosku po gazety. (...) Problem opuszczania warsztatów przez uczniów zostanie całkowicie rozwiązany z chwilą, kiedy Szkoła zostanie ogrodzona.

Kol. (...) poruszył sprawę słownictwa uczniów. W autobusach, pociągach a nawet na ulicy można czasami usłyszeć nieodpowiednie wyrazy. (...) takich uczniów należy ośmieszać na apelu (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej Z.S.M. w Olkuszu dnia **24.05.1956**).

Uczeń musi zrozumieć, że do szkoły przychodzi po naukę a nie po stypendium (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej dnia **07.10.1957**).

Uczniowie naszej Szkoły nie chcą znać pracowników, którzy ich na zajęciach teoretycznych czy na warsztatach nie uczą – mówił kol. (...). Przechodzą obok nich nie kłaniając się wcale lub robią to niedbale. Należy i tu przyzwyczaić ich do staranności. Pani (...) przypomina o przykładzie starszych. Ukłon woźnego jest też przykładem. Chcemy, żeby przykład ten był dobrym – na to patrzy młodzież (Protokół nr 4 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **29.01.1958**).

Należy zabronić uczniom wszelkich nierozważnych zabaw, jak jazdy po poręczach w klatkach schodowych, zapasy uczniów bez dozoru nauczyciela itp. (Protokół nr 6 z posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia **22.02.1961**).

*Konduktorzy PKS nie przestrzegają przepisów zabierając w dniu targowe kobiety udające się na targ do Olkusza i wówczas brak miejsca dla młodzieży szkolnej (Protokół nr 2 z zebrania Rady Pedagogicznej z dnia **18.10.1961**).*

*Za skradzioną kwotę uczeń kupił sobie karty, wieczne pióro a resztę przejadł (Protokół nr 4 z Konferencji Rady Pedagogicznej z dnia **14.12.1961**).*

*Kolega (...) scharakteryzował warunki pracy jako dostateczne zimą i więcej niż dostateczne latem (Protokół nr 4 z Konferencji Rady Pedagogicznej z dnia **14.12.1961**).*

*Zabraniam kategorycznie uczniom tutejszej Szkoły obrzucania się wzajemnie kulami śnieżnymi, urządzania wszelkich „batalii śnieżnych” (Zarządzenie nr 6 Dyrektora z dnia **15.02.1963**).*

*Nie wolno wsiadać i wysiadać nikomu w czasie biegu pociągu (Zarządzenie nr 8 Dyrektora z dnia **02. 11.1964**)*

*Nie wolno nosić wąsików i bokobrodów (Zarządzenie nr 20 Dyrektora Szkoły z dnia **29.03.1965**).*

*Zabrania się kategorycznie uczniom Technikum i Zasadniczej Szkoły Zawodowej przebywać w kawiarni Parkowej na Czarnej Górze w Olkuszu i jednocześnie przypomina się, że w myśl regulaminu uczniowskiego, młodzieży szkolnej nie wolno uczęszczać do restauracji, kawiarni i barów za wyjątkiem baru mlecznego (Zarządzenie nr 4 Dyrektora Szkoły z dnia **6.10.1966**).*

Lata 1945-2006 były trudne ale także żywe i barwne. Dla każdego absolwenta jednak szkolne lata zawsze są najpiękniejsze, bo są to lata jego młodości.

PRZYPISY

¹Zob. *Kapitan Gnyś w Olkuszu*, „Przegląd Olkuski”, 20.06.1996.

BIBLIOGRAFIA

A

ŹRÓDŁA

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej Zasadniczej Szkoły Metalowej w Olkuszu od dnia 22 czerwca 1946 r. do 22 lipca 1952 r.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej Szkoły od dnia 20 listopada 1950 r. do dnia 9 kwietnia 1952 r.

Księga Protokołów z posiedzeń Rady Pedagogicznej Zasadniczej Szkoły Metalowej w Olkuszu od dnia 1 września 1952 do dnia 24 czerwca 1954 r.

Książka Zarządzeń Zasadniczej Szkoły Metalowej w Olkuszu ul. Augustiańska 40, od dnia 10 listopada 1952 r. do dnia 28 czerwca 1954 r.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej Zasadniczej Szkoły Metalowo-Odlewniczej w Olkuszu od dnia 25 czerwca 1954 r. do dnia 15 listopada 1955 r.

Księga Posiedzeń Rady Pedagogicznej Zasadniczej Szkoły Metalowej w Olkuszu od dnia 7 lutego 1956 r. do dnia 26 czerwca 1957 r.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej Zasadniczej Szkoły Metalowej od dnia 7 października 1957 r. do dnia 27 sierpnia 1959 r.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Olkuszu od dnia 7 września 1959 r. do 17 kwietnia 1961 r.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej ZSZ i ZSZ dla pracujących w Olkuszu od dnia 29 maja 1961 do dnia 12 października 1962 r.

Księga Zarządzeń do spraw uczniowskich TM, ZSZ, ZSZ dla pracujących od dnia 7 stycznia 1963 r. do dnia 17 stycznia 1969 r.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej ZSZ i ZSZ w Olkuszu dla pracujących od dnia 19 czerwca 1964 do dnia 11 października 1965 r.

Księga Zarządzeń do spraw uczniowskich TM, ZSZ, ZSZ dla pracujących w Olkuszu od dnia 17 września 1966 r. do dnia 15 czerwca 1968 r.

Kronika Szkoły 1975 - 1978 wykonana pod kierunkiem Dyrektora Szkoły Stanisława Kalisia.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Mechaniczno-Samochodowych w Olkuszu od dnia 17 czerwca 1978 r. do dnia 27 czerwca 1980 r.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Mechaniczno-Samochodowych w Olkuszu od dnia 28 kwietnia 1981 r. do dnia 24 stycznia 1984 r.

Kronika Zespołu Szkół Mechaniczno-Samochodowych w Olkuszu. Rok szkolny 1984/85. Kronikę wykonali pod kierunkiem v-ce Dyrektora Szkoły Krzysztofa Orczyka: Marek Kulig, Waldemar Piłka, Anna Bury, Andrzej Guzik, Piotr Lis.

Księga Protokołów Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Mechaniczno-Samochodowych w Olkuszu od dnia 23 lutego 1989 r. do dnia 31 sierpnia 1990 r.

Kronika Zespołu Szkół Mechaniczno-Samochodowych w Olkuszu 1991-1996. Kronikę prowadziła Zdzisława Sztafińska.

Album Szkoły.

Kronika obchodów 100-lecia istnienia ZSM-S w Olkuszu – pierwszej szkoły technicznej Ziemi Olkuskiej. Rok 1996.

B

LITERATURA

Wójcik Zbigniew, *Stanisław Staszic. Organizator nauki i gospodarki*, Stowarzyszenie Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, Kraków 1999, ISBN 83-902089-3-8.

Zespół Szkół Nr 1 im. Stanisława Staszica w Olkuszu. Księga Jubileuszowa, pod red. Ewy Cieśli, Olkusz 2010.

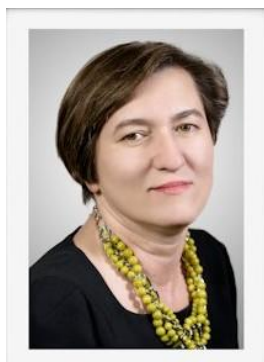
V. OD 2006 DO ROKU 2019

ZS Nr 1 w Olkuszu to prężna placówka kształcąca poszukiwanych fachowców i kreująca **etos zawodowca**. Emanuje twórczym zapałem i promieniuje wieloma pomysłami edukacyjnymi. Osiąga wyniki na Maturze i egzaminach zawodowych wyższe od Małopolski i Polski. Ogniskuje w sobie to, co najlepsze w każdej branży zawodowej. **Jest pigułką sukcesu zawodowego i atrakcyjną Szkołą dla klientów**. Motorem napędowym Szkoły jest jej bogata historia, tradycja i wymagania teraźniejszości w trosce o pomyślną przyszłość a największym skarbem i inspiracją są ludzie. Kto „ukończył” „Mechanik”, ten z pewnością znalazł inspirację do swojego życia zawodowego tak, aby wykonywać w swojej przyszłej pracy to, co najbardziej lubi.

Sto dwadzieścia lat istnienia Szkoły to niezwykle czas podsumowań jej działalności i znaczenia na płaszczyźnie edukacyjnej regionu. „Mechanik” doskonale wpisuje się w bieg wydarzeń związanych z rozwojem szkolnictwa zawodowego. To klimatyczne miejsce stymulujące myślenie, magiczny teatr, w którym każdy uczeń gra ważną rolę. Może on, jak w teatrze, zostać tym, kim zechce w swojej przyszłej karierze zawodowej, z tą tylko różnicą, że w teatrze aktorzy tylko grają określone role, a uczeń z „Mechanika” swoje marzenia jest w stanie, jeśli tylko zechce, realizować w sferze rzeczywistej.

Od roku 2006 Zespół Szkół Nr 1 w Olkuszu przeżywa rozkwit we wszelkich dziedzinach życia szkolnego. Po odejściu na emeryturę długoletniego, zasłużonego Dyrektora Szkoły mgr Henryka Kamińskiego, konkurs na jej Dyrektora wygrała mgr inż. Pani Aldona Nowicka – wieloletnia nauczycielka Szkoły. **Pani Aldona Nowicka jest pierwszą kobietą na stanowisku Dyrektora tej najstarszej i największej średniej szkoły technicznej Ziemi Olkuskiej.**

W swoim pierwszym wywiadzie udzielonym uczniom, Pani Dyrektor powiedziała m. in.: *„moje plany wynikają z podstawowych funkcji szkoły: nauczać, wychowywać i sprawować opiekę. Głównym zadaniem Dyrektora Szkoły jest troska o to, aby szkoła wszystko, co robi, robiła dobrze, na najwyższym poziomie. Moim celem jest doprowadzenie placówki do stanu takiego, by wszyscy uczniowie zdawali maturę i egzaminy zawodowe, a jednocześnie czuli się bezpiecznie i nie przeżywali stresów. Ważnym celem jest także wyposażenie Szkoły w niezbędny i nowoczesny sprzęt (...). Szkoła funkcjonuje w środowisku, od którego powinna wiele żądać, ale również któremu wiele można dać. Stąd istotnym celem jest współpraca ze środowiskiem, a szczególnie z pracodawcami”.*

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu mgr inż. Aldona Nowicka

TWORZENIE NOWOCZESNEJ BAZY DYDAKTYCZNEJ.

ZS Nr 1 w Olkuszu tworzy nowoczesną bazę dydaktyczną.

Otwarcie Centrum Kształcenia Praktycznego.

W dniu 28 kwietnia 2009 r. w ZS Nr w 1 w Olkuszu nastąpiło uroczyste otwarcie Centrum Kształcenia Praktycznego, znajdującego się w Olkuszu przy ul. Legionów Polskich 1. Po wielu staraniach i niemal dwumilionowych nakładach finansowych cel został osiągnięty. Całe kształcenie praktyczne od tego dnia zaczęło odbywać się w jednym miejscu – właśnie w CKP. Było to wielkie wydarzenie dla ZS Nr 1 – placówki o ogromnych tradycjach, szkolącej młodzież w wielu zawodach od 1900 r. Uroczystość otwarcia uświetnili swoją obecnością m. in. ówczesny Starosta Olkuski Leszek Konarski, członkowie Zarządu Powiatu - Jerzy Górnicki i Józef Stach, Dyrektor Wydziału Edukacji Waldemar Mendak, ówczesny zastępca Burmistrza Olkusza Włodzimierz Łysoń, starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Krakowie Andrzej Janczy, Dyrektorzy szkół zawodowych, wielu pracodawców z miasta i powiatu olkuskiego oraz osoby, którym szkolnictwo zawodowe jest bardzo bliskie. Po przecięciu symbolicznej wstęgi, odbyła się **konferencja na temat: „Szkolnictwo zawodowe wczoraj i dziś”**, podczas której Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka wygłosiła wykład na temat powstania placówki. W przerwach goście zwiedzali pracownie i hale, w których młodzież Szkoły uczy się zawodów. Wszyscy byli po wrażeniu nowoczesnego wyposażenia pomieszczeń. CKP pozwala realizować nowe zadania zgodnie z myślą Carla Rogersa: „Wiem, że nie mogę nauczyć nikogo niczego. Mogę jedynie zapewnić warunki, w których można się nauczyć”. CKP działa w wyremontowanym gmachu warsztatów na olkuskim osiedlu Pakuska. Na remont dawnych warsztatów oraz na przystosowanie ich do nowych potrzeb, powiat wyasygnował około miliona złotych, a Rada Rodziców dopomogła w odnowieniu korytarzy.

Fot. Uroczyste otwarcie CKP w dniu 28.04.2009

Gruntowny remont Szkoły.

„Mechanik” to Szkoła „stara, ale jara”.

W 2009 r. wymieniono poszycie dachu Szkoły. Zamieniono eternitowe płyty na blachę tytanowaną. Dokonano kompleksowego remontu górnego stropu. Wzmocniono jego konstrukcję, zbudowano kominy klinkierowe. Na najwyższej kondygnacji budynku, wymieniono część ścian, zainstalowano nowe podłogi, instalacje, ocieplono ściany. W efekcie

powstał **piękny, obszerny, różowy korytarz**, który mieści dużą liczbę osób. Obecnie jest to jedno z miejsc Szkoły, w którym odbywają się okolicznościowe szkolne imprezy.

Fot. Piękny, „górnny” korytarz po gruntownej przebudowie w głównym gmachu Szkoły.

Pracownia geodezyjna z Systemem Informacji Geograficznej GIS.

W dniu 10.03.2010 w ZS Nr 1 w Olkuszu, miało miejsce uroczyste **otwarcie nowoczesnej pracowni geodezyjnej, która powstała w ramach projektu „GIS – kluczem do kariery zawodowej”**, zrealizowanego przez Fundację Instytut Studiów Strategicznych w Krakowie i Starostwo Powiatowe w Olkuszu, przy współfinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. System GIS (System Informacji Geograficznej) to innowacyjna supertechnologia, która polega na wyznaczaniu punktów na mapie z dokładnością do ułamków milimetra przy pomocy GPS-ów połączonych z satelitami Stanów Zjednoczonych. Laboratorium geodezyjne GIS zostało wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt - całość za ponad 200 tys. zł. Poza tym uczniowie klas o profilu geodezja, w trakcie realizacji projektu (trwającego od 01.01.2010 do 07.08.2011), ukończyli szkolenie zawodowe, branżowy kurs języka angielskiego, specjalistyczny kurs w Warszawie, uczestniczyli w obozie szkoleniowo-integracyjnym, zrealizowali projekt inwentaryzacji terenów zielonych w Olkuszu, której owocem była adekwatna mapa sporządzona przez uczestników szkolenia. Po jego ukończeniu, uczniowie otrzymali imienne certyfikaty.

Fot. Otwarcie laboratorium GIS w dniu 10.03.2010 r.

O wydarzeniu pisała lokalna prasa, opatrując je znaczącymi tytułami: „Supertechnologie w Szkole” (Polska Gazeta Krakowska Małopolska Zachodnia Nr 59, wydanie C, czwartek 11.03.2010), „Geodeci z komputerem i laserem” (Dziennik Polski Małopolski Zachodniej edycja B, czwartek 11 marca 2010), „Supernowoczesny Mechanik” (Przegląd Olkuski z dnia 19.03.2010 r. nr 11/738), „GIS – kluczem do kariery zawodowej. W Mechaniku sala geodezyjna” (Ziemia Olkuska. Powiatowy Biuletyn Informacyjny. Nr 84, 03/2010, marzec 2010).

Warto przytoczyć także jeden z cytatów z prasy, dotyczący GIS w „Mechaniku”:

„Olkuski Mechanik od kilku dni ma najnowocześniejszą pracownię geodezyjną GIS spośród wszystkich szkół w Polsce. Geographic Information System jest systemem informatycznym służącym do wprowadzenia, gromadzenia, przetwarzania oraz wizualizacji danych geograficznych. Opiera się na bazie map satelitarnych Google. Znajomość tego oprogramowania jest bardzo pożądana na rynku pracy. Uczniowie, którzy go opanują, mają duże szanse na znalezienie pracy w administracji państwowej, planowaniu przestrzennym, ochronie środowiska, transporcie, logistyce i geodezji” (Emilia Kotnis – Górka, Supernowoczesny Mechanik, Przegląd Olkuski z dnia 19.03.2010 r. nr 11/738).

Uroczyste otwarcie Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Dzień uroczystego rozpoczęcia roku szkolnego 2013/2014 (02.09.2013), wpisał się szczególnie w historię najstarszej ponadpodstawowej placówki oświatowej w powiecie olkuskim – Zespołu Szkół Nr 1 w Olkuszu, ponieważ punktualnie o godz. 9.00 Dyrektor Szkoły Aldona Nowicka, grono pedagogiczne, uczniowie i pracownicy Szkoły, wzięli udział w uroczystym poświęceniu Centrum Kształcenia Ustawicznego – **jednej z najnowocześniejszych placówek oświatowych w Polsce**, stanowiącym integralną część popularnego „Mechanika”.

Fot. Poświęcenie CKU w dniu 02.09.2013 r.

Centrum Kształcenia Ustawicznego oficjalnie rozpoczęło pracę w dniu 12.10.2013 Festiwalem Nauki. Placówka jest nowoczesnym centrum kształceniowym, **ośrodkiem ponadregionalnym**, dostosowanym do potrzeb rynku pracy i pozwalającym na dowolne szkolenia zawodowe, co pozwoli rozwiązać sytuacje dotyczące bezrobocia w Powiecie Olkuskim, a osobom dorosłym umożliwi przekwalifikowanie się odpowiednio do potrzeb pracodawców. **CKU może kształcić młodzież i dorosłych w każdym zawodzie**, na który jest

zapotrzebowanie na rynku pracy a poprzez kształcenie na odległość z zastosowaniem platformy e-learning, przyciąga swoją ofertą słuchaczy spoza województwa Małopolskiego. Na organizowane przez CKU **zawodowe kursy kwalifikacyjne może zapisać się każdy**, kto ukończył 18 lat. Jeśli na dany kurs zbierze się większa liczba osób, to nauka odbywa się bezpłatnie.

Ośrodek posiada naukowy potencjał i edukacyjne możliwości na poziomie europejskim, służy miastu i powiatowi, a jego piękna, stylowa architektura wpisała się w wygląd Olkusza. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane przez Starostwo Powiatowe w Olkuszu i współfinansowane z funduszy unijnych, w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Kompleks obiektu liczy 1342 m² powierzchni użytkowej, a koszty inwestycji wynosiły ponad 8,5 mln, z czego 3,5 mln dołożyła UE.

Fot. CKU ul. Górnicza 12

CKU to kompleksowy obiekt szkoleniowo-edukacyjny, w skład którego wchodzi nowoczesne, wysoko wyspecjalizowane pracownie:

- silników,
- CAD/CAM,
- spawalnicza,
- obróbki cieplnej,
- jakości i pomiarów oraz chłodnictwa i klimatyzacji,
- mechatroniki technicznej,
- mechatroniki pojazdów,
- obrabiarek SN,
- elektryczno-elektronicznej,
- mechatroniki,
- pneumatyki i hydrauliki,
- sensoryki PLC i robotyki,
- górnicza,
- kosmetyczna i masażu,
- architektury krajobrazu,
- ochrony środowiska,
- geodezji.

Poza tym w CKU funkcjonuje duża sala audytoryjna oraz bar szkolny.

Stałe wzbogacanie szkolnej bazy dydaktycznej.

Priorytetem wszelkich działań realizowanych w Szkole jest **uczenie poprzez działanie**. Temu celowi służy m. in. stałe wzbogacanie szkolnej bazy dydaktycznej w nowe urządzenia np.: zakupiono przemysłową tokarkę CNC w 2016 r., na której są prowadzone zajęcia z przedmiotu obrabiarki sterowane numerycznie na kursach kwalifikacyjnych M-19 oraz w Technikum mechanicznym. Doposażenie Szkoły w 2018 r. to m. in.: 18 komputerów z funduszy Zakładów Górniczo-Hutniczych „Bolesław” S.A. (komputery te zostały wykorzystane do utworzenia w Szkole nowych pracowni zawodowych - Pracowni pomiarów i automatyki przemysłowej PKZ, Pracowni montażu i uruchamiania urządzeń automatyki przemysłowej, Pracowni diagnostyki i naprawy instalacji automatyki przemysłowej); 10 komputerów do pracowni geodezyjnej; 12 komputerów do pracowni CAD/CAM (projektowanie, wspomaganie i wytwarzanie w przemyśle) w CKU i wiele innych.

W ramach **projektu „Inwestujemy w zawodowców – rozwój kształcenia zawodowego w Powiecie Olkuskim”** w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, doposażono bazę dydaktyczną: dwie pracownie samochodowe w ZS Nr 1 - CKP, gdzie kształcą się uczniowie w zawodach: Technik pojazdów samochodowych i mechanik pojazdów samochodowych, zostały wyposażone w nowoczesne urządzenia (2018 r.); zakupiono trzy tokarki CNC, trzy tokarki uniwersalne oraz jedno centrum obróbcze CNC tj. frezarkę jako wyposażenie CKP (2018 r.).

Fot. Uczniowie przy nowoczesnych maszynach CNC w CKP na ul. Legionów Polskich 1 w ZS Nr 1 w Olkuszu, 2018 r.

Wyposażenie CKU i CKP w Olkuszu należy do najnowocześniejszych w województwie i w Polsce. Swoim standardem dorównuje wyższym uczelniom technicznym w kraju.

Warto nadmienić, że w dniu 13.09.2017 oddano do użytku nowe, wielofunkcyjne boisko sportowe, którego budowa została sfinansowana ze środków własnych Starostwa Powiatowego w Olkuszu.

Współpraca z wyższymi uczelniami.

Szkoła ściśle współpracuje z wyższymi uczelniami w celu zapewnienia najwyższej jakości kształcenia i właściwego przygotowania uczniów do studiów wyższych oraz zwiększenia konkurencyjności na rynku pracy uczniów ZS Nr 1.

Zostały zawarte umowy o współpracy Szkoły z: Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie (początek roku szkolnego 2006/2007), Politechniką Krakowską (z jej wydziałem mechanicznym 02.02.2015, Wydziałem Architektury Krajobrazu, Wydziałem Chłódnictwa i Klimatyzacji), Uniwersytetem Rolniczym (2016 r.), Wyższą Szkołą Biznesu w Dąbrowie Górniczej (15.03.2017), Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach (2016 r.). W ramach tych porozumień, Partnerzy prowadzą wspólne działania m. in. w obszarze poszerzania treści programowych, udzielania pomocy merytorycznej i programowej w nauczaniu przedmiotów ścisłych, dostępu do badań naukowych, organizowania spotkań z przedstawicielami konkretnych wydziałów, wykorzystywania potencjału laboratoryjnego uczelni w praktycznym kształceniu uczniów.

Fot. Zawarcie porozumienia o współpracy pomiędzy Dyrektorem ZS Nr 1 w Olkuszu mgr inż. Aldoną Nowicką a Dziekanem Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej prof. dr hab. inż. Leszkiem Wojnarem w dniu 02.02.2015 r.

Młodzież z „Mechanika” wyjeżdża także na okolicznościowe pokazy, wykłady, warsztaty, nocne maratony, związane z naukami ścisłymi do wyższych uczelni (np. udział w **Małopolskiej Nocy Naukowców**, która odbywa się na wyższych uczelniach w Krakowie).

JUBILEUSZE.

W ciągu lat 2006 – 2020 Szkoła obchodziła trzy Jubileusze swojego powstania: **110-lecia, 115-lecia, 120-lecia**. W jubileuszowych latach, odbywa się wiele okolicznościowych imprez, umożliwiających zarówno przypomnienie bogatej historii Szkoły, jak i poznanie współczesnego jej obrazu - obecnych osiągnięć i planów rozwoju.

Jubileusz 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu.

Rok szkolny 2009/2010 był rokiem **obchodów 110-lecia istnienia Szkoły**. Z okazji Jubileuszu, w Szkole zorganizowano wiele okolicznościowych uroczystości. Były to wydarzenia: inauguracyjne obchody Msza Św. w Bazylice Św. Andrzeja w Olkuszu w intencji zmarłych pracowników, uczniów i absolwentów Szkoły (15.11.2009); przemarsz przez olkuski Rynek z pocztami sztandarowymi (15.11.2009); I Powiatowy Konkurs Literacki pt. „Mój dziadek, ojciec i brat byli uczniami *Mechanika*” (cele konkursu to m. in. propagowanie wiedzy o historii Szkoły, integrowanie rodzin wokół wspomnień), rozstrzygnięty w dniu 22.02.2010; oficjalne rozpoczęcie obchodów w sali widowiskowej Miejskiego Ośrodka Kultury w Olkuszu w dniu 06.01.2010 (tu m. in. wystąpienie Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu Aldony Nowickiej, program artystyczny, wykład inauguracyjny („W głębinach wszechświata”) Kierownika Zakładu Astrofizyki Wysokich Energii w Obserwatorium Astronomicznym Uniwersytetu

Jagiellońskiego, prof. Michała Ostrowskiego; konkurs „Ile prawdy jest w legendach i podaniach o Olkuszu (14.01.2010); Bal Absolwentów (30.01.2010); Walentynki dla ZS Nr 1 oraz szkół ponadgimnazjalnych (11.02.2010); Mecz Pokoleń (06.03.2010); Spotkanie po latach (spotkanie byłych i obecnych pracowników Szkoły 23.04.2010); Główne uroczystości obchodów Jubileuszu (28 -29.05.2010).

Obchody 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu zostały objęte patronatem Marszałka Województwa Małopolskiego, Wojewody Małopolskiego, Starostwa Powiatowego w Olkuszu i Małopolskiego Kuratora Oświaty.

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka czyta Pismo Święte podczas Mszy Św. inauguracyjnej obchody 110-lecia Szkoły (15.11.2009).

Fot. Uroczysty przemarsz społeczności Szkoły przez olkuski Rynek (15.11.2009).

Fot. Wystąpienie Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu Aldony Nowickiej podczas oficjalnego rozpoczęcia obchodów 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu, odbywających się w olkuskim MOK, w dniu 06.01.2010.

Fot. Wykład inauguracyjny prof. Michała Ostrowskiego – pracownika UJ, podczas oficjalnej inauguracji Jubileuszu 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 06.01.2010.

Fot. Program artystyczny podczas oficjalnego otwarcia jubileuszu 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu w dniu 06.01.2010.

Z okazji obchodów Jubileuszu 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu, padło wiele słów, podkreślających rolę Szkoły w regionie. Warto przytoczyć niektóre z nich.

„W bieżącym roku szkolnym nasza Szkoła obchodzi piękny Jubileusz. Na jej sukces i popularność w powiecie olkuskim pracowały całe pokolenia nauczycieli i pracowników placówki. Zdarzało się, że tę samą Szkołę kończył ojciec, mama, syn i wnuk. I chociaż w ciągu wieku istnienia wygląd zewnętrzny jej budynku nie uległ większej zmianie, to była ona świadkiem i uczestnikiem wielu przemian społecznych, gospodarczych i politycznych dokonujących się w naszym kraju i pomimo silnej konkurencji utrzymała się na rynku usług edukacyjnych” (fragment przemówienia Dyrektora ZS nr 1 w Olkuszu Aldony Nowickiej podczas głównych obchodów Jubileuszu 110-lecia Szkoły w olkuskim MDK, w dniu 06.01.2010);

„(...) Szkoła zwana w środowisku lokalnym „Mechanikiem” tworzyła niemałą część historii Ziemi Olkuskiej. Od samego początku przygotowywała kadry dla rzemiosła, przemysłu i usług. Absolwenci tego Zespołu zaznaczyli obecnością i wkładem pracy swój udział w rozwoju życia społecznego i gospodarczego Ziemi Olkuskiej” (fragment przemówienia ówczesnego Starosty Olkuskiego Leszka Konarskiego podczas głównych obchodów Jubileuszu 110-lecia Szkoły w olkuskim MDK, w dniu 06.01.2010);

„Na czym polega sukces Zespołu Szkół Nr 1 w Olkuszu? (...) Jak pokazały rozpoczęte w środę uroczystości jubileuszowe, największą siłą szkoły nie jest jej bogata historia, ale jej dziś i jutro” („Przegląd Olkuski”, 08.01.2010 r. nr 01/728);

„Mimo starych murów „Mechanik” jest placówką nowoczesną, ciągle doskonalącą bazę edukacyjną, wychodzącą naprzeciw potrzebom rynku pracy” („Ziemia Olkuska”, nr 82 (01/2010)).

Bal Absolwentów odbył się 30.01.2010. Podczas imprezy Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka wzniosła toast za dalszą pomyślność Szkoły i więź łączącą wszystkie pokolenia „Mechanika”. Największe wzruszenie wśród zebranych wywołał wytworny walc w wykonaniu najstarszego absolwenta Szkoły – Pana Jerzego Krzywickiego (ukończył „Mechanik” w 1952 r.) z Dyrektorem ZS Nr 1 – Panią Aldoną Nowicką. Zabawa była niezwykle udana.

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka otwiera Bal Absolwentów, w dniu 30.01.2010, w ramach Jubileuszu 110-lecia Szkoły.

Z kolei **literacki konkurs powiatowy „Mój dziadek, ojciec, brat był uczniem *Mechanika*”**, w którym wzięły udział trzy pokolenia związane ze Szkołą (uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, absolwenci i sympatycy Szkoły), uwiecznił własne wspomnienia lub relacje członków rodziny, dotyczące młodych lat, spędzonych w murach „Mechanika”. Prace zawierają osobiste przeżycia, emocje, wzruszenia, i powodują, że podczas czytania tych tekstów, dawny „Mechanik” żyje w naszej pamięci.

Fot. Uroczyste rozstrzygnięcie w dniu 22.02.2010, Powiatowego Konkursu Literackiego „Mój dziadek, ojciec, brat był uczniem „Mechanika”.

W dniu 06.03.2010 r. z okazji Jubileuszu 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu, miał miejsce **Pierwszy Mecz Pokoleń** – turniej siatkówki, integrujący uczniów, absolwentów, nauczycieli i sympatyków Szkoły, który od tej pory stał się imprezą cykliczną, rozgrywaną co roku. Powstał szczególnie z myślą o absolwentach Szkoły, jako płaszczyzna spotkań po latach. Jest to okazja do tworzenia komunikacji międzypokoleniowej, sportowej rywalizacji, rozmów i wspomnień.

Fot. Pierwszy Mecz Pokoleń w dniu 06.03.2010 r.

W tradycję Szkoły wpisały się także **Jubileuszowe Biesiady – Spotkania po latach** byłych i obecnych pracowników Szkoły.

Fot. Spotkanie po latach w ZS Nr 1 w Olkuszu w dniu 23.04.2010.

Na kilka dni przed głównymi obchodami, w dniu 18.05.2010 r., z okazji 90. Rocznicy urodzin papieża Jana Pawła II, w ogrodzie szkolnym, posadzono **świerk – dar Nadleśnictwa w Olkuszu dla ZS Nr 1 w Olkuszu, wyhodowany z nasion poświęconych przez papieża Benedykta XVI podczas jego pierwszej pielgrzymki do Polski, jaka miała miejsce w dniu 26.05.2006 r.**

Fot. Sadzenie świerku papieskiego w ogrodzie Szkoły przez Dyrektora ZS Nr 1 w Olszanie Aldonę Nowicką wraz z osobami towarzyszącymi, w dniu 18.05.2010 r.

Główne uroczystości obchodów Jubileuszu składały się z następujących części: **Msza Św. w Bazylice Św. Andrzeja w Olszanie, pod przewodnictwem ks. Biskupa ordynariusza Diecezji Sosnowieckiej Grzegorza Kaszaka**, odprawiona w intencji pracowników, uczniów, absolwentów i sympatyków ZS Nr 1 w Olszanie, podczas której **poświęcono nowy sztandar Szkoły**; przemarsz z Orkiestrą Dętą ZGH „Bolesław” do Hali Widowiskowo-Sportowej MOSiR, część oficjalna (przekazanie przez Marszałka Województwa Małopolskiego Marka Nawarę, Dyrektorowi ZS Nr 1 w Olszanie Aldonie Nowickiej i Staroście Olszańskiemu Leszkowi Konarskiemu, **umowy na dofinansowanie budowy Centrum Kształcenia Ustawicznego** w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego; przekazanie Dyrektorowi ZS Nr 1 w Olszanie Aldonie Nowickiej nowego sztandaru ufundowanego przez absolwentów Technikum Mechanicznego rocznika 1980); bankiet (28.05.2010); **Zjazd Absolwentów i Parada Motocykli** (29.05.2010).

Fot. Poświęcenie nowego sztandaru ZS Nr 1 w Olszanie przez ks. Biskupa Grzegorza Kaszaka, dniu 28.05.2010.

Fot. Przemarsz ZS Nr 1 w Olkuszu, w asyście orkiestry dętej ZGH „Bolesław”, ulicami Srebrnego Grodu w dniu 28.05.2010.

Fot. Marszałek Województwa Małopolskiego Marek Nawara przekazuje Dyrektorowi ZS Nr 1 w Olkuszu Aldonie Nowickiej i Staroście Olkuskiemu Leszkowi Konarskiemu w dniu 28.05.2010, umowę na dofinansowanie budowy Centrum Kształcenia Ustawicznego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Fot. Przekazanie Dyrektorowi ZS Nr 1 w Olkuszu Aldonie Nowickiej **nowego sztandaru** ufundowanego przez absolwentów Technikum Mechanicznego rocznika 1980, w dniu 28.05.2010

Fot. Widowisko w konwencji Seans - Scena - Światło – Dźwięk, dotyczące 110-letniej historii Szkoły, w dniu 28.05.2010.

Podczas Jubileuszowego Zjazdu Absolwentów w dniu 29.05.2010, dokonano m. in. odsłonięcia i poświęcenia Jubileuszowej Tablicy Pamiątkowej.

Fot. Odsłonięcie Jubileuszowej Tablicy Pamiątkowej Obchodów 110-lecia Szkoły, przez Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu Aldonę Nowicką oraz fundatora tablicy - Sylwestra Piasnego - właściciela firmy „Hardkop”, w dniu 29.05.2010.

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka serdecznie wita Absolwentów Szkoły w dniu 29.05.2010.

W Paradzie Motocykli, która przejechała ulicami Srebrnego Grodu, w dniu 29.05.2010, wzięło udział ponad 120 motocykli, w tym zabytkowe sokoły, harleye oraz współczesne

ścigacze, czopery i goldwingi. W zabytkowym cadillacu eldorado z 1973 r. jechała Dyrektor Szkoły Aldona Nowicka.

Fot. Zlot Motocyklowy z okazji 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 29.05.2010.

Jubileusz 115-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu.

Obchody 115-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu odbyły się w roku szk. 2014/2015 (pod honorowym patronatem m. in. Wojewody Małopolskiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Posła na Sejm RP Jacka Osucha, Starostwa Powiatowego w Olkuszu, Burmistrza Miasta Bukowno). Zostały uroczystie zainaugurowane w dniu 07.09.2014 r., podczas **Powiatowego Pikniku Rodzinnego „Usłysz mnie” – Dnia Promocji Rodzicielstwa Zastępczego**, którego współorganizatorem, obok Starostwa Olkuskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, był ZS Nr 1 w Olkuszu, bowiem Szkołę przy ul. Górniczej 12 oraz pieczę zastępczą łączy troska o dobre wykształcenie młodzieży, której środowisko domowe nie zawsze stanowi rodzina biologiczna, czasem bywa to rodzina zastępcza.

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka inauguruje Powiatowy Piknik Rodzinny „Usłysz mnie” – Dzień Promocji Rodzicielstwa Zastępczego, w dniu 07.09.2014.

Z okazji Jubileuszu 115-lecia Szkoły, w dniu 07.11.2014, w „Mechaniku” miał miejsce **„Wieczór Wspomnień”**, który był okazją do spotkania społeczności, która tworzyła historię ZS Nr 1 w Olkuszu.

Fot. „Wieczór Wspomnień” w ZS Nr 1 w Olkusz w dniu 07.11.2014.

W kontekście Jubileuszu 115-lecia ZS Nr 1 w Olkusz, w niedzielę, 30.11.2014 r., w Bazylice Św. Andrzeja Apostoła w Olkusz, została odprawiona uroczysta Msza Święta, koncelebrowana przez Biskupa Ordynariusza Diecezji Sosnowieckiej Grzegorza Kaszaka, w intencji zmarłych pracowników, absolwentów i uczniów Szkoły.

Fot. Msza Święta w dniu 30.11.2014, koncelebrowana przez Biskupa Ordynariusza Diecezji Sosnowieckiej Grzegorza Kaszaka, w intencji zmarłych pracowników, absolwentów i uczniów Szkoły.

Jednym z ważniejszych punktów obchodów Jubileuszu Szkoły stał się II Bal Absolwentów w dniu 03.01.2015. Tańcom, śpiewom, wspomnieniom nie było końca, bo „Mechanik” to Szkoła z rodzinną tradycją, o której nie zapomina się nawet po latach.

Fot. II Bal Absolwentów ZS Nr 1 w Olkusz dniu 03.01.2015 r.

W trakcie uroczystych obchodów 115-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 27.03.2015, odbył się **Halowy Turniej Piłki Nożnej dla szkół ponadgimnazjalnych z powiatu olkuskiego**.

Główne obchody Jubileuszu 115-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu miały miejsce w dniach 22-23.05.2015 r. Główne punkty tych uroczystości, to: rocznicowa Msza Św. koncelebrowana przez Biskupa Ordynariusza Diecezji Sosnowieckiej Grzegorza Kaszaka w Bazylice Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu, przemarsz uczestników Obchodów przy muzyce Orkiestry Górniczej ZGH „Bolesław” w Bukownie do olkuskiego MOK, uroczystości w MOK (22.05.2015), Piknik/Zjazd Absolwentów, Parada Motocykli i imprezy towarzyszące (23.05.2015).

Fot. Msza Św. w Bazylice Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu, z okazji głównych obchodów 115-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 22.05.2015 r.

Fot. Uroczysty przemarsz ZS Nr 1 w Olkuszu do olkuskiego MOK w dniu 22.05.2015, podczas uroczystości 115-lecia Szkoły.

Podczas rocznicowych uroczystości w olkuskim MOK, przedstawiciele władz i przedsiębiorcy, podkreślali sukcesy edukacyjne „Mechanika” w powiecie i w Polsce, m. in. Małopolski Kurator Oświaty, Aleksander Palczewski powiedział, że „*ZS Nr 1 w Olkuszu to fantastyczna Szkoła, kształcąca według najlepszych standardów. Pani Dyrektor Aldona Nowicka pozyskała wspaniałych wychowawców młodzieży, promujących należyty system wartości oraz nauczycieli potrafiących wykształcić w uczniach nowoczesny sposób bycia na rynku pracy, co zaowocowało ogólnopolskim sukcesem Szkoły*”.

Fot. Wystąpienie Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu Aldony Nowickiej podczas głównych obchodów Jubileuszu 115-lecia Szkoły w olkuskim MOK, w dniu 22.05.2015.

Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu szczególnie wyróżniła dwóch pracodawców: Zdzisława Majdziaka v-ce Prezesa Przedsiębiorstwa Współpracy Gospodarczej KRAKSERVIS Sp. z o.o. oraz Andrzeja Trepkę Członka Zarządu Zakładów Górniczo-Hutniczych Bolesław S.A., którzy zostali nagrodzeni Medalem Komisji Edukacji Narodowej za wkład w rozwój ZS Nr 1 w Olkuszu.

Fot. Pasjonujące widowisko artystyczne w wykonaniu uczniów ZS nr 1 w Olkuszu, pod kierunkiem aktora i reżysera Przemysława Kani, podczas głównych obchodów Jubileuszu 115-lecia Szkoły w olkuskim MOK w dniu 22.05.2015.

Fot. Parada Motocykli podczas rocznicowych obchodów 115-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu w dniu 23.05.2015.

Jubileusz 120-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu.

ZS Nr 1 w Olkuszu obchodzi **120-lecie swojego istnienia w roku szkolnym 2019/2020.**

Fot. Dyrekcja ZS Nr 1 w Olkuszu wraz z Gronem Pedagogicznym Szkoły, 2019 r.

W kontekście uroczystego rozpoczęcia obchodów Jubileuszu 120-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu oraz upamiętnienia 80. Rocznicy wybuchu II wojny światowej, w ramach ogólnopolskiej akcji „Przerwany marsz...” (polegającej na symbolicznym dokończeniu w dniu 2 września 2019 r., przerwane przez wybuch II wojny światowej, marszu do szkoły ówczesnej młodzieży), w dniu 02.09.2019 r. **w ZS Nr 1 w Olkuszu i po raz pierwszy w Srebrnym Grodzie, odbyła się wojewódzka inauguracja roku szkolnego 2019/2020.**

Uroczystość poprzedził uroczysty przemarsz społeczności Szkoły do Bazyliki Św. Andrzeja Apostoła, gdzie miała miejsce Msza Św. koncelebrowana przez ks. dr Piotra Skuchę – Biskupa Pomocniczego Diecezji Sosnowieckiej. Uroczystość zaszczylicili swoją obecnością m. in.: Andrzej Adamczyk Minister Infrastruktury i Budownictwa; Michał Zasucha reprezentant Jacka Osucha - Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki; Barbara Bubula Posłanka na Sejm R.P., Agnieszka Ścigaj Posłanka na Sejm R.P.; Barbara Nowak Małopolski Kurator Oświaty; Bogumił Sobczyk Starosta Olkuski; Kombatanci II wojny światowej i osoby represjonowane w czasach stalinizmu: Czesław Grzanka Prezes Koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Kluczach, Brunon Piekarski Prezes Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego w Wolbromiu, Ryszard Kowala Honorowy Prezes Olkuskiego Koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Maria Kamykowska – córka Władysława Gałki – kapitana AK (autorka wydanego przez IPN albumu „Masz rywalkę Polskę”. Korespondencja więzienna Władysława Gałki 1946-1956); Prezes Instytutu Pamięci Narodowej Jarosław Szarek.

Fot. Wojewódzka inauguracja roku szkolnego 2019/2020 w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 02.09.2019 r., w kontekście uroczystego rozpoczęcia obchodów Jubileuszu 120-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu oraz upamiętnienia 80. Rocznicy wybuchu II wojny światowej.

Połączone z Jubileuszem 120-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu, powiatowe obchody Święta Niepodległości Polski 2019 w Olkuszu, zostały zorganizowane w dniach 10.11. i 11.11.2019, przez Starostę Olkuskiego Bogumiła Sobczyka, Przewodniczącego Rady Powiatu Jacka Osucha i Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu Aldonę Nowicką.

Powiat Olkuski, ZS Nr 1 w Olkuszu wraz ze Stowarzyszeniem na rzecz oświaty, kultury i pomocy społecznej „Wszyscy dla Wszystkich”, sponsorem firmą HARDKOP PHPU S. Piasny, przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego, w dniu 10.11.2019 r. zrealizowali **projekt „Pamiętając o przeszłości patrzymy w przyszłość - 120 - lecie Zespołu Szkół Nr 1 w Olkuszu w 101. Rocznicę Odzyskania Niepodległości” – Dzień Otwarty**, który składał się z następujących wydarzeń: rozpoczęcie uroczystości niepodległościowych w ZS Nr 1 w Olkuszu, koncert gwiazdy estrady Marty Bizoń – aktorki teatralnej i filmowej, występ folklorystycznego zespołu „Małe Zedermanki”, patriotyczny koncert zespołu Te Deum, poświęcenie nowego Krzyża przed Szkołą, uroczysty, wieczorny przemarsz „z pochodniami” i śpiewem pieśni patriotycznych pod Kopiec Kościuszki, gdzie miała miejsce rekonstrukcja historyczna, ślubowanie uczniów klas pierwszych, fireshow w wykonaniu teatru ognia Enigma. Podczas realizacji projektu, Szkoła promowała **patriotyzm gospodarczy**, polegający na prezentacji stoisk regionalnych oraz stoisk pracodawców. Ponadto dla zwiedzających przygotowano dodatkowe, okolicznościowe atrakcje.

Fot. Powitanie Gości przez Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu Aldonę Nowicką w murach Szkoły, w dniu 10.11.2019 r.

Fot. Koncert gwiazdy estrady Marty Bizoń w dniu 10.11.2019 w ZS Nr 1 w Olkuszu.

Fot. Koncerty: zespołu „Małe Zedermanki” i „Te Deum” w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 10.11.2019 r.

Nowy Krzyż, ufundowany przez Dyрекcję, nauczycieli i pracowników Szkoły, został poświęcony przez Proboszcza Parafii pw. Św. Andrzeja Apostoła ks. Mieczysława Miarkę. Jest wykonany ze stali nierdzewnej, postawiony na postumencie z czarnego granitu. Na cokole widnieje napis:

SZKOŁA JEST STRÓŻEM PRZESZŁOŚCI, PIASTUNEM TERAŹNIEJSZOŚCI I SIEWCĄ PRZYSZŁOŚCI.
HENRYK SIENKIEWICZ
W 120 ROCZNICĘ POWSTANIA SZKOŁY, W HOŁDZIE TYM, KTÓRZY NAS POPRZEDZILI
DYREKCJA, NAUCZYCIELE I PRACOWNICY
ZESPOŁU SZKÓŁ NR 1 IM. STANISŁAWA STASZICA W OLKUSZU

Fot. Poświęcenie nowego Krzyża ZS Nr 1 w Olkuszu, ufundowanego przez pracowników Szkoły, w dniu 10.11.2019.

Fot. Społeczność ZS Nr 1 w Olkuszu, z pochodniami, pod olkuskim Kopcem Kościuszki w dniu 10.11.2019 r.

Fot. Fireshow w wykonaniu teatru ognia Enigma dla ZS Nr 1w Olkuszu, pod olkuskim Kopcem Kościuszki w dniu 10.11.2019.

Natomiast w dniu 11.11.2019 r. ZS Nr 1 w Olkuszu i Powiat Olkusi wraz z Partnerem Wydarzenia Województwem Małopolskim, zorganizowali **Piknik Patriotyczny**, mający miejsce na Olkuskim Rynku. Główne punkty uroczystości, to: zbiórka pocztów sztandarowych i delegacji na płycie Rynku; Msza Św. w intencji Ojczyzny w Bazylice pw. Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu; wystąpienie Starosty Olkuskiego; składanie kwiatów przy pomniku Marszałka Józefa Piłsudskiego na Rynku w Olkuszu; inscenizacja patriotyczna „Historia w nas” (udział wzięli: pan Grzegorz Tylnicki z dwukonną bryczką z Goreniec, konna grupa rekonstrukcyjna Towarzystwa Krzewienia Tradycji Kawalerii Polskiej w Chrzanowie im. rtm. Witolda Pileckiego w barwach 21 Pułku Ułanów Nadwiślańskich i uczniowie ZS Nr 1 w Olkuszu), ukazująca historyczne wydarzenia związane z odzyskaniem Niepodległości przez Polskę w 1918 r. oraz z Bitwą Warszawską w 1920 r.; wypuszczenie biało-czerwonych balonów z przesłaniem pokoju; przemarsz do ZS Nr 1 w Olkuszu; koncert patriotyczny w „Mechaniku” wykonaniu solistów: Wojciech Poprawa – tenor, Agnieszka Zabrzaska – sopran, pod kierownictwem Romana Hyli – będzińskiego kompozytora i dyrygenta, połączony ze wspólnym śpiewaniem przez publiczność pieśni patriotycznych; żołnierska grochówka z kuchni polowej na placu „Mechanika”.

Fot. Inscenizacja patriotyczna „Historia w nas” na olkuskim Rynku z udziałem konnej grupy rekonstrukcyjnej, 11.11.2019 r.

Fot. Koncert patriotyczny w ZS Nr 1 w Olkusz w wykonaniu: Wojciech Poprawa – tenor, Agnieszka Zabrzaska – sopran, pod kierownictwem Romana Hyli – będzińskiego kompozytora i dyrygenta, w dniu 11.11.2019 r.

KULTYWOWANIE WARTOŚCI PATRIOTYCZNYCH.

„Mechanik” jest zawsze wierny Ojczyźnie i polskiej tradycji a źródłem jego wszelkich poczynań są: patriotyzm i wiara. Ducha patriotyzmu zaszczerpił w Szkole Marszałek Józef Piłsudski, który w dniu 20.11.1916, złożył w Szkole Rzemieślniczej – przejętej w 1916 r. z rąk zaborcy rosyjskiego, historyczną wizytę. Wyrazem służby Ojczyźnie była inicjatywa z 1917 r. – usypanie zrównanego przez Rosjan Kopca Kościuszki.

Zespół Szkół Nr 1 w Olkuszu promuje wartości patriotyczne. Wydarzenia z dziejów Polski (np. Święto Konstytucji 3 Maja, Dzień Flagi, Narodowe Święto Niepodległości Polski, Dzień Żołnierzy Wyklętych i inne), są zawsze akcentowane w sposób szczególnie uroczysty, wciągający, nowoczesny i adekwatny do sposobu przeżywania świata przez młodzież.

Fot. Święto Konstytucji 3 Maja w „Mechaniku” 2019 r.

Podczas szkolnych uroczystości, nie tylko patriotycznych ale także towarzyskich (np. rajdy, zloty, Dni bez Przemocy), młodzież lubi celebrować barwy biało- czerwone (bo „są one niezwycone”) i Flagę Rzeczypospolitej Polskiej.

Fot. Kolaż wykonany z okazji **Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej** – 2 Maja 2014 r.

Z okazji kolejnych rocznic odzyskania Niepodległości przez Polskę, „Mechanik”, organizuje **Marsze Niepodległości**, podczas których Dyrekcja Szkoły składa wiązanek kwiatów pod pomnikiem Marszałka Józefa Piłsudskiego, społeczność Szkoły przechodzi ulicami olkuskiej Starówki, śpiewa pieśni legiofnowe i patriotyczne, manifestując publicznie swoją miłość do Ojczyzny. **Pierwszy Marsz Niepodległości organizowany przez Szkołę miał miejsce w dniu 10.11.2016 r.** i od tej pory stał się on tradycją „Mechanika”. Integruje pokolenia oraz wpisuje się w dzieje lokalnej społeczności.

Szkoła aktywnie włącza się w organizację Święta Niepodległości Polski.

W dniu 11.11.2016 r. zostały zorganizowane przez Radę i Zarząd Powiatu w Olkuszu oraz ZS Nr 1 w Olkuszu, **powiatowe obchody 98. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, połączone z uczczeniem 100. rocznicy odwiedzin Szkoły Rzemieślniczej w Olkuszu przez ówczesnego Wodza Legionów Polskich – Józefa Piłsudskiego.**

Etapy tej rocznicowej uroczystości, to: okolicznościowa Msza Św. za Ojczyznę w Bazylice pw. Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu, uroczysty apel spadkobierców Szkoły Rzemieślniczej w Olkuszu na olkuskim Rynku, wystąpienie Starosty Olkuskiego i składanie kwiatów przy pomniku Marszałka Józefa Piłsudskiego, rekonstrukcja wjazdu Marszałka Józefa Piłsudskiego do Olkusza (przygotowana przez młodzież „Mechanika”, przy towarzyszeniu Olkuskiej

Reprezentacyjnej Orkiestry Dętej), koncert patriotyczny „Kocham Cię, Polsko” w wykonaniu aktorów Teatrów Zagłębia i Śląskiego w ZS Nr 1 w Olkuszu, żołnierska grochówka na placach Szkoły.

Fot. Marsz Niepodległości zorganizowany przez ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 10.11.2016 r.

Fot. Uroczysty apel spadkobierców Szkoły Rzemieślniczej w Olkuszu na olkuskim Rynku w dniu 11.11.2016 r.

Fot. Rekonstrukcja wjazdu Marszałka Józefa Piłsudskiego do Olkusza (przygotowana przez młodzież „Mechanika”, przy udziale Reprezentacyjnej Orkiestry Dętej), wykonana w dniu 11.11.2016.

Fot. Koncert patriotyczny „Kocham Cię, Polsko” w wykonaniu aktorów Teatrów Zagłębia i Śląskiego, w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 11.11.2016 r.

Olkuski „Mechanik” to Szkoła, której historia jest ściśle połączona z historią Olkusza oraz lokalnej społeczności. W dniu 07.10.2017 r. Burmistrz Miasta i Gminy Olkusz, gminna Rada Seniorów, Miejski Ośrodek Kultury oraz Zespół Szkół Nr 1 w Olkuszu, zorganizowali **uroczystości religijno-patriotyczne, związane z 200. rocznicą śmierci Tadeusza Kościuszki i 100. Rocznicą usypania olkuskiego Kopca Kościuszki**. Obchody rozpoczęły się Mszą Św. w Bazylice pw. Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu. **Pod olkuskim Kopcem Kościuszki, uczniowie klas pierwszych złożyli uroczyste ślubowanie na Sztandar Szkoły, wzorem pierwszego, historycznego ślubowania z roku 1917 r. Była to pierwsza reaktywacja pamiętnego ślubowania, która od 2017 r. co roku jest kontynuowana.**

W trakcie rocznicowych uroczystości podkreślono, iż w 1917 r. z inicjatywy Dyrektora ówczesnej Szkoły Rzemieślniczej – Polaka – Stanisława Baca, uczniowie Szkoły przystąpili do usypania zrównanego z ziemią przez rosyjskiego zaborcę Kopca Kościuszki. Obchody były ważną lekcją patriotyzmu dla uczniów klas pierwszych „Mechanika”, kultywującą hołd dla Naczelnika Insurekcji Tadeusza Kościuszki, jak również pamięć dla pierwszych budowniczych Kopca, którzy za swój czyn zostali zesłani na Sybir.

Fot. Dyr. ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka przemawia w dniu 07.10.2017 r. pod olkuskim Kopcem Kościuszki, podczas uroczystości 100. Rocznicy jego usypania oraz 200. Rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki.

ZS Nr 1 w Olkuszu – Szkoła ściśle związana z tradycją niepodległościową, zawsze wierna tradycjom patriotycznym, wraz ze Starostwem Powiatowym w Olkuszu oraz IV Liceum Ogólnokształcącym w Olkuszu, pod patronatem honorowym Muzeum Historycznego Miasta Krakowa oraz Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie, zorganizował uroczyste obchody **100-letniej Rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę**. W dniu 09.11.2018 społeczność Szkoły przeszła w Biało-Czerwonym Marszu ulicami Olkusza do Kopca Kościuszki. Główne punkty powiatowych obchodów Święta 11 Listopada 2018 r., to m. in.: Biało-Czerwony Marsz ZS Nr 1 w Olkuszu do Bazyliki Świętego Andrzeja Apostoła w Olkuszu; Msza Św. w intencji Ojczyzny w Bazylice pw. Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu; wystąpienie Starosty Olkuskiego, złożenie kwiatów przy pomniku Marszałka Józefa Piłsudskiego, rekonstrukcja historyczna przejęcia władzy przez olkuszanie z rąk Austriaków 2 listopada 1918 „Wolność po 123 latach” przygotowana przez ZS Nr 1 w Olkuszu i IV LO w Olkuszu, (historyczne wydarzenia odbywały się z udziałem uczniów olkuskiej Szkoły Rzemieślniczej); prezentacja wykonanej specjalnie na tę uroczystość repliki Tarczy Legionów, jakich w latach 1915-1917 powstało 79 (Olkuska Tarcza Legionów, została wykonana przez ówczesnego nauczyciela olkuskiej Szkoły Rzemieślniczej w Olkuszu – Władysława Turbasa); wypuszczenie 100 gołębi pocztowych, wspólny przemarsz do ZS Nr 1; uroczystości w ZS Nr 1 w Olkuszu, (tu m. in. koncert patriotyczny w wykonaniu zespołu Te Deum, żołnierska grochówka z kuchni polowej).

Fot. Rekonstrukcja wydarzeń historycznych, która odbyła się w dniu Święta 11 Listopada 2018 r., w wykonaniu młodzieży ZS Nr 1 w Olkuszu oraz IV LO w Olkuszu, ukazujących przekazanie w Olkuszu władzy Polakom.

Fot. Patriotyczny koncert zespołu Te Deum z parafii Św. Maksymiliana Kolbe w Olkuszu, jaki odbył się w ZS nr 1 w Olkuszu, w dniu Święta 11 Listopada 2018 r.

Uczniowie Szkoły, cyklicznie i z sukcesem biorą także udział w **Rajdzie Pieszym Szlakami Walk Oddziału „Hardego”, Rajdzie Szlakami Żołnierzy 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK, Rajdach Szlakami Żołnierzy Wyklętych**, miejskich grach historycznych i innych patriotycznych wydarzeniach.

Fot. Uczniowie z „Mechanika” podczas Rajdu Pieszego Szlakami Walk Oddziału „Hardego” w dniu 29.09.2017

Co roku, w dniu 1 marca „Mechanik” czci pamięć **Żołnierzy Wyklętych** – żołnierzy antykomunistycznego podziemia, którzy po zakończeniu II wojny światowej nie złożyli broni, nadal walczyli o wolną Polskę i byli represjonowani przez ówczesne władze komunistyczne. Spotkania z zaproszonymi kombatantami, filmy, przyczyniają się do upamiętnienia w świadomości młodzieży heroizmu Bohaterów Wyklętych.

Fot. Dzień Żołnierzy Wyklętych w „Mechaniku” w dniu 01.03.2012.

Każdego roku, w dniu 13 grudnia, Szkoła w sposób niestereotypowy, w nowoczesnej formie trafiającej do młodzieży, przypomina o **rocznicy wprowadzenia stanu wojennego**. Przykładem może być niecodzienna lekcja historii w dniu 13.12.2013 r. Wszystko rozpoczęło się o godz. ósmej rano, kiedy to „Stan wojenny” ogłoszono wyciem syreny. Wszystkich zgromadzono na dużej sali gimnastycznej, gdzie obwieszczono, iż „zawiesza się do odwołania wszystkie szkolne prawa i przywileje, zamyka się szkolny sklepik, odcina ciepłą wodę i dostęp do Internetu, w miejsce lekcji wychowania fizycznego i religii wprowadza się lekcje wychowania obywatelskiego a kadra kierownicza placówki za dopuszczenie do rozwoju na podległym jej terenie szkodniczej działalności prowadzonej przez agentów imperializmu, zostaje do czasu wydania wymienionych obywateli i obywateli, zamknięta na klucz w areszcie gabinetowym”. Wystrzały z broni osobistej były sygnałem do rozejścia się na wskazane zajęcia. Przed drzwiami szkolnego sekretariatu postawiono wartę. Każdy mógł wejść do Szkoły po dokładnym wylegitymowaniu. Podziemna „Solidarność” w szkolnych piwnicach produkowała za pomocą „chińskiego powielacza” ulotki, wywieszała plakaty i zwyciężyła.

Fot. „Internowanie” kadry kierowniczej Szkoły w 2013 r., podczas obchodów upamiętniających ofiary stanu wojennego.

PRORODZINNE WARTOŚCI.

ZS Nr 1 w Olkuszku promuje prorodzinne wartości. W tym celu celebrowane są Święta Bożego Narodzenia oraz Święta Wielkanocne.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia, w całej Szkole panuje świąteczny nastrój (pięknie ustrojone choinki, stroiki, a przede wszystkim wspaniała atmosfera). Tuż przed samymi Świątami, organizowane są spotkania opłatkowe. Posiadają one określony rytuał: złożenie życzeń świątecznych przez Dyrektora Szkoły –Aldonę Nowicką, pobłogosławienie opłatków przez księdza, Wigilie klasowe, spotkanie całej społeczności szkolnej na dużej sali gimnastycznej na okolicznościowym programie artystycznym i wspólnym kolędowaniu, spotkanie opłatkowe Dyrekcji Szkoły, nauczycieli i wszystkich pracowników.

Fot. Montaż słowno-muzyczny z okazji Świąt Bożego Narodzenia w ZS Nr 1 w Olkuszu w dniu 21.12.2018

Na szkolne uroczystości serdecznie zapraszani są Rodzice uczniów. Podczas okolicznościowych świąt (np. Dzień Matki, Wigilia w Szkole), organizowane są dla Rodziców programy artystyczne, połączone z tradycyjnym poczęstunkiem. Rodzice mają okazję naocznie poznać środowisko szkolne młodzieży oraz pogłębić swoją więź ze Szkołą.

Fot. Spotkanie Wigilijne z Rodzicami w dniu 13.12.2018 r.

Każdego roku, z okazji zbliżających się **Świąt Wielkanocnych**, organizowane są w Szkole Śniadania Wielkanocne, a budynki szkolne przyozdobione są świątecznymi stroikami.

Fot. Wielkanocne dekoracje wykonane w „Mechaniku”.

Rodzicom uczniów Szkoły prezentowane są prowadzone tu działania edukacyjne, jak np. podczas **Dnia Otwartego** w dniu 10.12.2012 r., kiedy rodzice mieli okazję uczestniczyć w pokazie poszczególnych zawodów nauczanych w „Mechaniku”, jak również wziąć udział w loterii dającej swoim pociechom nagrody w postaci np. dnia bez pytania.

Fot. Rodzice uczniów „Mechanika” podczas Dnia Otwartego w dniu 10.12.2012 r.

POWIATOWE UROCZYSTOŚCI.

Pracę Szkoły docenia Powiat Olkuski i województwo małopolskie, dlatego Szkoła jest wybierana przez lokalne władze na miejsce uroczystości o zasięgu wykraczającym poza ramy Szkoły (powiatowym, wojewódzkim). Są one okazją do podsumowań działań w zakresie szkolnictwa zawodowego i podziękowań za trud kształcenia młodzieży i osiągnięcia w skali powiatu i województwa. Oto niektóre z tych uroczystości, które odbyły się w „Mechaniku”: powiatowe inauguracje nowego roku szkolnego (2006/2007, 2008/2009, 2011/2012, 2014/2015; 2016/2017), powiatowe uroczystości zakończenia roku szkolnego (2008/2009), powiatowe Święta Komisji Edukacji Narodowej (14.10.2013, 14.10.2014, 15.10.2018), wojewódzka inauguracja roku szkolnego 2019/2020 (odbyła się po raz pierwszy w olkuskim „Mechaniku” i w Olkuszu).

SZKOŁA OTWARTOŚCI, DEMOKRACJI I PRAWORZĄDNOŚCI.

ZS Nr 1 w Olkuszu to Szkoła otwartości, demokracji i praworządności.

Odbywają się tutaj demokratyczne **wybory do Rady Samorządu Szkolnego** (Przewodniczący, zastępca, sekretarz), jak również wybory **Rzecznika Praw Ucznia ZS Nr 1 w Olkuszu**.

Fot. Wybory do Samorządu Szkolnego w dniu 2014 r.

Dyrektor Szkoły Aldona Nowicka systematycznie spotyka się z przedstawicielami Samorządu Szkolnego. Podczas tych spotkań są rozwiązywane problemy uczniów, młodzi stawiają pytania dotyczące spraw uczniowskich i otrzymują odpowiedzi.

Fot. Spotkanie Dyrektora Szkoły Aldony Nowickiej z przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego w dniu 02.10.2019 r.

W Szkole każdego roku, organizowane są **spotkania Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu z rodzicami uczniów klas pierwszych, i oddzielnie, z rodzicami uczniów klas maturalnych oraz z rodzicami uczniów klas trzecich Zasadniczej Szkoły Zawodowej** (obok tradycyjnych, systematycznych „wywiadówek” i dni otwartych). Podczas tych spotkań Dyrektor Szkoły zapoznaje zebranych ze strukturą Matury i egzaminów zawodowych, wymaganiami edukacyjnymi, Statutem Szkoły i odpowiada na pytania rodziców.

Fot. Spotkanie Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu Aldony Nowickiej z rodzicami w dniu 12.09.2019.

Samorząd Uczniowski ZS Nr 1 w Olkuszu organizuje **debaty** na temat aktualnych problemów dotyczących różnych sfer życia społecznego, ponieważ Szkoła wdraża młodzież do aktywności w życiu społecznym, przygotowuje uczniów do publicznych wystąpień, jest platformą swobodnej wymiany poglądów.

Fot. Debata na temat problemu uchodźców w „Mechaniku” w dniu 14.12.2015.

DZIAŁANIA PROZDROWOTNE.

W obszarze profilaktyki, Szkoła prowadzi działania polegające m. in. na organizowaniu interesujących przedsięwzięć prozdrowotnych, jak np. Dni Profilaktyki, spotkania z osobami, które składają świadectwa swoich działań w zakresie profilaktyki uzależnień.

Na szkolne Dni Profilaktyki, zapraszani są przedstawiciele: Straży Pożarnej (prowadzą warsztaty z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz zajęcia ukazujące przyczyny i skutki pożarów), Policji (zajęcia dotyczące przyczyn i skutków wypadków drogowych, odpowiedzialności prawnej dot. korzystania z Internetu, prawnych skutków zachowań agresywnych młodzieży), Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (walka z nałogami i uzależnieniami, profilaktyka i wczesne wykrywanie raka szyjki macicy, sposoby radzenia sobie ze stresem, badanie z użyciem smokolizera), Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Olkuszu, psychoterapeuci – specjaliści w zakresie konkretnych terapii uzależnień.

Młodzież włącza się w prozdrowotne akcje, jak np. obchody Światowego Dnia Zdrowia (organizator: Państwowa Inspekcja Sanitarna w 09.04.2010), projekt „Walczymy o tytuł najzdrowszego powiatu – nowotworom mówimy stop, dopalaczom – nie” (organizator: Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olkuszu, 01.10.2010), Kampania Społeczna „Trzeźwa Małopolska NO PROMIL - NO PROBLEM” (organizator: Urząd Miasta i Gminy w Olkuszu, 29.10.2010), akcja „Rzuć palenie razem z nami, nie przebywaj z palaczami. Jabłko zamiast papierosa” w ramach Światowego Dnia Rzucania Palenia w Powiecie olkuskim oraz realizacje Projektów: TOBACCO FREE CITIES, NAJZDROWSZY POWIAT EUROPY (organizator: Starostwo Powiatowe w Olkuszu oraz Inspekcja Sanitarna w Olkuszu, 15.11.2012). Od lat w Szkole obchodzony jest Światowy Dzień Walki z AIDS (akcja informacyjna, czerwone wstążeczki – symbol solidarności z osobami chorymi na AIDS i ich rodzinami).

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka, Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olkuszu lek. med. Agata Knapik z młodzieżą podczas akcji „Jabłko zamiast papierosa”, zorganizowanej w ZS Nr 1 w Olkuszu we współpracy ze Starostwem powiatowym w Olkuszu i Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Olkuszu, w dniu 15.11.2019 r.

STOSOWANIE NIEKONWENCJONALNYCH METOD KSZTAŁCENIA.

W ZS nr 1 w Olkuszu, w celu uatrakcyjnienia nauczania, stosowane są niekonwencjonalne metody kształcenia, np. Nocne Maratony Naukowe, wycieczki zawodoznawcze, nauczanie metodą projektu czy innowacje pedagogiczne.

Nocne Maratony Naukowe.

Od roku szk. 2010/2011 Nocne Maratony Naukowe w „Mechaniku” – uczą i bawią. Imprezy te przyczyniają się do poszerzenia intelektualnych horyzontów młodzieży oraz są okazją do integracji i nawiązywania nowych znajomości. Pierwszy Nocny Maraton Naukowy odbył się w Szkole w nocy z piątku na sobotę (07.01./08.01.2011). Drużyny podczas zajęć z szerokiego wachlarza tematycznego (m. in. z języka polskiego, matematyki, języka angielskiego, geografii, biologii, fizyki i podstaw przedsiębiorczości) walczyły o zwycięstwo i zdobycie ciekawych nagród ufundowanych przez Radę Rodziców. Na młodzież czekały liczne atrakcje (np. frapujące performance, pokazy sportowe, miłe niespodzianki, wspaniałe nagrody, dobra zabawa i ciekawa przygoda) oraz pyszny poczęstunek. „Mechanik” jest **prekursorem tego typu działań w powiecie olkuskim.**

Fot. Nocny Maraton Naukowy w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 07.01-08.01.2011

Fot. Performance w ZS Nr 1 w Olkuszu podczas Nocnego Maratonu Naukowego w dniu 28.02.2014

ZS Nr 1 w Olkuszu w dniu 21.03.2011 r. był organizatorem **I Olkuskiej Nocy Młodych Naukowców dla gimnazjalistów**, pod patronatem honorowym Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz oraz przy wsparciu Starostwa Powiatowego w Olkuszu. Prowadzono zajęcia m. in. z elektroniki, informatyki, topografii.

Wycieczki zawodoznawcze.

Każda klasa uczestniczy w wyjazdach na targi związane z danym zawodem oraz bierze udział w **licznych wycieczkach zawodowych do najnowocześniejszych, innowacyjnych, prężnych i rozwojowych firm na terenie całego kraju** (np. Warszawa, Gdańsk, Wrocław, Poznań i inne), które są potentatem na polskim i zagranicznym rynku produkcyjnym. Celem tych wyjazdów jest poznanie środowiska swojej przyszłej pracy zawodowej.

Wycieczki zawodowe do Warszawy.

W latach 2014 -2017 r. uczniowie Szkoły, odbywali wizyty zawodoznawcze w Warszawie. Każda klasa pierwsza Technikum bezpłatnie brała udział w dwudniowym wyjeździe - podczas którego odwiedzała dwa zakłady pracy oraz - **na mocy porozumienia pomiędzy ZS nr 1 w**

Olkuszu a „Centrum Nauki Kopernik” w Warszawie i w ramach projektu „Modernizacja Kształcenia Zawodowego w Małopolsce” - systematycznie uczestniczyła w organizowanych tam warsztatach, korelujących z preferencjami zawodowymi młodzieży.

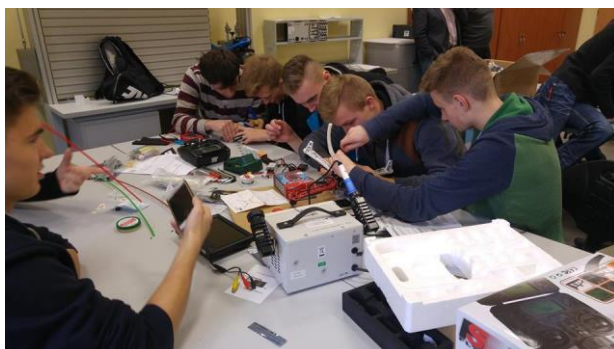

Fot. Wycieczka „Mechanika” do Warszawy, 23.05.2019 r.

Innowacje pedagogiczne.

Jedną z nowoczesnych form nauczania w „Mechaniku” jest e-learning – kształcenie na odległość. Szkoła w latach 2013-2014 brała udział w **projekcie „Model systemu wdrażania i upowszechniania kształcenia na odległość w uczeniu się przez całe życie”**, jako odpowiedź na dynamiczne zmiany we współczesnym procesie edukacyjnym, które zakładają uczenie się przez całe życie. Od roku szk. 2013/2014 w Szkole realizowana jest **e – nauka na platformie Moodle w domu i szkole – innowacja pedagogiczna** zatwierdzona przez Kuratorium Oświaty w Krakowie, która zapewnia oszczędność czasu, ciekawe formy i wykorzystanie bazy ogólnopolskiej.

W ramach innowacji pedagogicznych przeprowadza się określone zajęcia, celem stworzenia warunków do optymalnego przyswajania wiedzy i nabywania nowych umiejętności, np. w 2017-2018 r. zrealizowano zajęcia z zakresu składania drukarek 3 D, budowy dronów oraz programowania robota przemysłowego. W roku szk. 2018/19 „wszedł” kolejny kurs wychodzący poza program nauczania – „Inteligentny dom”.

Fot. Innowacja pedagogiczna DRON 2 w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 19.12.2017 r.

W r. szk. 2013/2014 ZS Nr 1 w Olkuszu znalazł się w ścisłym finale 12 szkół w Polsce w IV ogólnopolskim konkursie, odbywającym się pod patronatem Centrum Herdera Uniwersytetu Gdańskiego, „Nauczanie języka niemieckiego metodą projektu – projekt edukacyjny w szkole

w roku 2013/2014”, w ramach którego trzy uczennice z „Mechanika” zrealizowały **projekt edukacyjny z języka niemieckiego „Rozmowa kwalifikacyjna – praca w charakterze „au-pair”**.

PROJEKTY.

Zespół Szkół Nr 1 Olkuszu realizował i realizuje projekty edukacyjne. Zaprezentujemy niektóre z nich.

„Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce” –to wojewódzki projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowany w latach 2010- 2015. Głównym celem projektu była korelacja oferty kształcenia zawodowego z lokalnym rynkiem pracy. Rezultaty udziału Szkoły w projekcie to m. in. zajęcia wyrównawcze i rozwijające z nauczanych przedmiotów, kursy zawodowe, szkolenia dotyczące programów komputerowych AutoCAD i CorelDraw, prawo jazdy kategorii B, wzbogacenie o nowoczesne obiekty Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego, doposażenie w sprzęt dydaktyczny. Pierwsze dwa kursy: programowanie obrabiarek CNC oraz operatorów wózków widłowych, ukończyło w dniu 17.02.2010 osiemnastu uczniów Szkoły. Podobny projekt **„Inwestujemy w zawodowców – rozwój kształcenia zawodowego w powiecie olkuskim”**, rozpoczęty w 2017 r. także oferuje bogatą ofertę kursów z różnych branż, prowadzonych w CKU i KZ, jak również staże wakacyjne dla uczniów. Na kursy prowadzona jest rekrutacja, dlatego warto dobrze się uczyć, aby móc się do nich zakwalifikować i podnieść swoje kompetencje zawodowe. W ramach projektu realizowana jest także współpraca z uczelniami wyższymi dotycząca kształcenia zawodowego, polegająca m. in. na organizowaniu wykładów i warsztatów z przedmiotów zawodowych, prowadzonych przez kadrę naukową uczelni wyższych.

W dniu 20.04.2011 r. w Szkole nastąpiło podsumowanie projektów zrealizowanych przez młodzież ZS Nr 1 w Olkuszu w ramach **programu „Małopolska – moje miejsce na ziemi, moja mała Ojczyzna”**, podczas którego nagrodzono uczniów, którzy wykonali najciekawsze szkolne projekty edukacyjne oraz odbyła się biesiada wielkanocna. Uroczystość uświetniły występy lokalnych zespołów folklorystycznych.

Fot. Biesiada wielkanocna w „Mechaniku” w ramach podsumowania projektu „Małopolska – moje miejsce na ziemi, moja mała Ojczyzna, w dniu 20.04.2011 r.

ZS Nr 1 w Olkuszu, jako **jedna z nielicznych placówek w Małopolsce**, uczestniczyła (np. w latach 2012, 2013, 2014) w ogólnopolskim **programie „Szkoła bez przemocy”**, w ramach

którego w Szkole były m. in. organizowane cykliczne **Dni bez Przemocy**, podczas których młodzież brała udział w licznych konkursach i rozrywkach. Nauka, zabawa i sport – to najkrótsze określenia tego, co wtedy działo się w „Mechaniku”.

Fot. 29.05.2013 - Dzień bez Przemocy w „Mechaniku”.

Wkład włożony przez ZS nr 1 w Olkusz w bezpieczeństwo uczniów, został doceniony. Placówka otrzymała **certyfikat „Szkoła bez Przemocy”** a Komitet Honorowy oraz Jury Ogólnopolskiego Konkursu „Bezpieczna Szkoła-Bezpieczny Uczeń”, w maju 2012 r, przyznał placówce tytuł **„Bezpiecznej Szkoły”** oraz członkostwo w Ogólnopolskim Klubie Bezpieczne Szkoły.

„Mechanik” w 2018 r. znalazł się także w **gronie 10 najlepszych szkół zakwalifikowanych z całej Polski w ramach ogólnopolskiego konkursu Centrum Edukacji Obywatelskiej w Warszawie** i otrzymał **certyfikat „Solidarnej Szkoły”**.

Z miłości do Szkoły, uczniowie w 2012 r. zrealizowali projekt **„I love Mechanik”**

Fot. Projekt „I love Mechanik” 2012.

W porozumieniu z Centralną Komisją Egzaminacyjną w marcu 2013 r. została w Szkole przeprowadzona **standaryzacja egzaminu zawodowego w ramach VI Projektu EFS: „Modernizacja egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe”** w zawodzie Technik mechatronik” (E3 Montaż urządzeń i systemów mechatronicznych, E18 Eksploatacja urządzeń i systemów mechatronicznych), Technik geodeta (B35 Obsługa geodezyjna inwestycji budowlanych, B34 Wykonywanie pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywanie wyników pomiarów). Szkoła przygotowała stanowiska wyposażone w niezbędny sprzęt i materiały do wykonania zadania egzaminacyjnego z powyższych kwalifikacji.

ZS Nr 1 w Olkuszu Centrum Kształcenia Ustawicznego i Kształcenia Zawodowego, od lutego 2014 r. do sierpnia 2015 r., był realizatorem unijnego **projektu „Wsparcie rozwoju szkół z powiatu olkuskiego – wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli”**, którego beneficjentem był Powiat Olkuski. Głównym celem projektu było polepszenie funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli.

Fot. Konferencja w ZS Nr 1 w Olkuszu podsumowująca projekt „Wsparcie rozwoju szkół z powiatu olkuskiego – wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli”, w dniu 12.06.2015

Popularny „Mechanik” znajduje się w zaszczytnym gronie Szkół, które uczestniczą w **unijnym programie Erasmus+**, którego głównym celem jest podniesienie kompetencji zawodowych i językowych. To nieoceniona inwestycja w karierę zawodową uczniów.

ZS Nr 1 w Olkuszu w terminie od 01.06.2016 r. do 31.05.2017, realizował **Projekt „Zagraniczny staż szansą na zdobycie kompetencji na europejskim poziomie”**, zatwierdzony do realizacji w unijnym programie Erasmus + Kształcenie i Szkolenia Zawodowe przygotowany przez ZS Nr 1 w Olkuszu wraz z niemieckim partnerem – firmą Vitalis GmbH i adresowany dla uczniów kształcących się w kierunkach: Technik architektury krajobrazu, Technik pojazdów samochodowych, Technik mechanik, Technik elektryk, Technik elektronik, Technik mechatronik. Staże odbywały się w niemieckich firmach. Młodzież odbywała praktykę w Niemczech (Schkeuditz). Obok praktyk zawodowych, uczniowie zwiedzili m. in. Lipsk, Berlin, Drezno.

Dwuletni projekt **ERASMUS + „Europejskie praktyki uczniów ZS Nr 1 w Olkuszu - przez Hiszpanię do Europy – przystanek Sewilla”**, był realizowany od 01.06.2017 do 31.05.2019 we współpracy z organizacją partnerską EUROMIND PROJECTS z Hiszpanii. Uczestnikami byli uczniowie kształcący się we wszystkich kierunkach kształcenia w Szkole. W ramach pobytu w Hiszpanii, oprócz praktyk zawodowych odbywanych w firmach, uczniowie m. in. rozwijali swoje kompetencje językowe na zajęciach z native speakerem, zwiedzali Sewillę, Granadę, Italicę, Kadyks, oraz odbywali wycieczki do Malagi, na Gibraltar oraz do Portugalii (m. in. Tavira).

Fot. „Mechanik” praktykach w Sewilli w 2018 r.

Fot. „Mechanik” na ERASMUS +2018. Gibraltar.

W latach 2019 – 2021, ZS Nr 1 w Olkuszu, realizuje kolejny projekt, dofinansowany z Funduszy europejskich, **„W drodze po lepszy zawód – drugi przystanek Sewilla” POWER**, aby zwiększyć szanse młodych na wykonywanie pracy zawodowej i aktywne funkcjonowanie na zmieniającym się rynku pracy w kraju i poza jego granicami.

Od 01.01.2016 do 30.06.2023 r. ZS Nr 1 w Olkuszu realizuje **projekt „Małopolska Chmura Edukacyjna – nowy model nauczania”** organizowany przez Departament Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Uczniowie Szkoły, w określonych terminach, uczestniczą w weekendowych warsztatach z Małopolskiej Chmury Edukacyjnej (piątek, sobota, niedziela), które odbywają się w zakresie danych przedmiotów na prestiżowych małopolskich uczelniach wyższych, np. w wiosennych warsztatach weekendowych (05 - 07.04.2019 r.), uczniowie z „Mechanika” **wygrali z najlepszymi szkołami w Polsce** (Mateusz Chwast – zwycięzca z obszaru fizyki na AGH w Krakowie) i Marcin Włodarz (zwycięzca z obszaru matematyki na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie), a w jesiennych warsztatach weekendowych (22-24.11.2019 r.) uczeń ZS Nr 1 w Olkuszu Kamil Kopeć znalazł się w elitarnym, wąskim gronie uczniów, którzy najlepiej napisali test końcowy i wykazali się dużą aktywnością. Wyjazdy są bardzo atrakcyjne, integrują uczestników, łączą naukę z przyjemnościami.

Fot. ZS Nr 1 w Olkuszu na „Małopolskiej Chmurze Edukacyjnej – nowy model nauczania”, w dniach 23.11.2018-25.11.2018 r.

W roku 2019 „Mechanik” dołączył do zacnego grona szkół z Polski, Ukrainy i Białorusi, które realizują **międzynarodowy Projekt KROKUS**, któremu patronują Żydowskie Muzeum Galicja i Irlandzkie Towarzystwo Edukacji o Holokauście. Szkoła otrzymała cebulki żółtych krokusów, które zostały posadzone w szkolnym ogrodzie, aby w ten symboliczny sposób uczcić pamięć półtora miliona żydowskich dzieci oraz tysiące innych narodowości zamordowanych w czasie II wojny światowej i Holokaustu.

ZS Nr 1 w Olkuszu uczestniczył w 5-dniowym programie (w dniach 10-14.12.2019), odbywającym się w Ziemi Kłodzkiej (Duszniki Zdrój), w ramach międzynarodowego projektu **„EuroWeek – Szkoła Liderów”**, organizowanym przez Fundację Euroweek, którego zadaniem jest m. in. wykreowanie lidera w środowisku lokalnym. Uczniowie Szkoły rozwijali swoje zdolności intelektualne i nawiązywali nowe znajomości z przedstawicielami różnych krajów.

Fot. „Mechanik” na „EuroWeek – Szkoła Liderów”, w dniach 10-14.12.2019.

UDZIAŁ W SZKOLENIACH ZAGRANICZNYCH.

„Mechanik” jest otwarty na świat. Podczas wyjazdów do innych krajów europejskich, może poszczycić się własnymi osiągnięciami i wzbogaca się o nowe edukacyjne doświadczenia.

Międzynarodowa wymiana młodzieży.

Uczniowie Szkoły brali udział w międzynarodowej wymianie młodzieży. Pod koniec r. szk. 2006/2007, grupa uczniów z „Mechanika” pojechała do Niemiec, gdzie odwiedziła m. in. Colditz, Lipsk, Drezno, a ich niemieccy koledzy, z Zawodowego Centrum Kształcenia w Wurzen (Saksonia) przyjechali do Olkusza na początku kolejnego roku szkolnego. Wspólne zwiedzanie, wzajemne przeprowadzanie wywiadów i wcielanie się w rolę nauczycieli języka polskiego i niemieckiego, sesje zdjęciowe, było bardzo interesującym doświadczeniem, zarówno dla Polaków, jak i Niemców.

Młodzież z „Mechanika” reprezentowała Polskę w 2017 r. w Mattersburgu w Austrii podczas **międzynarodowego spotkania młodzieży „Natur Und Umwelt erleben 219rg begreifen”** („Przyroda i środowisko – doświadczyć i zrozumieć”). Tematem spotkania były tak ważne w czasie współczesnym zagadnienia ekologiczne, jak m. in. zarządzanie obszarami chronionymi i ochrona środowiska.

Zagraniczne wizyty studyjne.

Najlepsi uczniowie Szkoły, prezentujący wybrane kierunki kształcenia, uczestniczą w zagranicznych, zawodowych wizytach studyjnych, organizowanych w ramach projektu „Modernizacja Kształcenia Zawodowego w Małopolsce” przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. W studyjnych wizytach, na przestrzeni lat 2012-2015, wzięli udział uczniowie: Maciej Siota (klasa Technik mechatronik, wizyta studyjna w Turynii - Niemcy, grudzień 2012); Przemysław Bąchór (klasa Technik mechatronik, wizyta studyjna w Turynii - Niemcy 04-10.05.2014); Aleksandra Ładoń, Patrycja Wikira (Technik architektury krajobrazu, wizyta studyjna w Erfurcie - Niemcy, 2012/2013); Szymon Dudek (Technik elektronik, jako **jedyny z powiatu olkuskiego** uczestniczył w wizycie studyjnej w Chorwacji - 03.10 -11.10.2015).

Podczas wyjazdów, uczestnicy m. in. poznają system kształcenia funkcjonujący w danym kraju, uczestniczą w zajęciach określonej, tamtejszej szkoły zawodowej, szlifują język obcy.

Zagraniczne wyjazdy szkoleniowe.

W 2013 r. **Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka uczestniczyła w międzynarodowym Seminarium Zawodowym dla Kadry Kierowniczej Szkół Zawodowych w Szkocji**, które zostało zorganizowane w ramach Modernizacji Systemu Doskonalenia Kadr Szkół Zawodowych w Małopolsce. Celem Seminarium było m. in. podniesienie kompetencji kadry kierowniczej szkół zawodowych odnośnie wdrażania nowoczesnych rozwiązań metodycznych i zarządczych, wprowadzenie kształcenia modułowego. Wyjazd był szczególnym wyróżnieniem dla Pani Dyrektora za nowatorskie i kreatywne rozwiązania wprowadzone w ZS Nr 1 w Olkuszu, który jest wzorem dla innych szkół zawodowych w Polsce.

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka na międzynarodowym Seminarium Zawodowym dla Kadry Kierowniczej Szkół Zawodowych w Szkocji w 2013 r.

Nauczyciel Szkoły – Elżbieta Kania (obecnie Kierownik Kształcenia Praktycznego w ZS Nr 1 w Olkuszu), **jako jeden z dwóch przedstawicieli z Polski**, w 2013 r., w okresie wakacyjnym, miała przyjemność uczestniczyć w międzynarodowej Konferencji w Lamii (Grecja). Konferencja była podsumowaniem projektu „**VET PROJECTS –The Project Method as a creative model in Vet**”, realizowanego w ramach **projektu Leonardo da Vinci LLP**. Dobrze przygotowany scenariusz zajęć lekcyjnych zakwalifikował nauczyciela do wyjazdu na konferencję. Wiedza z niej wyniesiona z zakresu wykorzystania metody projektu w procesie nauczania, przyczyni się do podniesienia poziomu atrakcyjności i efektywności nauczania.

W zakresie uczestnictwa Szkoły w unijnym **programie Comenius** (realizowanego w ramach programu Lifelong Learning Programme – uczenie się przez całe życie), nauczycielka Szkoły – Aneta Todor Świerczek, uczestniczyła od 11.03.2013 do 15.03.2013 w **Seminarium dla nauczycieli języka niemieckiego „Lernstrategien im modernen Daf-Unterricht kreativ anwenden und vermitteln” w Hamburgu**, podczas którego wręczyła uczestnikom Seminarium - materiały promujące Powiat Olkuski (albumy i filmy).

OTWARCIE NA ZMIANY NA RYNKU PRACY.

Szkoła jest otwarta na zmiany dokonujące się na rynku pracy. W tym celu m. in. ściśle współpracuje z pracodawcami, Powiatowym Urzędem Pracy oraz organizuje konferencje zawodoznawcze.

Ścisła współpraca z pracodawcami i Powiatowym Urzędem Pracy w Olkuszu. Konferencje zawodoznawcze.

ZS Nr 1 w Olkuszu stawia na współpracę z pracodawcami i jest **liderem w powiecie w zakresie współdziałania z przedsiębiorstwami**. Spełnia potrzeby konkretnych przedsiębiorstw oraz aspiracje zawodowe młodzieży i dorosłych. Jest niezastąpionym spoiwem harmonijnie łączącym pracodawców z uczniami – przyszłymi pracownikami.

Od 2008 r. Szkoła zacieśnia współpracę z kolejnymi zakładami pracy, zawierając z nimi **umowy patronackie**, ponieważ „Mechanik” realizuje m. in. **zasadę „od stażu do sukcesu” oraz „od stypendium do dobrych zarobków”**.

Szkoła współdziałając z przedsiębiorstwami, wdraża proces kształcenia umiejętności zawodowych zmierzający do tego, aby **z ucznia uczynić mistrza**. Szkoła zawodowa i pracodawcy wzajemnie się uzupełniają i po drodze im do wspólnego celu, jakim jest dobre funkcjonowanie gospodarki w regionie olkuskim.

Obszary, w których Szkoła współpracuje z pracodawcami to: uruchomienie kursów w ramach Modernizacji Kształcenia Zawodowego w Małopolsce na potrzeby pracodawcy, **praktyki zawodowe**, opracowanie programu nauczania, zajęcia praktyczne, organizacja **płatnych dla uczniów i pracodawców staży wakacyjnych** (w ramach projektów unijnych „Modernizacja Kształcenia Zawodowego w Małopolsce”, „Inwestujemy w zawodowców – rozwój kształcenia zawodowego w Powiecie Olkuskim”), **darmowe wycieczki do przedsiębiorstw w branżach zgodnych z kierunkiem kształcenia**, **stypendia** dla uczniów osiągających najlepsze wyniki w nauce, **zapewnienie zatrudnienia po ukończeniu szkoły dla najlepszych absolwentów**. Są utworzone **klasy patronackie** z przedsiębiorstwami: ZGH „Bolesław” (Technik górnictwa podziemnego), Przedsiębiorstwem Współpracy Gospodarczej „KRAKSERVIS” Sp. z o.o. (Ślusarz), Zakładem Metalowym „PLAST-MET” (Technik mechatronik, Technik mechanik); ES SYSTEM K z Wolbromia (Technik chłodnictwa i klimatyzacji), Velvet CARE sp. z o.o. (Technik mechanik, Technik elektryk, Technik elektronik, Technik mechatronik).

Przedstawiciele firm odwiedzają Szkołę. Są to spotkania młodzieży z właścicielami przedsiębiorstw i zajęcia prowadzone w ramach kształcenia w poszczególnych zawodach.

Rodzice uczniów są informowani o ofercie pracodawców dla każdego zawodu, podczas wybranych zebrań Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu – Aldony Nowickiej z rodzicami.

Prowadzone są także **cykliczne Spotkania z Absolwentami Szkoły**, którzy osiągnęli w życiu znaczący sukces zawodowy i są wzorcami do naśladowania.

Z inicjatywy ZS Nr 1 w Olkuszu, organizowane są powiatowe konferencje zawodoznawcze, organizowane w Szkole, w celu wypracowywania działań, mających na celu rozwój szkolnictwa zawodowego w regionie.

Pierwsza konferencja zawodoznawcza w „Mechaniku” nosiła tytuł: **„Nowoczesna szkoła zawodowa odpowiedzią na potrzeby pracodawcy”**. Spotkanie odbyło się w dniu 10.01.2013 i zostało zorganizowane we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Olkuszu oraz Biurem Projektu „Modernizacja Kształcenia Zawodowego w Małopolsce”. Podczas konferencji **Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka zaproponowała pracodawcom współpracę**, polegającą na wspólnym tworzeniu programów praktyk zawodowych, wspieraniu szkoły w zakresie poszerzania bazy dydaktycznej oraz współdziałaniu w zakresie kształcenia w zawodach wskazanych przez pracodawcę, nastąpiło także uroczyste podpisanie **umowy partnerskiej pomiędzy ZS Nr 1 w Olkuszu a Powiatowym Urzędem Pracy w Olkuszu**.

Fot. Wręczenie umów stypendialnych dla uczniów Szkoły podczas konferencji zawodoznawczej w dniu 10.01.2013, zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy firmą „Krakserwis” Sp. z o.o. a ZS Nr 1w Olkuszu.

Na zaproszenie Starosty Olkuskiego, w dniu 12.02.2015 r., odbyła się **II Konferencja „Nowoczesna szkoła zawodowa odpowiedzią na potrzeby pracodawcy”**, zorganizowana w Centrum Kształcenia Ustawicznego przy ZS Nr 1 w Olkuszu, w której uczestniczyli samorządowcy, pracodawcy, reprezentanci Urzędu Pracy, instytucje otoczenia biznesu i dyrektorzy szkół. Celem spotkania było m. in. omówienie zasad współpracy szkół zawodowych i CKU z pracodawcami oraz perspektywy kształcenia zawodowego w powiecie olkuskim.

Fot. II Konferencja „Nowoczesna szkoła zawodowa odpowiedzią na potrzeby pracodawcy” w ZS Nr 1 w Olkuszu, dniu 12.02.2015

Kolejną konferencją zawodoznawczą, wyznaczającą nowy etap szkolnictwa zawodowego w powiecie, była konferencja dla dyrektorów gimnazjów i przedstawicieli organów prowadzących powiatów olkuskiego, chrzanowskiego i miechowskiego, zorganizowana przez Kuratorium Oświaty w Krakowie w dniu 13.05.2015 r., z okazji Roku Zawodowców ogłoszonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, zatytułowana **„Czas na szkoły zawodowe – szkoła zawodowa autostradą do sukcesu”**. Celem tej konferencji było podkreślenie rangi i znaczenia kształcenia zawodowego gwarantującego młodym ludziom dobry start na rynku pracy.

Fot. Konferencja zawodoznawcza „Czas na szkoły zawodowe – szkoła zawodowa autostradą do sukcesu” w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 13.05.2015.

„Do efektywnego nauczania potrzebna jest symbioza między przemysłem a szkołą. Kompetencje zawodowe, jakie uzyskują uczniowie w trakcie procesu edukacyjnego, są zawsze szersze niż potrzeby wymagane na aktualnym rynku pracy. Aby zmniejszyć dystans pomiędzy kształceniem w szkole zawodowej, a życiem zawodowym, potrzebna jest wola i odpowiednie fundusze. ZS Nr 1 w Olkuszu w znakomity sposób pokazuje, jakie możliwości mają szkoły” – tymi słowami Wicekurator Oświaty Grzegorz Baran podsumował konferencję, która odbyła się w ZS Nr 1 w Olkuszu w dniu 12.01.2016 r., dotyczącą **„Wsparcia finansowego dla szkół zawodowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020”**.

Fot. Konferencja dotycząca „Wsparcia finansowego dla szkół zawodowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020”, w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 12.01.2016 r.

Nie jest przypadkiem, że **Pierwsze spotkanie Konwentu Strategicznego** (jego moderatorem jest Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa) - zespołu roboczego, do którego zostali zaproszeni – oprócz pracowników Starostwa Powiatowego w Olkuszu i Jednostek Organizacyjnych Powiatu, także przedstawiciele przedsiębiorców, i które zostało utworzone przez Starostę Olkuskiego, w celu opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Olkuskiego na lata 2016-2023, odbyło się w dniu 30.03.2016 r. właśnie w „Mechaniku”, który ściśle współpracuje z pracodawcami.

W uznaniu zasług zawodoznawczych „Mechanika”, w dniu 16.06.2016 w Starostwie Powiatowym w Olkuszu, odbył się **Konwent Przewodniczących Rad Powiatów**

Województwa Małopolskiego, którego przewodnim tematem było znaczenie szkolnictwa zawodowego w ramach programu nauczania przez ZS Nr 1 w Olkuszu.

Z kolei w dniu 13.03.2018 r. w ZS Nr 1 w Olkuszu, odbyło się **spotkanie Rady programowej przy Centrum Kompetencji Zawodowych** (CKZ w Olkuszu to podmiot składający się ze szkół zawodowych, organu prowadzącego, Powiatowego Urzędu Pracy i przedsiębiorców, utworzony uchwałą nr 504/45/V/2017 Zarządu Powiatu w Olkuszu z dn. 02.11.2017 r.), na którym określono krótko i długoterminowe kierunki rozwoju CKZ.

Fot. Spotkanie w olkuskim „Mechaniku” Rady Programowej przy CKZ w dniu 13.03.2018 r.

Z okazji obchodów Jubileuszu 120-lecia istnienia ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 25.09.2019 r. w Szkole odbyła się **Konferencja z zakresu doradztwa zawodowego pt. „Kształcenie zawodowe drogą kreowania swojej przyszłości”**, w której uczestniczyli Nauczyciele – Wychowawcy Szkół Podstawowych oraz Doradcy Zawodowi. Podczas spotkania zaprezentowano kierunki kształcenia, perspektywy zatrudnienia, praktyki, stypendia, staże zawodoznawcze, formy współpracy z wyższymi uczelniami oraz pracodawcami, odbyły się także zajęcia z doradztwa zawodowego w nowoczesnych pracowniach CKU i KZ.

Fot. Konferencja z zakresu doradztwa zawodowego pt. „Kształcenie zawodowe drogą kreowania swojej przyszłości” w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 25.09.2019.

W kontekście obchodów 120-lecia ZS nr 1 w Olkuszu w dniu 19.11.2019 r. w Szkole odbyła się **powiatowa konferencja na temat „Przyszłość kształcenia zawodowego w powiecie olkuskim”**, z udziałem Starosty Olkuskiego, przedstawicieli kuratorium, dyrektorów szkół średnich, przedstawicieli uczelni wyższych i lokalnych pracodawców, której celem było dalsze podniesienie poziomu szkolnictwa zawodowego w powiecie.

Fot. Powiatowa konferencja na temat „Przyszłość kształcenia zawodowego w powiecie olkuskim, w dniu 19.11.2019 r.

Natomiast efektem **współpracy Szkoły z olkuskim PUP**, są – ze strony PUP - wizyty Doradców Zawodowych PUP w ZS Nr 1 w Olkuszu (np. w dniu 12.09.2013), spotkania z uczniami na temat pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, obecność na szkolnych Targach Pracy. ZS Nr 1 uczestniczy w Dniach Otwartych organizowanych w PUP w Olkuszu. (np. 22.01.2013 Szkoła uczestniczyła w Dniu Otwartym w PUP w Olkuszu, prezentując swoje stoisko, bogate w ofertę szkoleniową).

Fot. Wizyta w CKU Doradców Zawodowych PUP w Olkuszu, w dniu 12.09.2013.

Targi Pracy w „Mechaniku”.

ZS Nr 1 w Olkuszu organizuje co roku własne Targi Pracy, na których liczni pracodawcy prezentują swoje stoiska. Pierwsze Targi Pracy w ZS Nr 1 w Olkuszu, odbyły się w 2017 r. Podczas imprezy młodzież ma okazję porozmawiać z pracodawcami, poznać oferty zatrudnienia a także złożyć przygotowane CV. To dobry start w zawodową przyszłość.

Fot. III Targi Pracy w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 27.03.2019

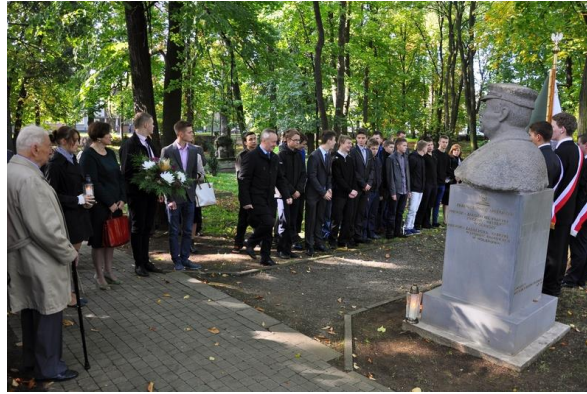
DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ MIASTA, POWIATU I REGIONU.

Szkoła aktywnie uczestniczy w życiu społecznym regionu.

Patronat nad pomnikiem Petera Westena.

ZS Nr 1 w Olkuszu, na prośbę Społecznego Komitetu Upamiętnienia Petera Westena w Olkuszu oraz Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego Oddziałowej Komisji Opieki nad Zabytkami w Olkuszu, w dniu 05.10.2013 r. objął honorowym i praktycznym patronatem pomnik Petera Westena na starym, zabytkowym cmentarzu w Olkuszu. Peter Westen był wybitnym przemysłowcem. W założonej przez niego w 1907 r. Fabryce Naczyń WESTEN zatrudnienie znajdowali mieszkańcy Olkusza i okolic, jak również liczni absolwenci olkuskiego „Mechanika”. Stąd organizatorzy przedsięwzięcia ufundowania pomnika Petera Westena *„Doceniając ogromny wkład poprzednio Technikum Mechanicznego i Zasadniczej Szkoły Zawodowej, a obecnie Zespołu Szkół Nr 1 w Olkuszu w kształcenie fachowców w wielu potrzebnych zawodach”* uznali, *„że znaczne grono nauczycieli i uczniów tej szkoły będzie najbardziej predestynowane do podtrzymania i przekazania następnym pokoleniom mieszkańców Regionu Olkuskiego pamięci o zasłużonym przemysłowcu austriackim”* - czytamy w piśmie Społecznego Komitetu Upamiętnienia Petera Westena w Olkuszu oraz Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego Oddziałowej Komisji Opieki nad Zabytkami w Olkuszu, skierowanym do Dyrektora ZS nr 1 w Olkuszu Aldony Nowickiej. Wkład olkuskiego „Mechanika” w rozwój przemysłu na ziemi olkuskiej potwierdza m. in. broszurka wydana przez Społeczny Komitet Upamiętnienia Petera Westena w Olkuszu. Stwierdza się w niej m. in., iż Olkusz przełomu XIX i XX wieku posiadał istotne atuty sprzyjające budowy fabryki i lokowaniu tu kapitału *„Tym bardziej, że od 1900 roku w Olkuszu działała szkoła rzemieślnicza przy ul. Górniczej, kształcąca wykwalifikowanych fachowców”*.

Dyrektor ZS 1 w Olkuszu Aldona Nowicka dziękując za zaszczyt, jaki otrzymał ZS Nr 1 otrzymując misję honorowego i praktycznego patronatu nad pomnikiem Petera Westena, podkreśliła, iż bogata tradycja, historia i współczesność ZS Nr 1 w Olkuszu, zobowiązuje Szkołę do promowania sylwetki Petera Westena, jak również przedsiębiorczości i propagowania właściwych relacji pracodawca – pracownik.

Fot. ZS Nr 1 w Olkuszu obejmuje honorowym i praktycznym patronatem pomnik Petera Westena na Starym Cmentarzu w Olkuszu, w dniu 05.10.2013.

Szkoła organizuje także środowiskowe imprezy sportowe. Przykładem może być wytypowanie „Mechanika” do **zorganizowania Wojewódzkich Zawodów Szkół Ponadgimnazjalnych w Badmintonie i po raz pierwszy Srebrne Miasto mogło gościć najlepszych badmintonistów z Małopolski** w dniu 27.02.2013 r. na hali MOSiR-u w Olkuszu.

Festiwal Nauki.

CKU przy ZS Nr 1 w Olkuszu otwiera swoje podwoje na lokalną społeczność, w celu zaoferowania jej swojej bogatej oferty edukacyjnej, jak możliwość kształcenia we wszystkich zawodach na kursach kwalifikacyjnych. Tak narodził się pomysł zorganizowania w Szkole Festiwalu Nauki w dniu 12.10.2013 r., podczas którego mieszkańcy Miasta i powiatu mieli okazję zwiedzić nowoczesne laboratoria CKU, wziąć udział w przygotowanych z tej okazji pokazach i warsztatach przygotowanych z myślą o dzieciach i młodzieży, zobaczyć, jak wygląda praktyczna nauka w „Mechaniku” oraz skorzystać z porad specjalistów z różnorodnych dziedzin związanych z kierunkami kształcenia w CKU.

Fot. Festiwal Nauki w CKU przy ZS Nr 1 w Olkuszu w dniu 12.10.2013 r.

Akademia Młodego Technika.

Szkoła pełni istotną rolę edukacyjną w społeczności powiatu olkuskiego. Rozbudza techniczne talenty dzieci, prowadząc niestereotypowe zajęcia z dziedziny nauk ścisłych.

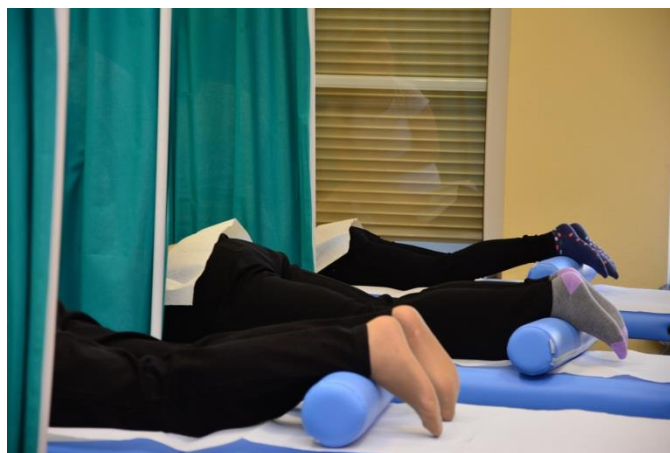
W dniu 14.12.2013 – rozpoczęła działalność Akademia Młodego Technika (projekt realizowany w latach 2013 – 2018), innowacja pedagogiczna zatwierdzona przez Kuratorium Oświaty w Krakowie, skierowana do dzieci i młodzieży w różnym wieku, rozwijająca techniczne talenty i budząca zainteresowanie danym zawodem. Uczestnicy zajęć (odbywanych w soboty, raz w miesiącu – 6 spotkań w roku szkolnym), uczyli się przez zabawę, zgłębiali tajniki z różnych dziedzin wiedzy, podczas cyklu warsztatów, podzielonych na tematyczne bloki, prowadzonych w nowoczesnych laboratoriach CKU.

Zajęcia dla przedszkoli. Warsztaty dla gimnazjów i szkół podstawowych w ramach doradztwa zawodowego.

Szkoła prowadzi zajęcia techniczne (m. in. wydruki na drukarce 3D, sterowanie manipulatorem pneumatycznym) dla przedszkolaków oraz w ramach doradztwa zawodowego – warsztaty dla gimnazjów i szkół podstawowych, co przynosi dla uczestników wiele wymiernych korzyści edukacyjnych.

Dzień Kobiet.

Olkuski „Mechanik” w dniu 08.03.2015 r. ugościł w swoich murach panie z powiatu olkuskiego z okazji Dnia Kobiet. Panie skorzystały z zabiegów pielęgnacyjnych, świadczonych bezpłatnie przez słuchaczy Szkoły Policealnej Technik usług kosmetycznych i Technik masażysta. Dzień Otwarty z okazji Dnia Kobiet w nowoczesnym i komfortowym salonie kosmetycznym CKU w ZS Nr 1 w Olkuszu, okazał się trafionym prezentem dla Pań.

Fot. Dzień Kobiet w „Mechaniku” w dniu 08.03.2015

Zumba Fitness.

Bezpłatną imprezą, skierowaną do społeczności szkolnej oraz mieszkańców miasta i powiatu, była organizowana przez dwa lata (24.10.2015, 24.09.2016 r.) w ZS Nr 1 w Olkuszu, ZUMBA FITNESS, której celem było zapewnienie uczestnikom wypoczynku pro-fitness jako odskoczni od trudów dnia codziennego.

Fot. ZUMBA FITNESS w „Mechaniku” w dniu 24.10.2015 r.

Rajdy Jednoślądów.

„Mechanik” tętni życiem motoryzacyjnym. Każdego roku, organizowane są tutaj barwne Rady Jednoślądów, ulicami Srebrnego Grodu i okolic. Są atrakcją dla mieszkańców miasta. Towarzyszą jej imprezy towarzyszące (m. in. akcje edukacyjno-prewencyjne). Pierwszy Rajd Jednoślądów odbył się 11.05.2016, podczas którego dodatkową atrakcją były pokazy kaskaderskie na placu „Mechanika”.

Fot. IV Rajd Jednoślądów „Mechanika” Olkusz – Róża Wiatrów na Pustyni Błędowskiej, w dniu 14.09.2018, w kontekście obchodów 100-lecia odzyskania Niepodległości przez Polskę.

„Muzeum na kółkach”.

ZS Nr 1 w Olkuszu był pomysłodawcą wizyty w Olkuszu pawilonu „Muzeum na kółkach” – mobilnej wystawy Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie, w którym została przedstawiona historia i kultura polskich Żydów. Od 31.08. do 02.09.2016 r. na olkuskim Rynku lokalna społeczność mogła bezpłatnie zwiedzać ten pawilon i uczestniczyć w towarzyszących wydarzeniach. ZS Nr 1 w Olkuszu był koordynatorem tej akcji, przy partnerstwie: Urzędu Miasta i Gminy w Olkuszu, Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olkuszu, Biblioteki Pedagogicznej w Olkuszu, Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Olkuszu oraz Muzeum Regionalnego PTTK oddział Olkusz. Działania Szkoły w ramach akcji to m. in.: sesja popularnonaukowa „Wielokulturowy Olkusz” przy współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej w Krakowie, wieczorne, plenerowe pokazy filmów o tematyce żydowskiej przygotowane we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Olkuszu i klubem filmowym

KineDok, wystawa „Minęło ponad pół wieku, lecz pamięć pozostaje. Życie w krakowskim i olkuskim getcie”, „Nigdy więcej wojny, nigdy więcej ofiar”, uroczyste, powiatowe rozpoczęcie roku szkolnego 2016/2017, warsztaty „Polin”, konkurs na szkolnej platformie Moodle „Wielokulturowy Olkusz”, wystawa „Życie w getcie”. ZS Nr 1 w Olkuszu wpisał się w dzieło podkreślenia tożsamości lokalnej społeczności, przypomnienia o duchowym, kulturowym i materialnym wkładzie narodu żydowskiego w historię i życie mieszkańców regionu olkuskiego, określającym lokalną świadomość.

Fot. Plenerowe pokazy filmów o tematyce żydowskiej, z okazji wizyty w Olkuszu Muzeum POLIN, przygotowane przez ZS Nr 1 w Olkuszu we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Olkuszu i klubem filmowym KineDok w 2016 r.

Udział w Narodowym Czytaniu.

W ramach ogólnopolskiej akcji **Narodowego Czytania** popularyzującego czytelnictwo, na olkuskiej Starówce, Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka, wśród innych osobistości olkuskiego życia publicznego, czyta fragmenty dzieł literatury polskiej.

Fot. Dyrektor ZS nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka oraz aktor Teatru Zagłębia w Sosnowcu Przemysław Kania czytają „Przedwiośnie” S. Żeromskiego, w dniu 08.09.2018 r.

Dni Otwarte dla gimnazjalistów i uczniów szkół podstawowych.

Każdego roku na wiosnę, ZS Nr 1 w Olkuszu organizuje Dni Otwarte dla gimnazjalistów i uczniów szkół podstawowych, podczas których zapoznaje zwiedzających ze swoją ofertą edukacyjną i promuje szkolnictwo zawodowe. „Mechanik” zapewnia olbrzymie możliwości rozwoju dla uczniów i stanowi niezwykle atrakcyjną dla nich perspektywę kształcenia. To

„jedna Szkoła, ale daje wiele możliwości”, dlatego **przyjdź, zobacz, wybierz i zostań uczniem popularnego „Mechana”**.

Fot. Dzień Otwarty w „Mechaniku” w dniu 25.04.2019.

„Mechanik” gospodarzem wojewódzkiego konkursu.

„Mechanik” przyczynia się do podniesienia rangi szkolnictwa zawodowego, dlatego nie jest przypadkiem, że **gospodarzem VI edycji wojewódzkiego Konkursu „Mam zawód. Mam fantazję”** (organizowanego przez Departament Edukacji i Kształcenia Ustawicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, w ramach projektu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II) - **konkurencja V- Sterowanie elektropneumatyczne z zastosowaniem sterownika PLC, który odbył się w dniu 17.10.2018, był właśnie ZS Nr 1 w Olkuszu.**

Fot. VI edycja wojewódzkiego Konkursu „Mam zawód. Mam fantazję” - konkurencja V- Sterowanie elektropneumatyczne z zastosowaniem sterownika PLC, w ZS Nr 1 w Olkuszu, w dniu 17.10.2018.

Delegacja Komisji Europejskiej w „Mechaniku”.

W marcu 2019 r. **Delegacja Komisji Europejskiej z Brukseli**, która chciała zobaczyć **rezultaty wsparcia szkół zawodowych środkami z europejskiego Funduszu Społecznego**, rozpoczęła swoją wizytę od obserwacji znakomitych efektów tego wsparcia w **ZS Nr 1 w**

Olkuszu. „Mechanik” realizując unijne projekty, aktywnie włącza się w rozwój powiatu dostarczając na rynek pracy wykwalifikowanych fachowców z branży technicznej.

Fot. Wizyta Delegacji Komisji Europejskiej z Brukseli w ZS Nr 1w Olkuszu w marcu 2019 r.

UDZIAŁ W AKCJACH PROSPOŁECZNYCH. DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA.

ZS Nr 1 w Olkuszu angażuje się w działania prospołeczne i charytatywne.

Działalność prężnego wolontariatu jest jednym ze sztandarowych celów Szkoły. **Pierwsze Targi Wolontariatu, zorganizowane w dniu 14.11.2008 r. w Miejskim Ośrodku Kultury w Olkuszu, przez Stowarzyszenie Res Sacra Miser, odbyły się przy współudziale Koła Wolontariuszy z ZS Nr 1 w Olkuszu.** Warto nadmienić, że **konkurs na logo Targów Wolontariatu (2008 r.) wygrała uczennica Szkoły Dorota Wierciak.** Szkoła uczestniczy w każdej edycji Targów Wolontariatu.

Fot. Przemawia Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka na I Targach Wolontariatu w olkuskim MOK w 2008 r.

Uczniowie z „Mechanika” posiadają zawsze otwarte serca dla potrzebujących.

Wolontariusze Szkoły zostawali laureatami i zdobywali wyróżnienia w konkursie **WOLONTARIUSZ ROKU** w kategorii najlepszy wolontariusz - pedagog - propagator idei wolontariatu (np. pani Zdzisława Sztafińska: laureatka w 2009 r. i wyróżnienie 2013 r., pan Piotr Grzanka laureat w 2016 r., pani Sylwia Zawada – laureatka w 2017) oraz w kategorii - najlepszy wolontariusz – uczeń (np. Marcin Sperka - zwycięzca w konkursie w 2010 r., Krystian Wilk – wyróżnienie w 2013 r., Anna Juzaszek – wyróżnienie w 2016 r.), rozstrzyganym podczas Targów Wolontariatu i zorganizowanym w ramach projektu „Potrzebujesz mnie, więc jestem”, przez Stowarzyszenie Dobroczynne „Res Sacra Miser”.

Klub Wolontariuszy z ZS Nr 1 w Olkuszu w 2012 r. wygrał Wojewódzki Konkurs „Barwy Wolontariatu”, organizowanym przez Centrum Wolontariatu w Warszawie. Wolontariusze z „Mechanika” zostali docenieni m. in. za udział w **świętecznych zbiórkach żywności**, organizowanych co roku z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkanocnych, w hipermarketach na terenie Olkusza, pod patronatem Banku Żywności w Krakowie oraz Stowarzyszenia Dobroczynnego „Res Sacra Miser” w Olkuszu. Z zebranych produktów sporządza się paczki świąteczne, które są rozdzielane wśród najbiedniejszych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich nie tylko z naszej Szkoły. **„Mechanik” jest pionierem w okolicy Olkusza w zakresie organizowania zbiórek żywności. Przez wiele lat była to jedyna szkoła w powiecie, która prowadziła tę akcję.**

Fot. Pani Zdzisława Sztafińska wraz z kołem Wolontariuszy na Gali Wolontariatu w Urzędzie Marszałkowskim w Krakowie podczas odbierania nagrody za zajęcie I miejsca w Wojewódzkim Konkursie „Barwy Wolontariatu” (16.11.2012).

Inne świąteczne działania, w których uczestniczyli uczniowie Szkoły, to m. in.: **stoisko „Mechanika” ze stroikami i ozdobami**, prezentowane na świątecznych kiermaszach organizowanych na olkuskim Rynku, akcja „Góra Grosza” Towarzystwa NASZ DOM, pod patronatem MEN na rzecz dzieci z domów dziecka (w dniach 21.11.-02.12.2011), ogólnopolska akcja „Szlachetna Paczka” (przygotowanie paczki dla wybranej rodziny, znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej), akcja „Wyłosuj Anioła. Zostań Aniołem Stróżem Dziecka z oddziału onkologicznego” (pisanie świątecznych kartek z życzeniami do dzieci znajdujących się na oddziałach onkologicznych), zbieranie odzieży (czapek, szalików, rękawiczek) dla osób ubogich, pluszaków dla dzieci z oddziałów onkologicznych.

Fot. Stoisko ZS Nr 1 w Olkuszu podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego w 2011 r. na olkuskim Rynku.

Szkolny zespół wokalo-instrumentalny wraz ze swoimi opiekunami, cyklicznie **koncertuje dla seniorów w domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo-leczniczych.**

Mieszkańcy wspólnie z zespołem śpiewają pieśni religijne, ludowe, patriotyczne, biesiadne, które „przenoszą” Seniorów chociaż na chwilę, w czasy ich młodości oraz do domu rodzinnego. Młodzież nawiązuje świetny kontakt ze starszym pokoleniem, bo wie, że życzliwa obecność drugiego człowieka, „ciepłe” słowo, uśmiech i piosenka, integrują pokolenia.

Fot. Bożonarodzeniowy koncert zespołu wokalo-instrumentalnego z „Mechanika” dla Seniorów.

Muzycy z „Mechanika” rozwijają swoją działalność i poszerzają grono odbiorców, np. w dniu 22.01.2018 r. po raz pierwszy zorganizowali zabawę karnawałową dla dzieci niepełnosprawnych.

Prospołeczne projekty i akcje, w których uczestniczy „Mechanik”, to także m. in.: PROJEKT - MŁODZI JAŁMUŻNICY – Caritas Diecezji Sosnowieckiej (2013 r.), akcja „Sprzątanie Świata -Polski”, akcja „Oszczędzaj energię elektryczną” (uczniowie Szkoły w kwietniu 2009 r. na terenie Olkusza rozdawali stosowne ulotki i zachęcali przechodniów do ekonomicznego używania energii), akcja proekologiczna prowadzona pod hasłem „EKO-trendy” (2009 r.), „Młodzież w działaniu – olkuska szkoła liderów” (projekt prowadzony przez olkuskie Stowarzyszenie Dobroczynne „Res Sacra Miser” , podczas którego uczniowie przygotowują własne miniprojekty dotyczące edukacji, pomocy charytatywnej, pomocy dzieciom niepełnosprawnym i ze świetlic opiekuńczo-wychowawczych oraz promocji zdrowego trybu życia). Wolontariusze z „Mechanika” służą także pomocą podczas lokalnych imprez, pamiętają także o naszych „mniejszych braciach”, zawożąc karmę, koce i inne artykuły do schronisk dla psów.

„Mechanik” udziela się w powiecie także na niwie sportowej. Przykładem może być zorganizowany przez Szkołę, w hali sportowo-widowiskowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Olkuszu, w dniu 21.03.2011 r. **Powiatowy Turniej Halowej Piłki Nożnej dla drużyn klas trzecich gimnazjum** pod patronatem Starosty Olkuskiego.

Społeczność „Mechanika” ratuje życie potrzebującym, biorąc udział w organizowanych tutaj od 13.02.2013 r., **cyklicznych zbiórkach krwi** (dwa razy w roku), przeprowadzanych przez Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Krakowie), bo krwi nie można wyprodukować a nie może jej zabraknąć dla nikogo. W ciągu 8 lat, od 2013 do 2019 r.,

zarejestrowały się 883 osoby (w tym także z zewnątrz) i pobrano 280,075 litrów krwi. Od roku 2018 prowadzona jest także akcja rejestracji potencjalnych Dawców krwiotwórczych komórek macierzystych #KOMÓRKOMANIA , prowadzona przez Fundację DKMS.

Fot. Zbiórka krwi w „Mechaniku” w r. szk. 2018/2019 r.

Działania ZS nr 1 w Olkuszu są zauważane i doceniane przez lokalne władze. Reprezentanci „Mechanika”, „za działalność na rzecz wychowania dzieci i młodzieży wykraczającą poza zwykłe obowiązki”, zostali **uhonorowani Nagrodami Burmistrza Miasta i Gminy Olkusz dla Osób Działających Na Rzecz Dobra Innych – statuetkami Szlachetnego Serca - „Cordis Nobilis”**. Z ZS Nr 1 w Olkuszu Nagrodę tę otrzymała pani Zdzisława Sztafińska (w kategorii Nauczyciel, 15.01.2010), uczeń Artur Januszek (w kategorii Wolontariusz, 01.02.2013) oraz pani Małgorzata Żurek (w kategorii Nauczyciel 20.01.2017). **Nagrodę Cordis Nobilis przyznano po raz pierwszy w 2010 r. a Pani Zdzisława Sztafińska była jej pierwszą laureatką w kategorii Nauczyciel.**

Fot. Zdzisława Sztafińska z ZS Nr 1 w Olkuszu otrzymuje Nagrodę Burmistrza MiG Olkusz „Cordis Nobilis w kategorii Wolontariusz w roku 2010.

ŁĄCZENIE NAUKI Z ZABAWĄ.

„Mechanik” łączy naukę z przyjemnościami. Te ostatnie pozwalają się zrelaksować, zregenerować umysł i przygotować go do przyjęcia kolejnej porcji wiedzy. Uczniowie w „Mechaniku” mogą liczyć na różnorodne formy wypoczynku, jak np. kilkudniowe wycieczki (w

tym wyjazdy zagraniczne), rajdy (w tym Rajdy Jednoślądów), turnieje sportowe, okolicznościowe zabawy.

Rajdy integracyjne.

Jedną z atrakcji w Szkole są organizowane na początku roku szkolnego, dla uczniów klas pierwszych, rajdy integracyjne, które słyną ze zwiedzania malowniczych zakątków z emocjonujących rozgrywek sportowych, grillowania, miłej atmosfery.

Fot. Rajd integracyjny klas pierwszych ZS Nr 1 w Olkusz w dniu 11.09.2018 r.

Otrzęsiny.

Otrzęsiny – zwyczajowe przyjmowanie uczniów pierwszej klasy do społeczności uczniowskiej, w „Mechaniku” są kulturalną ale także szczególnie barwną, pełną humoru, wspaniałą zabawą, która pozostaje na całe życie w pamięci nowo przyjętych. Podczas okolicznościowego programu artystycznego, często każda pierwsza klasa przygotowuje własny program artystyczny (m. in. śpiewy, skecze, malowanie wybranej postaci, parodiowanie znanych osób), który jest oceniany przez Jury. Zwycięska klasa otrzymuje Puchar Dyrektora Szkoły. Pierwszoklasiści podczas „otrzęsin” przechodzą test współdziałania, który pozwala im w kolejnych dniach, miesiącach i latach, bronić dobrej opinii klasy, Szkoły, oraz odważnie stawić czoła szkolnym wyzwaniom.

Fot. „Otrzęsiny” w „Mechaniku” w dniu 14.10.2011 r.

Wycieczki zagraniczne.

Uczniowie ZS Nr 1 w Olkuszu to prawdziwi globtroterzy. Młodzież Szkoły, co roku, zwiedza Europę, sławi tu Polskę i „Mechanika”. Na przestrzeni lat 2006-2019 zwiedziła m. in. Czechy (Praga), Słowację (m. in. kąpiel w Termach Oravicy), Niemcy (Berlin), Austrię (Wiedeń), Węgry (Budapeszt), Szwajcarię (Lucerna, Jezioro Czterech Kantonów), Francję (m. in. Paryż, Strasburg, Saint-Tropez, Carcassonne); Hiszpanię (Barcelona, Montserrat, Girona, Tossa de Mar, L’Estartit, Empuria, Figueres – Miasto Salvadora Dali); Monako (Monte Carlo); Włochy (Rzym, Mediolan, Wenecja, San Remo, Werona, Peschiera del Garda), Grecję (Ateny, Lutraki, Saloniki, Delfy, Leptokaria nad brzegiem Morza Egejskiego, klasztory na Meteorach, Góra Olimp), Turcję (Istanbul), Chorwację (Makarska Riviera, Jeziora Plitwickie, Medulin, Split, Trogir, Dubrovnik), Bośnię i Hercegowinę (Mostar, Neum, Medjugorie), Czarnogórę (Kotor), Słowenię (Lublana, Koper), Serbię (Belgrad). Te wielodniowe wycieczki posiadają bardzo bogaty program. Obejmują m. in. zwiedzanie zabytków, muzeów, uroczych zakątków, stadionów słynnych klubów piłkarskich, a poza tym młodzież odpoczywa na „rajskich” plażach, znajdujących się w kurortach chorwackich, greckich, tureckich, francuskich, hiszpańskich, portugalskich, włoskich, bawi się na dyskotekach. Odwiedzane są zarówno sławne miejsca w Europie, jak i mniej znane, ale równie urokliwe miejscowości. Niezapomniane widoki, wspaniałe zabytki, „złote” plaże, słoneczna pogoda, świetny nastrój, przygoda – to esencja tych wojaży. Zwiedzając różne kraje, młodzież poznaje ich kulturę i tradycję, doskonalą znajomość języków obcych, poszerza swoje horyzonty myślowe.

Fot. „Mechanika” w Paryżu.

Atrakcyjne wycieczki krajowe.

Uczniowie z „Mechanika” uwielbiają także kilkudniowe wycieczki krajowe do malowniczych zakątków Polski.

Najlepsi uczniowie mogą liczyć na bezpłatną, atrakcyjną wycieczkę, sponsorowaną przez pracodawców na końcu roku szkolnego jako nagrodę za dobrą naukę.

Fot. Wycieczka dla najlepszych uczniów do Grodu Kraka w 2018 r. ufundowana przez firmy – TAKT Spółka z o.o. i Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo Handlowe „MALBOX” ZPChr.

Jedną z niezwykłych atrakcji „Mechanika” są **nocne rajdy z atrakcjami** oraz spływy kajakowe. Pierwszy Pieszy Rajd Nocny do Czernej odbył się 24.05.2019 r. Uczestnicy przeszli ok. 17 kilometrów, posilili się pieczonymi kiełbaskami na rozpalonym przez siebie ognisku i rozegrali nocny mecz siatkówki.

Wycieczki rowerowe.

Szczególną formą odkrywania piękna regionu, są organizowane przez nauczycieli wychowania fizycznego wycieczki rowerowe. Świat widziany z dwóch kółek jest zupełnie inny niż podczas jazdy samochodem. Podmuch wiatru, fizyczny wysiłek, zapach przyrody – to atuty podróżowania dwuśladem, którego nie jest w stanie zastąpić żaden inny pojazd.

Fot. Wycieczka rowerowa z „Mechanika” w Auschwitz – Birkenau, 2019 r.

Do szkolnej tradycji należy organizowanie **zimowych wyjazdów w góry na narty**. „Białe szaleństwo”, wspaniałe widoki, górskie atrakcje, powodują, że chętnych do tych wyjazdów nie brakuje.

Fot. „Białe szaleństwo” ZS Nr 1 w Olkuszu w Białce Tatrzańskiej w 2018 r.

Dyskoteki. Andrzejki. Walentynki.

Samorząd uczniowski organizuje udane dyskoteki, często połączone z konkursami i niespodziankami (np. wśród szkolnych zabaw szczególne miejsce zajmuje tradycyjna dyskoteka „andrzejkowa” i walentynkowa, podczas której mają miejsce okolicznościowe atrakcje.

Fot. Dyskoteka andrzejkowa w „Mechaniku” w dniu 28.11.2019

Mikołaj.

Każdego roku, w dniu 6 grudnia, z samego ranka, do Szkoły przybywa Święty Mikołaj ze swoją świtą: aniołami, śnieżynkami, reniferami i przynosi prezenty (dla grzecznych) a czasami także i różgi (dla niesfornych). Jest tu zawsze z utęsknieniem czekany. Witany jest oficjalnie przez Dyrektora Szkoły w dużej sali gimnastycznej, gdzie zgromadzona jest cała młodzież Szkoły, która gotuje Mikołajowi wraz z osobami towarzyszącymi, owacyjne przyjęcie. Zazwyczaj Mikołaj pyta, czy każdy sprawował się dobrze w ciągu roku. Jest bardzo komunikatywny, świetnie nawiązuje kontakt z młodzieżą. Każda klasa prezentuje na cześć Złego Gościa barwny występ artystyczny. Uczniowie wyrażają swoje prośby, a Św. Mikołaj je komentuje, w większości akceptuje i spełnić obiecuje. Następnie tańcom i zabawom nie ma końca.

Fot. Św. Mikołaj w „Mechaniku” w 2016 r.

Nieodłączną imprezą szkolnych „Mikołajek” jest **Turniej Mikołajkowy**, rozgrywany na dużej sali gimnastycznej.

Czasami uczniowie zatrzymują Św. Mikołaja na noc w Szkole i wtedy zabawa pełna miłych niespodzianek, trwa do białego rana.

Fot. Noc z Mikołajem z 04 na 05.12.2015 r. - „Pyjama Party”.

Studniówki.

Studniówki to zawsze niezwykle przeżycie. W „Mechaniku” bal studniówkowy posiada zawsze nieprzeciętną, wspaniałą, artystyczną oprawę, która składa się m. in. z zaprezentowanej przez Dyrektora Szkoły, trafnej i potraktowanej „z uśmiechem” charakterystyki każdej klasy maturalnej i każdego maturzysty z osobną, programu artystycznego, czarującego walca, tradycyjnego poloneza. Zabawa zawsze jest wspaniała a stroje zjawiskowe.

Fot. Studniówka ZS Nr 1 w Olkuszu, 2013 r.

Futsal.

Sz szczególnie ulubioną przez uczniów formą sportowej rozrywki, jest cykliczny, sezon ligowy FUTSALU - in. halowa piłka nożna. Sympatię do „halówki” rozbudził ks. Marcin Olszewski – wielokrotny złoty medalista Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Halowej i to podczas jego nauczania w Szkole, ruszyła Szkolna Liga Futsal, w dniu 21.02.2014 r.

Coś miłego dla Dziewcząt i Chłopców z „Mechanika”.

Odskoknią od codziennego trudu nauki jest dzień **8 marca - Dzień Kobiet dla uczennic z „Mechanika”**, związany z miłymi niespodziankami dla dziewcząt, m. in. **Babskie Wieczory**, bezpłatne, profesjonalne zabiegi kosmetyczne prowadzone przez słuchaczy Szkoły Policealnej dla Dorosłych w ZS Nr 1 w Olkuszu, którzy kształcą się w zawodzie Technik Usług Kosmetycznych. W dniu 8 marca 2019 r. po raz pierwszy w historii Szkoły zostały wyróżnione wyjątkowe kobiety „Mechanika” (zwycięzcznie w trzech kategoriach: Kobieta Naukowiec, Kobieta Przyjaciół, Kobieta Dobra Dusza, Kobieta Dama Kier), które zostały wyłonione podczas przeprowadzonego wcześniej plebiscytu, w którym uczestniczyli uczniowie Szkoły – płeć przeciwna.

Fot. Dzień Kobiet 2016 w „Mechaniku”

Z okazji Dnia Kobiet, w dniu 08.03.2016 **została otwarta lustrzana sala fitness**. Prowadzone w niej zajęcia przyczyniają się do podniesienia jakości zdrowia, sprawności fizycznej i dobrego samopoczucia.

Fot. Pierwsze zajęcia w lustrzanej sali fitness w „Mechaniku”, w dniu 08.03.2016 r.

Chłopcy z „Mechanika” także mogą liczyć na swoje atrakcje. Specjalnie dla męskiej części społeczności uczniowskiej adresowane są różne imprezy (np. we wrześniu wybory Mistera Szkoły – SUPER MECHANIKA). W dniu 21.05.2019 **po raz pierwszy w „Mechaniku” odbyło się „Męskie popołudnie”** – impreza poświęcona wyłącznie uczniom płci męskiej, podczas której wiele się działo np. elementy Ju-Jitsu, samoobrony, krótkofalarstwo i inne.

Dzień Dziecka – Dzień Języków Obcych – Dzień Sportu.

Przykładem nauczania połączonego z zabawą jest obchodzony w „Mechaniku” Dzień Dziecka, połączony z Dniem Języków Obcych i Dniem Sportu, przybierającym arcyciekawą formę, eksponującą językowe umiejętności uczniów. Jest to prawdziwe „show” z udziałem uczniów, którzy ukazują swoje niezwykle talenty wokalne, aktorskie i taneczne oraz wcielają się w znane postaci z krajów, których język jest nauczany w Szkole. Podczas okolicznościowego koncertu, wykonywane są piosenki w językach obcych. Poza występami artystycznymi, organizowane są imprezy jak np. stoiska kulturowo-degustacyjne (gdzie serwuje się potrawy kuchni brytyjskiej, amerykańskiej, niemieckiej, francuskiej, hiszpańskiej, rosyjskiej), mechaniczny byk rodeo, fotobudka, konkursy językowe.

Fot. Dzień Języków Obcych 2017 i 2019 w „Mechaniku”.

Z okazji Dnia Dziecka, organizowany jest także **Piknik Rekreacyjno-Sportowy** na stadionie MOSiR w Olkusz. Podczas festynu, uczniowie mogą wykazać się umiejętnościami sportowymi, świetnie się przy tym bawiąc.

Fot. Festyn Rekreacyjno-Sportowy z okazji Dnia Dziecka dla uczniów z „Mechanika” na stadionie MOSiR w Olkuszu w dniu 30.05.2018 r.

W kontekście ustawicznej realizacji unijnych projektów Erasmus +, w ramach którego młodzież z „Mechanika” wyjeżdża do Hiszpanii, w sposób szczególny obchodzony jest co roku **Dzień Języka Hiszpańskiego**.

Fot. Dzień Hiszpański 2018

DZIAŁANIA W SFERZE KULTURY I KULTURY ZAWODU.

Szkoła prowadzi działania w zakresie promowania kultury (Spotkania z Ciekawymi Ludźmi, szkolne Centrum Kultury i Tradycji).

Spotkania z Ciekawymi Ludźmi.

W Szkole od szk. 2011/2012, prowadzony jest cykl „Spotkania z Ciekawymi Ludźmi”, którzy są pasjonatami w różnych dziedzinach życia artystycznego i zawodowego. Od r. szk. 2011/2012 w ramach cyklu, Szkołę odwiedzili już m. in. Olgerd Dziechciarz – poeta, prozaik, felietonista, regionalista (24.01.2012); por. Juliusz Głowacki – wieloletni Prezes Zarządu Koła Związku Kombatanów RP i BWP w Olkuszu (13.03.2012); Andrzej Wcisło- artysta fotograf (29.11.2012); Stanisław Stach – artysta malarz, wieloletni Dyrektor olkuskiej GSW BWA (07.03.2013); Adam Przewięźlikowski –wieloletni Dyrektor naczelny OFNE i Prezes Zarządu OFNE – EMALIA S.A. (01.04.2014); Jacek Majcherkiewicz – „Jamagor” – malarz,

poeta, felietonista, satyryk (01.04.2014); Ireneusz Cieślik – teolog, publicysta, pasjonat wielokulturowej historii regionu olkuskiego (21.11.2016); Józef Liszka – artysta – rzeźbiarz, Kawaler Orderu Św. Stanisława, Honorowy Obywatel Gminy Bolesław, miłośnik regionu olkuskiego (14.04.2016); Jacek Sypień – pisarz, historyk, regionalista, autor książek popularyzujących Ziemię Olkuską (18.05.2016, 20.11.2018); Ryszard Wnuk – geolog, miłośnik Ziemi Olkuskiej (10.02.2016); państwo Monika i Andrzej Ciołkiewicz – speleolodzy, grotolazi, pasjonaci, odkrywcy (06.10.2016); Mariusz Dybich – wieloletni pracownik Stacji Badawczej Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego w Kairze (05.10.2017), Gabriela Górka i Jakub Majnusz – podróżnicy (10.10.2017); Łukasz Jarosz – poeta, pisarz, perkusista, wokalista (07.02.2018); Stanisław Wywiół – malarz, grafik, rysownik, pedagog, kolekcjoner (16 i 23.03. 2018); Dariusz Rozmus – archeolog, podróżnik, wykładowca w Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu, miłośnik Zagłębia Dąbrowskiego (15.04.2016, 09.01. 2018); Urszula Kalecińska – Kucik – poetka i artystka (07.10.2018); Beata Bazan-Bagrowska – pisarka, dziennikarka, artysta plastyk i redaktor naczelna miesięcznika „Bolesławskich Prezentacji” – Centrum Kultury im. Marii Płonowskiej w Bolesławiu (02.10.2018); Karina Stempel – poetka i podróżnik (09.10.2018); Eugeniusz Kozłowski – artysta, designer, producent, współwłaściciel (wraz z Maciejem Piaśnikiem) firmy Imperial S.C. w Olkuszu (24.10.2019); Sylwester Piasny – przedsiębiorca, właściciel trzebińskiej firmy „HARDKOP”, inwestor, współproducent filmowy, posiadacz wielu patentów, pasjonat, człowiek sukcesu, sponsor i absolwent „Mechanika”(28.11.2019).

Młodzież uczestniczy w spotkaniach z interesującymi osobami, również poza terenem Szkoły, podczas wyjazdów do instytucji samorządowych, kulturalnych i innych, np. spotkanie z Jerzym Nagawieckim – dziennikarzem i regionalistą, w sali obrad Starostwa Powiatowego w Olkuszu (19.09.2007), spotkania w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Olkuszu: z o. Leonem Knabitem (28.10.2009), z pisarką Małgorzatą Karoliną Piekarską (16.10.2018).

Fot. Spotkanie w ZS Nr 1 w Olkuszu z Jackiem Majcherkiewiczem „Jamagorem” – malarzem, poetą, felietonistą, satyrykiem.

Szkolne Centrum Tradycji i Kultury.

W Szkole dzieje się mnóstwo imprez kulturowych.

Szkolne Centrum Tradycji i Kultury popularyzuje wybitne postaci zasłużone dla Ojczyzny i polskiej kultury, **organizuje okolicznościowe eventy** (np. Skarby Kultury Powiatu Olkuskiego, Perły architektury regionu olkuskiego, Kolekcje monet), **uczestniczy w wydarzeniach kulturowych (warsztaty, zajęcia edukacyjno-literackie, wykłady, wystawy, spotkania z ludźmi kultury i sztuki) organizowanych dla Szkoły w Powiatowej i Miejskiej**

Bibliotece Publicznej w Olkuszu (umowa partnerska pomiędzy ZS Nr 1 w Olkuszu a PiMBP w Olkuszu została podpisana 03.09.2018 r.), **w olkuskim Miejskim Ośrodku Kultury – Centrum Kultury ul. Szpitalna 32, w olkuskiej „Batorówce” – siedzibie PTTK, w Bibliotece Pedagogicznej Wojewódzkiej – Filii w Olkuszu.**

Odrębną formą kontaktu z kulturą były organizowane z inicjatywy Dyrektora ZS Nr 1 w Olkuszu Aldony Nowickiej, dzięki uprzejmości i współpracy ze Szkołą Proboszcza Bazyliki Mniejszej Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu – ks. Mieczysława Miarki oraz Dyrektora Małopolskiego Biura Wystaw Artystycznych Stanisława Stacha, **Festiwale Muzyki Klasycznej** dla uczniów klas pierwszych ZS Nr 1 w Olkuszu, z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Świąt Wielkanocnych. FMK składały się z dwóch części: pierwsza część to Koncert Muzyki Organowej w olkuskiej Bazylice, wykonywany przez jej organistę – Macieja Semłę na zabytkowych, późnorennesansowych, najstarszych w Polsce organach Hansa Hummła i Jerzego Nitrowskiego, oraz druga część – Koncert Muzyki Operowej w MBWA w Olkuszu.

Fot. Uczniowie klas pierwszych „Mechanika” w olkuskiej Bazylice Św. Andrzeja Apostoła, podczas wykonywanego dla nich Koncertu Organowego, w dniu 16.03.2012.

Warto dodać, że w dniu 23.09.2008 r. uczniowie Szkoły wzięli udział w **Dniach Kultury i Języka Francuskiego**, z udziałem m. in. Konsula Generalnego Francji Pascala Vagogne, w Centrum Kultury Promocji i Informacji w Wolbromiu, gdzie wystąpili w programie artystycznym. Natomiast w celu szlifowania języka angielskiego, młodzież systematycznie wyjeżdża do krakowskiego Centrum Kultury Rotunda na **sztuki teatralne** w języku Szekspira. Z kolei „Mechanik” gości w swoich murach grupy teatralne, wystawiające przedstawienia w języku angielskim.

SUKCESY EDUKACYJNE.

Olkuski „Mechanik” odnosi liczne edukacyjne sukcesy w skali powiatu, województwa, Polski i świata.

Szkoła jest **liderem w rankingach wyników matur i egzaminów z kwalifikacji zawodowych.**

W dniu 09.06.2009 r. przedstawiciele ZS Nr 1 w Olkuszu, wspólnie z innymi wyróżnionymi szkołami zawodowymi województwa małopolskiego, zaprezentowali swoją placówkę na **Gali**

Laureatów, mającej miejsce w budynku Opery Krakowskiej. Gala Laureatów to wyjątkowa uroczystość dla małopolskiej oświaty – dla najlepszych uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli.

Fot. Stoisko ZS Nr 1 w Olkuszu na Gali Laureatów w Operze Krakowskiej w dniu 09.06.2009 .

„Mechanik” został **wyróżniony podczas I Gali Kształcenia Zawodowego**, która odbyła się 07.12.2011 r. w siedzibie firmy Comarch S. A. w Krakowie. **Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka otrzymała Dyplom Uznania za „aktywne włączenie się w proces modernizacji kształcenia zawodowego w Małopolsce”** a uczeń Szkoły Krzysztof Mączka otrzymał nagrodę za zajęcie III miejsca konkursie „Mam zawód. Mam fantazję”.

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka otrzymuje Dyplom Uznania na Gali Kształcenia Zawodowego w dniu 07.12.2011 r.

W 2013 r. Szkoła otrzymała najwyższą ocenę 14 x A we wszystkich badanych obszarach w ewaluacji zewnętrznej, przeprowadzonej przez Małopolskie Kuratorium Oświaty, co jest niebywałym sukcesem w skali kraju.

W raporcie zwrócono uwagę na bardzo dobre postrzeganie Szkoły w środowisku i świetną współpracę z rodzicami i lokalnymi podmiotami. Podkreślono zaangażowanie Dyrekcji i nauczycieli w ciągłe podnoszenie jakości nauczania i dbałość o atrakcyjność oferty edukacyjnej Szkoły, jak również została zaakcentowana bardzo aktywna postawa uczniów.

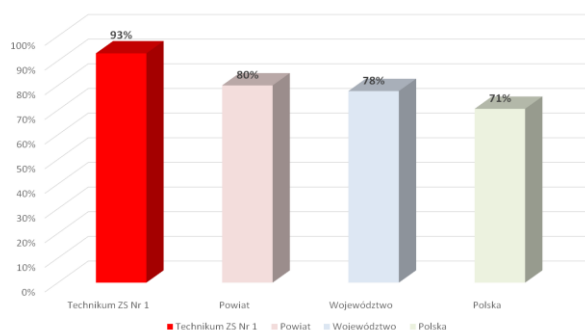
W kwietniu 2014 r. **ZS Nr 1 w Olkuszu – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Olkuszu jako siódma instytucja w Małopolsce, uzyskała znak jakości Małopolskich Standardów Edukacyjno-Szkoleniowych MSUES**, przyznawany na okres 3 lat przez Województwo

Małopolskie – Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Znak jakości świadczy o wiarygodności oraz profesjonalizmie instytucji szkoleniowej, której został przyznany.

ZS Nr 1 w Olkuszu - jako **jedyna szkoła z powiatu olkuskiego** - w dniach od 20 - 22.03.2014, wzięła udział w renomowanych **Targach Edukacyjnych Festiwalu Zawodów w Małopolsce** – największej w południowej Polsce imprezie targowej poświęconej oświacie, której organizatorem był Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

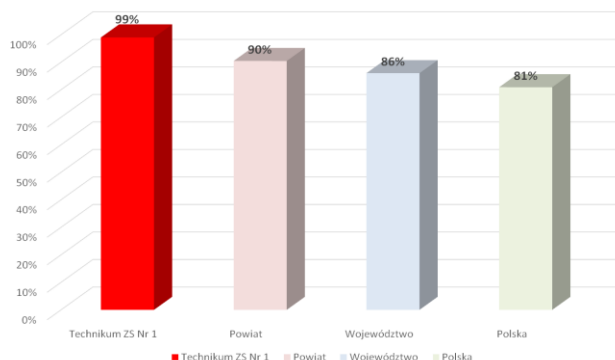
Szkoła odnosi od lat **znaczące sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych na szczeblu ogólnopolskim i międzynarodowym** oraz **osiąga na Maturze i egzaminach zawodowych wyniki wyższe od Małopolski i Polski**, co jest wyrazem wysokiego poziomu kształcenia w Szkole.

Porównanie zdawalności absolwentów na Maturze 2019 - sesja majowa (Technikum ZS Nr 1, Powiat, Województwo, Polska)

Oprac. Komisja Matematyki w ZS Nr 1 w Olkuszu

Porównanie zdawalności na Maturze absolwentów 2019 r. po wszystkich sesjach (Technikum ZS Nr 1, Powiat, Województwo, Polska)

Oprac. Komisja Matematyki w ZS Nr 1 w Olkuszu.

W 2019 r. Technikum Nr 1 w ZS Nr 1 wypadło najlepiej wśród techników w powiecie olkuskim.

Kwalifikacja	Zdawalność w ZS Nr 1 w Olkuszu w %	Zdawalność w Małopolsce w %	Zdawalność w OKE Kraków w %
A.31 Technik logistyk	93,55	79,09	78,72
B.35 Technik geodeta	35,29	88,24	85,27
E.18 Technik mechatronik	96,67	68,09	66,94
E.08 Technik elektryk	85,71	81,05	78,45
M.12 Technik pojazdów samochodowych	95,65	93,80	91,57
M.18 Mechanik pojazdów samochodowych	79,17	84,74	85,74
M.19 Technik mechanik	86,67	90,24	78,41
M.20 Ślusarz	94,74	93,20	92,60
EE.15 Technik chłodnictwa i klimatyzacji	88,89		
r.21 Technik architektury krajobrazu	66,67		

Oprac. Komisja Matematyki w ZS Nr 1 w Olkuszu

W rankingu egzaminów zawodowych w 2016 r., przeprowadzonym przez opiniotwórczy, ogólnopolski portal edukacyjny PERSPEKTYWY, zawód Technik mechatronik z ZS Nr 1 w Olkuszu zajął 3 miejsce w Polsce¹ a zawód Technik geodeta z ZS Nr 1 w Olkuszu znalazł się na 23 pozycji w Polsce².

Technikum Nr 1 w ZS Nr 1 w Olkuszu jest wysoko klasyfikowane w Ogólnopolskim Rankingu Szkół Ponadgimnazjalnych PERSPEKTYWY, np. w 2017 zostało ocenione jako najlepsze w kategorii Technika w powiecie olkuskim, a w województwie zajęło 69 miejsce³, natomiast w 2018 r. uplasowało się na wyższym, 52 miejscu w Małopolsce⁴.

Technikum Nr 1 (ZS Nr 1 im. Stanisława Staszica w Olkuszu), zostało uhonorowane **SREBRNĄ TARCZĄ** przez portal PERSPEKTYWY, w Rankingu Wojewódzkim Techników 2020 – Małopolskie.

Kryteriami rankingowymi w klasyfikacji Techników są: wyniki uzyskane przez uczniów na maturach, sukcesy osiągnięte w olimpiadach oraz wyniki egzaminów zawodowych. Srebrna Tarcza dla popularnego „Mechanika” jest nagrodą za ciężką pracę oraz jest wyzwaniem, aby utrzymać, a nawet polepszyć nagrodzone osiągnięcia.

Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu - Aldona Nowicka, na wniosek Zarządu Powiatu w Olkuszu, dwa razy: w 16.11.2015 - „za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej, w szczególności za kształtowanie umiejętności uczniów, działania innowacyjne, prace organizacyjne na rzecz szkoły, współpracę szkoły ze środowiskiem lokalnym i działania na rzecz oświaty w wymiarze regionalnym”, oraz w 14.10.2019 r. - „za wybitne osiągnięcia w pracy wychowawczej”, **otrzymała Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej. Należy dodać, że Nagroda Ministra Edukacji Narodowej, przyznana dla Pani Dyrektor w dniu 16.11.2015, była nagrodą, którą po raz pierwszy uhonorowano dyrektora szkoły prowadzonej przez Powiat Olkuski.** Dzięki swojemu liderowi, jakim jest Pani Dyrektor, ZS Nr 1 w Olkuszu jest prężnym i nowoczesnym ośrodkiem edukacji zawodowej, z ogromnymi perspektywami dalszego rozwoju.

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Aldona Nowicka uhonorowana Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, 14.10.2019.

Oto wybrane, najważniejsze osiągnięcia uczniów z „Mechanika”, odnoszone w etapie wojewódzkim i centralnym.

2011/2012

-I edycja Konkursu „Mam zawód. Mam fantazję” - Krzysztof Mączka - **III miejsce w województwie** w kategorii „Praca fotograficzna”.

-XXVI Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Rolniczych - **finalistka** Paulina Posełek w bloku Architektura krajobrazu.

-**Ogólnopolski** Polsko-Ukraiński Konkurs Fizyczny Lwiątko – Maciej Sioła - tytuł honorowy „taon” w rankingu konkursu – **laureat** jednego z trzecich miejsc.

2012/2013

-**Wojewódzki** Konkurs „Barwy Wolontariatu” - Koło Wolontariatu (Justyna Barczyk, Dawid

Bajer, Piotr Glicner, Karol Piątek, Krystian Wilk) - **I miejsce**.

-II edycja Konkursu „Mam zawód. Mam fantazję” - Monika Dyduch, Izabela Piwowarczyk, Joanna Lasoń i Anna Korzonek - **III miejsce w województwie** w branży przetwórczo-rolniczej.

-V Ogólnopolska Olimpiada Logistyczna - **finalista** Grzegorz Płowiec.

-**Ogólnopolski** Konkurs „Poznaj świat przez języki” – Magdalena Bednarz – **nagroda główna**.

2013/2014

-III edycja Konkursu „Mam zawód. Mam Fantazję” - Maciej Sioła i Jan Kramarski - **II miejsce w województwie** w dziedzinie mechatroniki.

-VI Ogólnopolska Olimpiada Logistyczna - **finalista** Mateusz Straszak.

-IV Ogólnopolski Konkurs z Wiedzy Logistycznej - **finalista** Mateusz Ślęzak – X miejsce.

-Międzynarodowy Konkurs Matematyczny PANGEA – Jolanta Bałazy, Arkadiusz Szwej – zakwalifikowanie się do finału.

-Turniej TransEDU - Miłosz Piątek – spośród pięciu województw zakwalifikowanie się do pierwszej trójki.

2014/2015

- **II miejsce w województwie** w Indywidualnych Mistrzostwach Małopolski w LA -Mateusz Klich w biegu na 1500 m, Łukasz Kozioł w biegu na 100 m.

- I miejsce w województwie

w konkurencji „Diagnostyka elementów mechatroniki samochodowej” w IV edycji konkursu „Mam zawód. Mam fantazję” - Krzysztof Rolka, Ernest Galicki.

- **III miejsce w Polsce** w konkursie „Od Radia Wolna Europa do wolnej Polski. 100-rocznica urodzin Jana Nowaka Jeziorańskiego” w kategorii szkół ponadgimnazjalnych - Karolina Lewowska, Grzegorz Knurowski, Kamil Brodziński.

- Zakwalifikowanie się do zawodów międzyszkolnych drugiego stopnia XXXVII Olimpiady Wiedzy Geodezyjnej i Kartograficznej - Mateusz Kłudczyński, Aleksandra Gęgotek, Paweł Rolka.

-Zakwalifikowanie się do zawodów drugiego stopnia XLI edycji Olimpiady Wiedzy Technicznej
- Grzegorz Grzanka i Dawid Krupa w grupie elektryczno-elektronicznej, Dawid Osuch i Kamil Głowacki w grupie mechaniczno-budowlanej.

- Zakwalifikowanie się do finału VII edycji konkursu ELEKTRON - Dawid Pośpiech, Łukasz Skorupka, Dominik Izdebski, Wojciech Szych.

- Ogólnopolski Konkurs dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych pt. „Miejsce spotkań dla

studentów”: **I miejsce w Polsce** - Ewa Drozdowska, **IV miejsce w Polsce** - Kamila Kordaszewska.

- **I miejsce w Wojewódzkim** Finale Zawodów w Indywidualnych Biegach Przełajowych - Mateusz Klich na dystansie 1500 m.

- **I miejsce w etapie wojewódzkim** za pracę konkursową w kategorii „film” , w konkursie „Szkola zawodowa – mój wybór” - Jakub Flacht.

2015/2016

-Wojewódzka Szkolna Indywidualna Liga Lekkoatletyczna - **I miejsce w Małopolsce** – złoty medal w biegach sprinterskich na 100 m, **I miejsce w Małopolsce** – złoty medal w biegach sprinterskich na 200 m. – Łukasz Koziół.

- Ogólnopolski konkurs matematyczny Matematyka w Technice dla Technika – zakwalifikowanie się do drugiego etapu - międzyszkolnego - Karol Skręt, Krzysztof Starczynowski, Adrian Tuchacz, Grzegorz Lisowski.

- Ogólnopolski, dwustopniowy konkurs „ELEKTRON” – kwalifikacja do finału (18 miejsce na 1500 uczestników) - Dawid Pośpiech.

- Ogólnopolska, trójetapowa XVII Olimpiada Techniki Samochodowej – półfinał, zakwalifikowanie się do finału - Paweł Żak.

- Międzynarodowy, dwuetapowy Konkurs Matematyczny PANGEA – zakwalifikowanie się do finału - Piotr Fic.

- Ogólnopolski, trójetapowy konkurs dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych „Zaprojektuj parklet w twoim mieście!” organizowany przez Instytut Architektury Krajobrazu Politechniki Krakowskiej - **I miejsce w Polsce** - Aleksandra Koziół, **III miejsce w Polsce** - Kamila Kordaszewska.

-Ogólnopolski, trójetapowy Turniej Motoryzacyjny – dziewiętnasta edycja **II miejsce na szczeblu wojewódzkim** - Kamil Kluczewski, Sebastian Pogoda, Jakub Kocjan, **II miejsce na szczeblu wojewódzkim** w zawodach indywidualnych - Kamil Kluczewski.

-Ogólnopolska, trójetapowa XVII Olimpiada Techniki Samochodowej – **V miejsce w finale** - Paweł Żak.

- VII Rajd Szlakami Żołnierzy 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK - **I miejsce drużynowo** - Aleksandra Koziół, Beata Banyś, Edyta Banyś, Wojciech Piłka, Piotr Kruszak, Paweł Kluczewski.

2016/2017

- XVIII Olimpiada Techniki Samochodowej trój etapowa - zakwalifikowanie do finału - Paweł Żak.
- XL Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i elektronicznej, trój etapowa – finalista - Paweł Gut.
- XXXIX Olimpiada Wiedzy Geodezyjnej i Kartograficznej - Etap Centralny - drużynowo **12 miejsce w Polsce, najlepsze w Małopolsce** - Klaudia Chudzicka, Klaudia Czerniak, Piotr Pałka
- **Ogólnopolski**, trój etapowy Konkurs dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych „Zaprojektuj miejsce spotkań przy swojej szkole” **I miejsce** - Wiktoria Piętka , **II miejsce** - Wiktoria Ząbkiewicz, **III miejsce** - Patrycja Klich.

2017/2018

- Wojewódzki** konkurs „Mam zawód. Mam fantazję” - Konkurencja VIII (branża mechaniczno-mechatroniczna) „Diagnostyka elementów i układów mechatroniki samochodowej, komputerowa diagnostyka silnika spalinowego” - **III miejsce** - Dominik Chmura, Mirosław Hrabia.
- I Skawiński Turniej Wiedzy Mechatronicznej – ogólnopolski - **I miejsce** - Kacper Goraj.
- **Ogólnopolska** Olimpiada Techniki Samochodowej – XIX edycja - **III miejsce – laureat** Jan Guzik.
- **Międzynarodowe** Zawody Robotów Mobilnych JuraBot Krasiejów 2018 - **III miejsce** - Filip Gil.
- **Ogólnopolski** konkurs fotograficzny FotoKrajObraz 2018 organizowany przez Politechnikę Krakowską - **II miejsce** - Klaudia Pomierna.
- **Międzynarodowe** Zawody Robotów ROBOmotion Rzeszów 2018 - konkurencja LEGO Sumo **I miejsce** - Filip Gil.
- IX Rajd Szlakami 1. Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej - **I miejsce** - Wojciech Piłka, Mariusz Cyganek, Bartosz Nocoń, Patryk Czarnul, Paweł Kluczewski, Adrian Marcinowski, Jakub Kulig.

2018/2019

- **Wojewódzki** Konkurs Mam zawód. Mam fantazję - **I miejsce** w konkurencji „Sterowanie elektropneumatyczne z zastosowaniem sterownika PLC”-branża mechatroniczna -Patryk Czarnul i Mariusz Cyganek, **III miejsce** w konkurencji „Wyczarowane ze stali”- branża mechaniczna i górnictwo-hutnicza -Mateusz Sołtysik, **III miejsce** w konkurencji „Projekt koncepcyjny ogrodu przy domu jednorodzinnym położonym na Podhalu” - branża rolniczo-leśna z ochroną środowiska/administracyjno-usługowa - Aleksandra Koziół, Patrycja Klich, Klaudia Rucińska i Anna Barczyk.

- XXXII Rajd Pieszy Szlakami Walk Oddziału „Hardego” - **II miejsce** - Adam Marszałik, Jakub Kulig, Marcin Włodarz, Paweł Tomalczyk, Kamil Ciępka, Wiktor Romanek, Adrian Marcinowski, Daniil Titarenko.
- Finał Wojewódzkiej Małopolskiej Licealiady Młodzieży w Szachach - **v-ce mistrzostwo województwa małopolskiego** –drużyna:1 szachownica - Mateusz Lis, 2 szachownica -Jakub Ochowicz, 3 szachownica -Kamil Kopeć, 4 szachownica -Aleksandra Koziel.
- Zakwalifikowanie się do etapu okręgowego XLV Olimpiady Wiedzy Technicznej Paweł Kluczewski i Mateusz Chwast.
- **II ogólnopolski** Skawiński Turniej Wiedzy Mechatronicznej - **II miejsce** Patryk Zub.
- III Ogólnopolska Olimpiada Spedycyjno-Logistyczna - zakwalifikowanie się do finału - Daniel Siwek.
- XLV trójstopniowa Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Technicznej – zakwalifikowanie się do finału - Paweł Kluczewski.
- **Ogólnopolski** konkurs dla uczniów szkół średnich pt. „Zaprojektuj park kieszonkowy”, zorganizowany przez Politechnikę Krakowską –Instytut Architektury Krajobrazu - **I miejsce** Patrycja Klich za pracę zatytułowaną „Park świetlny”.
- X Rajd Szlakami Żołnierzy 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK - **III miejsce drużynowo:** Adrian Marcinowski, Daniel Titarenko, Jakub Kulig, Mateusz Ziarko, Paweł Tomalczyk, Wiktor Jurczyk.
- Mistrzostwa **Polski** szkół średnich w szachach drużynowych Jakub Ochowicz – **III miejsce.**
- **Międzynarodowy** Konkurs Kangur Matematyczny – **wyróżnienie** - Mateusz Lis.

2019/2020

- XXXIII Rajd Pieszy Szlakami Walk Oddziału „Hardego” - **I miejsce** – drużyna: Jakub Kulig, Adam Marszałik, Paweł Tomalczyk, Piotr Pandel, Kamil Ciępka, Wiktor Romanek, Mateusz Lis i Patryk Żaba.
- Trójstopniowa, ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Technicznej - zakwalifikowanie się do szczebla wojewódzkiego - Mateusz Chwast.

Najlepsi uczniowie są **stypendystami Prezesa Rady Ministrów** oraz otrzymują **Nagrody Starosty Olkuskiego.**

Laury Sowy.

Szczególną formą szkolnego uhonorowania osób przyczyniających się do rozwoju Szkoły i tworzących jej niezapomnianą atmosferę, są **Laury Sowy, jedyna w swoim rodzaju,**

niepowtarzalna nagroda, przyznawana przez ZS Nr 1 w Olkuszu w Dniu Edukacji Narodowej od 13.10.2015 r., w trzech kategoriach: uczeń, nauczyciel, pracodawca. Jest to kunsztowna statuetka wykonana z brązu i przedstawiająca sowę – symbol mądrości. Laureatów wybiera kapituła Lauru Sowy. Laureaci Laurów Sowy to: 2015/2016 - kategoria Uczeń - Grzegorz Knurowski, kategoria Nauczyciel - Mariusz Grewenda, kategoria Pracodawca - Prezes Przedsiębiorstwa Współpracy Gospodarczej Krakservis Sp. z o.o. Zdzisław Majdziak; 2016/2017 - kategoria Uczeń – Anna Juzaszek, kategoria Nauczyciel – Małgorzata Żurek, kategoria Pracodawca – Prezes firmy PLAST-MET Automotive Systems Sp. z o.o. Adam Żyła; 2017/2018 kategoria Uczeń – Aleksandra Kozioł, kategoria Nauczyciel – Sylwia Zawada, kategoria Pracodawca – Prezes firmy P.P.U.H. MALBOX Z.P.Chr. Zygmunt Solecki; 2018/2019 kategoria Uczeń – Natalia Klich, kategoria Nauczyciel – Karolina Gawron, kategoria Pracodawca- firma TAKT Sp. z o.o.; 2019/2020 - kategoria Uczeń – Marcin Zub, kategoria Nauczyciel – Marek Barczyk, kategoria Pracodawca – Łukasz Kajda GRAFPRESS.

Fot. Dyrektor ZS Nr 1 Olkuszu prezentuje Laur Sowy w dniu 13.10.2015.

KIERUNKI KSZTAŁCENIA W ZS NR 1 W OLKUSZU.

Zespół Szkół nr 1 w Olkuszu może kształcić w każdym zawodzie, na który jest aktualne zapotrzebowanie. Szkoła ustawicznie śledząc oferty pracy i Barometr Zawodów, wnioskuje, jakie zawody będą potrzebne a dokonując ciągłej analizy rynku pracy, stara się dostosować do niego profile kształcenia i tak dostosowuje plany nauczania, aby uczniowie ukończyli Szkołę z jak najwyższymi kwalifikacjami. W zależności od potrzeb, uruchamia nowe kierunki kształcenia. **To jedyna Szkoła w powiecie, w której można w trakcie kształcenia zmienić zawód lub ją ukończyć z kilkoma zawodami. Badanie Barometr Zawodów 2020 potwierdza szerokie zapotrzebowanie na zawody, w których kształci ZS Nr 1 w Olkuszu. Szkoła prezentuje patriotyzm gospodarczy i kształci pokolenia rodzin, które zwiększają produktywność regionu.**

W dniu 2 lutego 2008 r. w Szkole rozpoczęła działalność Szkoła Policealna dla Dorosłych. Wtedy była to jedyna taka szkoła w powiecie olkuskim. Zaczęła kształcić w zawodzie Technik górnictwa podziemnego. Ten nowy zawód był wynikiem dobrej **współpracy Szkoły z Zakładami Górniczo-Hutniczymi „Bolesław” w Bukowni.** Nauka w Technikum Górnictwa Podziemnego trwała dwa lata i była skierowana do osób dorosłych, które chciały się kształcić w trybie zaocznym. Po ukończeniu Szkoły, absolwenci mieli pewność zatrudnienia w ZGH „Bolesław” w Bukowni, a więc u jednego z największych w powiecie olkuskim pracodawców, który administruje kopalnią „Pomorzany”. W dniu 10 stycznia 2014 r. opuścił szkolne mury szósty rocznik Technikum Górnictwa Podziemnego. Byli to ostatni absolwenci zdobywający kwalifikacje w tej formie. Górników Szkoła zaczęła kształcić w nowej formie, a mianowicie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, odbywających się w ramach bezpłatnego

kształcenia dorosłych. W 2013 r. ZGH „Bolesław” w Bukownie wyremontowały i doposażyły Sztolnię (będącą w trwałym zarządzie Zespołu Szkół w Bukownie) na potrzeby kształcenia i egzaminowania słuchaczy.

Fot. Zakończenie cyklu kształcenia dla szóstego rocznika Technikum Górnictwa Podziemnego w 2014 r.

Zawody w technikum

technik pojazdów samochodowych

technik mechanik

technik elektryk

technik elektronik

technik mechatronik

technik architektury krajobrazu

technik geodeta

technik logistyk

technik chłodnictwa i klimatyzacji

technik automatyk (tylko dla absolwentów szkoły podstawowej)

Zawody w szkole branżowej (tylko dla absolwentów gimnazjum)

mechanik pojazdów samochodowych

ślusarz

magazynier

Szkoła Policealna dla dorosłych

florysta - forma zaoczna - 1 rok

opiekun medyczny - forma zaoczna - 1 rok

technik usług kosmetycznych - forma zaoczna - 2 lata

opiekun osoby starszej - 2 lata

technik bezpieczeństwa i higieny pracy - forma zaoczna - 1,5 roku

technik masażysta - forma stacjonarna - 2 lata

asystentka stomatologiczna - 1 rok

higienistka stomatologiczna - 2 lata

terapeuta zajęciowy - 2 lata

technik sterylizacji medycznej - 1 rok

Kwalifikacyjne kursy zawodowe - bezpłatne kształcenie dorosłych

AU.61 Wykonywanie zabiegów kosmetycznych twarzy

MG.11 Eksploatacja złóż podziemnych

MG.19 Użytkowanie obrabiarek skrawających

EE.05 Montaż, uruchamianie i konserwacja instalacji, maszyn i urządzeń elektrycznych
EE.08 Montaż i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i sieci
RL.26 Wykonywanie kompozycji florystycznych
MS.04 Świadczenie usług opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej
EE.17 Montaż i uruchamianie urządzeń automatyki przemysłowej
EE.18 Przeglądy, konserwacja, diagnostyka i naprawa instalacji automatyki przemysłowej

---

PRZYPISY

¹Por. Portal edukacyjny PERSPEKTYWY,
(http://www.perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=2543:technik-mechatronik-egzaminow-zawodowych-2016&catid=186&Itemid=355), dostęp:
28.12.2019).

²Por. Portal edukacyjny PERSPEKTYWY,
(http://www.perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=2533:technik-geodeta-fryzjer-egzaminow-zawodowych-2016&catid=186&Itemid=355), dostęp:
28.12.2019).

³Por. Portal edukacyjny PERSPEKTYWY,
(https://www.perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=3310:ranking-technikow-2017-woj-malopolskie&catid=229&Itemid=428&strona=2), dostęp:
27.12.2019)

⁴Por. Portal edukacyjny PERSPEKTYWY,
(<http://technika.perspektywy.pl/2018/ranking/ranking-technikow-2018-malopolskie>), dostęp:
27.12.2019).

ŹRÓDŁA

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 1 (od 04.09.2006 do 03.05.2010), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 2 (Kronika Obchodów 110-lecia ZS Nr 1 w Olkuszu (od 21.08.2009 do 25.06.2010), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 3 (od 01.09.2010 do 13.03.2012), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 4 (od 15.03.2012 do 05.10.2013), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 5 (od 12.10.2013 do 02.12.2014), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 6 (od 28.11.2014 do 08.02.2016), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 7 (od 08.02.2016 do 10.11.2016), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 8 (od 11.11.2016 do 31.10.2017), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 9 (od 28.10.2017 do 27.10.2018), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Kronika ZS Nr 1 w Olkuszu, t. 10 (od 28.10.2017 do 27.10.2018), kronikarz Iwona Rams z ZS Nr 1 w Olkuszu.

Iwona Rams – ur. w 1966 we Wrocławiu; nauczyciel dyplomowany z Zespołu Szkół Nr 1 w Olkuszu; ukończyła studia magisterskie na kierunku Filologia Polska (UŚ w Katowicach); studia podyplomowe w zakresie historii ((Instytut Historii UJ); studia podyplomowe w zakresie wychowania zdrowotnego i prorodzinnego (Akademia Pedagogiczna w Krakowie); kwalifikacja Opiekun szkolnego centrum multimedialnego i informacyjnego; studia podyplomowe w zakresie kwalifikacji teologiczno-katechetycznej (UŚ w Katowicach); studia podyplomowe w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej ((Akademia Pedagogiczna w Krakowie).Lubi koty. Interesuje ją dobra książka. W wolnych chwilach czasami wyszywa na płótnie obrazy. Autorka publikacji: „Zespół Szkół Nr 1 w Olkuszu w latach 1900-2019 na podstawie szkolnej dokumentacji”.

Patronaty:

